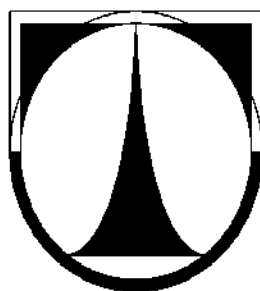

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta pedagogická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Lucie Urbanová

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: katedra českého jazyka a literatury

Studijní program: Magisterské studium pro 2. stupeň ZŠ

Kombinace: český jazyk a literatura – dějepis

Konfliktní princip verbální komunikace
v publicistických pořadech

The Conflictful Principle of Verbal Communication
in Publicistic Programmes

Das Konfliktprinzip der Werbalkommunikation in
den publizistischen Programmen

Diplomová práce: 05-FP-KCL-027

Autorka:

Lucie Urbanová

Adresa:

Orlická 992

518 01, Dobruška

Podpis:

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Karel Šebesta, Csc.

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
82	17 752	0	0	0	CD

V Liberci dne: 3. 1. 2008

Zadání DP

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne: 3. 1. 2008

Lucie Urbanová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli nejen při tvorbě mé diplomové práce, ale i při celém studiu. Velký dík patří mým rodičům, kteří mě vždy podporovali a vždy mi podali pomocnou ruku, když jsem potřebovala. Za podporu, kterou mi poskytli, jim tímto děkuji.

Chtěla bych také poděkovat vedoucímu mé diplomové práce, panu Doc. PhDr. Karlu Šebestovi, Csc., za svědomité konzultace, bez kterých by pro mě nebylo možné práci dokončit.

Konfliktní princip verbální komunikace v publicistických pořadech

URBANOVÁ Lucie

DP-2008

Vedoucí DP: Doc. PhDr. Karel Šebesta, Csc.

Resumé

Má diplomová práce se zabývá konfliktním principem verbální komunikace v publicistických pořadech. Teoretická část vysvětluje pojmy jako konflikt v dialogu, diskusní pořad, manipulace, zdvořilostní princip atd. V praktické části analyzuje přepisy videozáznamů diskusních pořadů. Zaměřuje se na osobu moderátora a jeho úlohu v těchto pořadech. Důraz je v mé práci kladen na to, jakým způsobem moderátor řeší konfliktní situace.

Klíčová slova: konflikt v dialogu, strategie, manipulace, zdvořilostní princip, moderátor, diskusní pořad.

Summary

My diploma work is about conflictful principle of verbal communication in publicistic programmes. Theoretical part explains concepts like conflict in dialogue, discussion programme, manipulation, polite principle etc. In practical part it makes analysis of video shots of discussion programmes. It intends to the person of speaker and his tasks in these programmes. Great importance in my work is set on an aim in which way the speaker solves the conflict situations.

Key words: conflict in dialogue, strategy, manipulation, polite principle, speaker, discussion programme.

Zusammenfassung

Meine Diplomarbeit beschäftigt sich mit dem Konfliktprinzip der Verbalkommunikation in den publizistischen Programmen. Der theoretische Teil erklärt die Begriffe wie Konflikt im Dialog, Diskussionsprogramm, Manipulation, Höflichkeitsprinzip usw. In dem praktischen Teil analysiert sie die Umschreibungen der Videoaufzeichnungen der Diskussionsprogramme. Sie konzentriert sich auf die Person des

Moderators und dessen Rolle in diesen Programmen. Ein grosser Akzent wird in meiner Arbeit darauf gelegt, auf welche Art der Moderator die Konfliktsituationen löst.

Schlüsselwörter: Konflikt im Dialog, Strategie, Manipulation, Höflichkeitsprinzip, Moderator, Diskussionsprogramm.

OBSAH

Úvod	1
1 Principy verbální komunikace	2
1.1 Kooperativní princip verbální komunikace	2
1.2 Asertivní řečové chování	5
1.3 Zdvořilostní princip verbální komunikace	5
1.4 Manipulace	7
2 Zdravá komunikace	8
3 Konflikt v dialogu	9
4 Efektivní řízení konfliktu	13
5 Média	15
5.1 Mediální rozhovor jako žánr veřejného projevu	16
5.2 K televizním politickým debatám	17
5.3 Etymologický význam slova moderátor	22
5.4 Moderátor (obecně)	23
5.4.1 Úloha moderátora v politických diskusních pořadech	24
5.4.2 Otázky moderátorů	29
5.4.3 Odpovědi hostů	32
5.4.4 Strategie	33
5.4.5 Moderátorův individuální styl	33
5.5 Václav Moravec o Otázkách a politicích	35
6 Postupy a metody praktické části diplomové práce	38
7 Otázky Václava Moravce – úvod k analýze	39
8 Nedělní partie – úvod k analýze	40
9 Analýza diskusních pořadů	42
9.1 Analýza Otázek Václava Moravce	50
9.2 Analýza Nedělní partie	71
9.3 Shmutí	81
Závěr	82
Seznam literatury	
Seznam zkratk	
Příloha viz CD	

Úvod

Na počátku 21. století pokračuje trend ze století minulého. Stoupá důležitost médií jako zprostředkovatele informací mezi politickými aktéry a občany. Média informují občany o tom, co si politici myslí. Často se tak děje prostřednictvím televizních diskusních pořadů. Již devadesátá léta zaznamenala boom těchto televizních debat. Dialog mezi moderátory a politiky. Je patrné, že úroveň české žurnalistiky se vyvíjí. Polovina devadesátých let byla ještě ve znamení nekritičnosti a bojácnosti vůči politikům. „Nepodstatné obavy z autority, často podepřené jen politickou funkcí a televizní reklamou na obličej, vedly většinou k plochým a nudným rozhlasovým a televizním debatám. A tak český politik začal být arogantní. Začal si být jistý sám sebou. Zjistil, že cokoli řekne, může bez větších problémů později dementovat a svést svou chybu na neschopnost médií. Zásluhou mnoha novinářů podílejících se na formování polistopadové politické žurnalistiky, se politik zabydlel v luxusním mediálním apartmá.“¹ Moderátor se obával ostřejší politické debaty, proto politikům nekladal konkrétní a nepříjemné otázky.

Současná žurnalistika je již posunuta mnohem dále. Moderátor se nebojí být s politikem rovnocenným partnerem. Zastupuje televizní diváky a ptá se na zvědavé otázky. Ostřejší výměny názorů jsou nedílnou součástí televizních debat. Moderátor nutí politiky při veřejných projevech myslet. Zároveň ale musíme podotknout, že politická diskuse má díky médiím charakter zábavy.

Cílem této diplomové práce je analyzovat diskusní dialogické pořady české televize, které bývají založeny na konfliktu mezi účastníky. Jedním z úkolů moderátora těchto pořadů je tento konflikt ovlivňovat a řídit. Práce vychází z předpokladu, že lze a že je také účelné popsat strategie a prostředky, kterých moderátoři k moderování konfliktu využívají.

¹ Janíček, J.: *Média a politika*. In. <http://www.mediatarget.org/clanky/media-a-politika/>

1 Principy verbální komunikace

„Jednu ze základních rolí v komunikaci hrají vztahy partnerů a jejich další sociální a osobnostní rysy, které determinují, zda půjde o komunikaci kooperativní (tedy o spolupráci), nebo o komunikaci nekooperativní (tedy manipulativní). Typem nekooperativního chování je konflikt (konfrontace).“²

1.1 Kooperativní princip verbální komunikace

Při kooperativním verbálním chování účastníci spolupracují. Jejich komunikace vede k porozumění a dorozumění, tedy k souladu. S kooperativním principem také souvisí asertivní komunikace.

„Kooperační princip se týká informační stránky interakce mezi mluvčím a adresátem, a to *pravdivosti informace* (maxima kvality), *míry informace* (maxima kvantity), *relevantnosti* (maxima relevance) a *způsobu* (maxima vhodného způsobu vzhledem k adresátovi a podmínkám komunikace). Tyto čtyři zásady považujeme za kooperační maximy, ovšem i ty mluvčí porušují. Kdyby účastníci komunikace maximy dodržovali, spolupráce by brzy byla bez nápadů, bez dvojznačností atd.

1. Maxima kvality: mluvčí by neměl lhát a mluvit o nepodložených věcech. Tato maxima přispívá k udržení vzájemné důvěry a solidarity mezi komunikanty.
2. Maxima kvantity: mluvčí by měl sdělovat přiměřené množství informací, neměl by být upovídaný ani příliš stručný.
3. Maxima relevance: mluvčí by měl formulovat sdělení tak, aby obsahovalo jen to, co předpokládá, že je pro adresáta důležité, tzn. neměl by odbíhat od tématu, vracet se k tématům, která byla již prohovořena, neopakovat to, co adresát již zná.
4. Maxima vhodného způsobu: mluvčí by měl mluvit jasně, jednoznačně a přehledně přiměřeně stručně.

² Machová, S. – Švehlová, M.: *Sémantika a pragmatická lingvistika*. Praha: vydala Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2001, s. 93

Porušování maxim spolupráce:

Míra dodržování jednotlivých maxim je různá v konkrétních situacích, v jazykových oblastech, v kulturních společenstvích. Mnohé ze strategií, které princip spolupráce a zdvořilosti (viz níže) porušují, nebo negují, užívá mluvčí s cílem tak či onak s adresátem manipulovat.

Maximu kvality mluvčí porušuje následujícími strategiemi:

1. Odpovídá mimo téma, o němž partner mluví. Tato strategie zabraňuje domluvě, je výrazně konfliktní.
2. Užívá kontradikce/protimlův.
3. Užívá metafor, respektive aktualizuje metaforiku: použije-li mluvčí jakékoli běžné metafory, signalizuje nějakou dodatečnou informaci navíc
4. Užívá ironie (posměchu): jde o jemný výsměch vyjádřený výrazem, který má při interpretaci jiný, často opačný smysl; v tomto posunutém významu má kladné hodnocení pejorativní smysl.
5. Lež: tato strategie maximu kvality neguje. Lhaní má řadu typů, cílem mluvčího bývá záměrně uvést adresáta v omyl. Musí odhadnout, zda adresát jeho lež přijme, nebo odkryje. Např. pyšní-li se mluvčí úspěchem, porušuje navíc zdvořilostní maximu skromnosti, ale nikoli pravdivosti.

Polopravda: mluvčí neformuluje informace pro adresáta relevantní: část pravdy pronese, část zatají, přičemž adresát může interpretovat jen část sdělenou: jde o záměrné klamání, o úskok, trik založený na manipulaci s fakty.

Předstírání: mluvčí tvrdí něco, co neodpovídá skutečnosti, ale adresát tento smysl výpovědi nepřisuzuje. Při vyjadřování zdvořilém mluvčí často předstírá ve snaze, aby „neurazil“, což se projevuje zvláště v případech, kdy chce/musí formulovat něco, co v rámci společenského tabu „nejde vyjádřit“ (obvykle jde o to, aby adresáta zcela neodradil od další komunikace).

Maximu kvantity mluví porušuje strategiemi:

1. Uvádí nadbytečné/redundantní informace, včetně takových, které adresát nezná a netýkají se tématu.
2. Uvádí redukované množství informací, včetně těch, které adresát očekává
3. Užívá tautologie: interpret musí hledat důvod, co větou mluví zamýšlel – proč řekl redundantní a navíc logické informace.
4. Polopravda: mluví neformuluje informace pro adresáta relevantní: část pravdy proneše, část zatají, přičemž adresát může interpretovat jen část sdělenou: jde o záměrné klamání, o úskok, trik založený na manipulaci s fakty.

Maximu relevance mluví porušuje těmito strategiemi:

1. Informace pouze naznačí jen formou (často ironické) narážky/aluze (aluze porušuje zároveň i maximu kvality).
2. Informaci zastírá, komplikuje, tají.
3. Informaci sděluje rezervovaně („opatrnicky“).

Maximu způsobu mluví porušuje těmito strategiemi:

1. Vyjadřuje se vágně: nejasnost, nepřehlednost, neurčitost, aluze se považují za nekooperativní.
2. Vyjadřuje se dvojznačně: výpověď, která je úmyslně dvojznačná, spočívá v možnosti dvojí interpretace; kromě maximy způsobu porušuje zároveň maximu kvality; jde o verbální podvod.
3. Vyjadřuje se elipticky, resp. užívá všech typů eliptických větních konstrukcí.
4. Generalizuje: zevšeobecnováním se mluví vyhne jasnosti, této strategie užívá s cílem informace zastírat nebo tajit.
5. Vyjadřuje se v paradoxech, tzn. formou protismyslných a běžným soudům odporujících výpovědích. Paradoxy fungují často jako pobídka k chování, ke kterému ale neodmyslitelně patří, např. výzva buď spontánní! Aby jim adresát vyhověl, musel by se chovat spontánně v kontextu poslušnosti a uposlechnutí, tedy v kontextu ne-spontaneity.“³

³ Machová, S. – Švehlová, M.: *Sémantika a pragmatická lingvistika*. Praha: vydala Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta, 2001, s. 93-97

1.2 Asertivní řečové chování

„Podstatou asertivity je věcný a neústupný komunikační styl. Asertivní řečové chování pomáhá zbavit se úzkosti a strachu ze soukromých a veřejných debat, diskusí a polemik. Opírá se o maximy kooperativního principu. Je to chování nemanipulativní, asertivně jednající sám nechce podlehnout manipulátorovi.

Ti, kdo komunikují asertivně, směřují k respektování maxim kooperačního i zdvořilostního principu (zdvořilost viz níže). Strategie je například požádat druhého o laskavost bez pocitu obtěžování atp.“⁴

1.3 Zdvořilostní princip verbální komunikace

Zdvořilostní princip sociální komunikace je sociálně podmíněný, univerzální jev interakce. Uplatňuje se prostřednictvím zásad sympatie a skromnosti. Zásada sympatie předpokládá minimalizovat antipatie a maximalizovat sympatie mezi komunikujícími partnery. Zásada skromnosti zdůrazňuje minimalizovat své chvály a maximalizovat své negativní hodnocení.

Maxima zdvořilostního principu:

„Leech vymezil princip zdvořilosti ve formě zdvořilostních maxim, z nichž nejdůležitější jsou tyto:

1. Maxima taktu, šlechetnosti a velkorysosti.
2. Maxima ocenění a uznání.
3. Maxima skromnosti.
4. Maxima shody, vzájemné sympatie a účasti.
5. Maxima fatická.“⁵

„Konflikty jsou často tlumeny zdvořilostí, byť i tou formální, negativní – dalo by se mluvit i o „zdvořilosti“ konfliktní, ironické atd.“⁶

⁴ Machová, S. – Švehlová, M.: *Sémantika a pragmatická lingvistika*. Praha : vydala Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta, 2001, s. 98-99

⁵ Machová, S. – Švehlová, M.: *Sémantika a pragmatická lingvistika*. Praha : vydala Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta, 2001, s. 101-102

⁶ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 63-64

„Princip ironie je zřetelně znázorněný na příkladě, kde je vyjádřená jistá míra nezdvořilosti s použitím zdvořilostní formy, např. ...*pánové a dámy žili čtyři roky na Měsíci*...“⁷

„Moderátor se chová velmi zdvořile v dialogu, když ho řídí. Dává najevo respekt ke každému ze svých hostů. Často se omlouvá hostovi, když považuje za nutné přerušit jeho dlouhou repliku, aby udržel tematickou linii.“⁸

⁷ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s.228

⁸ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 137-138

1.4 Manipulace

„Manipulace je původem z latinského výrazu *manipulus*, což znamená vojenská četa, oddíl vojska. Zároveň slovo manipulace pochází z francouzského výrazu *manipulation*, *manipuler*, což znamená manipulovat, řídit, zacházet, ovládat. Primární význam slova manipulovat je zručné zacházení s něčím, rafinované a zpravidla nečestné ovládání či ovlivňování někoho či něčeho.

V mediálních studiích a psychologii znamená manipulace nepřiznané zpracovávání vědomí lidí zejména prostřednictvím médií za účelem systematického a cílevědomého řízení a formování jejich vědomí, myšlenek a pocitů. Při manipulaci pomocí médií jde o zkreslování, popř. zadržování či neadekvátní doplňování a usouvztažňování informací.

Manipulace je zpravidla kritické označení pro snahu ovládat chování osob tak, aby si toho ovládané osoby nebyly zcela nebo vůbec vědomy a jednaly v souladu s cíli manipulujícího subjektu a bez ohledu na vlastní preference a potřeby, případně dokonce proti nim. Manipulace se snaží u manipulovaných subjektů vyvolat potřeby a zájmy tak, aby následné jednání odpovídalo cílům manipulátora.

Manipulace představuje skrytou formu donucení. Donucení lze charakterizovat jako moc založenou na vynuceném souhlasu, jenž je dosažen vzbuzováním strachu. Výsledkem donucení je podřízení se cizí vůli či normám a pravidlům chování bez ohledu na vlastní pocity a vůli donuceného subjektu a zpravidla je doprovázeno jeho vnitřním nesouhlasem. V tomto smyslu lze donucení považovat za otevřenou či zjevnou manipulaci, extrémní formou donucení je hrozba a skutečné násilí.

Manipulace představuje skryté donucení, které nejen nevyvolává nesouhlas manipulovaného subjektu (na rozdíl od donucení), ale ten si je dokonce ani neuvědomuje. Manipulace bývá proto považována za nejúčinnější formu donucení. Nejčastěji je využívána jako nástroj reklamy a politické propagandy.“⁹

⁹ Reifová, I. a kol.: *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, s. 127

2 Zdravá komunikace

Termín zdravá komunikace užívá ve své publikaci *Psychologie lidské komunikace* Zdeněk Vybíral. „Při komunikaci je důležité, aby příjemce reagoval na otázky okamžitě, nikoli aby odkládal odpovědi na pozdější dobu. Odkládání odpovědi by mohlo vést k poruchám momentálního kontaktu i vztahu. Součástí zdravé komunikace je i kognitivní přizpůsobování se druhému. Znamená to, že bychom se měli přizpůsobovat jak stanoviskům, tak slovníku účastníka hovoru. V popularizujících pracích se doporučuje, abychom se při komunikaci dívali druhému do očí. Měli bychom dávat najevo svůj zájem tím, že pozorně nasloucháme, náš hlas i pohled by měl být přátelský. Při diskusi by měl každý účastník komunikace dostat prostor pro vyjádření svých stanovisek a postojů. I přítomnost vtipných momentů a žertování (nikoli na úkor jiného účastníka) pomáhá komunikovat lépe, než pouhá vážnost a předávání informací suše a věcně. Je zřejmé, že bychom měli odhadnout, zda účastník komunikace je na humor při hovoru naladěn. Není dobré klást na druhého přílišné požadavky ani ho zahrnout přílišnou kritikou. Kritizovaný je schopen strávit jen malou dávku kritiky. Zdravější je vybrat to, co je podstatné, nikoli nastřádat kritiku za dlouhé období. Podobné to je s vyjadřováním našeho zklamání. Vyjádřit zklamání samozřejmě můžeme, ale neměli bychom ho dramatizovat a opakovaně připomínat. Zdravou komunikaci charakterizuje její „otevřenost“, možnost navázat na přerušovaný hovor, možnost pokračovat. U zdravé komunikace se uplatňuje tolerance, empatie atp. Je také možné téměř každý výrok zformulovaný v záporu přeformulovat tak, aby zněl pozitivně.“¹⁰

¹⁰ Vybíral, Z.: *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000, s. 204-223

3 Konflikt v dialogu

Nejprve bychom si měli ujasnit význam slova dialog. Dialog je považován za nejvyšší formu osobního rozhovoru (nižší forma: mimojazyková komunikace - znaková řeč). Zcela totožný je se slovem rozhovor. Dialog je také spjat s divadelními hrami, ale nás bude zajímat jako řečnický akt, při němž si účastníci předávají slovo, vyměňují role, ale zároveň si také dokáží naslouchat a vnímat, co si navzájem sdělují.

„Dialog je zaměřen na zcela určitý cíl, k němuž směřuje společná činnost účastníků dialogu. V dialogu dochází k vzájemnému ovlivňování. V dialogickém dění se odrážejí vzájemné vztahy mezi účastníky dialogu. Zároveň se v něm tyto vzájemné vztahy vytvářejí a mění.“¹¹

Slovo konflikt je latinského původu. Udeřiti nebo uhoditi, to je prvotní význam tohoto slova. Odvozený význam je: někoho něčím zasáhnout. Konflikt lze také označit synonymy rozpor, neshoda, nesoulad, srážka, utkání nebo střetnutí. Slovem konflikt lze tedy označit různé stránky projevů a různou intenzitu protikladných vztahů mezi lidmi, ale i „věcmi“.

Konflikty mimo jiné můžeme rozdělit na obsahové a vztahové. Obsahové nejsou tak početné jako vztahové. Obsahové konflikty poukazují na předměty, události a osoby, které jsou obvykle externí ve vztahu k účastníkům konfliktu. Jde o takové problémy, o které se denně přeme. Například na co se dívat v televizi, za co utratit úspory atp. Vztahových konfliktů je mnohem více. Mladší bratr nechce poslouchat svoji starší sestru; matka a dcera, které chtějí mít poslední slovo v diskusi o životním stylu dcery. Tyto konflikty nevznikají ani tak z vnějších příčin, jako ze vztahů mezi jednotlivci. Jsou to spory o to, kdo bude vedoucí osobou, o rovnost vztahů nebo o to, kdo má právo určovat pravidla chování.

Konflikt se nedá hodnotit jako dobrý nebo špatný. Je každodenní součástí interpersonálních vztahů. Kdyby konflikty nebyly, vztahy by pravděpodobně byly bezvýznamné. Samotným problémem není konflikt, ale způsob, jakým se bude řešit.

Konflikt může vést k negativním i pozitivním efektům. „Mezi možné negativní efekty patří nárůst negativních pocitů u „opponenta“. Zbytečně vynaložená energie, která by se dala využít lépe, uzavření se před druhým, zmenšení našeho otevřeného já.

¹¹ Krivohlavý, J.: *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1988, s. 170

Hlavní pozitivní hodnotou interpersonálního konfliktu je fakt, že nás nutí zkoumat problém, kterému bychom se jinak vyhýbali, a pracovat na jeho možném řešení. Pokud použijeme produktivní strategii řešení konfliktu, může střet přispět ke vzniku silnějšího, zdravějšího a uspokojivějšího vztahu. Právě skutečnost, že se pokoušíme konflikt vyřešit, znamená, že nám vztah stojí za takové úsilí.¹²

Ve své práci budu tedy chápat význam slova konflikt jako nesoulad mezi partnery v dialogu, především v diskusních pořadech.

„Nesoulad mezi partnery v dialogu se může projevit navenek v jejich chování, ale nezřídka zůstává nevyjevený, skrytý. Partneri se však i při jejich zjevném nesouladu chovají různě – od nepřátelského postoje signalizovaného zvukově (např. zesílením hlasu, větším rozpětím výšky tónu v hlasové melodii, příznakovými intonačními kadencemi), lexikálně (užíváním expresivních výrazů) i syntakticky (krátkými replikami, nedokončenými nebo přerušenými syntaktickými konstrukcemi a jejich modifikacemi atp.), přes „studenou“ zdvořilost a rezervovanost až k vnějšímu přátelskému tónu, v němž nesoulad vychází najevo ironií, narážkou, náznakem, které náhodný pozorovatel nemusí ani odhalit.“¹³

Konfliktnost probíhá na více úrovních v různých komunikačních situacích. Do konfliktní situace se můžeme dostat při pracovních poradách, odborných diskusích. Hovoříme tedy spíše o řešení problémů. Dále to mohou být konfliktní situace běžného denního života, kde mluvíme o nedorozumění, atd.

„Protikladnost pozic partnerů tkví ve dvou dimenzích dialogu. (1) v interakční, tzn. ve vnějším uskutečňování dialogu, v jeho průběhu, v jeho mechanismu, který se projevuje vzájemným střídavým reagováním partnerů v komunikačně aktivních a pasivních rolích, pravidly jejich výměny a uplatňování se, (2) v předpokladech každého z partnerů k dialogické komunikaci, a to sociálních (věk, vzdělání, sociální postavení), kognitivních (znalosti, schopnosti, mimo jiné i verbální), psychických (osobní vlastnosti, temperament,

¹² De Vito, J. A.: *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001, s. 172

¹³ Müllerová, O.: *Dialog a konflikt*. In. SaS 52, Praha, 1991, s. 247

momentální psychický stav), zkušenostních a záměrových.“¹⁴ Mluvčí jsou vybaveni a proškoleni k vedení úspěšného dialogu a z toho také plynou rozdíly mezi nimi. Tyto rozdíly mohou vést ke konfliktu v dialogu. Velkou roli zde hraje také záměr, se kterým diskutéri vstupují do dialogu.

Konflikty vznikají na rovině interakční a předpokladové. Konflikty na rovině interakční vznikají tehdy, pokud mluvčí nedodržují pravidla výměny (skákají si do řeči) nebo odbíhají od tématu. V rovině předpokladové se jedná o nestejně sociální pozice mluvčích, nestejně vyjadřovací schopnosti, zkušenosti nebo také nestejně momentální psychické rozpoložení. Většinou jsou obě složky propojeny.

Při řešení problémů hladina konfliktnosti střídavě stoupá a klesá, stoupá však téměř vždy jen k hranici stanovené povědomím účastníků o míře nutné zdvořilosti a o dodržování jisté společenské formy, která je normou chování.

Nejčastěji do diskuse vstupuje ta osoba (v našem případě moderátor), která dialog vede. Je nejvíce informovaná, reguluje a usměrňuje chod debaty. Z úlohy moderátora (funkce moderátora viz níže) rovněž vyplývá, že jeho vstupy jsou nejdelší. Uvádí problém, informuje, osvětluje, atd.

„Největší právo na slovo je tedy všeobecně přiznáno pověřené osobě (moderátor), která diskusi vede, ale ve chvílích stoupající vyjevované konfliktnosti, kdy účastníci překračují rámec vymezený organizačním modelem a začínají být neukáznění, musí i on o ně bojovat. Slovo uděluje moderátor, ale při vyvrcholení sporu nastává o ně boj, v němž vítězí ten, kdo nejvíc zesílí hlas a upoutá tak na sebe pozornost. Tu lze upoutat i opačným způsobem, totiž klidným hlasem.“¹⁵ Při vyvrcholení sporu se často mluvčí překřikují, jeden mluvčí přes druhého. Jejich řeči se tedy překrývají. Pravidla výměny rolí se v podstatě vůbec nedodržují.

Ze zvukových prostředků, které signalizují konfliktnost jednání, se nejvýrazněji uplatňuje hlasová intenzita, tempo řeči a intonace. Ve chvíli, kdy míra konfliktnosti při hovoru stoupá, účastníci přestávají dbát na jakákoli pravidla jednání. Mluvčí, kteří se snaží

¹⁴ Müllerová, O.: *Dialog a konflikt*. In. SaS 52, Praha, 1991, s. 247-248

¹⁵ Müllerová, O.: *Dialog a konflikt*. In. SaS 52, Praha 1991, s. 250

přihlásit o slovo, zesilují hlasy a vzájemně se překřikují. Ti, kteří již mluví a nechtějí si nechat slovo vzít, zvyšují hlasy také. Hovor tak nabírá na intenzivní hlasitosti a emocionálnosti. Většinou někdo z diskutérů zvítězí. Záleží na vůli prosadit se, na vytrvalosti a síle hlasu.

Při vyvrcholení konfliktní situace se zrychluje tempo řeči a graduje hlasová intenzita, pauzy se pak vyskytují velmi málo. Překrývání vstupů partnerů a zrychlování tempa řeči jsou typické signály boje o slovo při vzrušené debatě.

„Při zvýšené emocionalitě řeč probíhá ve větších intonačních výkyvech a uplatňují se příznakové varianty intonačních kadencí. Jde hlavně o varianty příznakové konkluzivní kadence a také druhy příznakové polokadence, jak je stanovil Daneš (1957) poslechovou analýzou vět spisovné češtiny.“¹⁶

Způsoby řešení problémů a sporných otázek jsou ovlivňovány komunikačními normami. Jejich součástí je zdvořilost. Předpokladem řečového konfliktu může být právě častěji porušení komunikačních norem než sám obsah sdělení.

Určitá témata jsou vzhledem k účastníkům hovoru za všech okolností konfliktní, jedna strana je na ně citlivá, protože se dotýkají pocitu sociální nebo individuální křivdy, a pro druhou stranu se proto při snaze o nekonfliktní kontakt stávají tabuovými. Za nevhodné bývá považováno takové téma, které pro nestejnou intelektuální úroveň účastníků nedává stejnou možnost uplatnění obou stran v rozhovoru (řečový kontakt).

¹⁶ Müllerová, O.: *Dialog a konflikt*. In. SaS 52, Praha 1991, s. 251

4 Efektivní řízení konfliktu

Při řešení konfliktu bychom se měli vyhnout takovým strategiím, které by nám mohly zničit vztah. Vědomě bychom měli použít takové, které by náš konflikt vyřešily nebo i náš vztah zlepšily.

De Vito ve své publikaci *Základy mezilidské komunikace* poukazuje na několik strategií (viz níže) při efektivním řízení konfliktu.

Jednou ze strategií je *vítěz – poražený* a *vítěz – vítěz*. Jedná se o takovou strategii, při níž jeden při řešení problému vyhrává a druhý prohrává. Nebo můžeme najít takové řešení, kdy vyhrají oba zúčastnění. Další strategií De Vito pojmenovává jako *vyhýbání se sporům* a *čestný boj*. Vyhýbání je fyzický nebo psychologický ústup z konfliktní situace. „Může to být fyzický útěk – odchod z dějiště konfliktu. Může to být fyzická bariéra, kterou vytvoříme hlasitou hudbou nebo zamknutím dveří. Může mít i formu emocionálního nebo rozumového vyhýbání. V takovém případě odcházíme z konfliktu s tím, že neřešíme naznačené sporné problémy.“¹⁷ Za čestný boj můžeme považovat převzetí odpovědnosti za své myšlenky a pocity. K odpovědnosti za své pocity se přihlásíme tím, že použijeme sdělení v 1. Os. Například *nelíbí se mi, když říkáš...* Třetí strategií je *násilí a rozhovor*. Při této strategii lidé spíše dávají přednost emocionalitě nebo dokonce ukazují svoji fyzickou převahu před debatou o problému. V obou případech však konflikt jde stranou a „vyhraje“ ten, kdo má větší sílu. Tuto techniku běžně používají válčící národy, děti a dokonce i normální rozumní a dospělí lidé. „Další strategií je tzv. *pytlování a soustředění na přítomnost*. „Pytlování“ znamená zvyk skladovat stížnosti, takže se dají použít, kdy je třeba. Končí to tak, že dva lidé na sebe navzájem házejí nashromážděné stížnosti.“¹⁸ Pátá strategie je *posilování a oslabování image*. „Strategie oslabování image nebo útoku na image znamená jednat s druhou osobou jako s nekompetentní, nedůvěryhodnou nebo špatnou. Takové útoky mohou mít různou sílu, počínaje mírným zahanbením druhého a konče těžkým poškozením jeho osobnosti nebo jeho pověsti. Techniky posilování image pomáhají druhému udržet pozitivní obraz vlastního já jako osoby kompetentní,

¹⁷ De Vito, J. A.: *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001, s. 176

¹⁸ De Vito, J. A.: *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001, s. 177

důvěryhodné a příjemné.“¹⁹ Šestou strategií je *útok a akceptace*. Útok může přijít ve formě osobního odmítání. Znamená to, že jeden účastník konfliktu odpírá druhému svou náklonnost. Účastník sporu chce vyhrát takovým způsobem, že demoralizuje protivníka, chce oslabit jeho sebeúctu. Jinou formou útoku mohou být rány pod pás. Tato taktika může člověku velmi ublížit. Poslední hlavní strategií je *verbální agresivita a polemičnost*. „Verbální agresivita je metoda sporu vyvoláním psychického stresu – útokem na sebepojetí druhé osoby. Je to druh odmítnutí konfrontace, který má za cíl poškodit pohled druhé osoby na sama sebe a často vede i k fyzickému tlaku. Polemičnost naproti tomu znamená vlastnost, která má produktivní přínos pro řešení konfliktu. Týká se naší ochoty argumentovat nějaký názor, snahy říkat, co si myslíme o důležitých otázkách.“²⁰ Tato metoda je při řešení problému přijatelnější než verbální agresivita. Pokud nechceme, aby polemičnost přerostla v agresivitu, měli bychom ke konfliktním situacím přistupovat co nejobjektivněji. Nikdy bychom konflikt neměli nechat zajít tak daleko, že bychom druhého účastníka ponižovali.

¹⁹ De Vito, J. A.: *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001, s. 178-179

²⁰ De Vito, J. A.: *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001, s. 180

5 Média

„V české moderní tvorbě rozhlasu a televize nastal v devadesátých letech přelom. Podstatná moc médií spočívá v tom, že se podílejí na socializaci jednotlivce, na jeho včlenění do společnosti, a tím jak na formování jednotlivce, tak na utváření podoby společnosti a vztahů, které v ní panují. Každá společnost si hledá prostředky, kterými jedinci předkládá hodnoty, o něž se opírá její struktura a fungování, a normy (pravidla), které upravují chování jejich příslušníků. V moderních společnostech se stala podstatným nástrojem šíření (prosazování a upevňování) sociálních norem a hodnot právě média.“²¹

Média dokážou utvářet a formovat to, co se jedinec dovídá o světě, a mohou být hlavním zdrojem myšlenek a názorů, jež se k němu dostávají. Média dokážou ovlivnit jednání a uvažování lidí.

Právě rozsah působení je jedním z rysů mediální komunikace. Technické prostředky (tisk, distribuční sítě, vysílání signálu apod.) využívají média mimo jiné k tomu, aby zvětšila rozsah svého působení. „Podíváme-li se v České republice například na to, kolik lidí mohou oslovit deníky vydávané jednou společností, zjistíme, že se jedná o mimořádně početné publikum. Společnosti spravované vydavatelem deníků *Mladá Fronta Dnes* a *Lidové noviny* denně osloví několik set tisíc lidí.“²² Samozřejmě také rozhlas a televize mají přístup do většiny domácností. „V hlavním vysílacím čase se ve Velké Británii dívá na televizi zhruba 18 milionů obyvatel – to je víc než jedna třetina celkové populace této země. V České republice je možné dojít k podobným výsledkům. V roce 1998 sledovalo v hlavním vysílacím čase televizní stanice v průměru něco přes tři a půl milionu obyvatel ČR, tedy také něco přes jednu třetinu obyvatel.“²³ Rozsah působení jako charakteristický rys mediální komunikace je možné posuzovat i ze zeměpisného hlediska.

²¹ Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001

²² Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s.25

²³ Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s.25-26

5.1 Mediální rozhovor jako žánr veřejného projevu

Pojem veřejný mluvený projev si většina z nás asociuje s žánrem monologickým. Tedy že mluvčí při stylizaci své řeči počítá zpravidla s adresátem, který je tichý a do projevu se nevměšuje. V devadesátých letech projevy tohoto druhu vymizely nebo se spíše staly výjimkou omezenou na příležitosti slavnostní či oficiální. Poslední desetiletí 20. století vtisklo veřejnému projevu podobu interview, dialogu, debaty, diskuse, polemiky. „Mluvčí pronáší svůj projev přetržitě, a navíc jej musí neustále přizpůsobovat nově vznikající komunikační situaci, jejíž charakter je velmi často konfrontační až kontroverzní.“²⁴ Tyto projevy se díky svému konfrontačnímu charakteru staly oblíbeným druhem mediální zábavy, tzv. *infotainment*. Informace a zábava jdou zde ruku v ruce. Jedná se tedy o odklon od tradičních formátů zpravodajství a masový nástup infotainmentu, tedy zábavy smíšené s informacemi. „Ne náhodou jsou současná mediální utkání politiků a dalších osobností veřejného života označována jako novodobé gladiátorské hry. Tuto metaforu volí současná německá teoretička dialogu a mediálního dialogu Edda Weigandová.“²⁵ Velkou část mediálních dialogů dnes tvoří ty, ve kterých jde často o ostrý střet osobností.

²⁴ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s.80

²⁵ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s.80

5.2 K televizním politickým debatám

Debaty jsou předmětem zájmu mnoha oborů zabývajících se jazykovou komunikací. Zkoumá je logika, psychologie, jazykověda, stylistika, teorie argumentace nebo eristika.

Hlavním cílem mluvených diskusních pořadů je informovat diváky, veřejnost, umožňovat jim, aby porozuměli tomu, co se děje nejen v politice. Dát jim prostor k tomu, aby si mohli utvořit vlastní názor.

Typickým rysem politické diskuse je konflikt, střet názorů, vyhrocování stanovisek. Tyto rysy také diváci velice často rádi kritizují. Hlavním terčem kritiky je ovšem úloha moderátora. Diváci hodnotí jeho vyjadřovací i organizační schopnosti. Kritika diskutérů, kteří byli do pořadu pozváni, směřuje většinou také na jejich verbální či neverbální projevy, na nedostatky v chování a na nedostatečnou orientaci v problematice diskutovaného tématu.

Debate je tedy spíše souhrnem strategií, na jejichž podobě se podílejí především osobnosti jednotlivých účastníků pořadu, jejich zkušenosti, vzdělání, zaujetí pro věc a schopnost respektovat, vyslechnout a správně vyložit partnerovy názory.

„Publicistika by měla být výkladní skříní každé televize. Ovšem ty české mají problémy. I když mají početný tým lidí, nejsou schopny vytvořit takový televizní produkt jménem publicistika na takové úrovni, aby se k tomu vzhlíželo jako ke vzoru.“²⁶

„Naše televize si naopak lámou hlavu s tím, jak navázat na éru z první poloviny devadesátých let, kdy se na obrazovkách české televize objevoval Otakar Černý se svým diskusním pořadem *Co týden dal...*“²⁷

Televizní moderátor musí v dnešním mediálním světě dokonale ovládat hru s divákem. Ten se totiž na televizní diskusi nedívá jenom proto, aby se snad něco dozvěděl. On svůj čas věnovaný sledování televizní debaty rozdělí. Z jedné části poslouchá, o čem se baví. Z druhé části sleduje okolí a zkoumá, jak kdo vypadá a jak se tváří.

²⁶ Pešout, R.: *Otázky Václava Moravce*. Nebojme se podívat do zahraničí. In. <http://www.radiotv.cz>

²⁷ *Odpovědi Václava Moravce*. In. <http://www.vetnemlyny.cz/rozrazil>

Z toho vyplývá, že tvůrci pořadu, pokud chtějí mít divácký úspěch, musí vybrat kvalitní, přitažlivé hosty a mít mediálně zdatného moderátora. Nejlépe s hereckými schopnostmi.

Pokud čteme odborné články na dané téma, dovídáme se, jak autoři kritizují česká média. Mimo jiné i za nízkou úroveň televizních debat. „Vytýkají jim, že se jich často účastní vysoký počet politiků, že besedy jsou mnohmluvné a plné banalit a že je chabě zvládají neprofesionální moderátoři. Nesmlouvavě kritizují moderátory za to, že připouštějí dlouhé a plané monology hostů. Moderátoři prý vycházejí z přesvědčení, že přerušovat politika, když mu jednou bylo dáno slovo, je agresivní a nezdvořilé.“²⁸ Jiří Bartošek tvrdí, že publicistika v české televizi je na úrovni tzv. „salonních debat – small talks“, „jsou to hospodské kecy, polosousedská žvatlání či povídání“.²⁹ Politikové a úředníci nechodí do televize představovat své programy, stranu či úřad, ale snaží se předvést svou osobnost a image. Na obrazovkách se k sobě chovají spíše jako „nepřátelští odstřelovači nebo rytíři. Hlavně že obecnstvo se baví.“³⁰

Ivan Hofmann tvrdí, že pro televizní stanice, zejména komerční, jsou politické debaty lukrativní, protože v důsledku vysoké sledovanosti dovolují stanovit vysoké tarify na doprovodné reklamy; debaty jsou tak „obalem na reklamní spot“.

T. Klvaňa v Kmitu č. 9 cituje amerického novináře Fallowa. Ten soudí, „že při takovém pojetí debat nejde o podstatu událostí, ale o „dostihy“ v získávání bodů za úspěch mluvčího u diváků na úkor soupeřů. Od diskutujících při takových debatách moderátoři mají požadovat, aby stručně definovali svá pro a proti, aby se nepouštěli do podrobností a aby uváděli protikladná stanoviska. Nejlepší je, když se pořádně pohádají. Snaží-li se někdo o obsáhlejší vysvětlení, uslyší moderátor z režie „Utni ho! Napadni ho.“ Proto politické debaty bývají avizovány jako střet.“³¹ Václav Klaus je dokonce autorem výroku, že novináři jsou největší nepřátelé lidstva. „Bohužel to vypadá, že naše současné debaty se spíše blíží bulvárním zábavním pořadům než serióznímu politickému diskursu,“ říká T. Brdečková v Kmitu č. 6.³² „Nudnější pravda by ovšem v seriózní publicistice měla mít

²⁸ Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

²⁹ Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

³⁰ Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

³¹ Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

³² Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

přednost před poutavou fikcí, fantazií, výmyslem či dramaticky režírovaným soubojem; publicistika zkrátka nemá být talk show,“ říká Jeremy Druker.³³

Redaktor Jan Ambrož mluví o publicistice v české televizi jako o televizním divadle. Politici si šedesát minut svými bonmoty skákají do řeči, moderátor je musí překřikovat a usměrňovat. Na věcnou stránku se nedostane. Divák se většinou z programu dozví velmi málo, „zato útržkovitých osočování a nepodložených výroků si užije dosyta“.³⁴ Základním problémem těchto diskusí je, tvrdí Ambrož, že jejich protagonisté musí bojovat o prostor k vyjádření svého postoje, jinak jej získá soupeř. To už samo o sobě přispívá ke značnému rozkladu dějové linie diskusního pořadu. Šedesát minut určených k debatě je pak využíváno naprosto neefektivním způsobem. Politik ani při sebevětší snaze nemůže přistoupit na racionální argumenty a vysvětlování, protože na ně nedostal prostor a byl přitlačen ke zdi. „Ze seriózní politické debaty se tak spíše stává divadlo.“³⁵

„Pokud se televizní stanice chtějí z marketingových důvodů držet současné koncepce, kdy o politice nehovoří ti, kteří ji rozumí, ale ti, kteří jsou přímými účastníky, nevadí. Je ale zcela nutné nastavit těmto pořadům přísná pravidla, která by se stala prostředkem k cílům, jež by debaty měly mít: seriózní seznámení voličů s programem a názory politických představitelů a vytvoření „show“ s vysokou sledovaností. Obou cílů lze dosáhnout ve vzájemném souladu.“³⁶

Prvnímu požadavku seriózní a věcné diskuse vyhovíme, pokud jsou vytvořeny adekvátní podmínky. Zásadním problémem je vymezený časový prostor pro konverzaci, kdy je porušován princip „tenisového míčku“, není snadnější než uložit pro dané konverzační téma určitý limit. Touto cestou se již vydala komerční televize se svou Nedělní partií, kde každému diskutérovi je vymezen určitý časový prostor, ve kterém může vyjádřit své argumenty a postoje. Je to spravedlivé, akční a efektivní zároveň. Politik má šanci se souvisle vyjádřit a prezentovat své postoje, zatímco je vystaven nelítostným tikajícím hodinám. Když limit vyprší, na tahu je soupeř. Úloha moderátora je zde potlačena.

³³ Bartošek, J: *K politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11

³⁴ <http://www.ambroz.org>

³⁵ <http://www.ambroz.org>

³⁶ <http://www.ambroz.org>

České publikum tento způsob debaty mohlo vidět již při přenosech diskusí před prezidentskými volbami v USA v roce 2004. Na zadané téma měl každý kandidát vyhrazen pevný čas, totéž platilo pro odpověď.

Další možné varianty této diskuse jsou různorodé. Může se využít publikum přímo ve studiu, které klade otázky či jinak se kultivovaně vyjadřuje. Dále je také důležitá práce s televizním divákem. Je třeba se pokusit posluchače zapojit do dění a dát jim pocit určité moci. Možné je SMS hlasování na způsob TV Prima nebo elektronickými diváckými dotazy.

Nejpodstatnější asi je, že politikové a novináři se bez sebe vzájemně neobejdou a že i z konfrontací vycházejí jako vítězové politikové proto, že dokáží porazit moderátory, a moderátoři proto, že zprostředkovali divákům zajímavý prudký souboj a zábavu.

Václav Moravec se pro svůj pořad nechává inspirovat pořady, které vysílá BBC, a dále pak americkými televizními stanicemi, jako NBC, CBS a CNN. Snaží se učit od kolegů, kteří takové pořady dělají ve světě. Snaží se, aby jeho diskuse nebyla jen hádkou dvou politiků, ale aby otevírala zcela nová témata a neohlížela se jen za uplynulým týdnem. „Moravec chce, aby v pořadu vystupovali odborníci, politologové, sociologové, hejtmani. Je toho názoru, že politické debaty by tady neměly být od toho, aby vyřešily konkrétní problémy. Měly by být veřejnou diskusí. K tomu by mělo vést i hodnocení politologů a sociologů, kteří do pořadu chodí. Otázky se snaží otevírat nové problémy či se vracet k problémům, kterým se média nebo politici příliš nevěnují.“³⁷

I politolog Jiří Pehe se vyjadřuje ve svém článku k problému televizních debat. Píše o moderátoru Moravcovi, který si stěžuje, že „politici se snaží všemožně ovlivňovat jak to, kdo se pořadu účastní, tak nepřímo i obsah pořadu. Moderátorovi neprokazují dostatečnou úctu, nebojí se ho, nedodržují pravidla hry. Dostat do takového pořadu přední politiky prý už není tak snadné jako dříve, politici si kladou různé podmínky, svá vystoupení na poslední chvíli ruší.“³⁸

³⁷ *Odpovědi Václava Moravce.* In. <http://www.vetrnemlynny.cz/rozrazil>

³⁸ Pehe, J.: *Co je skutečný problém televizních debat.* In. <http://www.politikon.cz>

„Není totiž nijak objevené, že se politici snaží tyto pořady nepřímo ovlivňovat, blábolí demagogické nesmysly, a dramaturgy i moderátory pořadů různými způsoby vydírají. Nebo že během diskuse nedodržují pravidla hry.“³⁹ Toto vše je vcelku pochopitelné, protože politici mají téměř v popisu práce získat pro sebe co nejvíce bodů.

Pehe říká, že skutečný problém je ten, že do diskusních pořadů chodí stále titíž politikové. Bystří diváci již dopředu ví, co který politik odpoví, jak bude reagovat na moderátora.

„Jestliže si tedy moderátoři, ale hlavně dramaturgové pořadů, stěžují na politiky, stěžují si i na sebe. Stěžují si na svůj nedostatek odvahy pozvat do takových pořadů nové tváře a odborníky, kteří nemají potřebu sdělovat prefabrikované stranické názory. A stěžují si i na to, že nemají odvalu politikům, kteří se je snaží vydírat, nebo nedodržují pravidla hry, říci, že nejsou v pořadu vítáni. Dramaturgové svým přístupem k diskusním pořadům v podstatě pomáhají udržovat stereotypy a nízkou kulturu české politiky.“⁴⁰ Zde bych si dovolila jisté výroky politologa aktualizovat. V případě Otázek s panem Moravcem dnes již výběr hostů do jeho pořadu probíhá jiným způsobem, než jak píše Jiří Pehe. Formát pořadu vypadá poněkud pestřeji. Václav Moravec již výběr hostů neomezuje pouze na politiky, ale na obrazce se stále častěji objevují politologové, sociologové, zastupitelé měst a krajů, ale také třeba i sportovci atd.

³⁹ Pehe, J.: *Co je skutečný problém televizních debat*. In. <http://www.politikon.cz>

⁴⁰ Pehe, J.: *Co je skutečný problém televizních debat*. In. <http://www.politikon.cz>

5.3 Etymologický význam slova moderátor

Slovo moderátor je latinského původu a znamenalo řidič nebo správce. Moderátor je ve slovnících a encyklopediích vykládán jako „odborník nebo odborný redaktor, který řídí diskusi o určitém problému ve vysílání, ale i na vědeckém fóru. Termínem moderátor se někdy označuje i osoba řídící zábavné soutěže nebo nesprávně i programový hlasatel. Charakteristické pro výkon funkce moderátora jsou nejčastěji: vyhraněnost a odbornost k tématu, účast skupiny hostů, většinou expertů (rozhlasová beseda, rozhlasový dispečink, podobně i v tv) a otevřenost ne zcela předvídatelných závěrů, k nimž se pořad teprve (fórum) dobírá, a tak naplňuje svůj cíl. Tento vyhraněný úkol klade mimořádné nároky na moderátorovy odborné znalosti a jeho přípravu na pořad, na jeho improvizální schopnosti i na jeho společenský takt.“⁴¹

⁴¹ Universum: *Všeobecná encyklopedie*. Praha: Odeon, 6. díl, 2001, s. 165

5. 4 Moderátor (obecně)

Moderátoři jsou v mediální komunikaci nesmírně důležité osoby, protože přitahují publikum. Přitahují diváky k pořadům podobně jako filmové hvězdy. A nesou v rámci role, kterou ztělesňují, řadu významů.

„Mnohé pořady a typy pořadů zcela závisejí na moderátorovi jako prvku, který zajišťuje styčný bod s publikem.“⁴² Jedná se o diskusní a zábavně-diskusní pořady, soutěže, zpravodajství, dokumenty, magazíny apod. Moderátorova osobnost zpravidla vytváří celou atmosféru pořadu. „Moderátor či moderátorka se stává vypravěčem hlavní dějové linie, která se před diváky v průběhu pořadu odvíjí.“⁴³ Moderátor často mnoho věcí vysvětluje a představuje divákům další osoby. Moderátoři navazují kontakt s diváky prostřednictvím kamery a obrazovky je oslovují. Zatímco hosté se mají obracet pouze k moderátorovi nebo si povídat mezi sebou, moderátoři přímo upozorňují své hosty na to, aby se „nedívali do kamery“. Tedy aby neoslovovali diváky. Narušilo by to tím zvláštní vztah mezi profesionálními komunikátory a publikem.

„Moderátoři mají zajišťovat hladký průběh věcí ve studiu a snažit se, aby si diváci příliš neuvědomovali technologii, která existenci pořadu umožňuje.“⁴⁴

Role osobností prezentujících médium se netýká pouze televize a rozhlasu. Například i novinář předkládající rozhovor v časopise má tu moc ovládnout kontakt s příjemci. Důležitým zdrojem poznání je i „analýza pokládaných otázek, a to jak z hlediska tematického, tak z hlediska formulačního“.⁴⁵

Moderátoři jsou tedy významně propojeni mezi médiem a publikem a představují v mnoha podobách velmi důležitý komerční prvek.

⁴² Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 211

⁴³ Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 211

⁴⁴ Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 212

⁴⁵ Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 212

5. 4. 1 Úloha moderátora v politických diskusních pořadech

Aby měl diskusní pořad sledovanost a úspěšnost, to je úkolem především moderátora. Ten může být direktivní, striktně vyžadovat kázeň od ostatních, sám si ponechávat hlavní právo na slovo – také ho přidělovat a odnímat, nebo se může chovat volněji, organizovat jen rámcově a umožnit větší spontánnost pořadu.

Všichni diskutéři těchto pořadů jsou předem obeznámeni s okruhy témat určených k debatě, nikoli však s otázkami. Každý se na dané okruhy může připravit. Někteří si nosí do studia písemné materiály nebo bloky s poznámkami, někteří z nich dokonce i citují.

Na moderátorovi z velké části záleží, jaký bude průběh pořadu. Aby byl diskusní pořad dostatečně úspěšný, zajímavý, efektivní a seriózní, musí moderátor splňovat své role, tzn. že musí být odborně připravený, musí se orientovat v tématu, mít komunikační a jazykové kompetence. Musí dokonale ovládat jazyk a vést smysluplný rozhovor. Měl by vědět, jakým směrem se bude dialog ubírat a v případě střetu názoru ho být schopen usměrňovat. Velice důležitá je i moderátorova nestrannost.

Moderátorovým úkolem je také snaha vystihnout smysl řeči hostů. Nezbytný je samozřejmě i redaktorův osobní zájem, on sám musí chtít porozumět, pochopit problém věci. „K tomu mu slouží otázky pátrající po podrobnostech, namítací formule *počkejte* výpovědi *teď tomu nerozumím, to mi musíte vysvětlit, to znamená...*, jednoslovné repliky, v nichž bere hosta za slovo.“⁴⁶

„Důležitou moderátorovou kompetencí je i jeho informovanost. Je nutná věcná znalost daného problému či tématu a odborná příprava na každou diskusi. Již z moderátorových kladených otázek musí být jasné, že pracuje s ověřenými informacemi, dovede je uplatnit a jejich pomocí se snaží přimět hosta, aby spolu přicházeli věcem na kloub a dobírali se podstaty jevů. Takovéto redaktorovo počínání při diskusi vzbuzuje u hostů respekt. Považují moderátora za rovnocenného partnera, hovoří s ním vážně, nesnaží se ho odbýt. Moderátor velmi pohotově a na vhodném místě uvádí informace téměř vždy s citací pramene, odkud čerpá.“⁴⁷

⁴⁶ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 127

⁴⁷ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 133

Velmi účinné bývají konfrontace aktuálních výpovědí hostů s jejich vlastními minulými výroky. Doslovné znění je nezpochybnitelné a nedovoluje hostovi příliš uhýbat. Dobrá informovanost je základní předpoklad pro kvalitní a úspěšný publicistický pořad.

V této souvislosti můžeme zmínit i vnitřní významovou provázanost jednotlivých rozhovorů v pořadech i celkové významové propojení několik let trvajícího pořadu řízeného týměž moderátorem. Hosté přicházejí do pořadu opakovaně. Moderátor na jejich minulou účast často poukazuje a vychází z ní. Používá odkazy na předchozí pořady a citáty.

Jak jsem uvedla již výše, moderátor samozřejmě není jediným účastníkem rozhovoru. Podobu pořadu spoluvytváří svými reakcemi hosté (diskutéři). Někdy může docházet i k boji o role, to se může stát v případě, když diskutéři neakceptují moderátorovo vedení. „Kumulace protichůdných rolí u moderátora může vést ke konfliktu v roli. Typickým příkladem jsou představitelé vysoké politiky, kteří svoji sociální převahu často pokoušejí vnést do podoby rozhovoru. Konflikty v roli moderátora pak často vznikají z rozpolcenosti veřejnoprávních médií, která chtějí po svých moderátorech vedle serióznosti například i prvky bavičství.“⁴⁸

Moderátor si může vybrat z několika rolí nebo masek. Úspěšné zvládnutí všech moderátorových rolí spočívá v kvalitní přípravě struktury rozhovoru. Součástí moderátorovy přípravy by měl být přinejmenším heslovitý scénář jeho řeči a v bodech výčet diskutovaných témat. Moderátor by měl počítat i s tím, nakolik diskutéři tuto strukturu poruší. Zároveň je také důležitá příprava precizního časového plánu. „Časový scénář musí moderátor dodržet také s ohledem na svůj zákulisní tým – technické a režijní zázemí od něj vyžaduje orientaci ve scénáři včetně včasného rozloučení, eventuálně ohlášení dalších pořadů či příspěvků.“⁴⁹ Dalším důležitým bodem je důkladná znalost hostů pořadu. Nejenom o jejich biografii, ale také o tématech, jejichž obsah nebo alespoň východiska jsou jim blízká. Příprava by neměla být příliš rozsáhlá, aby nebránila moderátorovi rychle reagovat na odpovědi hostů.

⁴⁸ *Média a realita*. Sborník prací studentů Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 243

⁴⁹ *Média a realita*. Sborník prací studentů Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2003, s. 244

Mohli bychom shrnout, že moderátor by se měl řídit následujícími zásadami: měl by být objektivní v přístupu k jednotlivým hostům, mít kvalitní odkazy na konkrétní zdroje informací, být dobře připravený a schopný vést diskusi a v neposlední řadě by měl udržet kázeň hostů.

Cílem objektivity je sledovat, zda moderátor pokládá hostům otázky rovnoměrně a zda s nimi diskutuje s podobnou mírou konfrontačnosti, přičemž konfrontačnost neznamená jen asertivitu či ostrost moderátora, ale i způsob kladení otázek, posilující očekávání pouze určité odpovědi jako jediné akceptovatelné. Z typologie otázek, jimiž se moderátoři obrazejí na své hosty, lze vyčíst jak charakter pořadu, tak povahu moderátora.

Moderátorovým cílem má být dosažení konkrétní a věcné odpovědi. Politikova odpověď umožní divákovi vytvořit si samostatný názor na to, jakým způsobem se ten který politik staví ke konkrétnímu problému. Přímá odpověď na položenou otázku zároveň posouvá diskusi požadovaným směrem k dosažení faktických informací. Samozřejmě se stává, že diskutéři nerespektují záměr moderátora, tj. neodpovídají vhodným způsobem na otázky nebo nereagují na adresované pokyny. Moderátor je má přerušit a zabránit jim vyhýbavým odpovědím a vrátit diskusi do věcné roviny. Na základě vyznění replik, jež moderátor adresuje hostům pořadu, lze odvodit míru vyváženosti v přístupu k jednotlivcům, k politickým uskupením, koalici a opozici. Moderátorovy repliky mohou mít konfrontační, neutrální nebo vstřícný charakter. Platí, že je-li podíl moderátorových promluv konfrontačního charakteru k jednotlivým aktérům diskuse vyrovnanější, lze jeho přístup považovat za nestrannější, objektivnější.

V případě neutrální repliky její autor pracuje s informací, posouvá diskusi dopředu a rozšiřuje množství témat, o nichž se diskutuje. Ke konfrontaci moderátor přistupuje tehdy, je-li hostova reakce na původní dotaz v rozporu s vyvolaným očekáváním. Formou konfrontace moderátor tuto rozpornost odhaluje, případně hostem prezentované informace ověřuje nebo zpřesňuje. Vstřícnou promluvou moderátor vyjadřuje příznivý postoj k hostovi a jeho tvrzení.

Moderátor má velký vliv na průběh diskuse. Čím vyšší je poměr úspěšných replik ze strany moderátora, tím více je hosty i diváky chápán jako autorita, kterou je nutno

respektovat. Moderátor má v pořadu vliv, pokud je schopný vést diskusi a pokud jsou hosté ochotni se podřídit jeho způsobu moderování.

Kázeň hostů diskuse souvisí s jejich disciplinovaností v odpovědích na moderátorem položené otázky. Odpovídá-li host na otázku přímo a konkrétně, je jeho vystupování považováno za ukázněné. Pokud se host snaží přímé odpovědi vyhnout nebo na otázky neodpovídá, je hodnocen jako neukázněný. V těchto případech je moderátor povinen promluvu přerušit (viz výše). Velké množství dokončených „neukázněných“ replik svědčí o moderátorově nízké schopnosti udržet disciplinovanost hostů.

Kritérium transparentnosti se zaměřuje na moderátorovu přesnost v odkazování na externí zdroje informací a podle jejich ověřitelnosti je řadí do kategorie přesné – ambivalentní – nepřesné. Čím precizněji moderátor na původ informací odkazuje, tím věrohodněji na hosty i diváky působí a zabraňuje tak možným sporům o pravdivost svých výroků.

Václav Moravec říká, že politici se naučili debaty v televizi využívat: „Politici se snaží vždy diskusní pořady využít pro svoji sebe prezentaci, ale je na moderátorovi, aby jim to neumožnil. Ve zdokonalování sebe prezentace udělali politici veliký krok a moderátor má čím dál složitější práci. Je to hra na kočky s myší.“⁵⁰

Moderátor by měl být do diskuse vybaven strategiemi. Rozhoduje o tom, jak dlouho bude kdo mluvit, určuje tón řeči – respektující nebo pohrdavý, pozorný nebo netrpělivý. Například existuje způsob, jak říct „ano, ano“. Moderátor se tak snaží posunout diskusi kupředu. Diskutér z něj cítí netrpělivost nebo nezáměr. Při rozhovorech je důležité vysílat k lidem náznaky souhlasu, zájmu, jinak ztratí odvahu a řeč pomalu vázne: čekají na maličkosti jako – „ano, ano“, pokývání hlavou, malé náznaky porozumění. Tato sotva znatelná znamení jsou v režii moderátora, častěji nevědomě než vědomě. Jiná moderátorova strategie je například manipulace se spěchem. Používá čas, hodiny, aby někoho přerušil, popohnal. Další strategie může být ta, že moderátor dělá ze sebe mluvčího publika.

⁵⁰ *Politici se naučili využívat debaty v televizi*. Praha, 30.12.2004. In. <http://www.hn.ihned.cz>

5. 4. 2 Otázky moderátorů

Vymezit pojem otázka není jednoduché. Nemůžeme říci, co je a není otázka. Ale můžeme ji definovat pragmaticky jako „žádost o poskytnutí informace nebo výzvu k podání informace“⁵¹ Kromě otázek je tu i řada dalších promluv, které moderátor užívá při řízeném dialogu. Může to být udílení slova, výzva, konstatování, shrnutí, provokativní reakce, vlastní interpretace předchozí odpovědi, přecházející v reformulaci odpovědi apod.

„Někdy se moderátor táže volně a spíše tak, aby se host rozhovořil, jindy klade otázky nabitě presupozicemi, nabízí hostu jen úzký manévrovací prostor. Někdy se moderátor spokojí s tím, že obdržel odpověď, a spěchá k další otázce a jindy klade další zpřesňující otázku (tzv. follow-up question), často záladnější, než byla ta první.“⁵²

Moderátor může pokládat otázky zjišťovací, doplňovací. Na doplňovací otázky mohou diskutéři reagovat volněji, než by si moderátor představoval. Oblíbené jsou také otázky alternativní, vylučovací. Moderátor jimi formuluje dvě možnosti, z nichž si má host jednu vybrat.

Moderátor by měl otázky klást tak, aby co nejlépe získal jednoznačnou odpověď. „Je důležité udržet rozhovor v určitém předem přichystaném řečišti, do něhož se redaktor snaží svést rozbíhavé odpovědi, kterých se mu jinak od diskutérů dostává a s nimiž si často neví rady.“⁵³ Tento postup odpovídá tzv. reformulacím. Podstatou reformulace je, že moderátor může nutit politika k přímé odpovědi pouze do určité míry, pak musí rezignovat, neboť nemůže opakovat stejnou otázku stále dokola. Za této situace může moderátor položit otázku zpřesňující, může použít otázky typu *ano/ne* nebo v krajním případě může diskutérovi nabídnout odpověď a pokusit se mu vlastní formulaci vnutit.

Jednou z nejvíce užívaných moderátorových technik je právě reformulace. Touto technikou moderátor diskutéry usměrňuje, zvládá debatu. Často užívá výrazů jako *čili, takže, říkáte, chcete říct, podle vás, to znamená, čili když to shrnu* apod. Reformulace slouží k tomu, aby moderátor shrnul předchozí odpověď, vybírá z ní podstatné informace,

⁵¹ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 93

⁵² Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia 2003, s. 93

⁵³ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 94

konkretizuje ji, a také z ní vyvozuje další důsledky. Některé reformulace mají charakter spíše kooperativní, jiné provokativní. Moderátor většinou hostovy odpovědi velmi zjednodušuje a tím dochází k další reakci ze strany diskutéra. Diskutér může reformulace přijímat a souhlasit s nimi, může je přijímat i s výhradami, může je opravovat anebo je může zcela odmítat.

„Moderátorovy reformulace sumarizují, co bylo řečeno, anebo mají vyvolat další diskusi. Často bývají prostě jen projevem toho, že si moderátor připravil určité tvrzení, které formuloval nejprve v podobě otázky, a nakonec v podobě závěrečné reformulace hostovy odpovědi. Takové reformulace jsou dokladem toho, že moderátor nutí svého hosta, aby manévroval v úzkém prostoru, který mu předem vymezil formulací své otázky nabitě presupozicemi.“⁵⁴

Moderátor požaduje co nejpřímější odpověď na svou jednoduchou otázku, ovšem málokdy se mu jí dostává. Jednoduché otázky jsou většinou impulsem k rozvinutí další debaty. Někdy probíhá debata klidně bez konfliktních situací, jindy je plná napětí, dohadování a překřikování.

Při rozhovoru se obě osoby, jak moderátor, tak host, snaží své názory sladit nebo prosadit svůj vlastní diskurz.

Pořadí otázek a odpovědí tvoří kostru celého pořadu. V klasickém rozhovoru po krátké otázce následuje kratší či delší odpověď. Ale otázko-odpověďová struktura je složitější. „Základní půdorys tvoří připravené (promyšlené) otázky, jimiž moderátor zavádí do hovoru postupně jednotlivá témata, a hostovy odpovědi. Otázka, kterou si moderátor předem připravil, je poslední výpovědí, která ukončuje připravený text s informací, fakty, pozorováním; z nich otázka vyplývá. Jde o tzv. otázky s přípravou.“⁵⁵ Příprava bývá dosti důkladná.

Otázky s přípravou v publicistických pořadech převládají, mohou se však také vyskytnout otázky bez přípravy. Po položené otázce a jejím zodpovězení se mezi moderátorem a hostem může rozvinout kratší a osobnější dialog.

⁵⁴ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 105

⁵⁵ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 120-121

5. 4. 3 Odpovědi hostů

Obecně platí, že podoba odpovědi je určována podobou otázky. Co se týče diskusních politických pořadů, podle syntaktických kritérií nelze určit, zda politik na otázku odpověděl přímo či nepřímo, nebo zda se odpovědi vyhnul, popřípadě zda vůbec neodpověděl. „Rozdíly mezi přímými a nepřímými odpověďmi nejsou jasné, spíše lze uvažovat o stupních přímosti/nepřímosti.“⁵⁶ Podle Harrisové je jednodušší vymezit otázky pragmaticky jako žádosti o poskytnutí informace.

Málo časté jsou přímé odpovědi *ano/ne* na jasně formulované zjišťovací otázky i přímé odpovědi na otázky doplňovací. Jsou to většinou otázky na neproblematické věcné údaje, data, existenci něčeho, na ověření domněnky, předpokladu, ale i tak jsou hosté zřídka ochotni přímé odpovědi poskytnout.

Moderátor se často snaží otázky pokládat tak, aby diskutér odpověděl *ano/ne*. Hosté tuto strategii většinou ignorují a podávají ji jen výjimečně. Zde tedy můžeme hovořit o odpovědích nepřímých, jejichž součástí jsou odpovědi vyhýbavé. Vyhýbavost je jedna ze strategií řeči politiků. Jejich řeč při veřejných projevech nebývá objektivní a upřímná, neboť sledují své politické cíle, některé věci zastírají. Politici při rozhovorech s novináři odpovídají příměji než v jiných institucionálních kontextech. „Mnozí hosté na otázky neodpovídají přímo, konkrétně, věcně, ale zhusta velmi obšírně, někdy hovoří, jako by otázku ignorovali. Opakují svá stanoviska, to, co už řekli; čím je jejich odpověď delší, tím více se v nich informace požadovaná otázkou ztrácí. Někdy neodpovídají ani na opakovaně položenou otázku. V některých případech však za vyhýbavostí lze odhalit nekompetentnost či bezradnost mluvčího.“⁵⁷

⁵⁶ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 123

⁵⁷ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 124

5. 4. 4 Strategie (obecně)

Strategie patří mezi nejdůležitější faktory ovlivňující rozhodování lidí v konfliktních situacích.

Slovo strategie je původně vojenským termínem. „Novější slovníky ale uvádějí vedle vojenského významu i významy jiné, které se vztahují například k jeho používání ve sportovní oblasti, v matematicko-ekonomické teorii her, v nauce o poznání. Je to slovo řeckého původu. *Stratos* znamená armáda a *agein* – vésti.“⁵⁸

Rozeznáváme dva druhy strategií, a to strategii statickou a dynamickou. Statická strategie je taková, která je na začátku konfliktního střetnutí pevně stanovena a v průběhu celé série konfliktních situací se nikdy nezmění. Zůstává stálá.

Dynamická strategie je taková, která se v průběhu série po sobě jdoucích konfliktních situací mění. Nezůstává tedy stále stejná, ale pohybuje se.

5. 4. 5 Moderátorův individuální styl

Způsob, kterým moderátor hovoří se svým hostem, je další rys, který ovlivňuje průběh pořadu. Zaměříme se spíše na takové vlastnosti jeho řečového stylu, které jsou výrazem jeho osobní zainteresovanosti. „Jde o prostředky, které na pomyslné ose leží mezi póly zdvořilost – troufalost – drzost.“⁵⁹

Moderátor se při řízeném dialogu chová velmi zdvořile. Dává najevo respekt ke každému ze svých hostů. „Z explicitních prostředků vyjadřování zdvořilosti lze uvést zdvořilostní formule řízení rozhovoru a dialogického kontaktu.“⁶⁰ Často se hostovi omlouvá, když považuje za nutné přerušit jeho dlouhý monolog. Je to z toho důvodu, aby si moderátor udržel tematickou linii, kterou si předem rozvrhl. Snaží se o to, aby podstatná fakta neustoupila do pozadí. Přerušování hostovy řeči je zdvořilé, ale rozhodné: např. *mohu vám skočit do řeči ať je to neslušné? Omlouvám se za hulvátství, nechci vám skákat do*

⁵⁸ Křivohlavý, J.: *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Avicenum, 1973, s. 209-210

⁵⁹ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 137

⁶⁰ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 137-138

řeči... Redaktor se omlouvá jen v případech, kdy o hostovi říká něco, co by mu mohlo být nepříjemné, nebo se také omlouvá, pokud použije nesprávného údaje.

Ke zdvořilosti patří i moderátorova sebekritika: např. *možná hloupá otázka, omlouvám se za svou chatrnou paměť, na hloupou otázku chytrá odpověď*.

Diskusi někdy zpestřují i tzv. otázky na tělo. Ty moderátor pokládá tehdy, pokud se chce dobrat podstaty věci a host se snaží odpovědi vyhnout. „Jsou to do jisté míry provokativní otázky, které hostovi nemusejí být příjemné; netýkají se jeho soukromí, ale jeho života spjatého s působením na veřejnosti.“⁶¹

I ironie bývá součástí televizních debat. Jedná se spíše o ironii negativní povahy, která přechází až do konfliktních dialogických výměn.

⁶¹ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 145

5. 5 Václav Moravec o Otázkách a politicích

Podle Václava Moravce přirozený politik před televizní kamerou v ČR neexistuje. Jakmile vstoupí politici do studia, nasadí „nazkoušenou televizní šarži“.

Většina politiků se na Otázky velmi pečlivě připravuje a „v rukávu“ mají dokonce schované i triky a určité taktiky. „Před vysíláním například tvrdí, že to a to téma se jim nelíbí a že k němu nemají co říct. Nebo mu dávají najevo, že jim zkazil víkend, že měli být s dětmi a že se kvůli němu pohádali s manželkou.“⁶² Je to taktika, aby byl moderátor na politiky hodnější.

Podle Moravce to s novináři nejvíce uměl bývalý ministr zahraničí Josef Zieleniec nebo ministr financí Ivan Kočárník. Naopak to s novináři neumí Jiří Paroubek. „Jakmile politik přijde s tím, že chce zavádět tiskové soudy a měnit tiskový zákon, tak se novinářská obec po právu naježí a je zle. To samé Miloš Zeman. Když usedl do křesla šéfa Sněmovny, začal novináře urážet a říkat o nich, že jsou hnůj, póvl a žumpa. Tím proti sobě mnoho z nich poštvál.“⁶³

Nejlépe se na debatu umí připravit Jiří Paroubek. Nosí s sebou tlustý blok s připravenými argumenty a v průběhu pořadu v něm listuje, což je pro Moravce dost nepříjemné. Mirek Topolánek například před sebou papíry nemá, ale i on je připravený. Vlastimil Tlustý má předem nachystané i některé vtípky a bonmoty. I Miloš Zeman se velmi pečlivě připravuje, ale využívá své velké paměti. Dobře improvizuje a jen těžko ho nějaký novinář zaskočí.

Redaktor Britských listů Jakub Rolčík pohlíží na Otázky Václava Moravce poněkud kritičtěji. Rolčík mluví o klesající úrovni diskusního pořadu. „Na samém začátku upoutá pozornost kritického diváka dramatický výraz Václava Moravce a afektovaná dikce, jež pomalu ale jistě posouvá jeho pořad směrem k bulváru.“⁶⁴

⁶² Moravec, M.: *MF Dnes* 1. 9. 2006

⁶³ Moravec, M.: *MF Dnes* 1. 9. 2006

⁶⁴ Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho Otázky*. Úpadek jednoho českého novináře. In. [http:// www.blisty.cz](http://www.blisty.cz)

Redaktor si myslí, že místo mnoha účastníků ze všech koutů republiky by stačil jeden, maximálně dva přímo ve studiu. „Moravcovy Otázky jsou pestrým kaleidoskopem, ale britská zkušenost nás učí, že nejvíce se od zpovídaného politika dozvíme, když jej jediného tlačí „do kouta“ jeden (když ne více), ovšem kvalitně připravený novinář.“⁶⁵ Kvalitními rysy diskusního pořadu jsou: soustředěnost na téma, hluboké porozumění faktů a souvislostí, úsilí vydolovat z politika to, co si skutečně myslí. Rolčík tvrdí, že Moravec zná fakta jen občas a divák se pravdu nedoví. Václav Moravec typicky nechává zaznít dva protikladné výroky a pak pokračuje v diskusi, jako by se nic nestalo. „Jeho diskusní pořad se tak mění v marně prožvaněný čas, kdy si političtí oponenti odříkají, co se jim zlíbí.“⁶⁶ Divák se tedy prakticky nic nedoví.

Podle redaktora Britských listů klesající úroveň Moravcova pořadu ještě podtrhuje jeho chování. Největší moderátorovou silou by měla být důkladná znalost faktů a precizní argumentace. „Protože však Václav Moravec tímto arsenálem disponuje jen příležitostně, pomáhá si svým tělem. Naklání se k tázanému. Čím závažnější otázku chce položit, tím větší je jeho náklon. Nedůstojné je jeho chování, když politik mluví o obsazení nějakého postu dosud neznámým člověkem a Václav Moravec se chce dovědět jeho jméno. V tomto případě se po stole téměř plazí a knouravým hlasem škemrá podobně jako pětileté dítě: „Řekněte mi to...“⁶⁷

Rolčík říká, že Moravec není schopen se ptát na podstatu věci. Typický způsob, jímž Václav Moravec klade otázky, začíná slovy „To znamená...“ a je následován dvěma možnostmi odpovědi. Třetí možnost neexistuje.

Politici nemají dovoleno dovést svou argumentaci do konce. Zpravidla v okamžiku, kdy by se divák mohl dovědět něco důležitého, skáče Václav Moravec diskutérovi do řeči a vynucuje si na něm odpověď na to, co zajímá jej samotného. Moravec přikládá větší váhu svým otázkám než výkonům svých hostů. „Dlouhé minuty se diskutuje, ale k žádnému podstatnému závěru se nedojde. Je to diskuse pro diskusi.“⁶⁸

⁶⁵ Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho Otázky*. Úpadek jednoho českého novináře. In. [http:// www.blisty.cz](http://www.blisty.cz)

⁶⁶ Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho Otázky*. Úpadek jednoho českého novináře. In. <http:// www.blisty.cz>

⁶⁷ Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho Otázky*. Úpadek jednoho českého novináře. In. <http:// www.blisty.cz>

⁶⁸ Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho Otázky*. Úpadek jednoho českého novináře. In. <http:// www.blisty.cz>

6 Postupy a metody praktické části diplomové práce

V druhé části práce analyzuji přepisy videozáznamů diskusních pořadů českých televizí. Zaměřuje se na diskusní pořad České televize, a to Otázky Václava Moravce, a pořad televize Prima Nedělní partie. Cílem mé práce je komparace těchto pořadů se zaměřením na úlohu moderátora v nich a způsob řešení konfliktních situací.

Součástí mé diplomové práce nebylo jen shromažďování odborné literatury a článků k teoretické části, ale i sběr a zpracování videozáznamů diskusních pořadů českých televizí k části praktické. Právě tato praktická část vyžadovala nejvíce vynaloženého času. Velmi důležité bylo studium těchto videozáznamů. Často jsem využila i internetového vysílání on-line archivů českých televizí. Nejtěžším úkolem bylo přenést zvukové záznamy do správné písemné podoby. Ke správnému přepisu mi velmi pomohla publikace s názvem Mluvená čeština v autentických textech.

Rozsah analyzovaného materiálu čítá čtyři pořady Otázek Václava Moravce a stejný počet pořadů Nedělní partie. Jedna debata je rozložena do šedesáti minut, a to v případě obou pořadů konkurenčních televizí. Přepisy otázek Václava Moravce jsou pořízené z těchto období: 11. 6. 2006, 17. 12. 2006, 4. 2. 2007, 11. 2. 2007. Přepisy Nedělní partie jsou z těchto období: 9. 4. 2006, 21. 5. 2006, 4. 3. 2007, 11. 3. 2007. Přílohy videozáznamů celkem čítají čtyři sta osmdesát minut. Způsob výběru videozáznamů jsem volila na základě atraktivnosti hostů a také témat.

Základními sledovanými jevy byly: způsob řízení debaty moderátorem, sledování dodržování (nedodržování) zásad zdvořilostního principu a zkoumání způsobu řešení konfliktních situací.

6 Otázky Václava Moravce – úvod k analýze

Pravidelně každou neděli v poledne vstupuje do našich obývacích pokojů charismatický a přísně vypadající moderátor diskusního pořadu – Václav Moravec.

Jde o první publicistický pořad u nás, v jehož názvu se objevuje jméno moderátora. Otázky Václava Moravce nám každý týden přináší nejdiskutovanější témata uplynulých dnů. Otázky jsou výjimečné i v tom, že do pořadu nechodí jen hosté z oboru politiky, ale i z jiných oblastí, jako například vědy, kultury, sportu ekonomiky atd. Během jedné hodiny pořadu je připraveno několik hlavních témat k diskusi. Pořad je vysílán v přímém přenosu. Ve studiu se během vysílání vystřídá několik hostů, s některými se moderátor spojí prostřednictvím telefonu nebo kamery. Moderátor nikdy nevstupuje do debaty s vlastním názorem. Otázkami pouze podněcuje k diskusi. Televizní divák má v pořadu Otázky Václava Moravce pasivní roli.

Moravec vybírá taková témata a hosty do pořadu, aby byla diskuse pro diváka zajímavější, proto hosté bývají z řad opozičních stran. Konflikt je tedy očekávaným prvkem v pořadu.

Ráda bych se pozastavila u osoby moderátora. Sebejisté, profesionální vystupování. To jsou přívlastky, které přisuzuji Václavu Moravcovi. K hostům přistupuje jako k rovnocenným partnerům. Pokládá jednoznačné otázky a vyžaduje od hostů jednoznačnou odpověď. Pokud se host vyhýbá odpovědi, Václav Moravec nekompromisně trvá na jasné jednoznačné reakci.

Na projevu Václava Moravce je patrné, jak precizně je připravený. Dokonalá příprava je nezbytně důležitá pro bezproblémový průběh pořadu. Redaktor by měl mít nastudované spolehlivé zdroje informací k danému tématu. Diskuse by ho neměla v žádném bodu pořadu zaskočit. Moravec musí v každém dílu pořadu prokázat přehled o aktuálním dění jak na domácí tak i zahraniční scéně. Musí také umět dát své znalosti do širších souvislostí. To vyžaduje perfektní připravenost na každé vysílání Otázek, ale určitě také průběžné získávání informací mimo samotné vysílání pořadu.

7 Nedělní partie – úvod k analýze

Vedle Otázek Václava Moravce můžeme každou neděli zhlédnout i besedu TV Prima vedenou Petrem Šimůnkem, a to Nedělní partii. I zde se jedná o žánr televizní diskuse. Jak již název pořadu napovídá, do křesel ve studiu usedají vždy dva hosté, připraveni se utkat v souboji argumentů. I dekorace studia připomíná šachovnicové pole, kde dominuje černá a bílá, tedy místo pro dva hráče (soupeře), v našem případě pro dva účastníky (hosty) z odlišných politických stran a s odlišnými názory. I v tomto v diskusním pořadu se hosté vyjadřují k aktuálním důležitým tématům, které se v médiích probíraly za uplynulý týden.

Při moderování Nedělní partie se za sedm let ve studiu TV Prima vystřídal již několik osobností. Jako první začínala dvojice Petra Schmalzová a Petr Šimůnek, po nich postupně Jiří Podzimek, Štěpánka Duchková a Daniel Takáč. Od září roku 2005 se jediným moderátorem stal Petr Šimůnek, který se do Nedělní partie vrátil po několika letech.

Nedělní partie přichází na obrazovku každou neděli hodinu po poledni. I tato debata, stejně jako Otázky Václava Moravce, je vysílána živě, trvá šedesát minut. I zde je k diskusi připraveno několik témat, ke kterým se hosté vyjadřují. I Šimůnek si vybírá do pořadu takové hosty, o nichž předpokládá, že se každý na daný problém dívá jinak. To znamená, že do křesel zpravidla usedají hosté z opozičních stran. Na rozdíl od Otázek Václava Moravce, v pořadu Petra Šimůnka proti sobě zasednou pouze dva hosté. Moravec vede diskusi s více hosty. Nedělní partie se od Otázek odlišuje i tím, že na pořadu se podílejí i televizní diváci. Tedy divák má v pořadu roli aktivní. Divákova role jednak spočívá i v tom, že do pořadu zasílá náměty a připomínky k diskusi, a jednak i v tom, že pomocí textové zprávy reaguje na moderátorovu položenou otázku na začátku debaty. Divák na dotaz odpovídá ano/ne. Moderátor anketu v závěru pořadu zhodnotí. Otázka většinou souvisí s diskutovaným tématem. Další znak Nedělní partie odlišný od Otázek je ten, že oba hosté mají vymezený čas pro svoje argumenty a tento časový prostor je následně ukončen gongem, tedy zvukem, který naznačuje, že jejich čas pro vyjádření postojů vypršel. Tento způsob debaty předchází případným konfliktům, tedy například takovým, že hosté nemají stejné podmínky pro vyjádření svých názorů. Diskutéri tak nemohou vznášet protesty, že nedostali dostatečný prostor a že „protihráč“ je více preferován než druhý. Diskuse se tak stává rovnocenným „soubojem“ argumentů.

Otázky Václava Moravce i Nedělní partie patří k pořadům, na nichž televizním divákům vyhovují stabilní rysy: týž vysílací čas, stabilní délka, týž program, týž moderátor. Vědí, že pravidelně v neděli po dvanácté hodině získají informace o aktuálních událostech. „Diskusní pořady jsou nekonečným seriálem, jehož děj dávkuje události nejen politického života v režii jeho moderátora. Ten je nepochybně klíčovou postavou a hlavně na něm záleží, zda je seriál oblíbený a sledovaný.“⁶⁹

⁶⁹ Čmejková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 150

9 Analýza diskusních pořadů

Otázky Václava Moravce 11. 6. 2006

Hlavní témata této relace jsou: povolební vyjednávání o sestavení vlády, programové priority budoucí vlády a požadavky ČSSD jako opoziční strany.

Prvním palčivým tématem k diskusi byla otázka povolebního vyjednávání o sestavení vlády. Parlamentní volby měly jednoznačného vítěze a tím byla Občanská demokratická strana. Problémem diskuse se stává otázka, kdy bude vláda sestavena.

Do této debaty byli přizváni tito zástupci opozičních stran: Pavel Bém – místopředseda strany ODS a zástupce vítězné strany po volbách, Zdeněk Škromach – místopředseda strany ČSSD, Jan Kasal – místopředseda strany KDU-ČSL a Martin Bursík – předseda strany SZ.

Druhým tématem relace byly programové priority budoucí vlády.

O tomto tématu hovořili: Pavel Bém – místopředseda strany ODS, Zdeněk Škromach – místopředseda strany ČSSD, Jan Kasal – místopředseda strany KDU-ČSL, Martin Bursík – předseda strany SZ a Milan Znoj – ředitel Ústavu politologie FF UK.

Posledním diskutovaným tématem byly požadavky ČSSD jako opoziční strany. Sociální demokraté dali jasně najevo, že pokud by byli opoziční stranou, měli by získat post předsedy Poslanecké sněmovny. Kandidátem na tuto funkci by byl předseda strany Jiří Paroubek. Dosud měla ČSSD pozici premiéra i předsedy Poslanecké sněmovny. V uplynulém období měla sněmovna pět místopředsedů, dva měla opoziční ODS, po jednom pak vládní sociální demokraté, komunisté a KDU-ČSL.

K tomuto tématu se vyjádřil: Pavel Bém – místopředseda strany ODS, Zdeněk Škromach – místopředseda strany ČSSD, Jan Kasal – místopředseda strany KDU-ČSL a Martin Bursík – předseda strany SZ.

Otázky Václava Moravce 17. 12. 2006

V Otázkách ze dne 17. 12. 2006 se prodiskutovala tato témata: vláda včera, dnes a zítra, přeběhlíci, či konstruktivní poslanci a co s „nepřizpůsobivými“ občany.

První téma se týkalo problému sestavení vlády. Sedm měsíců po volbách se politici snaží o druhý pokus sestavení vlády.

K tomuto tématu byli pozváni předsedové pěti nejsilnějších politických stran. Mirek Topolánek – předseda ODS, premiér, Jiří Paroubek – předseda ČSSD, Vojtěch Filip – předseda KSČM, Jiří Čunek – předseda KDU-ČSL a Martin Bursík – předsedy Strany zelených.

Dalším tématem k diskusi byl problém s poslanci, kteří opustili poslanecké kluby svým stran a stali se přeběhlíky. Jde o poslance, kteří přispěli ke změně politických sil v dolní parlamentní komoře v uplynulých letech.

Na Moravcovy otázky odpovídali: Mirek Topolánek – předseda ODS, premiér, Jiří Paroubek – předseda ČSSD, Vojtěch Filip – předseda KSČM, Jiří Čunek – předseda KDU-ČSL a Martin Bursík – předsedy Strany zelených.

Poslední téma nese název: Co s „nepřizpůsobivými“ občany. Téma se spojuje s osobou Jiřího Čunka a jeho vztahu k romským spoluobčanům..

K tématu se vyjádřili: Mirek Topolánek – předseda ODS, premiér, Jiří Paroubek – předseda ČSSD, Vojtěch Filip – předseda KSČM, Jiří Čunek – předseda KDU-ČSL, Martin Bursík – předsedy Strany zelených a Karel Holomek – předseda Společenství Romů na Moravě.

Témata v této nedělní relaci nesou názvy: vyšetřování neskončilo, nezapomínejte, odškodnění v nedohlednu, kolik budeme platit za léky a reforma zdravotnictví.

První téma k diskusi se týkalo případu havlíčkobrodského heparinového vraha.

Do studia přijali pozvání: Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví ODS, Davith Rath – stínový ministr zdravotnictví ČSSD a Miloš Vystrčil – hejtman kraje Vysočina.

Druhé téma souviselo s prvním. Týkalo se odškodnění s pozůstalými po obětech nemocničního vraha. Kraj se měl pokusit dohodnout na odškodnění pozůstalých mimosoudně.

K problému se vyjádřili: Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví ODS, Davith Rath – stínový ministr zdravotnictví ČSSD, Miloš Vystrčil – hejtman kraje Vysočina, Anna Fialová – snacha Marie Fialové a Ludmila Kohlmayerová – vdova po Jaroslavu Kohlmayerovi.

Třetí téma k diskusi se týkalo také zdravotnictví. Pacienti si připlatí za léky. Lékaři varují, že se zdražením léků musejí počítat například alergici. Na ministerstvu se chystá nová léková vyhláška. Ústavní soud se navíc rozhodl udělat přítrž neprůhlednému stanovování cen léků.

Svá stanoviska k tématu vyjádřili: Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví ODS a Davith Rath – stínový ministr zdravotnictví ČSSD.

Posledním tématem relace byla reforma zdravotnictví. Topolánkova vláda chce přijít se zásadními změnami ve zdravotnictví – posílení postavení pacientů, přeměna zdravotních pojišťoven na akciové společnosti, zavedení poplatků za recept či pobyt v nemocnici.

I v tomto případě o tématu hovořili: Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví ODS a Davith Rath – stínový ministr zdravotnictví ČSSD.

Hlavními diskutovanými tématy této relace jsou: trestní stíhání Jiřího Čunka, aféra s gestem premiéra a zdražování aut kvůli emisím.

Policie obvinila vicepremiéra a šefa lidovců Jiřího Čunka z přijetí úplatků. Martin Bursík – místopředseda vlády a předseda Strany zelených vyzval Jiřího Čunka k odstoupení.

K diskusi byli přizváni zástupci těchto opozičních stran: Martin Bursík – místopředseda vlády a předseda Strany zelených, Bohuslav Sobotka – první místopředseda strany ČSSD, a Jiří Čunek – místopředseda vlády a předseda strany KDU-ČSL.

Dalším tématem v této relaci byla aféra s gestem premiéra. Tato diskuse se týká premiéra Mirka Topolánka a jeho nešťastně zvoleného gesta (zdvižený prostředníček) při projevu v Poslanecké sněmovně. Opoziční sociální demokraté a komunisté premiérův úlet ve sněmovně využili ve svůj prospěch. Topolánkova neverbální komunikace se stala předmětem ostrých slovních výměn. Premiér uvedl, že sněmovna ho nemůže ve slušném chování příliš poučovat.

K této problematice se jako host ve studiu vyjádřil: Bohuslav Sobotka – první místopředseda strany ČSSD a Martin Bursík – místopředseda vlády, předseda Strany zelených.

Závěrečným tématem v této relaci bylo téma zdražování aut kvůli emisím. Brusel pokračuje v tažení proti globálnímu oteplování. Evropská komise proto schválila návrh, podle kterého musejí nová auta do pěti let výrazně omezit množství škodlivin. Výrobci aut ovšem protestují. Varují, že nové vozy mohou podražít, v průměru až o sedmdesát tisíc korun. Automobilky tvrdí, že se staly obětím beránkem v boji proti oteplování.

Na to téma diskutovali: Bohuslav Sobotka – první místopředseda strany ČSSD, Martin Bursík – místopředseda vlády, předseda Strany zelených a Martin Jahn – člen představenstva, Škoda auto.

Nedělní partie 9. 4. 2006

Téma v této nedělní relaci nesou názvy: Budeme platit půl miliónu korun za chybějící dálniční známku? Měly by povodňové škody zaplatit zisky státních firem? Budou mít lidé zakázáno topit v domácnostech uhlím?

Celá léta politici tvrdili, že situace na silnicích se už vymkla kontrole policie, a proto připravili změny zákonů, které by nás měly lépe chránit a policii dát více pravomocí trestat. Jenže se ukázalo, že pouhé nadšení a dobré úmysly na tvorbu kvalitních zákonů nestačí. A jak už v našich končinách bývá zvykem, ihned po schválení se přemýšlí o novelizacích. Jinak by nám totiž hrozily pozoruhodné tresty, např. za neodstraněnou starou dálniční známku na předním skle automobilu bychom mohli zaplatit až 100 tisíc korun a za jízdu po dálnici bez platné dálniční známky až půl miliónu. Některé komentátory napadlo, zda by nebylo správné, aby také poslanci, kteří se zasadili o tak krvelačné tresty, byli pokutováni za zkažené zákony. Novelizovat by se měla i část silničního zákona, která upravuje kamionovou přepravu. Od července by podle nové normy mohly kamiony jezdit i v neděli a během prázdnin také v sobotu, takže zákaz jízdy kamionů by platil jen v pátek odpoledne a večer. Kritici této úpravy namítají, že všechny změny v zákonech se dělaly proto, aby na našich silnicích bylo bezpečněji. Teď se ale zdá, že kromě extrémně drastických a nesmyslných trestů se to moc nepovedlo.

Další téma k diskusi se týkalo topení uhlím a daňové ekologické reformy. Šlo by o zdražení elektřiny, uhlí, plynu a v budoucnosti i provozu automobilů.

Posledním tématem diskuse byla otázka povodní, které po sobě zanechaly spoustu škod a kde vzít na ně peníze.

K těmto tématům byli přizváni: Přemysl Sobotka – ODS, předseda Senátu a Martin Bursík – předseda strany SZ.

Nedělní partie 21. 5. 2006

Hlavní témata této relace jsou: facce Miroslava Macka a Davida Ratha, čtrnáct dní před volbami.

První téma řešilo spor mezi Miroslavem Mackem a Davidem Rathem. Hosté hovořili o otázce, zda důvodem k facce byl osobní spor nebo politická věc. Macek měl moderovat diskusi na jednání sněmu České stomatologické komory, ale těsně předtím oznámil, že si musí vyřídit osobní věc. Přistoupil k Rathovi a dal mu silný pohlavek. Rath vstal od předsednického stolu a vykročil z pódia, pak se ale vrátil a označil Macka za zbabělce. Ten na něj zaútočil pěstmi a Rath se bránil. Macek vysvětlil útok osobními důvody. Rath totiž před časem prohlásil, že si Macek vzal svou současnou ženu pro peníze. Po potyčce Macek jednání za pískotu zubařů opustil.

Dalším důležitým tématem byla politická předvolební kampaň, politické programy atd.

Hlavními hosty pořadu byli předsedové dvou nejsilnějších politických stran a to Jiří Paroubek – premiér a předseda strany ČSSD a Mirek Topolánek – předseda strany ODS.

Nedělní partie 4. 3. 2007

Hlavním tématem tohoto pořadu byla připravovaná reforma zdravotnictví a demonstrace policistů kvůli novému služebnímu zákonu

První aktuální téma se týkalo reformy ve zdravotnictví. Hosté divákům vysvětlili, co je čeká, za co všechno budou ve zdravotnictví platit. Poplatky za návštěvu u lékaře, za pobyt v nemocnici a za recept.

Této diskuse se zúčastnili: Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví ODS a David Rath - exministr zdravotnictví ČSSD, předseda zdravotnického výboru PSP.

Dalším důležitým tématem diskuse byla demonstrace policistů kvůli novému služebnímu zákonu.

Do pořadu přijal pozvání: František Bublan – exministr vnitra a současný předseda bezpečnostního výboru sněmovny.

Nedělní partie 11. 3. 2007

Tato relace se zabývala aktuálními problémy, zejména bruselským summitem, kterému se říká ekologický. Dále sporem o ústavnost KSČM

Členské státy Evropské unie na summitu v Bruselu dospěly k dohodě o ambiciózních opatřeních, které mají pomoci bojovat se změnou klimatu a částečně sjednotit energetickou politiku Evropské unie. Summit se shodl, že Unie do roku 2020 závazně zvýší podíl obnovitelné energie na celkové energetické spotřebě v Evropě na dvacet procent. V budoucnu se tak výrazně zvýší povinné množství energie vyráběné pomocí vodních či větrných elektráren. Evropští politici jsou vesměs nadšení. Padala slova o velkém okamžiku v evropských dějinách. Nikdo se však zatím neobtěžoval s důkladným vysvětlováním občanům, co to pro nás pro všechny vlastně bude znamenat.

Spor o ústavnost KSČM se už z českého parlamentu přenesl i na půdu Evropské unie. Komunistický europoslanec Daniel Stroj se totiž na Evropskou komisi obrátil se stížností na český Senát. Ten se podle něj zachoval nedemokraticky a autoritářsky, když zřídil komisi pro posouzení ústavnosti KSČM. Dočasná senátní komise však vznikla proto, aby zhodnotila vztah současné KSČM k ústavnímu pořádku České republiky. Komise například zjistila, že nedávné vystoupení předsedy KSČM Vojtěcha Filipa na zasedání Ústředního výboru KSČM by mohlo být považováno za protiústavní.

K těmto problémům se vyjádřili tito pozvaní: Alexandr Vondra – místopředseda vlády ODS a Jiří Dolejš – místopředseda KSČM.

9.1 Analýza Otázek Václava Moravce

Na začátku moderátor zahájí pořad. První kontakt Moravce probíhá s diváky. Nastíní politickou situaci a představí téma k diskusi:

(17.12.2006)

M: *Melčák, Pohanka, Teplík, Kott, Vrbík, Wagner, ptáte se, co tato jména spojuje? Jde o poslance, kteří opustili poslanecké kluby svých stran a stali se, jak Mirek Topolánek říká, to slovo nemá rád, ale v novinách jsou označováni jako přeběhlíci. Jde o poslance, kteří přispěli ke změně politických sil v dolní parlamentní komoře v uplynulých letech. V novodobé historii České republiky bychom mohli ze jmen přeběhlíků vytvořit už poměrně dlouhý seznam.*

Poté následuje krátká předtočená reportáž, která také představuje dané téma.

(17.12.2006)

M: *Poslední, kdo se na seznamu objevil, byl poslanec ČSSD Miloš Melčák. Poslanecký klub své strany opustil kvůli možnému zániku společné vlády občanských a sociálních demokratů. Někteří sociální demokraté dali Melčákovo vystoupení ze svého klubu do souvislosti s korupcí. Naznačili také, že Melčák pracuje pro ODS.*

DR: *Vyzval bych pana Melčáka, ať občanům sdělí, co za to od ODS dostal...*

(...)

M: *Oba poslanci byli nakonec z ČSSD vyloučeni. Tomáš Teplík pak přeběhl do ODS, Josef Wagner v politice skončil. Největší počet přeběhlíků v uplynulých deseti letech pocházel z řad sociální demokracie. Vládu vedenou ČSSD zase podržel někdejší poslanec ODS Petr Kott, který měl problémy s alkoholem.*

Další kontakt probíhá s hosty pořadu. Moderátor hosty zdraví a představuje. Prvního hosta představuje např. takto:

(17.12.2006)

M: A hosty posledního vydání Otázek v roce 2006 je pětice předsedů politických stran, které jsou zastoupeny v české Poslanecké sněmovně. Vítám předsedu ODS, premiéra Mirka Topolánka. Přeji dobrý den.

Druhého hosta představuje například takto:

(17.12.2006)

M: Předsedu České strany sociálně demokratické Jiřího Paroubka. I vám hezký dobrý den.

Další hosty:

(17.12.2006)

M: Dále pak předsedu Komunistické strany Čech a Moravy Vojtěcha Filipa. I vám přeji hezký dobrý den.

M: Dále pak nového předsedu KDU-ČSL Jiřího Čunka. I vám přeji hezký dobrý den, vítejte v Otázkách.

M: A předseda Strany zelených Martin Bursík. I vám přeji hezký dobrý den.

Vítání hosty pořadu má stereotypní charakter. Jde většinou o frazeologické typy pozdravů. Poté již moderátor vede dialog s hosty. Diskusi řídí a drží její formát. Pokládá otázky, ale také usměrňuje projev diskutujících.

Při projevu Václava Moravce se často setkáváme s tím, že užívá opakování, které se může kombinovat s apoziopozemí. K takové situaci většinou dochází při ostřejší výměně názorů. K opakování dochází také zejména ve chvíli, kdy se snaží svou otázkou přerušit repliku hosta, kterou shledává z nějakého důvodu neadekvátní.

(11.2.2007)

M: Promiňte, ale nevím, jestli jste... Promiňte, nevím, jestli tím...

(4.2.2007)

M: Pane ministře, když tam, když tam byste měl odpovědět dílče na otázku, ...

M: Kdy to tedy budete vědět, protože... Kdy to tedy budete vědět?

M: Takže, vy byste, vy byste čekal na soud?

M: Promiňte, můžete nám, promiňte, můžete nám řádově říci...

M: Vám nějak ty krajské , vám nějak ty krajské nemocnice leží v žaludku.

M: Pojdte k dalšímu, k dalšímu tématu.

„Za každou diskusí je dynamická interakce dvou a více lidí, pro niž je charakteristický konflikt a jeho překonávání, sebezapření, útočnost, ironie i lehký humor. Reciprocita diskurzu spočívá především v tom, že účastníci diskuse vstupují do interakce s rozdílnými záměry, s rozdílnými znalostmi a s různými přístupy k tématu rozhovoru.“⁷⁰

„Napětí v diskusi vzniká velmi často proto, že politik se snaží využít debatu k tomu, aby prosadil svůj diskurz, bez ohledu na redaktorovy otázky.“⁷¹

(11.6.2006)

M: Jenom, já hned záhy ne vaše slova navážu, Pavel Bém už v týdnu prohlásil, že nakonec podle něj bude ČSSD tolerovat koaliční vládu ODS, lidovců a zelených a Pavel Bém ještě v rozhovoru pro Lidové noviny dodal, cituji doslova: „Větší oříšek bude hledání podmínek, za jakých by ČSSD mohla tolerovat tuto stovkovou vládu“, konec citátu z Lidových novin. Existuje něco, pane místopředsedo Škromachu, co by ten dokument, který jste v sobotu podepsali, co by ho mohlo nalomit? Je něco takového?

⁷⁰ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 101

⁷¹ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 107

ZŠ: *No, podívejte, já chci jenom zdůraznit, že ...*

M: *Ne, podívejte, nejdřív mi odpovězte a pak zdůrazňujte.*

ZŠ: *Ne, to s tím nesouvisí, to s tím nesouvisí. Něco jiného je, když dneska sestavuje tady tříčlenná koalice téměř vládu při tom, že nemají zajištěnou většinu v Poslanecké sněmovně, a něco jiného bylo, když sestavoval Špidla vládu za situace, kdy měla, pokud se dohodnou ty tři strany, sto jedna hlasů, to znamená, že měla zajištěnou většinu v rámci vládní koalice, a proto ...*

MB: *No, nejlepší by bylo, kdyby se začali politici chovat trochu jinak, protože to jednání, to je pořád ideologická záležitost. To, že sociální demokracie jaksi podepíše a priority nedůvěru té vládě, to vlastně znamená, že ty stranické zájmy dávají nad zájmy celospolečenské, nad zájem této země. Oni ani ...*

M: *Pro vás, promiňte, pro vás to sobotní usnesení ...*

MB: *Pardon, já to dopovím, jo.*

M: *Jenom otázka, podotázka, ta sobotní usnesení je i pro vás spíše destruktivní ze strany sociální demokracie?*

Záměrem moderátora bývá přimět politika k jednoznačné odpovědi na zadanou otázku a k zaujetí stanoviska k bodu často spornému, zatímco politik, kdyby záleželo jen na něm, by zpravidla rád využil příležitosti debaty k tomu, „aby plédoval pro svoji politickou stranu a pronesl projev na téma, jež se mu jeví výhodné“.⁷²

(4.2.2007)

M: *Kdy to tedy budete vědět, protože ...*

⁷² Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 84

MV: Ale to nic nemění na tom ... Počkejte, já to musím dořící.

M: Kdy to tedy budete vědět?

Redaktor požaduje co nejpřímější a nejjednodušší odpověď na svou jednoduchou otázku. Jen málokdy se mu jí dostává a většinou je jeho otázka pro hosta impulzem k výkladu, který je z hlediska rozbíhavý, vyhýbavý a vágní. Snaží se proto polapit klíčujícího hosta nějakou jednoduchou formulací, jíž se host ovšem brání.

(11.6.2006)

M: Promiňte, jednou větou, tedy neexistuje nic, co by mohlo prolomit nechuť sociální demokracie tolerovat tu případnou stovkovou vládu sestavenou z těchto tří stran? Jednoduchá otázka, jednoduchá odpověď.

ZŠ: Ale to není tak jednoduché. Myslím si, že my jsme se vyjádřili jasně k té situaci a chci říct ten důvod. Ten důvod je, že tři strany bez ohledu na to, jaký názor na to má sociální demokracie, se domlouvají na tom, jak bude vláda vypadat, jaké bude mít programové prohlášení a tak dál, čili co očekávají? Že my přijdeme a řekneme, no, tak v našem zájmu je takovou vládu podpořit? To není v našem zájmu takovou vládu podpořit.

M: To znamená, neexistuje nic, co by mohlo těch, co by mohlo ty podpisy prolomit?

ZŠ: Já myslím, že ten názor byl jasně vyjádřen.

V diskusi se můžeme setkat i s tím, jak se hosté proti redaktorovým vstupům ostře ohrazují.

(11.6.2006)

PB: Pro nás, pro nás je nejpříjemnější varianta ODS, KDU-ČSL a Strany zelených.

M: To jsme slyšeli, ano, slyšeli jsem to stokrát. Toto, teď tato varianta, byla by přijatelná pro ODS?

PB: Ale vy uvažujete o tom, co by bylo kdyby.

***M:** Já mluvím o druhé tahu, o druhém tahu. Ne, tady sociální demokraté řekli, že nepodpoří, vy nemáte podporu KSČM, tvrdíte, tak jak je to druhý tah. Ptám se.*

***PB:** Ale tak, počkejte, až k tomu druhému tahu dojde.*

Ke střetu může dojít i tehdy, pokud si host vyžaduje prostor pro vyjádření svých stanovisek. Respektive, pokud se cítí nezapojen do diskuse.

(11.6.2006)

***PB:** Přece jenom bavíme se o nějaké politické kultuře.*

***MB:** No, já bych rád to ...*

***M:** Jenom, pane místopředsedo, záhy dostanete slovo, jenom ...*

***ZŠ:** Já bych docela rád, jako zdá se mi, že jsem tady jediný v opozici, tak možná by bylo dobré, kdybych aspoň dostal přiměřený čas.*

***M:** Jednou větou teď Martin Bursík.*

***MB:** To bylo důležité, že jste řekl, že jste v opozici, tohle.*

Moderátor se snaží být nestranný a každému hostu dát stejný prostor pro argumentace. Politici porušují zdvořilostní principy tím, že si skáčou do řeči. Moderátor se snaží tomu zabránit, někdy se to však nedaří.

(4.2.2007)

***M:** Ne, promiňte ...*

***M:** Pane ministře, vy teďka nic neříkejte, mlčte, vydržte chvíli mlčet. Pane ministře ...*

***TJ:** Už jsem připraven hovořit o komisi.*

***M:** Pane ministře, vy taky chvíli mlčte. Nikdo vám u toho nesvítil, takže nikdo neví, co mezi vámi zaznělo. Tudíž nebavme se o tom.*

(4.2.2007)

***TJ:** Pan poslanec se tady trošku předvádí, že ví, že se má pitvat a kde má být atestovaný lékař. Samozřejmě součástí zadání znalecké komise je ...*

***DR:** Nezlobte se, pane ministře, to je základ ...*

***TJ:** Nechte mě mluvit.*

***DR:** To je základ.*

***TJ:** Nechte mě mluvit. Součástí zadání ...*

***DR:** Já vás nenechám, ale ...*

***TJ:** ... komise je otázky ministra a ta otázka nese: byl pacient pitván, kdo byl kompetentní, zda procedura na tom oddělení byla v pořádku. Já vám můžu ty otázky tady ukázat, jak vypadají potom.*

***DR:** Máte už odpovědi?*

***TJ:** Samozřejmě, já čekám na závěry této komise, neurychlujte to. Já spíš dávám na kvalitu než na rychlost. A ...*

***DR:** Vždyť by vás želva předběhla.*

„Host hodnotí výroky moderátora, komentuje vhodnost otázek, může zpochybňovat právo moderátora klást tu či onu otázku, její témata a formulaci. Na druhé straně, moderátor hodnotí odpovědi hostů, jejich přesnost a vágnost, přímost a vyhýbavost. Často při tom užívá techniku zvanou reformulace. Některé reformulace mají charakter spíše kooperativní, jiné provokativní.“⁷³ Moderátor reformulacemi hosta také usměrňuje, shrnuje

⁷³ Čmejková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 103-105

předchozí odpověď nebo vybírá z ní zásadní informace. Pokud politik reformulace zcela odmítá, může dojít i ke konfliktu.

„JV: Dobře. Čili rozumím-li tomu, vaše váš přístup k tomu je buď tedy, budeme mít takovou moc, že budeme rozho moct rozhodovat o všem anebo v té vládě nebudem.

MM: No jistě. To jsem přece vůbec neřekl, pane redaktore. Řekl jsem, že můžete efektivně prosazovat svoje názory.“⁷⁴

(11.6.2006)

M: Ta námitka, kterou řekl Martin Bursík, že to je málo velkorysé, vy nepřipouštíte, že jste tím dostali jednání o většinové vládě do slepé uličky ČSSD?

ZŠ: Já myslím, že pan předseda Bursík to nemyslí ani vážně, protože od předsedy, který prohlásí, že sociálním demokratům nebude brát ani telefony, aby mohli, aby bylo možné jednat o povolebním uspořádání, nezlobte se, ale přece proč my bychom měli podporovat vládu, ve které má zastoupení, budou mít zastoupení zelení, kteří se otevřeně vyjádřili způsobem velmi destruktivním a velmi neobvyklým ve vztazích při politických jednáních? Já si myslím, že takový způsob do politiky zavádí, ale to je jejich způsob, vaše věc.

M: Vám tedy vadí zelení jako menší koaliční partner.

ZŠ: Ne, nevadí, protože tak ...

M: Tak, teď jsem slyšel, že vadí.

ZŠ: Nám nevadí zelení jako takoví, protože je respektujeme, že se dostali do Poslanecké sněmovny, mají svoji určitě výraznou sílu šesti poslaneckých mandátů, ale to, co vadí, jestliže hovoří pan předseda Bursík o nějakých lepších vztazích, o větší, větší, řekněme, větších ohleduplnosti nebo přístupu ...

⁷⁴ Čmejková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 103

Moravec se snaží konflikt vyprovokovat tím, že pokládá takové otázky, o kterých ví, že hostovi se nebudou zamlouvat a bude se proti nim bránit.

(11. 6. 2006)

M: ... , vy byste neřekl, že teď jsou ta jednání ve slepé uličce po sedmi dnech vyjednávání o nové vládě?

PB: Tak, určitě po sedmi dnech nemůžeme říci, že by jednání byla ve slepé uličce, budme trochu trpěliví, dejme šanci na to, aby k těm politickým jednáním vůbec mohlo dojít. Já má pocit, že vy jste příliš rychlí a že byste chtěli nemožné v těch prvních týdnech, každopádně ...

Moravec úmyslně skáče do řeči a nedá hostovi šanci, aby předložil své argumenty.

(11. 6. 2006)

MB: ... To, že sociální demokracie jaksi podepíše a priori nedůvěru té vládě, to vlastně znamená, že ty stranické zájmy dávají nad zájmy celospolečenské, nad zájem této země. Oni ani...

M: Po vás, promiňte, pro vás to sobotní usnesení ...

MB: Pardon, já to dopovím, jo.

M: Jenom otázka, podotázka, to sobotní usnesení je i pro vás spíše destruktivní ze strany sociální demokracie ?

MB: Není státotvorný, protože ...

M: A to byste od sociálních demokratů očekával?

Znejistit diskutéra v odpovědích. To je další způsob strategie, jak dostat hosta do úzkých.

(11. 6. 2006)

M: A vy jste si, vy jste si nebyli jisti, že jste jednotní, proto jste si přijímali takovéto usnesení?

ZŠ: My jsme si, my jsme si jisti, ale myslím si, že tímto to bylo jasně dáno, a nakonec to není poprvé, kdy poslanci podepisují nějaké stanovisko nebo se pod usnesení na podporu či nepodporu vlády, nakonec vládu, kterou sestavoval tenkrát Stanislav Gross ...

(11. 6. 2006)

ZŠ: Ne. Nevadí, protože tak ...

M: Ta teď jsem slyšel, že vadí.

ZŠ: Nám nevadí, zelení jako takoví, protože je respektujeme, ...

„Moderátor by se měl v dialogu chovat velmi zdvořile. Dávat najevo respekt ke každému ze svých hostů. Často se omlouvá hostovi, když považuje za nutné přerušit jeho dlouhou repliku, aby udržel tematickou linii, pro kterou se rozhodl, a nedovolí hostovi, aby se v záplavě jeho slov ztratila fakta, která považuje za podstatná a která i jeho samého zajímají. Přerušování hostovy řeči je zdvořilé, ale rozhodné.“⁷⁵

(4. 2. 2007)

M: Promiňte, můžete nám, promiňte, můžete nám řádově říci ...

Někdy se však stane, že zdvořilostní princip neporušuje jen host, ale i moderátor sám. Používá nevhodné výrazy, kterými se snaží vyprovokovat ostřejší debatu.

⁷⁵ Čmejková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 137

(4. 2. 2007)

M: *A vy jste z nich vydupal paskvil, jednoduše řečeno?*

DR: *Nebyl to paskvil. Jistě lze diskutovat o tom, že nějaká věta nebo odstavec může být napsán lépe, ale bylo to téměř nadlidské úsilí z nich vůbec tuto normu dostat, aby odpovídala aspoň rámcově tomu, co se očekává od dokumentace západoevropského zdravotnictví včetně třeba informovaného souhlasu pacienta ...*

Moravec je k hostům pořadu často troufalý, což může také vést ke konfliktu.

(11. 6. 2006)

ZŠ: *No, podívejte, já chci jenom zdůraznit, že ...*

M: *Ne, podívejte, nejdřív mi odpovězte a pak zdůrazňujte.*

Někdy si Moravec snaží zjednat pořádek tak, že k hostům promlouvá jako k malým dětem. Doslova je okřikuje jako malé žáky.

(4.2.2007)

M: *Nebudete se překřikovat, protože tomu udělám, pánové přítel.*

Ukázka porušení zdvořilosti ze strany hostů.

(4.2.2007)

DR: *Pane redaktore ...*

TJ: *Nechte mě ještě domluvit ...*

DR: *No, ale abyste nemluvil až do konce programu jako jo.*

TJ: *Já ještě chci dokončit větu. Tak ty naopak jsou chráněni. To jsou většinou onkologicky nemocní, kteří dostávají moderní léky. Několik desítek léků vstoupilo moderních na trh právě proto, že jsme jim dali úhrady a že jsme umožnili, aby vstoupili.*

M: Teď jste snad uklidnil pacienty, že sto padesát korun ročně v průměru a že jde o první transparentní vyhlášku, pane místopředsedo.

DR: Ne, pane redaktore, tady zazněla taková snůška, snůška nepravd, nesmyslů ...

TJ: ... ověření, jestli je to pravda.

DR: Budete mi skákat do řeči? Já jsem vás teď poslouchal asi pět minut ...

TJ: Poslední moje slovo.

DR: ... mluvit v kuse, tak bych docela prosil, abyste mi dali podobný prostor.

M: Já jsem nechal domluvit ministra zdravotnictví.

Pokud střet zájmů je natolik ostrý, že moderátor vidí situaci jako neřešitelnou, volí strategii přechodu k jinému tématu.

(4.2.2007)

M: Nevidíte tedy důvod omlouvat se, protože ...

MV: Zkušený anesteziolog pan Bárta už lituje, že odešel z krajské nemocnice v Havlíčkově Brodě, aspoň takové jsou mé informace.

DR: Ano, lituje už takhle asi tři roky.

MV: Další k tomu zmatení, k tomu zmatení ...

M: Ne, pojďme, ať se tady nehádáme o seznam. Pánové, ať se nehádáme o seznam doktorů, který si předáte a buď se omluvíte, či nikoliv. Můžete mi pane hejtmane, ne ...

MV: ... seznam hejtmánů, kteří byli poškozeni, že pan doktor Rath říká, nevyplácejte peníze, my žádné překlenují nepotřebujeme. To je naprostý nesmysl.

M: *A ta námitka, že to bude almužna ...*

Může se stát i to, že debata nikam nevede, nepřináší pro diváka nic nového. V takové případě může moderátor do diskuse zasáhnout a posunout ji dál.

(4.2.2007)

M: *Tak pojďme, pojďme k úplně jiné otázce ...*

M: *Ne, to si budete muset ještě vysvětlit, protože tady je, tady je ...*

M: *Prosím vás, dost, dost! Pojďme se bavit ještě o jedné věci ...*

Někdy do sporu hostům vůbec nevstupuje, neskáče jim do řeči, nechává volně plynout výměnu názorů. Je to proto, aby diskuse byla pro televizního diváka zajímavější a atraktivnější.

ZŠ: *Já jsem vám taky neskákal do řeči.*

MB: *Pardon, já se omlouvám, musím bránit vlastní stranu, že jo.*

ZŠ: *Vy jste taky napadl sociální demokracii a jsem vám taky do řeči neskákal.*

MB: *To si nevzpomínám.*

Moravec nekompromisně trvá na odpovědi, i když host nechce reagovat.

(11. 6. 2006)

PB: *Pane redaktore, v této chvíli tato varianta není na stole a pro nás je naprosto ...*

M: *Ted' jsem ji položil na stůl. Ne, byli by ochotni, promiňte, byli by ochotni občanští demokraté se o ní bavit?*

PB: *Pane redaktore, kdybyste citoval z jiné otázky nebo z jiné odpovědi z toho včerejšího rozhovoru pro Lidové noviny ...*

Moravec přemlouvá hosta ke sdělení informací, které diskutér nechce říci. Navíc je tento dialog zpestřen výběrem jazykových prostředků.

(11. 6. 2006)

ZŠ: A vy si myslíte, že vám to teď vykecám, jo?

M: No, já si myslím, že mi to vykecáte, protože ...

ZŠ: To asi těžko, já si myslím, že ten problém je právě v tom, že jednání jsou založena taky na tom, že musí nejdříve proběhnout jednání, ...

M: A víte, že byste mi udělal radost, kdybyste aspoň naznačil? Nemusíte to vykecat celé, ale část.

Moravec brání svoji funkci moderátora.

(11. 6. 2006)

M: Já, promiňte, já se snažím moderovat.

Moravec může vyvolat konflikt i tím, že naznačí hostovi, že daný problém dostatečně nevysvětlil.

(11. 6. 2006)

M: Promiňte, pane docente, myslel jsem si, že v tom uděláte jasno, ten tah, to byla tedy duhová koalice, krom komunistů, vidíte taky jako nereálný...

Moravec často hosta chce vyprovokovat tím, že hostovy předchozí výroky trochu pozmění. Host je pak nucen se bránit.

(17. 12. 2006)

M: Řekl jste termín do poloviny ledna. Máme tomu termínu věřit tak, jako jsme věřili termínu předmikulášské vlády a vlády jsme se nedočkali?

MT: *To se pletete, já jsem říkal, že ten termín bude někde mezi Mikulášem a Třemi králi. Já si to dobře pamatuju.*

Moravec vstupuje hostovi do řeči, aniž by ho nechal dovědět myšlenku.

(17. 12. 2006)

JP: *... Ústava z roku 1920 samozřejmě měla trošku jiné možnosti, než dává dnešní ústava. Já si myslím...*

M: *Promiňte, že vstoupím do vaší řeči, to znamená, ta nepolitická vláda by byla ve třetím pokusu a Mirek Topolánek by musel formálně předstoupit před Poslaneckou sněmovnu se žádostí o důvěru? Protože stěží se asi může vzdát...*

JP: *Já si myslím, že kdybyste mě nechal ještě dokončit ty věty, já si myslím, že je možné to udělat v rámci druhého pokusu ...*

Moravec řeší konflikt mezi hosty i takovým způsobem, že posune debatu dál k jinému tématu.

(17. 12. 2006)

VF: *A levice v Evropě, pane předsedo, je levice včetně zelených, a to by jste ustoupili na české politické scéně někam jinam a spojili jste se s pravicí. Já jsem zvědav, jak ...*

M: *Ať tady nedochází, promiňte, pane předsedo...*

VF: *To je otázka toho...*

M: *Promiňte, ať tady nedochází jenom k obviňování, ať se opravdu posuneme i v té programové debatě.*

Moravec vstupuje hostovi do řeči, i když ještě nevyslovil celou myšlenku.

(17. 12. 2006)

JČ: ... Kdyby to bylo, jak je to u Senátu, kdy lidé první volí toho člověka a pak politickou stranu, tam bych to dokázal pochopit a přiznal bych...

M: Větší míru svědomí a vědomí...

JČ: ... větší míru osobní odpovědnosti...

Moravec z diskuse vyvozuje svoje závěry, které nejsou pravdivé (host je odmítá).

(17. 12. 2006)

JP: Já ještě pracuju, ano, ale teď nevím ..., víte co, teď nevím, jestli se nemám vrátit, protože u toho starostování se tak lelkovat nedá.

M: Chcete rezignovat na post předsedy KDU-ČSL, chcete tím říct?

Moravec dokáže hostovi odporovat, upozorňuje ho, že v předchozích vstupech tvrdil něco jiného.

M: Ne, vy jste řekl jasné slovo, že pohnutky nízké byly podle návrhu, který dáte určitě do poloviny příštího roku do Poslanecké sněmovny, zbavení poslance mandátu z pohnutek nízkých, ...

Moravec volí takové formulace vět a otázek, o kterých ví nebo alespoň předpokládá, že hosta vyprovokují.

(17. 12. 2006)

M: ... Pane Čunku, vy jste na to reagoval, alespoň podle České tiskové kanceláře, prohlášením, že Zelení nevědí, co mluví. To tak podceňujete politického partnera?

V následující ukázce uvedu příklad toho, jak se Moravec navází do politiků.

(4. 2. 2007)

M: *Chcete tím říci, že stále nemáte odpověď na tu vaši otázku, zda byl personál dostatečně proškolený, zda lékaři ARO havlíčkobrodské nemocnice...*

DR: *Já to zopakuji, pane redaktore...*

Moravec někdy užije nevhodného výrazu k tomu, aby hosta vyprovokoval.

(4. 2. 2007)

M: *A vy jste z nich vydupal paskvil, jednoduše řečeno?*

DR: *Nebyl to paskvil. Jistě, lze tam diskutovat o tom, že nějaká věta nebo odstavec může být napsán lépe, ale bylo to téměř nadlidské úsilí z nich vůbec tuto normu dostat, ...*

(4. 2. 2007)

M: *Vám nějak ty krajské, vám nějak ty krajské nemocnice leží v žaludku.*

Konfliktní situace přichází i tehdy, pokud moderátor podle hosta uvádí nepřesné informace. Host se brání.

(4. 2. 2007)

MV: *To, co říkáte, není, není úplně přesné.*

Moravec „tlačí“ na hosty a chce jasná fakta.

(4. 2. 2007)

M: *Kdy to tedy budete vědět, protože...*

MV: *Ale to nic nemění na tom ... Počkejte, já to musím doříci.*

M: *Kdy to tedy budete vědět?*

Moravec se nebojí hosty zesměšnit, ale jeho výroky by mohly vést ke konfliktu.

(4. 2. 2007)

TJ: *Pane Rathe, vy chcete vypadat jako odborník a zároveň plno odborníků se dívá. Zrovna teď jste říkal úplný nesmysl. Ale pojďme dál.*

M: *Pojďme k dalšímu, k dalšímu tématu.*

DR: *Pane ministře, spíš si doplňte znalosti.*

M: *Pánové si tady zatím řeknou, kdo si doplní znalosti a kdo jak vypadá.*

Následující ukázka se týká toho, jak se host domáhá na redaktorovi o slovo, ovšem ten ho ignoruje a nechává dále mluvit oponenta.

(4. 2. 2007)

DR: *Pane redaktore...*

TJ: *Nechte mě ještě domluvit...*

DR: *No, ale abyste nemluvil až do konce pořadu jako jo.*

TJ: *Já ještě chci dokončit větu...*

DR: *Ne, pane redaktore, tady zazněla takové snůška, snůška neprav, nesmyslů ...*

TJ: *... ověření, jestli je to pravda.*

DR: *Budete mi skákat do řeči? Já vás teď poslouchal asi pět minut...*

TJ: *Poslední moje slovo.*

DR: *...mluvit v kuse, tak bych docela prosil, abyste mi dali podobný prostor.*

M: *Já jsem nechal domluvit ministra zdravotnictví.*

Konflikt nastane, když moderátor chce hostovu řeč přerušit a diskutér nesouhlasí, protože oponent podle něj dostal větší prostor k vyjádření stanovisek.

(4. 2. 2007)

M: *Pane místopředsedo, vy jste ...*

DR: *Ještě, nechte mě domluvit, pan ministr tady mluvil ...*

M: *Ano, ale já jsem ho také přerušoval a chci odpověď.*

Moravec má často jízlivé poznámky a komentáře.

(4. 2. 2007)

M: *Jak to souvisí s komisí?*

DR: *Poslouchajte.*

M: *Já poslouchám stále, ale chtěl bych se něčeho dobrat.*

Moravec záměrně pokládá otázky tak, aby se host vyjádřil nesouhlasně.

(11. 2. 2007)

M: *Počkejte, když v kontextu v situaci Jiřího Čunka řeknete, že kdyby v té situaci byli ministři za Stranu zelených, tak odstoupí stranou. To není důvod k rezignaci?*

MB: *Myslím, že není...*

Moderátor se někdy pokusí debatu televizním divákům zpestřit tím, že se snaží být vtipný a vážnost diskuse tak zlehčit. Zároveň se to hostům může zdát nevhodné a takové zlehčení pořadu vyvolá konflikt.

(11. 2. 2007)

M: *Já si vás vyzkouším, až se tady sejdem, pánové, za tři měsíce, jaké například byly přijaty konkrétní kroky a jestli se Poslanecká sněmovna a kultura v Poslanecké sněmovně změnila.*

MB: *My tam prosazujeme recyklaci, budeme tam prosazovat biopotraviny, my v tom organizačním výboru jsme aktivní.*

M: *Promiňte, ale nevím, jestli jste ...*

MB: *A my se zaměřujem na tuhle oblast, protože co se týká toho nepořádku ve sněmovně, jak jste to tady krásně vypointoval tuhle debatu zajímavou, tak tam si myslím, že ...*

M: *Promiňte, nevím, jestli tím, když premiér bude jíst biopotraviny, jestli nebude používat expresivní výrazy. To asi nepomůže, aby premiér nepoužíval expresivní výrazy, když bude biopotraviny jíst?*

Další možnou moderátorovou strategií, jak rozvést diskusi, je ironie. Ironie je součástí většiny veřejných debat a rozhovorů s politickými a společenskými tématy. V televizních a rozhlasových pořadech převažuje negativní ironie, která může vést až ke konfliktním dialogickým výměnám.

(4. 2. 2007)

M: *Budete vychovávat Davida Ratha.*

TJ: *No, taky do jisté míry, protože samozřejmě se jedná, se jedná o problém, jako třeba například financovat ...*

Moravec zakončuje diskusi slovy:

(11. 6. 2006)

M: A o programových věcech budeme, pánové, po krátkých zprávách mluvit za pár okamžiků, na programu ČT 24 pokračujeme.

(17. 12. 2006)

M: Podstatné je ale na ten problém nezapomínat a my se mu budeme věnovat i v České televizi dál v Otázkách. Budeme ho dál rozebírat. Hned pokračujeme po stručném přehledu zpráv v diskusi pěti leaderů politických stran. Na programu ČT 24 ještě probereme programové věci a také uvidíme diskusi o ekonomických problémech s Mojmírem Hamplem, Jiřím Grundem a Lenkou Zlámalovou. Dívejte se dál na program ČT 24.

9.2 Analýza Nedělní partie

Stejně jako Otázky, tak i Nedělní partie má stereotypní charakter, co se týká přivítání s diváky i hosty. Program začíná dramatickou znělkou, což předznamenává charakter pořadu. Petr Šimůnek jako první přivítá televizní diváky.

(11. 3. 2007)

M: Dobrý den, vítám vás u Nedělní partie. Jako vždy máme pro vás připraveny zajímavé hosty a ti dnešní slibují mimořádně ostrou výměnu názoru nad nejdůležitějšími a nejžhavějšími událostmi uplynulého týdne.

(21. 5. 2006)

M: Dobrý den, vítám vás u Nedělní partie.

Poté se Šimůnek přivítá s hosty.

(21. 5. 2006)

M: (...) Možná neočekávanější předvolební televizní duel je tu, souboj premiéra a předsedy ČSSD Jiřího Paroubka. Dobrý den. A jeho vyzyvatele předsedy ODS Mirka Topolánka. Dobrý den.

(11. 3. 2007)

M: Vítám ve studiu místopředsedu vlády Alexandra Vondru. Dobrý den. A proti němu dnes sedí místopředseda KSČM Jiří Dolejš. Dobrý den i vám.

Po přivítání obvykle následuje seznámení s tématy, o kterých se bude diskutovat. Poté moderátor televizním divákům sdělí hlasovací otázku. Zde se formát pořadu od Otázek liší. Do programu je aktivně zapojen divák.

(21. 5. 2006)

M: A proto dnešní hlasovací otázka je úplně jednoduchá. Přijdete na začátku června volit do Poslanecké sněmovny? Vaši odpověď ANO nebo NE pošlete zprávou SMS ve tvaru NP ANO, nebo NP NE na číslo 900 90 09.

Šimůnek někdy před začátkem debaty v přímém přenosu upozorní hosty na to, aby dodržovali zdvořilostní principy, odpovídali na otázky a neskákali si do řeči. I toto moderátorovo upozornění je možné brát za jistou strategii.

(21. 5. 2006)

M: Já bych vás chtěl na začátek partie poprosit o korektnost, o to, abyste si neskákali do řeči, abyste odpovídali na mé otázky. Doufám, že pravidla v tomto smyslu jsou jasná ...

Strategií politika tedy je nepřímo odpovídat na položené otázky nebo úplně odběhnout od tématu. V takovém případě je na moderátorovi, aby svedl diskusi správným směrem.

(21. 5. 2006)

M: Prosím zpátky k otázce.

M: Stručnost

M: Promiňte, pojďme odpovídat na otázky. Pojďme, prosím odpovídat na otázky, pane premiére.

M: Vraťme se, prosím, k otázce.

Někdy se může stát, že hosté otázku zcela odmítají, např. slovy *je to o něčem jiném*.

„MM: Takže s Václavem Klausem byste nešli?

VM: Já si myslím, že o tom to není vůbec. Je to o tom, k čemu ta vláda by měla být. Tady se neustále debatuje aritmetika a prosím, opusťme to kdo s kým, bavme se o tom, k čemu ta vláda má být. My máme špatnou vládu, vládu, která se znemožňuje ...“⁷⁶

⁷⁶ Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 97-98

Někdy se stane, že host dostatečně neodpoví na otázku (viz výše). Moderátor může do diskuse zasáhnout i tehdy, pokud se domnívá, že politikova odpověď nebyla srozumitelná. Vyzve hosta, aby odpověď upřesnil.

(21. 5. 2006)

M: Promiňte, já jsem to neslyšel, zkuste to ještě jednou vysvětlit.

I moderátor Nedělní partie Petr Šimůnek dokáže být nekompromisní, pokud si hosté například skáčou do řeči. Šimůnek dokonce využívá takové strategie, že hrozí vypnutím mikrofonů.

(21. 5. 2006)

M: Pánové znovu. Pokud se budete překřikovat a nebudete mě respektovat, nechám vám vypnout mikrofon. Je to jednoduché.

Bezvýchodné konfliktní situace řeší podobně jako moderátor Otázek. Jednoduše se snaží přejít k další otázce nebo tématu.

(21. 5. 2006)

M: Pánové, znovu, pánové, pánové, znovu říkám ...

Zde si můžeme povšimnout, stejně jako u Václava Moravce, opakování slov. Stává se tak při neadekvátním projevu ze strany hostů. Moderátor jakoby se snažil diskutéry překřičet.

M: Tak pánové, jestli si myslíte, že když se budete, že se budete překřikovat, že vás někdo uslyší, můžu vás ubezpečit, že nikoliv, a budete tu, budete tu zbytečně.

M: Pojdme, prosím, k dalšímu tématu, které jsme sestavili z dopisů ...

Šimůnek někdy užívá i takové strategie, že politika nenechá domluvit a jeho výpověď dokončí sám. Porušuje tím zdvořilostní principy.

(15.10.2006)

M: *Pánové, chápu asi, že ani jeden z vás nebude prosazovat to, co jsme slyšeli z úst paní Pavly Topolánkové, že by chtěla zrušit Senát, nebo ne?*

JD: *Ne, no, to v žádném případě. Já se domnívám, že kdybychom tuhle myšlenku rozvedli ad absurdum, naskytá se otázka, proč rušit zrovna tuto část parlamentu. Proč nezrušit, ...*

M: *Poslaneckou sněmovnu, že by to bylo levnější.*

Pro Šimůnka není zcela typické takto vést diskusi, ale někdy se snaží debatu trochu zlehčit.

(9. 4. 2006)

M: *Já možná navážu na to, co jsme viděli, pánové. Byli byste pro to, aby zákonodárci dostali pokuty za zkažené zákony, které vidíme každou chvíli? Pane Sobotko?*

PS: *Je to hezké, ale já, mě by zajímalo, který správní orgán by to dělal, protože tam jde o kolektivní zodpovědnost, v podstatě...*

M: *Nějakou parlamentní policii, že bysme si zavedli.*

(4. 3. 2007)

M: *Věř a víra Tvá Tě uzdraví, v tomhle případě to asi nebude platit.*

Šimůnek se snaží vyprovokovat hosty například tím, že jim naznačí, že v parlamentu moc nepracují.

(9. 4. 2006)

M: *Pane předsedo, já jenom se zastavím u toho, já sice chápu, že parlament přijímá spoustu zákonů a že asi všechno nečtete, ale jak je možné, že taková věc – půlmilionová pokuta za, když nemáte dálniční známku, zůstane v zákoně, že si toho nikdo nevšimne, tzn. že vůbec nikdo ze zákonodárců buďto to nečte anebo o tom nepřemýšlí?*

Konflikt může být vyvolán i tím, že si chce moderátor ujasnit všechna fakta, která host pronesl, proto například „slovíčkař“.

(9. 4. 2006)

M: Pane předsedo, abychom v tom měli jasno, Vám teda ale vůbec to omezení nevadí?

PS: Já jsem neřekl vůbec, já jsem řekl, že mi vaděj z principu všechny kamiony, který mně vaděj, když jedu na silnici. Ale to je přeci...

M: Ale berete to jako nutné zlo?

Šimůnek příliš do sporů během diskuse nezasahuje, jen se obvykle ujistí, jestli rozhovoru dobře porozuměl.

(9. 4. 2006)

MB: Jaká bude ta taxa akorát?

PS: Tak, jako je na těch dálnicích, úplně stejná. Ale přeci nemůžeme v této chvíli vztahovat, že ceny másla v Rakousku by měly být stejné jako u nás. Mýtné v Rakousku v rámci té síly, kterou oni mají, tak samozřejmě musí být trošku vyvážená. Jestli tam nastartujeme nárůst toho mýtného po zkušenostech, po zavedení, s tím já bych potom souhlasil, s tím já nemám problém.

MB: Pardon, nemluvíme o cenách másla, jo?

PS: Ne, bavíme se...

MB: Ta doprava v ceně výrobku dělá zhruba 2-3 %, tak nestrašte lidi s cenou másla.

PS: Srovnáváte, ne, pane předsedo, srovnáváte mýtné na kilometr v Rakousku, což je země jiné ekonomické síly než ČR.

MB: *Pardon, ale my jsme v EU a ta směrnice, ta vlastně ukládá státům a ty odvozují výši toho mýtného od oprávněných nákladů, tzn. investičních nákladů na dálnici, nákladů na opravu těch silnic. To nemá nic společného s cenou másla.*

PS: *Ale Vy mi nerozumíte.*

MB: *To je prostě, ta směrnice určuje, jakým způsobem se to kalkuluje.*

M: *Jestli to správně chápu...*

Šimůnek nepokládá příliš provokativní otázky jako Moravec.

(9. 4. 2006)

M: *Vy byste souhlasil s tím, aby byly třeba od roku 2010 zdaněné automobily podle toho, jaké mají emisní výsledky?*

(4. 3. 2007)

M: *Proč vlastně mají lidé platit víc? To už je na tom české zdravotnictví tak špatně?*

Šimůnek do sporu zasahuje s jistou dávkou elegance.

(21. 5. 2006)

MT: *Chtěl jsem vám blahopřát hned v úvodu k hodnocení této debaty, protože vaše agentura PSB už provedla průzkum, jak tato debata dopadla. Dopadl 57:43 pro vás a já jsem vám chtěl opravdu upřímně blahopřát.*

M: *Promiňte, jak jste na to přišel?*

MT: *Z důvěrných zdrojů důvěrná informace. Uvidíme zítra.*

M: *Můžete to nějak konkrétně konkretizovat?*

MT: *Z důvěrných zdrojů důvěrná informace. Uvidíme zítra. Samozřejmě výsledek té debaty by měl být znám až po té debatě, ale tentokrát je znám předem.*

M: *Promiňte, nechme ale reagovat pana premiéra na to, že průzkum je už proveden.*

JP: *Já myslím, že bychom měli hovořit k věcným záležitostem.*

M: *Nechcete to komentovat.*

JP: *Pan předseda, myslím, že ho chytil fantas.*

Šimůnek vyžaduje odpověď na svoji položenou otázku, nezajímají ho reakce k jiným věcem.

(21. 5. 2006)

M: *Na to jsem se neptal. Já jsem se ptal, jestli Vás to děsí. A za chvíli se k tomu dostaneme.*

Šimůnek pokládá přímé a jasné otázky.

(21. 5. 2006)

M: *Máte někoho konkrétního na mysli?*

M: *Kdo to je?*

Ke konfliktu může dojít i v takovém případě, když se moderátor snaží reformulovat hostovy odpovědi a diskutér tyto reformulace nepřijme.

(4. 3. 2007)

M: *Pane ministře, ale celá ta vyhláška má vést k tomu, abyste na výdajích za léky ušetřili, chápu to dobře?*

TJ: *Není to tak zcela, je to spíš přesun...*

M: *Takže trochu ano?*

TJ: *Ne, ne, ne, je to přesun...*

Šimůnek často využívá takové strategie, že se stává mluvčím obyčejných lidí a dokáže hosta „usadit“.

(4. 3. 2007)

TJ: *No, já chci ještě znovu zdůraznit, že to, co my chystáme, jsou marginální peníze, které může vytáhnout každý z kapsy, a že začínáme říkat, že ta péče něco stojí. A rozbíháme, rozbíháme...*

M: *Víte, ale to se možná řekne Vám s ministerským platem. Lidé, kteří nám volají, říkají něco jiného.*

TJ: *Ne, ne, ne, ne, ne, ne, není, bude to kontrolováno.*

Šimůnek někdy užívá nevhodných jazykových prostředků k tomu, aby hosty vyprovokoval k diskusi.

(11. 3. 2007)

M: *...to, co jste v Bruselu na nás upekli?*

AV: *No, tak my jsme na vás nic neupekli.*

(11. 3. 2007)

M: *Máme tomu rozumět tak, že to je takový postoj – když jde o kšeft, tak se radši stáhnem a nebudem je dráždit?*

Moderátor chytá hosta za slova, může tím vnést do diskuse konflikt.

(11. 3. 2007)

AV: Podívejte, já jsem na jednu stranu liberál a tvrdím nebo zastávám stanovisko, nechť každý říká, co chce. Neměli bychom omezovat svobodu slova. Z druhé strany vzhledem k našim historickým zkušenostem bych se samozřejmě obával tady na tu, na tu otázku odpovědět, že neohrožuje, protože tady vyjdeme z té klasické práce Bedřicha Engelse o podílu práce na polidštění opice. Já tady sleduji několik let, jak pan místopředseda Dolejš se snaží dělat všechno možné, pracuje, aby polidštil tu organizaci, ale neustále přicházejí, ...

M: Takže KSČM je opice?

AV: ... neustále přicházejí, neustále, to jsem neřekl, ale ...

M: Tak to znělo.

AV:, aby polidštil.

V následující ukázce se Šimůnek snaží vyvolat konflikt tím, že hostovi řekne, že nemá vlastní názor.

(11. 3. 2007)

M: Je tady, je tady v té debatě. Váš názor?

M: Váš názor tedy ne?

Navrhuje hostovi své vlastní formulace, což se mu nemusí líbit.

(11. 3. 2007)

M: Čili vy byste se přimluvil za to, aby další příliv imigrantů z těchto zemí byl zastaven?

AV: Tak zastaven je absolutní slovo. Já jsem řekl, že by měl být nějakým způsobem ...

M: Omezen.

AV: ... regulován.

Šimůnek na konci pořadu vyhodnotí diváckou anketu a rozloučí se.

(21. 5. 2006)

M: *Tak, pánové, pánové, Nedělní partie, Nedělní partie končí. Pojdme se, prosím, podívat, kolik lidí přijde volit a vybere si jednoho z Vás, nebo někoho jiného. 88 % diváků Nedělní partie přijde k volbám, 12 % nikoliv. Díky za dnešní souboj. Děkujeme, že jste se na nás dívali. Mějte se prima.*

JP: *Děkuji, na shledanou.*

MT: *Nashledanou.*

9.3 Shrnutí

V této části práce bych chtěla shrnout shodné a rozdílné znaky analyzovaných diskusních pořadů české televize, a to Otázek Václava Moravce a Nedělní partie.

Oba moderátoři, Václav Moravec a Petr Šimůnek, si zvou do pořadu takové hosty, u nichž se předpokládá, že mají na diskutovaná témata odlišný názor. Většinou to jsou političtí zástupci opozičních stran. I výběr témat se přizpůsobuje pozvaným hostům. Převážně to jsou taková témata k diskusi, u kterých moderátoři předpokládají konfliktní průběh. V obou případech pořadů jsou hosté rozesazeni ve studiu obdobným způsobem, což má jistou symboliku. Sedí totiž naproti sobě a moderátor v čele. V přeneseném významu můžeme hovořit o „soupeřích“ a „rozhodčím“.

Odlišné jsou již počty hostů, kteří se vyjadřují k diskutovanému tématu. V případě Otázek je ve studiu několik hostů. Moravec se s některými spojuje i prostřednictvím telefonu nebo video konference. Nedělní partie je v tomto ohledu skromnější. K danému tématu se vždy vyjadřují dva pozvaní hosté. Další rozdílný znak se týká úlohy televizního diváka v pořadu. V Otázkách má divák roli pasivní, kdežto v Nedělní partie je divák do diskuse zapojen. Jednak do pořadu zasílá prostřednictvím e-mailu otázky pro hosty a dále se vyjadřuje pomocí SMS k anketě, kterou Šimůnek vyhlásí na samém počátku debaty.

Rovněž i úloha moderátora je v obou pořadech odlišná. Oba diskusi řídí, drží její linii. Ale z analyzovaného materiálu můžeme vyčíst, že Václav Moravec je mnohem více progresivnějším průvodcem pořadu. Patrně to je i z počtu konfliktních situací, které jsem v analýze zaznamenala. V Otázkách je jich bezesporu mnohem více. Oba moderátoři dokáží hostům položit přímé i nepřímé otázky. Vyžadují jednoznačné odpovědi. Pokud hosté porušují zásady zdvořilosti, umí do konfliktu vstoupit a hosty vrátit zpět do úrovně slušného vyjadřování a jednání. Šimůnek však zasahuje do diskuse v tom případě, pokud se stává dialog mezi hosty nezvladatelným, jinak nechává hovor plynout dál. Dá se říci, že Šimůnek vstupuje do konfliktu s jistou dávkou elegance.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo na základě analýzy diskusních pořadů české televize sledovat roli moderátora v těchto pořadech. Zejména jakým způsobem vstupuje do konfliktních situací mezi účastníky analyzovaných pořadů; jakých k tomu užívá strategií a prostředků, zvláště jazykových.

Na základě provedené analýzy jsem zjistila, že moderátor se snaží být s účastníkem debaty rovnocenným partnerem. Zároveň se nebojí klást přímé otázky. Pokud se hostova odpověď neadekvátní, za žádnou cenu se nenechá odbýt. Vždy trvá na jednoznačné odpovědi. Hosté přichází do debaty s vizí, že ukáží televizním divákům svoji politickou image a že budou prosazovat své politické programy. Ale moderátor se snaží o to, aby se divák něco dozvěděl. Hlavním úkolem moderátora je vést a řídit smysluplnou diskusi a také dosáhnout konkrétní a věcné odpovědi. Aby tento cíl fungoval, moderátor musí od hostů vyžadovat striktní kázeň a sám si ponechat hlavní právo na slovo. Ovšem jen zřídka má debata hladký průběh. Odpovídá-li host na otázku přímo a konkrétně, je jeho vystupování považováno za ukázněné. Pokud se host snaží přímé odpovědi vyhnout nebo na otázky neodpovídá, je hodnocen jako neukázněný. V těchto případech je moderátor povinen promluvu přerušit. Velké množství dokončených neukázněných replik svědčí o moderátorově nízké schopnosti udržet disciplinovanost hostů. Moderátor je do diskuse vybaven strategiemi. Rozhoduje o tom, jak dlouho kdo bude mluvit. V případě diskusního pořadu Nedělní partie je tento problém vyřešen, neboť hosté mají přesně vymezený časový prostor k vyjádření svých stanovisek. Ale i v případě nedodržení časového limitu, moderátor NP dokáže být nekompromisní. Moderátor se při řízeném dialogu chová velmi zdvořile. Dává najevo respekt ke každému z hostů. Často se hostovi omlouvá, když považuje za nutné přerušit jeho dlouhý monolog. Je to z toho důvodu, aby si moderátor udržel tematickou linii.

Otázky Václava Moravce a Nedělní partie jsou již několik let stálými politickými debatami na našich obrazovkách. Dovolila bych si říci, že patří k nejprestižnějším a nejserióznějším publicistickým pořadům současnosti vůbec

SEZNAM ZKRATEK

OVM	Otázky Václava Moravce
NP	Nedělní partie
M	Moderátor
JD	Jiří Dolejš
TJ	Tomáš Julínek
DR	David Rath
AV	Alexandr Vondra
MT	Mirek Topolánek
JP	Jiří Paroubek
VF	Vojtěch Filip
JČ	Jiří Čunek
MB	Martin Bursík
MM	Miloš Melčák
MH	Milan Hašek
ZŠ	Zdeněk Škromach
PT	Petr Tluchov
IL	Ivan Langer
MZ	Miloš Zeman
KT	Kateřina Jacques
KH	Karel Holomek
PB	Pavel Bém
JK	Jan Kasal
MZ	Milan Znoj
MV	Miloš Vystrčil
AF	Anna Fialová
LK	Ludmila Kohlmayerová
PR	Pavel Rychetský
JN	Jiří Nykodým
PH	Pavel Hroboň
TvL	Ton van Leirop
LCh	Lubomír Chudoba
BS	Bohuslav Sobotka

VB	Vlasta Bohdalová
IH	Ivan Hodáč
MJ	Martin John
JM	Jaroslav Míl
MŘ	Martin Říman
PS	Přemysl Sobotka
FB	František Bublan

SEZNAM LITERATURY

- (1) Bartošek, J.: *K televizním politickým debatám*. In. Tvar 11, 1997, s. 11
- (2) Burton, G. – Jiráček, J.: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001
- (3) Čmejrková, S. – Hoffmannová, J.: *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003
- (4) De Vito, J. A.: *Zásady mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001
- (5) Jiráček, J. – Köpplová, B.: *Média a společnost. Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Praha: Portál, 2003
- (6) Kořenský, J.: *Osobnost, sociální role, komunikace, rozpor, konflikt*. In. SaS 52, 1991, s. 241-246
- (7) Křivohlavý, J.: *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: Svoboda, 1988
- (8) Křivohlavý, J.: *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Avicenum, 1993
- (9) Kunczik, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995
- (10) Machová, S. – Švehlová, M.: *Sémantika a lingvistická pragmatika*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2001
- (11) *Média a realita: Sborník prací studentů Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS MU Brno*. Brno: Masarykova univerzita, 2001
- (12) MacQuail, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999
- (13) Müllerová, O.: *Nedorozumění v dialogu*. In. Fungování textu ve společenské komunikaci, Slavica Pragensia 32, 1988, s. 249-263
- (14) Müllerová, O.: *Dialog a konflikt*. In. SaS 52, 1991, s. 247-255
- (15) *Odpovědi Václava Moravce*. In. <http://vetrnemlyny.cz/rozrazil>
- (16) Pease, A.: *Řeč těla. Jak porozumět druhým z jejich gest, mimiky a postojů těla*. Praha: Portál, 2001
- (17) Pehe, J.: *Co je skutečný problém televizních debat*. In. <http://www.politikon.cz>
- (18) Pešout, R.: *Otázky Václava Moravce. Nebojte se podívat do zahraničí*. In. <http://www.radiotv.cz>
- (19) *Politici se naučili využívat debaty v televizi*. Praha, 30. 12. 2004. In. <http://www.hn.ihned.cz>
- (20) Reifová, I. a kol.: *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 20004
- (21) Rolčík, J.: *Václav Moravec a jeho otázky. Úpadek jednoho českého novináře*. In. <http://www.blisty.cz>
- (22) Univerzum: *Všeobecná encyklopedie*. Praha: Odeon, 6. díl, 2001
- (23) Vybíral, Z.: *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2004

- (24) Watzlawick, P. a kol.: *Pragmatika lidské komunikace*. Hradec Králové: Konfrontace, 2000
- (25) Müllerová, O. – Hoffmannová, J. – Schneiderová, E.: *Mluvená čeština v autentických textech*. Jinočany: H&H, 1992
- (26) <http://www.ambroz.cz>
- (27) <http://www.blisty.cz>
- (28) <http://www.wikipedie.cz>

Otázky Václava Moravce 11. 6. 2006

Václav Moravec = M

Pavel Bém - místopředseda strany (ODS) = PB

Zdeněk Škromach - místopředseda strany (ČSSD) = ZŠ

Jan Kasal - místopředseda strany (KDU-ČSL) = JK

Martin Bursík - předseda strany (SZ) = MB

- 1 M: Hosty Otázek jsou místopředseda Občanské demokratické strany
2 Pavel Bém, přeji vám hezký dobrý den, vítejte.
- 3 PB: Krásné poledne.
- 4 M: Místopředseda České strany sociálně demokratické Zdeněk
5 Škromach, dobrý den.
- 6 ZŠ: Dobrý den.
- 7 M: Místopředseda KDU-ČSL Jan Kasal, dobrý den.
- 8 JK: Dobré poledne.
- 9 M: A předseda Strany zelených Martin Bursík, dobrý den.
- 10 MB: Dobrý den.
- 11 M: Když před týdnem u tohoto stolu seděli předsedové politických
12 stran, které se dostaly do Poslanecké sněmovny, tak řekli
13 jasné slovo, že krize nepřináší a nebude oním patovým výsledkem
14 dána. Pane místopředsedo Béme, vy byste neřekl, že teď jsou ta
15 jednání ve slepé uličce po sedmi dnech vyjednávání o nové vládě?
- 16 PB: Tak, určitě po sedmi dnech nemůžeme říct, že by jednání
17 byla ve slepé uličce, buďme trochu trpěliví, dejme šanci na to,
18 aby k těm politickým jednáním vůbec mohlo dojít. Já mám
19 pocit, že vy jste příliš rychlí a že byste chtěli nemožné v těch
20 prvních týdnech, ale každopádně ...
- 21 M: Když se vás, promiňte, když se vás volič
22 občan zeptá, že po sedmi dnech je to jasné, stovka levicová říká
23 nikoliv stovce pravicové, sociální demokraté si dokonce
24 odhlasovali usnesení, podepsali jej poslanci ČSSD, to není
25 slepá ulička?
- 26 PB: Ne, tak v této chvíli je za prvé jasné to, že parlamentní

27 volby 2006 měly jednoho vítěze a tím byla Občanská demokratická
28 strana. Zatím vždycky v porevolučních dobách od roku 1989
29 vítězná strana dostala šanci sestavit vládu, je to jakési zvykové
30 právo a je to i výraz jakési elementární politické korektnosti.
31 Čili já věřím, že nakonec stovková vláda občanských nebo
32 koalice občanských stran, Strany zelených, KDU-ČSL a občanských
33 demokratů tu šanci dostane. To, že včera sociální demokraté
34 podepisovali téměř vlastní krví jakési prohlášení o tom, že
35 nezradí nikdy, no, to je trochu úsměvné pro mě a vyjadřuje to
36 samozřejmě antagonizaci té politické scény a tak trochu to
37 samozřejmě vychází vstříc vaší interpretaci patového výsledku
38 voleb, ale já říkám, není všem dnům konec.

39 M: Jednání nejsou ve slepé uličce pro vás osobně jako pro
40 vyjednavče.

41 PB: V této chvíli pro mě klíčové je, že jsme schopni s panem
42 předsedou Bursíkem a s panem předsedou Kalouskem a celým
43 vyjednávacím týmem hledat základní obrysy budoucí koaliční
44 dohody. Myslím, že ta jednání jsou velmi věcná, dobrá, průniky
45 v těch programech nacházíme, myslím si, že každá strana bude
46 muset udělat nějaký kompromis, ale určitě to nebude zrada
47 na našich politických programech. A druhá věc je, že samozřejmě
48 musíme s ohledem na pat, tedy sto na sto, tak musíme hledat
49 podporu u sociální demokracie. Já prostě věřím, že nakonec
50 v sociální demokracii převáží ty konstruktivní přístupy a že
51 nakonec sociální demokracie prostě pochopí, že není možné
52 zemi uvést v nestabilitu a že je prostě potřeba najít korektní
53 politické řešení.

54 M: Co by podle Martina Bursíka teď mohlo především přispět
55 k tomu, aby Česká republika měla co nejdříve vládu, pokud
56 by měl vyjmenovat jeden, dva, tři body?

57 MB: No, nejlepší by bylo, kdyby se začali politici chovat trochu
58 jinak, protože to jednání, to je pořád ideologická záležitost.
59 To, že sociální demokracie jaksi podepíše a priority nedůvěru
60 té vládě, to vlastně znamená, že ty stranické zájmy dávají

61 nad zájmy celospolečenské, nad zájem této země. Oni ani ...

62 M: Pro vás, promiňte, pro vás

63 to sobotní usnesení ...

64 MB: Pardon, já to dopovím, jo.

65 M: Jenom otázka, podotázka, to sobotní usnesení je i pro vás

66 spíše destruktivní ze strany sociální demokracie?

67 MB: Není státotvorný, protože ...

68 M: A to byste od sociálních demokratů

69 očekával?

70 MB: Ano, to bych očekával od všech politických stran, které dostaly

71 mandát od voličů. A zase opět, té politice chybí obsah. Ještě

72 dříve, nežli my vůbec předvedeme, že se dohodneme na nějaké

73 koaliční smlouvě, a to nikde není dáno, my se také nemusíme

74 dohodnout, ta jednání jsou velmi tvrdá, tak ještě dříve, nežli

75 řekneme, kam chceme zemi směřovat, tak sociální demokracie

76 říká ne, ne a ne. A přeci demokracie, to je princip střídání vlád,

77 ty vlády se střídají a ta snaha udržet se u moci dříve nebo

78 později začne být trapná, a já si myslím, že tyhle podpisy ten

79 moment té trapnosti poněkud přiblížily.

80 M: Pane místopředsedo Škromachu, neukazuje to sobotní

81 usnesení, že nejste státníci v ČSSD, že jste málo velkorysí,

82 že se podepisovalo něco krví, jak jste tady slyšel od Pavla

83 Béma?

84 ZŠ: Já myslím, že je to samozřejmě nesmysl, nakonec je to reakce

85 na mnohdy vystoupení nebo některá vyjádření ze strany

86 představitelů ODS o tom, že už jsou připraveni dva, tři poslanci

87 sociální demokracie, které vyloupnou a kteří budou podporovat

88 takovou vládu.

89 M: A vy jste si, vy jste si nebyli jisti, že jste jednotní, proto jste

90 si přijímali takovéto usnesení?

91 ZŠ: My jsme si, my jsme si jisti, ale myslím si, že tímto to bylo

92 jasně dáno, a nakonec to není poprvé, kdy poslanci podepisují

93 nějaké stanovisko nebo se pod usnesení na podporu či

94 nepodporu vlády, nakonec vládu, kterou sestavoval tenkrát

95 Stanislav Gross, tak podepsali i naši koaliční partneři tak, aby
96 pan prezident měl jistotu, že vláda má většinu. Nakonec to
97 byl pan prezident Klaus, který se vyjadřoval před volbami tím
98 způsobem, že pokud nebude písemná dohoda o většinové
99 podpoře v Poslanecké sněmovně, tak takovou vládu nepodpoří.
100 Možná to myslel jenom vůči sociální demokracii, já myslím,
101 že ...

102 M: Proto vy jste přijali takovou, proto vy jste přijali, pardon,
103 vy jste přijali takovou dohodu, abyste měli protiargument.

104 ZŠ: Já myslím, že ... ne, naši poslanci jasně vyjádřili, že prostě
105 nemůže nikdo čekat, že by je uplácel nebo jiným způsobem,
106 tak jak se stalo třeba ...

107 M: Ta námitka, kterou řekl Martin Bursík, že to je
108 málo velkorysé, vy nepřipouštíte, že jste tím dostali jednání
109 o většinové vládě do slepé uličky v ČSSD?

110 ZŠ: Já myslím, že pan předseda Bursík to nemyslí ani vážně,
111 protože od předsedy, který prohlásí, že sociálním demokratům
112 nebude brát ani telefony, aby mohli, aby bylo možné
113 jednat o povolebním uspořádání, nezlobte se, ale přece proč
114 my bychom měli podporovat vládu, ve které má zastoupení,
115 budou mít zastoupení zelení, kteří se otevřeně vyjádřili
116 způsobem velmi destruktivním a velmi neobvyklým
117 ve vztazích při politických jednáních? Já si myslím, že
118 takový způsob do politiky zavádí, ale je to jejich způsob,
119 vaše věc.

120 M: Vám tedy vadí zelení jako menší koaliční partner.

121 ZŠ: Ne, nevadí, protože tak ...

122 M: Tak, teď jsem slyšel, že vadí.

123 ZŠ: Nám nevadí zelení jako takoví, protože je respektujeme,
124 že se dostali do Poslanecké sněmovny, mají svojí určitě
125 výraznou sílu šesti poslaneckých mandátů, ale to, co vadí,
126 jestliže hovoří pan předseda Bursík o nějakých lepších vztazích,
127 o větší, větší, řekněme, větších ohleduplnosti nebo přístupu ...

128 MB: Státotvornosti.

129 ZŠ: Respektování, státotvornosti, tak já nepovažuji za státotvorné,
130 jestliže se vyjádří tím způsobem, jak se vyjádřil, a jestliže
131 nakonec i výstup, výstup z jejich včerejší konference je,
132 že sice mohou jednat se sociální demokracií, ale že to není
133 na pořadu dne, čili jaký důvod má sociální demokracie
134 podporovat takovou vládu, ve které v podstatě mají určitým
135 způsobem být zastoupeny strany, které v podstatě odmítají
136 jednat o povolební situaci?

137 M: Pane předsedo Bursíku, že jste si způsobili to usnesení
138 poslaneckého klubu ČSSD de facto vy jako zelení, protože
139 komunikujete tak, jak komunikujete.

140 MB: No, a pak ještě jste odkazoval na pana prezidenta Klause,
141 který žádá ty podpisy. Máte doma ústavu v knihovně?

142 ZŠ: Nezkoušejte to na mě.

143 MB: Tam totiž nic takového není, že ano, my se musíme chovat
144 podle ústavy. A to, že my jednáme v prvním kole s ODS
145 a s KDU-ČSL, to není žádný příklon doprava, to prostě,
146 my jdeme podle ústavního pořádku v té ..., my se snažíme
147 vytvořit pravozeleňou vládu, abych to správně nazval, jo,
148 tam je sto poslanců levice a ultralevice a je tam, jsou tam
149 poslanci pravice a jsou tam zelení a jdeme, jdeme podle té
150 ústavnosti. A to, že nejednáme paralelně s tím s vámi, my
151 jsme otevření jednat se sociální demokracií, to je politická
152 korektnost. Já vím, že se to v parlamentu příliš nenosí, ale
153 je to korektní, nejprve absolvovat ta první jednání, a pak teprve
154 vstoupit do dalších. Přejde řada. Možná, možná ne.

155 M: Když se obrátím na Jana Kasala, co by podle něj mohlo
156 odblokovat tu slepou uličku po sedmi dnech?

157 JK: Tak, já se připojím k těm, kteří nerozuměli dost dobře nebo
158 nerozumí tomu včerejšímu podpisování v sociální demokracii,
159 přijde mně to předčasné, ale já neříkám, že to není možné,
160 ale, pánové, zkusme se domluvit, že pana místopředsedu Škromacha
161 už nebudeme tímhle tím tejrát, on si to určitě nevymyslel
162 a kdoví, jestli s tím souhlasí vnitřně.

163 M: Vy s tím souhlasíte vnitřně, pane místopředsedo Škromachu,
164 nebo jste si to dokonce vymyslel?

165 JK: Já narážím, pane redaktore, já narážím, před týdnem jsme
166 vedli debatu, jestli celá sociální demokracie stojí za projevem
167 pana předsedy Paroubka, slyšeli jsme, že jsou loajální, za tři
168 dny to bylo jinak, tak já bych toto nechal stranou. Opravdu
169 ty podpisy v tuto chvíli jsou signálem, já neřkám, že málo
170 významným, je to určitě významný signál, my s tím nějakým
171 způsobem budeme muset pracovat.

171 M: A vy si jisti svými poslanci jste?

172 JK: No, tak rozhodně se nechystáme k tomu, že bychom naše
173 poslance nutili podepsat něco, o čem nevíme, jak bude
174 vypadat. Až bude hotová koaliční dohoda, a to měl pan
175 místopředseda Škromach na mysli, když jsme podpisovali
176 před dvěma lety nebo třemi ten arch koaliční dohody jako
177 poslanci, jak jsme podepisovali něco, kde bylo řečeno za prvé,
178 za druhé, za třetí, za čtvrté, tady se podepisují archy proti
179 něčemu. Já kdybych, kdybych byl zlý, tak bych řekl,
180 co kdyby ten program příští vládní koalice doslova kopíroval
181 program ČSSD? K čemu by potom sloužily tyto podpisy?
182 Ale protože nejsem zlý a protože jsem slíbil, že ...

183 ZŠ: To je nabídka,
184 jo?

185 JK: se tomu nebudu věnovat, tady tomu tématu, tak ...

186 M: To znamená, vy byste
187 odvolal podpis, kdyby tahle nabídka byla?

188 ZŠ: Ne, já myslím ...

189 JK: Já jenom chci demonstrovat, že je absurdní
190 prostě v tuto chvíli schraňovat podpisy, jinak podpis má váhu
191 u dospělých lidí samozřejmě velkou, ale šetřil bych s tím.

192 M: Vy se chystáte, všichni vaši poslanci v případě, že bude
193 sestavena ta stovková koalice, tak se chystají všichni poslanci ...

194 JK: Zatím jsme
195 o tom vůbec nehovořili a myslím si, že jako téma to ani

196 nebude na stole, protože já prozatím, co jsem byl účastníkem
197 těch jednání, tak musím říct, že jsou velmi korektní a že
198 ani náznakem žádná ze spolustran nevyjadřovala pochybnosti
199 o postojích svých poslaneckých klubů.

200 M: Ani vy, pane místopředsedo, jako Občanská demokratická
201 strana můžete říci, že by se nepodepisovala ta koaliční smlouva
202 v případě, že by vznikl koaliční projekt těmi sta poslanci?

203 PB: Ne, tak samozřejmě koaliční smlouva bude muset být
204 podepsána předsedy koaličních stran, a koneckonců ...

205 M: Je to jasné, že podpoříte
206 koaliční vládu.

207 PB: Koneckonců pan místopředseda Škromach poukázal
208 na pana prezidenta, který si žádá nebo žádal nebo zmínil se,
209 že bude chtít vidět, kde je v té Poslanecké sněmovně většina,
210 ale to v žádném případě není na úrovni nebo, aspoň já tomu
211 tak rozumím, že to nemá být na úrovni podpisu každého
212 jednotlivého poslance, ale politických stran nebo nějakých
213 bloků, a to je logické a legitimní, čili já samozřejmě jsem si
214 stoprocentně jist, že ODS se pod takovou případnou koaliční
215 dohodu, Martin Bursík řekl po tvrdých jednáních, podepíše,
216 ale určitě nebudeme hledat cestu, že bychom zavazovali
217 naše poslance jako někde na základní škole podpisem jakého
218 si dokumentu, že nikdy tuto koalici nezradí. Přece jenom ..

219 M: Stejně tak Martin
220 Bursík a Strana zelených?

221 PB: Přece jenom bavíme se o nějaké politické kultuře.

222 MB: No, já bych rád do té ...

223 M: Jenom, pane místopředsedo, záhy dostanete slovo, jenom ...

224 ZŠ: Já bych docela
225 rád, jako zdá se, že jsem tady jediný v opozici, tak možná
226 by bylo dobré, kdybych aspoň dostal přiměřený čas.

227 M: Jednou větou teď Martin Bursík.

228 MB: To bylo důležité, že jste řekl, že jste v opozici, tohle.

229 ZŠ: Tady, zde v tomto případě

230 MB: Jo tady. Až odejdete ze studia, už ne. Já bych rád zdůraznil
231 ten, pro nás ten význam té koaliční dohody, nebo smlouvy.
232 Protože pro nás je velmi důležité to, abychom se tam v ní
233 našli, samozřejmě stejně jako pro další koaliční partnery,
234 a to, že jsem naznačil, že ta jednání budou tvrdá, to
235 znamená, že my musíme mít garanci, že klíčové momenty
236 z našeho programu, které jsou pro nás kruciólní pro účast
237 v té vládě, budou v té smlouvě, čili u nás je to naopak.
238 Já tu smlouvu, ta smlouva, ten podpis té smlouvy, to bude
239 pro nás jaksi vstupenka, garance toho, že do toho jdeme, ale
240 pak u poslanců nejsou potřeba žádné podpisy. Ta důvěra,
241 jaksi týmový charakter naší spolupráce je tam takový, že
242 mně by bylo trapně, kdybych něco takového měl chtít a ani
243 by mě to vlastně nenapadlo.

244 M: Děkuji za jasné odpovědi, že v případě, že bude sestavena
245 ta stovková středozelená vláda, jak to označuje Martin Bursík,
246 že nebudete zavazovat své poslance k podpisu.

247 MB: Pravozelená vláda jsem to nazval.

248 M: Tak. Zdeněk Škromach.

249 ZŠ: Já bych prosil, abyste se neotírali o naše poslance a o to,
250 jakým způsobem vyjadřují svojí vůli. Já chci znova
251 připomenout, že to není otázka nějakého nátlaku nebo
252 /nesrozumitelné/, oni prostě vyjádřili své stanovisko, ne
253 všichni mohli být přítomni, ale bylo to zajištěno tak, aby
254 bylo jasno, abychom zamezili zpochybňování. A znova
255 zdůrazňuji, že to není věc nějakého souhlasu, nesouhlasu,
256 bylo konkrétním postupem vyžadováno při sestavování
257 Grossovy vlády, aby bylo stejné koaličních poslanců
258 podepsáno pod tím, že podpoří tuto vládu panem prezidentem,
259 čili není to věc, která by byla neobvyklá, je to vyjádření
260 samostatného názoru každého poslance a já myslím, že toto
261 zlehčování považuji prostě za nepřijatelné. Ještě možná...

262 M: Jenom, já hned
263 záhy na vaše slova navážu, Pavel Bém už v týdnu prohlásil,

264 že nakonec podle něj bude ČSSD tolerovat koaliční vládu
265 ODS, lidovců a zelených a Pavel Bém ještě v rozhovoru pro
266 Lidové noviny dodal, cituji doslova: "Větší oříšek bude hledání
267 podmínek, za jakých by ČSSD mohla tolerovat tuto stovkovou
268 vládu," konec citátu z Lidových novin. Existuje něco, pane
269 místopředsedo Škromachu, co by ten dokument, který jste
270 v sobotu podepsali, co by ho mohlo nalomit? Je něco
271 takového?

272 ZŠ: No, podívejte, já chci jenom zdůraznit, že ...

273 M: Ne, podívejte, nejdřív
274 mi odpovězte a pak zdůrazňujte.

275 ZŠ: Ne, to s tím souvisí, to s tím souvisí. Něco jiného je, když
276 dneska sestavuje tady tříčlenná koalice téměř vládu při tom,
277 že nemají zajištěnou většinu v Poslanecké sněmovně, a něco
278 jiného bylo, když sestavoval Špidla vládu za situace,
279 kdy měla, pokud se dohodnou ty tři strany, stojedna hlasů,
280 to znamená, že měla zajištěnu většinu v rámci vládní koalice,
281 a proto ...

282 M: Ale Zeman, promiňte, Zeman umožnil Klausovi sestavit
283 v roce 96 vládu, která měla devadesát devět.

284 ZŠ: Ale to teď chci říct ale jinou věc, že jestliže tato koalice by
285 měla vzniknout a jestliže se bude chtít ucházet o vládnutí,
286 tak prostě nemůže opomenout, že takové vládnutí bude
287 pouze za tolerance či podmínky či souhlasu sociální
288 demokracie.

289 M: Promiňte, ale o tom všichni mluví, o tom mluví ODS,
290 Strana zelených i lidovci.

291 ZŠ: A přece, přece nemůžete očekávat, že tři strany se
292 dohodnou, pravicová zelení, KDU a ...

293 MB: My nejsme pravicová zelení,
294 my jsme zelení.

295 ZŠ: No, tak já vím, ale jaksi včera jste ...

296 MB: Když víte, tak neříkejte pravicová
297 zelení.

298 ZŠ: Já jsem vám taky neskákal do řeči.

299 MB: Pardon, já se omlouvám, musím bránit vlastní stranu,
300 že jo.

301 ZŠ: Vy jste taky napadal sociální demokracii a jsem vám taky
302 do řeči neskákal.

303 MB: To si nevzpomínám.

304 ZŠ: A já myslím, že tady je potřeba říct, že pokud má sociální
305 demokracie nějakým způsobem mít vztah k této vládě,
306 tak je potřeba hledat řešení. A já myslím, že týden po volbách
307 je asi příliš brzy říkat, že je tady nějaký konec,
308 na druhé straně ...

309 M: Můžu, můžu jenom, ta otázka, původní otázka
310 zněla, jestli existuje něco, co by mohlo ten sobotní dokument
311 prolomit?

312 ZŠ: Já myslím, že velmi, velmi těžko, protože ten problém je
313 v tom, že tady se domlouvají tři strany ...

314 M: Promiňte, když se s vámi ale
315 chtějí bavit, chtějí se bavit, byla schůzka Topolánek - Paroubek,
316 vy jste ještě před ní řekli, nepodpoříme stovkovou koalici.

317 ZŠ: Ale to je, je to naše stanovisko, které vyplývá z představy,
318 kterou jsme prezentovali, že si myslíme, že jsme přesvědčeni
319 o tom, že pro současnou situaci, kdy říkají všechny strany,
320 které byly zvoleny do Poslanecké sněmovny, a já chci zdůraznit,
321 že to není stovka - stovka, ale že tady je pět politických subjektů,
322 které, předpokládám, mají svůj vlastní názor a dokáží ho také
323 prezentovat při těch politických jednáních.

324 M: Promiňte, jednou větou, tedy neexistuje nic, co by mohlo
325 prolomit nechuť sociální demokracie tolerovat tu případnou
326 stovkovou vládu sestavenou z těchto tří stran? Jednoduchá
327 otázka, jednoduchá odpověď.

328 ZŠ: Ale to není tak jednoduché. Myslím si, že my jsme se
329 vyjádřili jasně k té situaci a chci říct ten důvod. Ten důvod je,
330 že tři strany bez ohledu na to, jaký názor na to má sociální
331 demokracie, se domlouvají na tom, jak bude vláda vypadat,

332 jaké bude mít programové prohlášení a tak dál, čili co
333 očekávají? Že my přijdeme a řekneme, no, tak v našem zájmu
334 je takovou vládu podpořit? To není v našem zájmu takovou
335 vládu podpořit.

336 M: To znamená, neexistuje nic, co by mohlo těch, co by mohlo
337 ty podpisy prolomit?

338 ZŠ: Já myslím, že ten názor byl jasně vyjádřen.

339 PB: Já bych na to rád ...

340 M: S čím tedy může ...

341 ZŠ: Ale je tady ještě možnost podpory další
342 politické strany. Možná, že to má tato koalice domluveno třeba
343 s komunisty.

344 M: Něco takového, o čem nejsem informován, že vyjednáváte
345 i s KSČM, pane místopředsedo Běme?

346 PB: Ne, tak to mohu jednoznačně vyvrátit a samozřejmě pan
347 místopředseda Škromach žertuje. Ale já bych na to rád
348 zareagoval.

349 M: Teď mi jenom vy řekněte, čím byste byli ochotni prolomit
350 to tvrdé, skálopevné stanovisko ČSSD?

351 PB: Já bych za prvé chtěl vyloučit tvrzení, že nejednáme se
352 sociální demokracií. Pan místopředseda to ví a máme za
353 sebou téměř hodinové jednání v pátek, které také bylo velmi
354 slušné, korektní a věcné, na kterém ODS naznačila jakýsi
355 budoucí obrys možné koaliční vlády a jejích priorit, a to,
356 za jakých podmínek nebo jakou vládu by vlastně sociální
357 demokracie mohla tolerovat, řešení problému nezaměstnanosti,
358 snížení zadlužení veřejných rozpočtů, snížení daňové zátěže,
259 podpora hospodářského růstu, boj proti korupci, reforma
360 dlouhodobě udržitelného penzijního systému, vytvoření
361 podmínek pro vstup do Evropské měnové unie, stabilizace
362 zdravotních systémů, já jenom říkám, že toto jsou ...

363 M: Promiňte, ano, o tom
364 budeme ještě mluvit, to jsou ty programové obrysy, na kterých
365 jste se byli schopni dohodnout.

366 PB: To jsou priority, možné priority budoucí vlády nebo
367 pravděpodobné priority budoucí vládní koalice, a otázka
368 zněla, co tomu říká sociální demokracie? Byla by ochotna se
369 těmito věcnými tématy a problémy této země zabývat?
370 A překvapivě pro mě, nebo možná částečně překvapivě pro
371 mě, sociální demokracie řekla ano, to jsou, to jsou priority,
372 které považujeme také za důležité. Já to říkám proto, že já
373 často dostávám otázky, proč vůbec se s tou sociální demokracií
374 bavíte? Vždyť ...

375 M: Vy se s ní bavit musíte, pokud chcete nějakou
376 toleranci.

377 PB: Nevím, jestli musíme, ale já odpovídám stejně, jako jste
378 teď odpověděl vy. My, i my ODS respektujeme výsledky
379 voleb a volby dopadly tak, že prostě sociální demokracie plus
380 komunisté mají sto ve sněmovně a my prostě musíme
381 hledat podporu.

382 M: Promiňte, otázka zněla, co by mohlo z pohledu ODS narušit,
383 ty podpisy poslanců? Co chcete nabídnout sociální demokracii
384 v dalším jednání?

385 PB: Chceme dále jednat. Chceme dále jednat a věříme, že
386 nakonec v sociální demokracii převáží ta státnost, která
387 se mi zdá, že tam teď v tuto chvíli příliš není a že skutečně
388 převládají ty ideologické předpojatosti.

389 M: Jak chcete pomoci k té státnosti?

390 PB: Chceme pomoci tak, že budeme jednat, že nebudeme
391 sociální demokracii urážet, že jí prostě budeme vycházet
392 vstříc tím, že budeme jednání nabízet. A uvidíme, jak dopadne
393 hlasování samozřejmě v Poslanecké sněmovně v tom
394 takzvaném prvním kole, ale jsme připraveni to samé dělat
395 i v kole druhém.

396 M: Promiňte, pane místopředsedo, když ale mluvíte, když
397 mluvíte o vstřícnosti, předseda ODS Mirek Topolánek
398 v sobotním rozhovoru pro deník Mladá fronta DNES mluvil,
399 že pokud by se nepodařilo získat důvěru pro stovkový

400 koaliciční projekt, celá situace by se dál zauzlila a Mirek
401 Topolánek ještě dodal, cituji doslova: "Zřejmě bychom pak
402 museli vytvořit vládu širší shody bez komunistů, ta by měla
403 připravit nové předčasné volby." Když tak jste vstřícní, jak
404 naznačujete, pane místopředsedo, není toto výhrůžka sociálním
405 demokratům, že pak budou předčasné volby, pokud nevezmou
406 vaši stovku?

407 PB: Ale tak to nevnímáme jako výhrůžku, prostě jsme profesionálové
408 a víme, že jsou v zásadě tři možná řešení. Tím jedním řešením
409 je nalézt podporu pro stovkovou koalici vládu pravého středu,
410 tedy lidovců, zelených a ODS. Druhá ta možnost je hledat nějaké
411 jiné řešení, sociální demokracie přichází s jakýmsi
412 odbornickými nebo úřednickými vládami, to já ...

431 M: To je pro vás nepřijatelné.

432 PB: To já považuji nebo to my považujeme za naprosto
433 nestandardní řešení, které by nejspíše také vedlo pouze
434 a jenom k předčasným volbám, anebo jakási vláda duhové
435 koalice, i to s ohledem na sílu mandátu, které obdržely jednotlivé
436 politické strany ve volbách, prostě nepovažuji za řešení možné,
437 které by mohlo udržet čtyřletou vládní koalici.

438 M: A co menšinová vláda ODS bez těch dvou koaličních partnerů?

439 PB: Pardon, pardon, já to ještě dokončím. A ta třetí možnost jsou
440 předčasné volby. Ale já se ptám, je to tak, že téměř
441 šedesátipětiprocentní volební účast v těchto volbách je vyjádřením
442 voličů, kteří říkají, my chceme předčasné volby? A odpovídám,
443 v žádném případě. Lidé rozdali, lidé rozdali politickou
444 odpovědnost a mandáty ...

445 M: Promiňte, vy jste, pane místopředsedo,
446 řekl tři tyto varianty, nabídl jsem čtvrtou, je pro vás jako pro
447 ODS možnost, že byste vyřadili ze hry dva menší případné
448 koaliční partnery a opřeli se o dohodu ČSSD v opozici,
449 pravděpodobně i v opozici dva menší koaliční partneři a váš
450 jednobarevný menšinový kabinet ODS? Je toto pro vás další
451 krok v úvahách?

452 PB: Pane redaktore, v této chvíli tato varianta není na stole a pro
453 nás je naprosto ...

454 M: Ted' jsem jí položil na stůl. Ne, byli by ochotni,
455 promiňte, byli by ochotni občanští demokraté se o ní bavit?
456 Byli byste ochotní se o ní bavit?

457 PB: Pane redaktore, kdybyste citoval z jiné otázky nebo z jiné
458 odpovědi z toho včerejšího rozhovoru pro Lidové noviny,
459 tak tam jsem kladl otázku paní redaktorce, jestli hraje šachy?
460 A ona odpověděla, že sice nehraje šachy, ale že šachy zná
461 jako hru. Já jsem jí řekl, vidíte, není možné při třetím
462 tahu soupeře diskutovat o tom, jaký bude dvacátý čtvrtý tah
463 váš, to prostě není možné. Ted' je na stole naprostá priorita
464 pokusu o vytvoření vlády, koaliční vlády občanských
465 stran a ...

466 M: Promiňte, ale dalším tahem může být tento. Ptám se vás,
467 jste připraveni ho udělat? Jasná odpověď.

468 PB: Ne, v tuto chvíli jsme připraveni bojovat a usilovat
469 o podporu koaliční vládu pravého středu nebo tedy koaliční
470 vlády občanských stran, jak my říkáme. Samozřejmě co
471 bude v kole druhém a třetím, to já skutečně nevím.

472 M: Ne, počkejte.

473 PB: To neví nikdo ted' v této chvíli, pokud takové kolo vůbec
474 bude.

475 M: V případě, že by se objevila, je pro vás tato varianta
476 nepřijatelná? Jednobarevná vláda ODS.

477 PB: Pro nás, pro nás je nejpřijatelnější varianta ODS, KDU-ČSL
478 a Strany zelených.

479 M: To jsme slyšeli, ano, slyšeli jsme to stokrát. Toto, ted' tato
480 varianta, byla by přijatelná pro ODS?

481 PB: Ale vy uvažujete o tom, co by bylo kdyby.

482 M: Já jdu o druhém tahu, o druhém tahu. Ne, tady sociální
483 demokraté řekli, že nepodpoří, vy nemáte podporu KSČM,
484 tvrdíte, tak je to druhý tah. Ptám se.

485 PB: Ale tak, počkejme, až k tomu druhému tahu dojde.

486 M: Pro vás tedy je to varianta, o které byste byl ochoten
487 mluvit.

488 PB: Tak, samozřejmě je tady, my se nebráníme diskusi, ne,
489 pane redaktore, my se nebráníme diskusi o žádné z variant,
490 ale říkáme, že absolutní prioritou pro nás je trojkoalice v této
491 chvíli. To, že když trojkoalice neuspěje, tak že budeme muset
492 hledat další řešení, no, to stoprocentně ano. To, že ...

493 M: A je v tom, je v těch
494 řešeních i toto řešení, které já jsem zmínil?

495 PB: No samozřejmě, samozřejmě je v tom i toto řešení.

496 M: Teď se jednou větou Zdeněk Škromach, odblokovalo ...

497 ZŠ: Je spousta dalších
498 řešení ještě.

499 M: A teď já jsem se zeptal na menšinovou vládu občanských
500 demokratů, byli byste k ní tolerantnější, k takovému projektu,
501 anebo byste sepisovali jako poslanecký klub další usnesení?

502 ZŠ: Já vám odpovím stejně, protože tady to momentálně není
503 na stole, v této chvíli sestavuje Mirek Topolánek trojkoaliční
504 vládu, je tím pověřen ...

505 M: Promiňte, vy jste, vy jste ...

506 ZŠ: ... panem prezidentem a v této
507 chvíli není ...

508 M: Je možné to interpretovat tak, že v sobotu jste to také
509 dostali do slepé uličky, ptám se, jestli by ta varianta, kdyby
510 za vámi Mirek Topolánek přišel a řekl, nelíbí se vám
511 s koaličními partnery, byl bych ochoten s vámi diskutovat
512 o menšinové vládě ODS, byli byste vstřícnější?

513 ZŠ: A vy si myslíte, že vám to teď vykecám, jo?

514 M: No, já si myslím, že mi to vykecáte, protože ...

515 ZŠ: To asi těžko, já myslím, že ten
516 problém je právě v tom, že jednání jsou založena taky na tom,
517 že musí nejdříve proběhnout jednání, musí si to říct ti partneři
518 a teprve potom je možno něco sdělit panu Václavu Moravcovi.

519 M: A víte, že byste mi udělal radost, kdybyste aspoň naznačil?

520 Nemusíte to vykecat celé, ale část.

521 ZŠ: Ne, já myslím, že, já myslím, že ...

522 M: Sepisovali byste takové prohlášení? Počkejte,

523 to znamená, že by se zase sešlo ÚVV ČSSD a zase by poslanci

524 něco podepisovali?

525 ZŠ: Ale vždycky se sejde nějaký stranický orgán a vždycky někdo

526 rozhodne.

527 M: Martine Bursíku a Jane Kasale, přijde vám ten postoj, ten

528 například sociálnědemokratický, že jde o to, aby se vyblokovaly

529 ze hry ty menší politické strany? Jane Kasale.

530 JK: Tak, pane redaktore, já myslím, že je potřeba prvně pro diváky

531 pojmenovat tu variantu, kterou tady vnucujete, to je opoziční

532 smlouva. Já nevím, aby společnost věděla, že tady hovoříte

533 o opoziční smlouvě, o nic jiného se nejedná.

534 MB: Já pro to mám termín koaličně-opoziční smlouva

535 JK: Koaličně-opoziční, ale opoziční se zažilo, tak jenom aby si to

536 připomenuli lidi, 98 až 2002 situace v opoziční smlouvě.

537 Za druhé bych chtěl říct, že pokud toto sociální demokracie

538 si klade jako podmínku, tak to je potom v rovině osobní msty

539 a rozhodně ne v rovině programové, protože pokud by opravdu

540 toto byla podmínka pro podporu vlády Mirka Topolánka, tak

541 rozhodně si troufnu tvrdit, že politika KDU-ČSL a, nechci

542 mluvit za zelené, ale tuším, rozhodně nejde víc doprava,

543 než je politika občanských demokratů, čili v podstatě, v podstatě

544 bych tomuto z programové části nerozuměl. Ale já bych rád

545 využil jiné věci. Pan Škromach tady opakovaně hovořil o tom,

546 že mají jednoznačná stanoviska.

547 M: Dostanete se ke slovu.

578 JK: Já bych se ho chtěl zeptat, chtěl bych využít této příležitosti,

579 jaká, o jaká jednoznačná stanoviska se jedná?

580 ZŠ: Nerozumím.

581 JK: Chcete, chcete místo, chcete předsedu sněmovny, jak jsem

582 vyrozuměl, chcete, aby pan předseda Paroubek sestavoval

583 druhou vládu, je to tak, chcete vládu šibalů, nebo odborníků,

584 co vlastně chcete? Řekněte to lidem, co vlastně chcete. Já to
585 nežádám jenom pro sebe, mně se bude snáze přemýšlet o těch
586 dalších variantách, které nepředpokládám, já jsem plně
587 zastáncem a stoupencem té varianty A, na které všichni
588 pracujeme na sto procent, ale řekněte lidem, co tedy je variantou
589 sociální demokracie pro řešení současné situace? Já jsem to ještě
590 neslyšel. Vím, co nechcete, ale řekněte, co chcete.

591 ZŠ: Já myslím, že pro KDU je to jednoduché, protože ti chtějí
592 být u vlády vždycky a vždycky u ní byli. Pro nás ...

593 JK: Máte zato, že jsme,
594 pane Škromachu, teď máte krátkou paměť, já vám to odpouštím,
595 v roce 1998 nás Miloš Zeman zval do menšinové vlády,
596 ano, nebo ne?

597 ZŠ: Do menšinové vlády?

598 JK: Ano, zval a my jsme do té vlády nevstoupili, každý vám to
599 potvrdí, Miloš Zeman první.

600 ZŠ: Já myslím, že tenkrát to nebylo o menšinové vládě, tenkrát
601 to bylo o většinové vládě, pokud si pamatuji.

602 JK: Tak, čili nemáte pravdu a každý to ví, každý to ví, to si moc
603 nepamatujete. Ale každý to ví, ale řekněte, co chcete teď,
604 ať to lidi slyší.

605 M: Tak, co chcete, odpovězte Janu Kasalovi, ať je uspokojen.

606 ZŠ: Ne, tak když tady hovoříte o ...

607 JK: Předsedu sněmovny, předsedu vlády
608 zároveň.

609 ZŠ: Ale vždyť to přece není o žádných, vždyť to přece,
610 pane Kasale, není o žádných handlech, vždyť to přece je
611 o určitém, o určitých vztazích. A my jsme řekli jasně,
612 že nechceme zdržovat ustanovení nové vlády, že naším
613 zájmem je, aby co nejdříve, co nejdříve, proběhla ustavující
614 schůze Poslanecké sněmovny a řekli jsme, že, a to je naše
615 stanovisko, bude věcí jednání se všemi stranami, které jsou
616 zastoupeny v Poslanecké sněmovně, jak bude vypadat složení
617 a rozložení orgánů Poslanecké sněmovny.

618 JK: Čili předsedu sněmovny chcete, to je ujasněno.

619 ZŠ: Protože naším, naším ... v této chvíli, kdy sestavuje

620 Mirek Topolánek z pověření pana prezidenta Klause vládu,

621 která vesele jaksi spěje k nějaké dohodě o koaliční,

622 o koaliční dohodě, i když zatím nemá zajištěnu podporu

623 v Poslanecké sněmovně, ale to nicméně, možná, možná pro

624 občany, kteří sledují tuto debatu, neznamená, že tato vláda

625 nemůže být, nemůže být jmenována panem prezidentem

626 a bude vládnout, i když důvěru nezíská. To je potřeba

627 zdůraznit, čili sto ...

628 M: A to byste si přáli?

629 ZŠ: Ale to už ...

630 M: A proto jste přijímali to usnesení?

631 ZŠ: Ale to už není otázka přání nebo nepřání, to je otázka

632 rozhodnutí pana prezidenta. A my chceme otevřít tento prostor

633 tím, že se ustaví orgány Poslanecké sněmovny a nelze to bez

634 volby předsedy Poslanecké sněmovny, čili ...

635 M: Takže chcete předsedu Poslanecké

636 sněmovny, se dozvěděl Jan Kasal.

637 ZŠ: Jsme přesvědčení o tom, že jestliže v této chvíli by nastala

638 situace, že předsedou vlády bude ODS, pan prezident je

639 v podstatě taky z řad ODS, předseda Senátu je taky ODS,

640 tak poslední ze čtyř nejvýznamnějších funkcí by mohla

641 spadnout taky ODS, a pak už prostě tady máme vládu jedné

642 strany, v podstatě v uvozovkách samozřejmě.

643 M: I proto jste přijímali to sobotní usnesení.

644 ZŠ: Myslíme si, že ... já jsem přesvědčen o tom, že prostě

645 v Poslanecké sněmovně by měl být předsedou Poslanecké

646 sněmovny představitel druhé nejsilnější strany, která bude

647 a v této chvíli by to bylo v opozici.

648 JK: Čili za situace, kdy té vládě nedáváte z vašeho pohledu šanci,

649 tak chcete mít předsedu sněmovny. Má to nějakou logiku?

650 A zároveň říkáte, že druhou vládu by měl ten předseda

651 sněmovny sestavovat on právě.

652 ZŠ: Když by k tomu došlo, ...

653 JK: Já buď mám mezery ve vzdělání, ale mně to
654 prostě do sebe logicky nezapadá, prostě aby předseda sněmovny
655 podle vašeho názoru sestavoval druhou vládu, protože té
656 první nedáte důvěru, tentýž člověk. Prosím pěkně, přestaňme si
657 hrát, že tady není ústava. Ústava tady je a měli bychom jí
658 respektovat.

659 ZŠ: Ale pak, pak byste, pak byste ale, pane Kasale, měl vědět
660 a jste nakonec jeden z vysokých ústavních činitelů dlouhou
661 dobu, že druhý pokus, pokud bude sestavovat vládu, bude
662 mít pan prezident a ne předseda Poslanecké sněmovny.

663 M: Martine Bursíku.

664 JK: Ale vy chcete, aby to byl váš pan předseda Paroubek. Já
665 hovořím o tom, co chcete vy. Bohužel jsem se to nedozvěděl.
666 Pane redaktore, musím konstatovat, že pan předseda,
667 místopředseda Škromach neodpověděl na to, co sociální
668 demokraté chtějí, jak chtějí současnou situaci řešit.

669 ZŠ: Sociální demokraté v této chvíli nejsou ti, kteří sestavují
670 vládu. Sociální demokraté jsou v této chvíli v situaci, že
671 chtějí urychlit, co možná nejdříve otevřít prostor k tomu,
672 aby mohla být jmenována nová vláda, protože si myslíme,
673 že je potřeba jaksi zdůraznit to povolební uspořádání, které
674 nastalo, k vůli voličů, ale voliči taky rozhodli o tom, že
675 chtějí, aby se politické strany dohodly. A nakonec to byly
676 ODS a sociální demokracie, kteří ve volbách získali největší
677 nárůst mandátů.

678 M: Martina Bursíka se teď zeptám, abych se vrátil k té
679 původní otázce, v případě, že by se obě ty velké politické
680 strany rozhodly hrát s variantou menšinového kabinetu, ať to
681 bude menšinový kabinet ODS nebo případně ČSSD vzájemně
682 opřený o nějakou toleranci, dali byste vy takovému kabinetu
683 jako zelení šanci?

684 MB: To je, Jan Kasal to nazval opoziční smlouva, já jsem to
685 nazval koaličně-opoziční smlouva, vedlo by to k tomu, že

686 by se rozdělily trafiky, že by se ještě více zakonzervovalo ...

687 M: Ne, pokud by byl zajímavý

688 program, je pro vás taková varianta úplně nepředstavitelná

689 jako pro zelené?

690 MB: Budeme to posuzovat podle toho obsahu, ale zároveň ta

691 zkušenost, kterou tady máme, že pak skutečně jde o to, že

692 ta dohoda se uzavírá na základě rozdělení si trafik a ty

693 kompromisy se dějí, se budou dít především v oblasti třeba

694 boje proti korupci, jo, což jsou klíčové, což je klíčový jaksi,

695 klíčové téma, které, s kterým potřebuje tahle společnost

696 pohnout dopředu, tak to vidím hodně jaksi ...

697 M: Nepravděpodobné.

698 MB: Nepravděpodobné, ale já, jestli můžu něco dodat k téhle

699 debatě, která mě tedy moc netěší, jo, tak jestli by to, jestli

700 by nebylo dobré si dát pár dní pauzu, projít se trochu jako

701 po lese, vydechat se, jako upustit ten tlak a začít potom

702 jednat, jo.

703 M: To znamená, že by vyjednávací týmy jely na dovolenou.

704 MB: Já si myslím, že by to možná bylo trochu prospěšné

705 na pár dní, jo.

706 M: Každý izolovaně a pak se vrátit k jednacímu stolu.

707 MB: Třeba, ale protože, protože já prostě mám pocit z těch

708 jednání, jo, že vy jste i tady v té debatě, mně to není příjemné,

709 že jste tady sám vlastně, je to dáno tím, že prostě podle ústavy

710 my teď jednáme a snažíme se vyjednat tu koalici, ale tím

711 cílem není vás nějak dostat do nějaké izolace. Já, jestli můžu

712 udělat nějaký pozitivní krok, tak řekněte mně číslo, až skončí

713 ta debata, já si to napíšu do telefonu, my začneme brát telefony,

714 jenom si předtím přečtete to naše usnesení včerejší, že my jsme

715 připraveni jednat i se sociální demokracií, ale ne o menšinové

716 vládě, která by se opírala o podporu komunistů, a zároveň

717 nemáme sympatie ke snahám sociální demokracie zelené rozbít

718 nebo je nějak nabourat nebo jim něco vzkazovat přes Právo,

719 nějaký instrukce, nějaké instrukce posílat a tak dále, ale jsme

720 otevření k jednání a myslím si, že to, co bysme si teď ...

721 M: Berete to, pane

722 místopředsedo Škromachu, jako první vstřícný krok,

723 že Martin Bursík si napíše váš telefon a bude ho brát?

724 ZŠ: Je to pozitivní.

725 M: Je to pozitivní.

726 MB: A souvisí to s tím, že pan předseda Paroubek se omluvil

727 za to prohlášení, které bylo v den voleb, to skutečně byla

728 věc, která si tehdy tu reakci zaslouhovala. A kdybychom se

729 na jedné věci mohli dohodnout, pojďme ty varianty, ty

730 situace posuzovat věcně. My vám dáme naši představu

731 o dalším směřování země, vy si to přečtete, podíváte se,

732 nakolik to koresponduje s vaší představou, jestli tam jsou

733 nějaké styčné momenty nebo ne, jestli je to vláda, která je

734 proevropská, jestli je to vláda, která, která vede zemi

735 k modernizaci a budete to posuzovat věcně. To střídání

736 těch vlád, to, že jdou lidé do opozice, to je prostě v pořádku,

737 to souvisí s demokracií.

738 M: Promiňte, pane předsedo, rozumím-li vám správně,

739 rozumím-li vám správně, váš postup jako zelených, a o tom

740 se budete snažit přesvědčit ODS, je napsat dobrou

741 programovou strukturu koaličního prohlášení, tu zkonzultovat

742 se sociálními demokraty a odblokovat jejich sobotní

743 usnesení?

744 MB: Já si myslím, že tohle je dobrá cesta, ale my zase, abychom

745 chránili sebe, protože jsme v té menšině, v tom možném

746 projektu, o kterém jednáme, tak nám záleží, aby to bylo

747 sepsáno v té koaliční smlouvě, nikoliv až v tom koaličním

748 prohlášení. O tom budou ta tvrdá jednání.

749 M: To znamená programově daleko závažnější a rozsáhlejší

750 část by měla být programová oného.

751 MB: Ano.

752 M: Je toto přijatelná varianta pro ODS jako nejsilnější stranu

753 z voleb, pane místopředsedo?

754 PB: Ano, samozřejmě je to pro nás přijatelné a já ještě
755 chci říci jednu podstatnou věc, v hlavách našich posluchačů
756 by teď mohla vzniknout myšlenka na základě části dnešní
757 debaty, že ODS připravuje se sociální demokracií nějaký
758 projekt menšinové vlády.

759 M: Já jsem se ptal, jestli to je varianta, bylo mi řečeno,
760 že ne, tak.

761 PB: Ne, ale my se této, my se této variantě věnujeme už příliš
762 dlouho a já chci ujistit, že toto v žádném případě v našich
763 hlavách, pane redaktore, nevzniká a že se stoprocentně
764 věnujeme přípravě koaličního projektu vlády pravého středu
765 tedy ještě jednou říkám, říkám to potřetí a jenom proto,
766 aby to z této debaty bylo jednoznačné, aby se nestalo,
767 že si zítra ...

768 M: Ted' to Martin Bursík jasně řekl.

769 PB: Že si zítra otevřeme denní tisk a tam prostě budou palcové
770 titulky, a to já si prostě nedovedu představit, tedy ODS
771 s plnou odpovědností investuje v této chvíli veškerý svůj
772 um a dovednosti do vytvoření koaličního projektu vlád
773 pravého středu se stranou KDU-ČSL, se Stranou zelených.

774 M: A souhlasíte s Martinem Bursíkem, že by tu situaci u soc.
775 dem. mohla odblokovat konzultace těch programových
776 částí?

777 PB: Částečně souhlasím s Martinem Bursíkem v tom, že by tu
778 situaci mohlo, mohla řešit dovolená, kterou by si čelní
779 představitelé sociální demokracie ...

780 M: Počkejte, tak vy, vy lidi masírujete,
781 lidově řečeno, v předvolební kampani, oni rozdají karty
782 tak, že je sto na sto a vy si vezmete dovolenou

783 JK: Ne, to není dovolená.

784 ZŠ: Já myslím, že pan primátor to myslel jasně, že by to bylo
785 v době hlasování o důvěře vládě.

786 PB: Že sociální demokraté by si vzali dovolenou.

787 M: Že vy byste si vzali dovolenou.

788 ZŠ Je to dobrý vtip.

789 JK: Já bych chtěl za nás také říci, aby tu zaznělo naprosto
790 jednoznačně, KDU-ČSL se plně věnuje na sto procent přípravě
791 varianty A, to znamená varianty, ke které jsme byli vyzváni
792 předsedou vítězné strany, předsedou Topolánkem, a spolu
793 se zelenými a s ODS hledáme takový programový koncept,
794 který bude přijatelný a užitečný pro tuto zemi. Velmi bych
795 si přál, kdyby se tam našly body, které budou přijatelné
796 i pro sociální demokracii a pro další třeba neparlamentní strany.
797 Třeba co se týká penzijní reformy, protože to bylo už
798 v minulém volebním období zřetelné, že není ochota se
799 domluvit pouze na stojedniče, ale že hledáme dohodu širší.
800 A takových témat je víc. Já bych toto chtěl podržet.

Otázky Václava Moravce 11. 6. 2006

Václav Moravec - moderátor = M

Pavel Bém - místopředseda strany (ODS) = PB

Zdeněk Škromach - místopředseda strany (ČSSD) = ZŠ

Jan Kasal - místopředseda strany (KDU-ČSL) = JK

Martin Bursík - předseda strany (SZ) = MB

Milan ZNOJ - ředitel Ústavu politologie FF UK = MZ

1 M: Vyjednávači, promiňte, pane místopředsedo, vyjednávači,
2 pane Škromachu, ať se posuneme v tom tématu, vyjednávači
3 tří politických stran řekli, teď pojd'me se bavit o programových
4 prioritách a mohlo by to prolomit nesouhlas ČSSD?

5 ZŠ: Ale tady to přece není o programových prioritách,
6 tady zaznělo ...

7 JK: Pak to je těžký.

8 MB: A o čem to je?

9 ZŠ: Ne, ne, já chci reagovat, vidíte, jako já jenom promluvím
10 a už okamžitě, okamžitě tady jsou poznámky. Já chci říct,
11 jako přece není možné mluvit, když se vyjednává
12 o povolebním uspořádávání, o nějakých trafikách,
13 o opozičních smlouvách, co bude podpora nebo umožnění
14 menšinové vlády, která bude, byť trojkoaliční, jiného než
15 umožnění vládnutí za určitých podmínek? Přece to, pane
16 Kasale, nemyslíte vážně, když říkáte, na jedné straně my
17 jsme borci, my jsme tady v pohodě, ale chceme toleranci
18 nejsilnější opoziční vlády, kdyby to konečné uspořádání takto
19 nastalo. Jaký byl rozdíl mezi tenkrát tolerancí menšinové
20 vlády jednobarevné? Ale to ...

21 JK: Já jsem vám položil otázku.

22 ZŠ: Ale to nechci rozebírat.

23 M: Můžu se jenom zeptat, ne, promiňte, ne, vy mi, pane
24 místopředsedo, jednou větou teď odpovězte, ať se posuneme

25 dál v těch programových věcech, bylo by to pro vás vstřícné
26 gesto? Krom toho, že jste označil za vstřícné gesto, že
27 Martin Bursík si napíše vaše telefonní číslo a bude brát
28 sociálním demokratům telefon, bylo by druhým vstřícným
29 gestem i to, pokud by s vámi tato stovka konzultovala
30 programové věci jejich koaliční smlouvy? Ano, nebo ne?
31 ZŠ: Já myslím, že bez toho se stejně neobejde, protože žádný
32 zákon neprosadí bez podpory i sociální demokracie
33 a já jenom ...
34 M: To znamená, vy vnímáte to jako vstřícné gesto.
35 ZŠ: Já zkusím uvést malinký příklad. Například podpora školství,
36 například vysokoškolského, jednoznačně asi se shodneme,
37 ovšem pak je otázkou, jestliže přijde, přijde vláda, nebo
38 případná vláda s tím, že to chce řešit například výší
39 financování, zavedením školného, pak samozřejmě takový
40 postup nemůžeme podpořit, pokud to bude například
41 otázkou zvýšeného financování rozpočtového, pak
42 samozřejmě ano.
43 M: Tuto roli ale pak můžete hrát při jednotlivých zákonech,
44 to znamená vnímáte to jako vstřícné gesto, pokud by za vámi
45 tři pánové přišli s programem, s obsahem toho, jak by chtěla
46 vládnout jejich koaliční vláda zemi?
47 ZŠ: Já myslím, že v této chvíli je situace taková, že jestliže se
48 tři strany domlouvají, my vyčkáme, na čem ...
49 M: Oni vám nabídli vstřícné gesto.
50 Já, promiňte, já se snažím moderovat.
51 ZŠ: Já jsem teď nerozuměl jako tomu, že by přišli a že bychom se
52 spolupodíleli na vládním programu této vlády, to si neumím
53 představit.
54 MB: Já to zkusím zformulovat, jo. Pojdme zkusit formulovat
55 nějakou platformu, na které ta debata o uspořádání vlády bude
56 věcná. To je základ jaksí. Cesta, jak se dostat z té situace,
57 v které jsme, je, je být maximálně věcný a diskutovat
58 o budoucnosti České republiky.

59 M: Jednou větou, co by tou platformou mělo být?

60 MB: To znamená, že se odblokuje ten a priori negativní
61 postoj sociální demokracie a budete otevření diskusi o těch
62 tématech. Nám je jasné, že jestliže máme sto, tak je to,
63 tak je potřeba získat toleranci pro tu vládu a je naprosto
64 legitimní jednat o tom obsahu. Hledáme kompromis
65 mezi sebou a samozřejmě, že chceme-li toleranci, tak tam
66 nemohou být věci, které by vyčúhovaly takovým způsobem,
67 že by pro vás byly prostě a priori nepřijatelné.

68 M: To znamená, sejít se co nejrychleji ve čtyřech, rozumím
69 tomu správně, Martine Bursíku?

70 MB: Já si myslím, že ta možnost tady také je, ale nejprve musí
71 prostě dojít k tomu odblokování sociální demokracie, která
72 teď se mně zdá, že se chová, jako kdyby byla úplně v koutě,
73 a na cokoliv říká ne, ne a ne.

74 M: Jednou větou.

75 ZŠ: Já myslím, že to tak v žádném případě není. Kdybychom
76 chtěli něco blokovat, tak můžeme například blokovat
77 ustavující schůzi Poslanecké sněmovny a tím prakticky
78 znemožnit sestavení vlády.

79 M: Pojdme se, pánové, jednou větou, ale opravdu.

80 PB: Jednou větou, byť bude rozvitá. Já jsem v pátek po jednání
81 se sociální demokracií řekl, že jsem mírným optimistou,
82 byť ústy pana předsedy Paroubka sociální demokraté řekli,
83 že nepodpoří stovkovou vládu. A řeknu, proč jsem mírným
84 optimistou. Za prvé proto, že existuje precedens roku 1996,
85 kdy ODS zvítězila ve volbách a nakonec sociální demokraté
86 tolerovali menšinovou vládu a tehdy ten mandát byl dokonce
87 devadesát devět poslaneckých křesel. Za druhé jsem přesvědčen,
88 že s touto destruktivní politikou sociální demokraté daleko
89 nedojdou a že prostě a jednoduše dříve pochopí, a ona to
90 hlavně pochopí veřejnost, že ta státotvornost zde chybí.
91 A já jsem přesvědčen, že ve vedení sociální demokracie
92 převáží názory a sociální demokraté začnou býti státotvorní

93 a potom samozřejmě že tato vláda, až bude, tedy získá tu
94 podporu v Poslanecké sněmovně, no, tak bude přicházet
95 do Poslanecké sněmovny s věcnými návrhy například
96 zákonů, třeba týkající se školství, a my budeme se sociálními
97 demokraty jednat o tom, za jakých podmínek budou sociální
98 demokraté ochotni takový zákon podpořit. A já jenom řeknu,
99 bude to dobře, protože dnes taková debata nefunguje, dnes ta
100 debata nefunguje proto, že sociální demokraté stále ještě
101 prohlašují Poslaneckou sněmovnou zákony s komunisty,
102 takže já se na tento okamžik velmi těším.

103 M: To znamená, bude to vláda založená na vyjednávání.

104 MB: Kooperace, je to slovo.

105 M: A kooperaci.

106 PB: Spolupráce.

107 M: Vstřícnost, když chtějí kooperovat?

108 ZŠ: Já myslím, že je možné jednat o jakýchkoliv návrzích,
109 jednání jsou v počátcích a já myslím, že po týdnu jednání po
110 volbách, kdy ještě si vylízávají vlastní rány, které vznikly
111 mnohdy volebním kláním i osobními, ...

112 MB: Takže je to ta procházka po lese.

113 M: Tak.

114 ZŠ: No, já myslím, že to bude ještě složité.

115 M: Ne, je to procházka za ředitelem Ústavu politologie Filozofické
116 fakulty Univerzity Karlovy Milanem Znojem. Děkuju, že jste,
117 pane docente, přijal mé pozvání, viděl jste to teď, těch
118 pětadvacet minut. Co by mohlo z vašeho pohledu jako
119 politologa odblokovat tu současnou situaci při dojednávání
120 budoucího kabinetu?

121 MZ: Odblokovat, no, já bych předně řekl, že se nedomnívám,
122 že situace povolební je nějakým způsobem zablokovaná,
123 existuje řada řešení, která postupně krystalizují, teď jsme
124 svědky vyjednávání o vládní koalici ve variantě, kterou jako
125 prioritu má ODS a souhlasí s ní lidovci i zelení, ale problémem
126 samozřejmě je, že tato případná koalice nemůže získat

127 podporu v parlamentě, protože to je jenom stovková koalice,
128 a tak se zdá, že tato vyjednávání zřejmě neskončí úspěšně
129 a budou, objeví se řada dalších variant, která ale
130 nenastoupí hned ...

131 M: Počkejte, vy nedáváte šanci té stovkové koalici?

132 MZ: Ne, nedávám jim velkou šanci, protože ono odblokování,
133 o němž jste vy především tam diskutovali ve studiu, mělo
134 spočívat v tom, že sociální demokracie tuto vládu bude
135 tolerovat, že jí podpoří, nedomnívám se, že by to bylo
136 nějaké státnické jednání, spíše by to svědčilo o jisté
137 hlouposti sociálnědemokratických politiků, kdyby něco
138 takového udělali, myslím, když už se několikrát připomínala
139 opoziční smlouva, tak tato varianta řešení vládních
140 o uspořádání by také připomínala opoziční smlouvu,
141 protože máme tady nějakou koalici vládní, která je tolerována
142 hlavní opoziční silou, tudíž není vůbec jasné, proč by
143 sociální demokracie na něco takového přistoupila, argumentovalo
143 se programovou shodou, státností, i kdyby tato, jak
144 se různě nazývá, pravostředová, teď jsem slyšel pravozele
145 ná koalice, si za svůj vzala program sociální demokracie
146 a s ním chtěla získat podporu ve sněmovně, tak by to bylo
147 dost chaotická situace. Představte si, že vláda, jejímž
148 premiérem je Mirek Topolánek a složena je z pravicových
149 stran, bude prosazovat sociálnědemokratický program.
150 Myslím si, že to je typický příklad zbahnění politiky,
151 k němuž vedou všechny varianty opoziční smlouvy.

152 M: Chci se zeptat, hrajete šachy?

153 MZ: Hraji šachy také samozřejmě a mluvím o prvním tahu.

154 M: A teď mi tedy řekněte, když jste odepsal tu stovkovou,
155 tu stovkovou pravozele
156 nskou koalici, tak jaký by byl další tah
Milana Znoje?

157 MZ: Další tah je ten, že viděli jsme tady snahu, hlavně od
158 zelených a Martina Bursíka, nějakým způsobem prosadit,
159 aby do toho dalšího vyjednávání byly vtaženy ty další,

160 ty dvě menší občanské strany. Je to možné, mohou
161 se o něco takového pokusit, popravdě řečeno by to
162 připomínalo vládu nějaké národní shody, nemyslím si,
163 že to je také nejlepší řešení, protože ...

164 M: Počkejte, to znamená, že teď myslíte,
165 že by tu vládu
166 sestavoval nikoliv ani ČSSD, ani ODS, ale například lidovci
167 nebo zelení? Teď jsem vám nerozuměl.

168 MZ: Ne, nikoliv, nikoliv. Tam jde o to, že Martin Bursík,
169 ale i Jan Kasal taky říkali, že je třeba, aby tato koalice, která
170 teďka vzniká, když nemá podporu, tak aby vzala nějakým
171 způsobem do hry sociální demokracii. Mohou ji vzít
172 do hry úplně hloupým způsobem, že jim něco nabulíkují,
173 aby hlasovali v parlamentu ve prospěch vládního programu,
174 anebo ji vezmou do hry vážněji, nabídnou jí nějaké programové
175 teze, nabídnou jí nějaké pozice, křesla, a pak si myslím,
176 že to je určité řešení, které připomíná vládu národní shody
177 a nepovažují to za nejlepší. A i odporuje to logice politického
178 vyjednávání, která vždycky spočívá v tom, že vzniká ta
179 nejmenší možná vítězná koalice. Bohužel by ta další
180 jednání zřejmě nějakým způsobem vyřachovávala ze hry obě
181 menší strany, lidovce i zelení, a v tom případě, pokud se
182 to stane, tak pro zelené v tom nevidím velký problém,
183 budou opoziční stranou a mohou na té situaci jenom získat
184 v parlamentu, protože mohou radikálně kritizovat případné
185 další zákony, které tato vláda by mohla navrhnout, ale
186 pro lidovce by to byl větší problém.

187 M: Promiňte, pane docente, myslel jsem si, že mi v tom uděláte
188 jasno, tento tah, to by byla tedy duhová koalice, krom
189 komunistů, vidíte taky jako nereálný. Tak, co nakonec
190 vidíte jako realistický model vládnutí v České republice
191 po těchto volbách?

192 MZ: Realistický model vládnutí vidím v tom, že výsledek nemůže
193 vzejít jinak, než dohodou nějakým způsobem, domluvou,

194 vyjednáváním mezi sociální demokracií a ODS. Vylučuji
195 velkou koalici, myslím, že to je pro obě strany nepřijatelné,
196 stejně tak se mi zdá, že i navrhovaná vláda odborníků
197 není přijatelná, protože ty politické strany hlavně budou
198 chtít v ní mít nějaké svoje reprezentanty. Předčasné volby
199 není řešení, protože myslím, že nevyhovuje žádné z těchto
200 stran.

201 M: To znamená, že teď jste došel k tomu, na co já jsem se ptal
202 při své šachové partii, to znamená tolerance jednobarevného
203 kabinetu buď ODS, nebo ČSSD.

204 MZ: Nemusí se vůbec jednat o toleranci, může to být opravdu
205 společná vláda.

206 M: Ale tu označili, tu označili za nepřijatelnou pro obě strany.

207 MZ: Označili ji za nepřijatelnou, jak zní to hezké úsloví,
208 pro tuto chvíli. V tuto chvíli vyjednáváme o vládní koalici
209 ve variantě středopravicových stran nebo, nebo tedy
210 zelenopravicových stran.

211 M: Děkuji řediteli Ústavu politologie Filozofické fakulty
212 Univerzity Karlovy v Praze Milanu Znojovi. Tak, pánové,
213 jednou větou, pokud byste měli tento vějíř, který tady
214 pan docent přednesl, okomentovat. Jan Kasal.

215 JK: Já bych se pokusil, pokusil říci, že ani náznakem Občanská
216 demokratická strana nebudí dojem politické strany, která
217 by právě projednávanou variantu nebrala vážně. Oni
218 hledají způsob, jak se dohodnout a jak tu stovkovou koalici
219 vytvořit. Skoro za sebe, pokud jsem u těch jednání byl, můžu
220 vyloučit, že by si dělali jakési alibi pro případný další
221 krok směrem k sociální demokracii. Mohu se mýlit, ale pro
222 tuto chvíli jsem hluboce přesvědčen, že stávající tým
223 občanských demokratů má na mysli právě to, o co se snaží,
224 nikoliv v nějaké záložní variantě.

225 M: Pavel Bém.

226 PB: Já to mohu, já to mohu samozřejmě jenom potvrdit a snad
227 v reakci na pana docenta. Pan docent takovou jakoby

228 zvláštní oklikou nejdříve popřel první, druhou, třetí variantu
229 a pak se ke všem třem variantám vrátil a řekl v zásadě,
230 já se to dovolím přeložit, protože ono to tak nebylo úplně
231 zřejmé, že velká koalice ne, protože je nevýhodná pro obě
232 strany a je to pravda. Ona je nevýhodná, voliči nevolili
233 ODS, ani sociální demokracii proto, aby ve finále udělaly
234 velkou koalici. Předčasné volby jsou do značné míry také
235 jakýmsi podvodem nebo jsou výrazem nebo byly by výrazem
236 neúspěchu té politiky jako takové a v šedesáti ...

237 M: Ale asi, promiňte, ale
238 asi menším neúspěchem ...

239 PB: Já to dokončím.

240 M: Ne, jenom ...

241 PB: Já to dokončím, šedesáti pěti procentní volební účast přeci
242 jenom dává obrovský mandát těm stranám, které tedy
243 vzešly z voleb vítězně, a to je především hlavně Občanská
244 demokratická strana, takže ve finále pan docent, jestli
245 jsem mu dobře rozuměl, řekl, že v nějaké podobě se prostě
246 musí mezi sociálními demokraty dohodnout, ano, a to děláme.
247 My se prostě snažíme tu dohodu hledat a sociální demokraté
248 se jí zatím brání a já věřím, že se jí bránit přestanou a že
249 se stanou konstruktivní opozicí.

250 M: Zdeněk Škromach.

251 ZŠ: Tak, já myslím, že sociální demokracie momentálně není
252 zahrnuta do vyjednávání koaličního uspořádání a je věcí
253 budoucí možná koalice, která se takto ustavuje, aby
254 přesvědčila sociální demokracii, proč by měla takovou
255 vládu tolerovat nebo jí umožnit, čili karty jsou jednoznačně
256 na straně tří stran, a tady ještě možná, když už neustále
257 hovoříte o šachu, tak samozřejmě taky rozhoduje mnohdy
258 váha jednotlivých figur, ale pravda je, že někdy i obyčejný
259 pěšák může položit dámu. Ale to už je věc, kterou je potřeba
260 jaksí vnímat z toho dlouhodobějšího aspektu, takže v této
261 chvíli myslím si, že to, co asi bude důležité, bude hovořit

262 o situaci po ...
263 M: Ve sněmovně.
264 ZŠ: Ve sněmovně a naše pozice je v tom jasná, chceme, aby
265 byla, byl prostor pro co možná nejdříve ustavení vlády.
266 M: Tak, k tomu teď, k tomu teď se dostaneme.

Otázky Václava Moravce 11. 6. 2006

Václav Moravec - moderátor = M

Pavel Bém - místopředseda strany (ODS) = PB

Zdeněk Škromach - místopředseda strany (ČSSD) = ZŠ

Jan Kasal - místopředseda strany (KDU-ČSL) = JK

Martin Bursík - předseda strany (SZ) = MB

1 M: Sociální demokraté už dali jasně najevo, že pokud by
2 byli opoziční stranou, měli by získat post předsedy
3 Poslanecké sněmovny. Kandidátem na tuto funkci by byl
4 předseda strany Jiří Paroubek. Dosud však ČSSD měla
5 pozici premiéra i předsedy Poslanecké sněmovny v těch
6 uplynulých čtyřech letech. V uplynulém období měla sněmovna
7 pět místopředsedů, dva měla opoziční ODS, po jednom pak
8 vládní sociální demokraté, komunisté a KDU-ČSL. Pane
9 místopředsedo Škromachu, abych v tom měl úplně jasno,
10 rozumím správně tomu, že i to usnesení, které jste v sobotu
11 přijímali, je obava z toho, aby vás nevyšachovali z postu,
12 ze hry o post předsedy sněmovny, je to tak?

13 ZŠ: Není, ale protože si myslím, že otázka vyjednávání
14 v Poslanecké sněmovně je taky o uspořádání, a tam je
15 ve hře pět politických stran, které se do Poslanecké
16 sněmovny dostaly, čili ty většiny mohou vznikat různým
17 způsobem, a jsme přesvědčeni o tom, že za situace, kdy tak,
18 jak se rýsuje, že předsedou vlády pro budoucí období by
19 mohl být jmenován představitel ODS, pak alespoň jednu
20 ze čtyř těchto funkcí by měl zastávat někdo jiný než
21 představitel ODS. A já osobně musím říct, že jsem přesvědčen
22 o tom, že by to měl být v podstatě určitý i model jak
23 v minulosti, tak do budoucna, ta situace ...

24 M: V minulosti to nebyl, měli

25 jste i předsedu Poslanecké sněmovny i premiéra, takže
26 vy jste to porušili.

27 ZŠ: Jednak to byl výsledek, jednak to byl výsledek koaličních
28 jednání, která byla, a z pohledu dnešní situace nebo
29 i situace, která pak probíhala v Poslanecké sněmovně,
30 myslím si, že to nebyl zcela, že to nebylo zcela jaksi, bych
31 řekl, standardní.

32 M: Bylo to tedy chyba a neměla by se opakovat, tak,
33 jasné slovo.

34 ZŠ: Ne, neříkám, že to byla chyba, byl to výsledek prostě jaksi
35 té povolební situace.

36 JK: Tak, já nevím, ukazujete na mě, já si nevzpomínám, že
37 by to byla KDU-ČSL, která by ...

38 ZŠ: Ne, já neukazuji, pane místopředsedo,
39 na vás.

40 JK: ... prosazovala do čela sociálního
41 demokrata, určitě to tak jaksi nebylo, ale ...

42 M: Teď ale, pánové, tady Zdeněk Škromach, ať jsme vstřícní,
43 ať jsme vstřícní, KDU-ČSL i Strana zelených i ODS
44 by byla ochotna podpořit kandidáta ČSSD na šéfa
45 Poslanecké sněmovny a jste ochotni v rámci politické
46 kultury, větší politické kultury v České republice v případě,
47 že by sociální demokraté byli v opozici, tak by měli mít
48 šéfa sněmovny? Pavle Béme, jednou větou.

49 PB: Jednou větou, dovedu si představit obrys budoucí tolerance
50 stovkové vlády ODS, lidovci a zelení, sociálními demokraty
51 za předpokladu, že tedy sociální demokraté obsadí místo
52 předsedy sněmovny. Dovedu si to představit, ano, ale ...

53 M: Post předsedy
54 sněmovny tedy.

55 PB: Ano.

56 M: Jan Kasal.

57 JK: Je potřeba připomenout jednu věc, která tady, tuším,
58 nezazněla. Dostali jsme se ke jmenování druhého premiéra,

59 tuším, že pan místopředseda Škromach na to správně
60 poukázal, že i druhého premiéra by jmenoval prezident
61 republiky, třetího premiéra by ovšem jmenoval předseda
62 Poslanecké sněmovny. A asi je zřetelné, že za situace,
63 kdy by v čele sněmovny stál Jiří Paroubek bez dalšího,
64 to znamená bez ochoty sociální demokracie tolerovat vládu
65 Mirka Topolánka, že by to od té stovkové koalice bylo
66 trošku neprozřetelné se do tohoto dobrodružství pouštět.
67 Já to říkám na rovinu, říkám to upřímně a říkám to ...

68 M: Počkejte, vy máte
69 obavy, že když bude Jiří Paroubek předsedou Poslanecké
70 sněmovny, že sám se bude jmenovat člověkem, který bude
71 sestavovat případně na třetí pokus vládu?

72 JK: A koho by asi tak jmenoval podle vašeho názoru?
73 Mirka Topolánka potřetí?

74 M: Vy tedy máte tyto obavy.

75 JK: Když je dvakrát, ano, ty obavy mám, jsou velmi zřetelné ...

76 M: To znamená,
77 proto se bojíte, proto se bojíte podpořit ČSSD na šéfa
78 Poslanecké sněmovny?

79 JK: Já si myslím, že je potřeba to takto na rovinu říci, kdyby
80 tady byla ta jistota, která byla v roce 1996, to znamená,
81 kdy byl příslib předsedy sociální demokracie, že umožní
82 vznik koaliční vlády, nebyl žádný problém se volením, se
83 zvolením Miloše Zemana do čela sněmovny. Pokud něco
84 takového položí sociální demokracie na stůl, nevidím v tom
85 problém ani v roce 2006, ale pokud slyšíme, že to je vyloučené
86 no, tak pochopitelně jsme k této variantě zdrženliví.

87 M: Ale jasné slovo, kdyby Jiří Paroubek řekl, když budu
88 kandidovat na post šéfa sněmovny, nehraju si s tím tak,
89 že bych jmenoval sám sebe.

90 JK: Víte, já to považuju, já to považuju za trošku nešťastné
91 i vzhledem k těm událostem včera na zasedání nejvyššího
92 grémia sociálních demokratů, protože by to mohlo zavánět

93 jakýmsi obchodováním. Ono je tak možno to sice nazvat, ale
94 dozajista by to také bylo možno nazvat, že se vyrovnávají ...
95 M: Ale to je přece legitimní,
96 je to ale i o vlivu, o vlivu jednotlivých mocí ve státě,
97 to není obchodování.
98 JK: ... vyrovnávají, čili pokud by to, pokud by se to takto vzalo,
99 za sebe říkám, že bych byl připraven to takhle vzít a
100 podporovat, tak jako s tím by problém nebyl, ale ...
101 M: Takže KDU-ČSL by případně
102 podpořila, podpořila Jiřího Paroubka.
103 JK: ... odmítám, že kupčíme, nabízíme, podbízíme se.
104 M: To tady nikdo neřekl.
105 JK: Tady ne, ale umím si představit ...
106 M: Když budete mít tuto záruku ...
107 JK: Umím si představit, že to někdo
108 takto bude interpretovat.
109 M: Ne, jasně to tady zaznělo.
110 PB: Bez politické korektnosti a politické stability.
111 M: Když budete mít, když budete mít jako KDU-ČSL tuto
112 záruku, jste pro podpořit Jiřího Paroubka na post předsedy
113 sněmovny?
114 JK: Pak nevidím důvod pro to nepoužít opět model 1996.
115 M: Martin Bursík a Strana zelených, podpořila by
116 Jiřího Paroubka?
117 MB: Nemluvíme o Jiřím Paroubkovi, mluvíme o ...
118 M: O kandidátovi
119 sociální demokracie.
120 MB: Mluvíme o sociální demokracii. Já se snažím tu politiku
121 nepersonifikovat, a já si myslím, že to je legitimní. To, co
122 říkáte, že je legitimní, aby sociální demokracie měla toho
123 šéfa sněmovny a že ten, ale zároveň také je legitimní pro
124 období 2006 až 2010 se snažit teď v těch vyjednáváních
125 vytvořit politickou atmosféru a elementární kooperaci
126 všech politických stran tak, abychom prosadili důležité

127 reformy, které tady byly odkládány. Jinými slovy, ten
128 krucální moment z našeho pohledu je, jestli ta opozice
129 bude konstruktivní, a bude ochotna o těch věcech jednat
130 a ty zásadní kroky, které Česká republika potřebuje
131 podpořit, anebo jestli bude zaseklá a bude destruktivní a bude
132 říkat ne, ne a ne. A toto je pro nás rozhodující v tom
133 posuzování, ale z pohledu obecně demokratického si myslím,
134 že patří sociální demokracii ten post šefa sněmovny.

135 M: Tak, máte tady zajištěný jako ČSSD post šefa Poslanecké
136 sněmovny. Koukněte, jak jsou všichni tři pánové
137 vstřícní. Jaká je ...

138 ZŠ: Ale já myslím, že ta jednání jsou ještě před náma,
139 ale jako ...

140 M: Počkejte, ale uklidnilo vás to, to, co jste tady teď slyšel?

141 ZŠ: Ale já myslím, že to ukazuje, že tady prostě je normální
142 způsob jednání tak, jak patří k demokracii, mně trošku vadí
143 někdy takový ty vyjadřování o destrukci, prostě jsme
144 v situaci, kdy sociální demokracie byla druhá ve volebním
145 výsledku nejsilnější, ale vládu sestavují jiné strany, takže
146 to je jako říct ...

147 M: Zeptám se, uvítal jste, ale uvítal jste tedy, že
148 všichni tři pánové souhlasí s tím, aby byl kandidát ČSSD
149 předsedou Poslanecké sněmovny?

150 ZŠ: Já to určitě, já to určitě vítám jako velmi, velmi vstřícné
151 gesto, nakonec jsme je registrovali už ve vyjádřeních
152 už v předchozích dnech, takže ...

153 M: Tak, a teď mi jenom řekněte, v případě,
154 že ČSSD tedy získá post předsedy Poslanecké sněmovny
155 jako opoziční strany, jakou bude opoziční stranou?
156 Destruktivní, jak tady padlo u tohoto stolu?

157 ZŠ: Já myslím, že sociální demokracie nikdy nebyla
158 destruktivní stranou, protože to jsou takové zkratky, které
159 samozřejmě potom zhoršují někdy i tu komunikaci, já
160 myslím, že by bylo dobře, kdyby, kdybychom skutečně hledali,

161 chceme-li se domluvit, taky jazyk, který bude přijatelný pro
162 obě strany, protože nasazování si psí hlavy určitě nepřispívá
163 k zlepšení komunikace.

164 M: A o programových věcech budeme, pánové, po krátkých
165 zprávách mluvit za pár okamžiků, na programu ČT 24
166 Pokračujeme.

Otázky Václava Moravce 17. 12. 2006

Václav Moravec - moderátor = M

Mirek Topolánek - předseda (ODS), premiér = MT

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Vojtěch Filip – předseda (KSČM) = VF

Jiří Čunek - předseda (KDU-ČSL) = JČ

Martin Bursík - předseda (SZ) = MB

- 1 M: A hosty posledního vydání Otázek v roce 2006 je pětice
2 předsedů politických stran, které jsou zastoupeny v české
3 Poslanecké sněmovně. Vítám předsedu ODS, premiéra Mirka
4 Topolánka. Přeji dobrý den.
- 5 MT: Dobrý den, pěknou adventní neděli.
- 6 M: Předsedu České strany sociálně demokratické Jiřího Paroubka.
7 I vám hezký dobrý den.
- 8 JP: Dobrý den.
- 9 M: Dále pak předsedu Komunistické strany Čech a Moravy
10 Vojtěcha Filipa. I vám přeji hezký dobrý den.
- 11 VF: Dobrý den vám i divákům České televize.
- 12 M: Dále pak nového předsedu KDU-ČSL Jiřího Čunka. I vám přeji
13 hezký dobrý den, vítejte v Otázkách.
- 14 JČ: Dobrý den.
- 15 M A předseda Strany zelených Martin Bursík. I vám přeji hezký
16 dobrý den.
- 17 MB: Dobré poledne.
- 18 M: Po téměř sedmi měsících jsme stále svědky druhého pokusu
19 o sestavení vlády. Pane premiére, kdy ten druhý pokus končí?
20 Máte časový rámec?
- 21 MT: Druhý pokus podle ústavy končí hlasováním o důvěře.
- 22 M: Teď bych si přál, kdy to bude?
- 23 MT: Já se domnívám, že to bude v polovině ledna. Jsem přesvědčen
24 o tom, že do té doby se bude hlasovat o důvěře nějaké vládě.
25 Když se mě zeptáte jaké, tak vám v tuto chvíli ještě neumím

26 odpovědět.

27 M: Řekl jste termín do poloviny ledna. Máme tomu termínu věřit

28 tak, jako jsme věřili termínu předmikulášské vlády a vlády jsme

29 se nedočkali?

30 MT: To se pletete, já jsem říkal, že ten termín bude někde mezi

31 Mikulášem a Třemi králi. Já si na to dobře pamatuju.

32 M: To znamená, že do té doby dáte prezidentu republiky...?

33 MT: Já jsem,

34 já jestli k tomu něco, já jsem to vysvětlil na tiskové konferenci.

35 Mně připadalo poměrně nešťastné jít na Hrad a stínovat nějakou

36 schůzku s prezidentem, když jsem věděl, že den předtím padla

37 nějaká dohoda a nejsem schopen splnit slovo. Stalo se mi to

38 poprvé. Já jsem se prezidentovi omluvil.

39 M: Můžete nám ale ještě říci, kdy očekáváte, že teď prezidentovi

40 předložíte seznam ministrů? Bude to do Vánoc?

41 MT: Chcete po mně, abych hovořil i za své kolegy, což asi není

42 úplně šťastné. My jsme zahájili ta přípravná jednání téměř

43 okamžitě. Máme několik dnů na to, abychom dopracovali program,

44 protože ten bude to hlavní, co budeme předkládat vlastně

45 do Poslanecké sněmovny k hlasování o důvěře. Řadu práce nebo

46 řadu věcí jsme odpracovali v létě. Máme před sebou i některé

47 další dokumenty, s kterými souhlasila i sociální demokracie.

48 Budeme se snažit připravit ten dokument co nejdříve tak, abychom

49 mohli prezidentu republiky předložit vládní návrh, nebo návrh

50 vládní sestavy, samozřejmě v tom příštím týdnu. Jestli je dneska

51 neděle, tak jsem si vyžádal termín, nebo poprosil o termín polovina

52 týdne, což je nejpozději čtvrtek.

53 M: ODS, lidovci a zelení tedy jednají o vládě. Vy jste, pane

54 předsedo Paroubku, řekl už v pátek a zároveň jste to zopakoval

55 i včera, že vedení ČSSD považuje za nejlepší řešení současné

56 situace nepolitický kabinet v čele s nepolitickým premiérem.

57 Teď je ale podruhé už jmenován premiérem Mirek Topolánek.

58 Jak by měla ústavně skončit procedura druhého pokusu,

59 pokud vy chcete nepolitickou vládu s nepolitickým premiérem?

60 JP: Tak podívejte, je to určité východisko k jednání. Já si myslím,
61 že v tuhle chvíli, kdy možná ty politické strany, které jednají,
62 přijdou za týden, že nejsou schopny se dohodnout na vládě,
63 možná, že budou schopny a že budou schopny si zajistit důvěru
64 v Poslanecké sněmovně, tak pak ten návrh padá. Pokud nebudou
65 schopny, no, tak asi by to bylo rozumné řešení, tak, jak se to dělo
66 za první Československé republiky, když se prostě ty strany
67 "vládní koalice", ať už byly v pětce, nebo v sedmičce, nedokázaly
68 dohodnout, tak nastupovala úřednická vláda. Ústava z roku 1920
69 samozřejmě měla trošku jiné možnosti, než dává dnešní ústava.
70 Já si myslím...

71 M: Promiňte, že vstoupím do vaší řeči, to znamená, ta
72 nepolitická vláda by byla ve třetím pokusu a Mirek Topolánek
73 by musel formálně předstoupit před Poslaneckou sněmovnu
74 se žádostí o důvěru? Protože stěží se asi může vzdát...

75 JP: Já si myslím,
76 kdybyste mě nechal ještě dokončit ty věty, já si myslím, že je
77 možné to udělat v rámci druhého pokusu a je možné tady najít
78 nějaký kabinet na nějaké tři, čtyři měsíce a mezitím se politické
79 strany mohou na něčem dohodnout, ať už to bude v té sestavě,
80 nebo v jiné sestavě. Já to vidím jako určité východisko tak,
81 aby opadla ta všeobecná nervozita, která tady panuje.

82 M: Východisko z nervozity tedy ona nepolitická...

83 JP: Východisko z krize, chcete-li.

84 M: ODS, lidovci, zelení teď vyjednávají v těchto hodinách, v těchto
85 dnech. Pane předsedo Čunku, na čem by z pohledu KDU-ČSL
86 mohla ta jednání ztroskotat, jak zatím znáte stav jednání?

87 JČ: Tak tak daleko ještě nejsme, tedy v té sestavě tří předsedů
88 stran jsme se v zásadě ještě nesešli, protože ty rozhovory má
89 vést a začíná vést ODS, takže my jsme se setkali. Myslím,
90 že jste se setkali i oba dva předsedové. A...

91 M: Ale z toho, s čím vy
92 půjdete na ta jednání v následujících hodinách, tak z čeho
93 máte největší obavy, pokud tady deklarujete jasnou snahu

94 o nějakou shodu v rámci trojkoalice?

95 JČ: Tak myslím, že ta moje největší obava a to, na co my dnes
96 klademe důraz, je, abychom velmi přesně popsali do koaliční
97 smlouvy, jak půjde vláda, myslím podruhé, poté, kdy bude
98 žádat v lednu o důvěru, tak my chceme, aby vláda pak spojila
99 ty reformní zákony se svojí důvěrou. A my musíme, protože
100 v ústavě to není úplně přesně, tak my musíme velmi přesně
101 do koaliční smlouvy tak, abychom si nedělali legraci z občanů
102 a sami ze sebe, popsat způsob, jak dojde k tomu, když tyto
103 reformní zákony nebudou schváleny, jak vláda odstoupí.
104 A chceme, aby ten pokus skutečně byl tím pokusem pro nás
105 všechny posledním, aby pak následovaly volby. To znamená...

106 M: Pochopil jsem
107 správně, že v té koaliční smlouvě případné, která vznikne
108 v tom programovém prohlášení, vy budete chtít, že v případě,
109 že vláda neprosadí byť první z reformních zákonů nebo kroků,
110 automaticky podává demisi?

111 JČ: Ano, protože pak ta vláda nemá podle nás smysl.

112 M: Pane předsedo Bursíku, z pohledu Strany zelených co bude
113 nejrizikovější? Jiří Čunek to jasně
114 popsal.

115 MB: Já myslím, že tohle, co popsal pan Čunek, chceme v podstatě
116 všichni, to je něco, o čem už jsme mluvili před několika dny.
117 A je to, myslím, výraz společné poctivosti. Totiž jestliže ta
118 vláda dostane důvěru a pak by se ale ukázalo, že by jí
119 sněmovna neumožnila prosazovat ty klíčové kroky programu,
120 tak jsme se dohodli na tom, že tam bude explicitně uveden
121 v té smlouvě mechanismus, kdy vláda spojí s nějakým zákonem
122 hlasování o důvěře, tři měsíce sněmovna se k tomu neusnese,
123 prezident rozpustí sněmovnu a vypíše nové volby. Čili je to
124 cesta, jestliže by se ten projekt nepodařil a vláda by neměla šanci
125 realizovat své reformní projekty, je to potom ta nejelegantnější
126 cesta k předčasným volbám. A jinak o co nám jde. No, tak nám
127 jde o to využít teď těch pěti dnů, což si myslím, že je tak

128 krátká doba, že snad to občané omluví na pozadí toho půlroku
129 neustálého dohadování se. Chceme, aby ta jednání byla solidní,
130 čili dohodli jsme se na exkluzivitě těch jednání, nikdo z nás že
131 nebude odskakovat k nějakým jiným jednáním a dohadovat
132 úřednickou vládu nebo něco podobného. Zkusíme se dohodnout
133 na tom obsahu a uvidíme, jestli ten program osloví nějaké
134 poslance nebo poslankyně sněmovny, anebo ne. Když ne, tak je
135 to vyčerpání druhého pokusu. Když ano, tak jdeme vládnout
136 a uvidíme, jestli sněmovna umožní realizovat reformy.

137 M: Vy jste, pane premiére, připraven na tu podmínku, o které
138 mluvil Jiří Čunek?

139 MT: Samozřejmě, je to jedna z mých podmínek. Já se přece jenom
140 vrátím kratičce jenom k té úřednické vládě. Já jsem deklaroval
141 ještě před zahájením toho druhého pokusu, že by bylo vhodné
142 takovou překlenovací vládu s mandátem spíše, spíše do
143 předčasných voleb, nebo do nějakého jiného řešení. Byl jsem
144 ochoten, nabízel jsem dokonce, že bych takovou vládu nevedl,
145 vzdali jsme se části programu. Nicméně řekl bych, že veřejnost,
146 politická scéna i pan prezident tuto variantu odmítl tím,
147 že mě podruhé jmenoval, tak vlastně jasně nastavil parametry
148 toho druhého pokusu. Přesně platí to, co říkají kolegové.
149 Ta vláda musí být reformní, ty reformy jsou potřeba, na tom
150 se shodujeme všichni, ta vláda si řekne o důvěru. Já nemám
151 rád slovo přeběhlík. Já si myslím, že celá řada sociálních
152 demokratů vnímá tu situaci podobně, někteří mají odvahu to
153 říct nahlas, někteří ne, ale fakticky ten stav se jim také nelíbí.
154 Myslí si, že by sociální demokracie měla být konstruktivní
155 opozicí, protože by to deformovalo politickou scénu, a to je
156 jeden z důvodů, proč odmítla výkonná rada ten koncept
157 vládní se sociálními demokraty.

158 M: O tom ještě bude řeč.

159 MT: V momentě, kdy ta vláda nebude schopna ty reformy
160 prosazovat, tak existují mechanismy, jakým způsobem ukončí
161 svoji činnost. Myslí si, že to je korektní, nabídneme ten

162 reformní balík a v tomto smyslu je to poslední vlastně šance
163 pro reformní vládu, pak už to vždycky budou jenom vlády
164 překlenovací, které by měly vést k volbám.

165 M: Sociální demokraté, pane předsedo Filipe, řekli jasné slovo
165 na zasedání, sobotním zasedání ústředního výkonného
166 výboru, že ten trojkoaliční projekt nepodpoří. Dovedete si
167 jako šéf KSČM představit něco z obsahu programu možné
168 trojkoaliční vlády. Za jakých okolností byste byli ochotni
169 k toleranci. Je něco takového, nebo není?

170 VF: Já myslím, že není nic takového. Vzhledem k tomu, že to,
171 co tady říkají páni předsedové, v podstatě není reformní
172 vláda. Oni to ve skutečnosti nechtějí. Oni říkají, že jaksi
173 spojí všechny ty reformní kroky s otázkou důvěry, kterou jaksi
174 nemají ve sněmovně zajištěnou jinak než prostřednictvím
175 přeběhlíků, a říkejte tomu, jak chcete, a ta slova, nebo ty lidi
176 pojmenujte, jak potřebujete. Ve skutečnosti jim jde o to,
177 aby ten pokus zkrachoval, vyvolaly se mimořádné volby,
178 o kterých ODS mluví od začátku. Já jsem...

179 M: Myslíte, že to všechno, co dělají,
180 je stínohra předčasných voleb?

181 VF: Ano, já si myslím, že to, co uniklo jaksi zevnitř ODS, je
182 evidentně pravda. Oni stojí o to mocenské převzetí silové,
183 a proto také skončili jednání se sociální demokracií. Jako tak to
184 hodnotím nejen já, ale řada lidí. Já řeknu věc, kterou mi dnes
185 ráno řekl jeden známý, je to velmi schopný analytik a já jsem
186 ho musel opravit v jedné věci. On říká, že oživování mrtvého
187 projektu, on tomu říkal woo doo té trojkoalice, jaksi se děje
188 za pomoci šamanů a obětí. A tam se obětuje jaksi kohout,
189 nebo kozel. Já jsem říkal, pozor na to, protože někteří diplomaté
190 se tak jmenují a nerad bych obětoval Kohouta právě v Bruselu.
191 Takže v tomto ohledu si myslím, že je pravda, že je to mrtvý
192 projekt, který nemá šanci jinak než na přeběhlících postavit
193 svou důvěru a potom tedy donutit někoho, aby takzvané
194 reformní kroky, ale v jednom politickém směru v podstatě

195 byly realizovány. Je to nátlak, je to nátlak na Poslaneckou
196 sněmovnu, aby ty takzvané reformní kroky šly jedním směrem
197 právě v této trojkoalici. Nemyslím si, že to je dobrý projekt.
198 A pokud ODS říká, že vlastně se má najít konstruktivní opozice.
199 Vždyť přeci oni vyvolali nulovou toleranci, oni vytvořili
200 prostředí, kdy nebylo možné jednat o některých věcech,
201 řekl bych, mnohem strukturovaně a se širším záběrem.
202 V tomto ohledu nemám důvěru v ten projekt té trojkoalice.

203 M: Pane předsedo Paroubku, i vy to vnímáte jako jenom stínohru
204 na cestě k předčasným volbám? Ano, nebo ne?

205 JB: Tak podívejte, já nevím, jestli to všechno byla stínohra,
206 nebo to nebyla stínohra, nebo je to stínohra, nebo ne.
207 Důležité je, jak to dopadá. Tak jestli před třemi týdny nebo
208 čtrnácti dny tedy pan tajemník pana předsedy Topolánka Dalík
209 se nějakým způsobem vyjadřoval, to znamená, že ta jednání
210 s námi jsou stínová. No, my jsme do těch jednání prostě šli,
211 šli jsme seriózně. Já bych chtěl říct, použít zprofanované slovo
212 upřímně, a jednali jsme, jak jsme nejlépe dovedli a snažili jsme
213 se najít i politické kompromisy na hranici únosnosti. Já si
214 myslím, že pokud pan předseda Topolánek dnes hovoří
215 o konstruktivních sociálních demokratech, představuje se
216 v zásadě, já bych to přeložil do hovorové řeči zrádce z našich
217 řad, protože prostě včera Ústřední výkonný výbor sociální
218 demokracie rozhodl jednomyslně, jednomyslně o tom, že tuto
219 vládu prostě nepodpoříme. Takže já nevím, kde ty konstruktivní
220 sociální demokraty vidí, já bych chtěl slyšet jména, kteří to jsou,
221 protože jinak je to chiméra a jinak musím říci, že se žene opět
222 do nějakého pokusu, který nemusí skončit dobře. A myslím
223 si, že ta informace o tom, že chcete spojit, řekněme, hlasování
224 o určitých zákonech takzvaně reformního charakteru. Já musím
225 souhlasit do značné míry s panem předsedou Filipem, že to budou,
226 že to mohou být pravděpodobně zákony jednostranně reformního
227 charakteru, tak že to budete chtít spojit s důvěrou vládě. Myslím,
228 že je to důležitá informace i pro lidi...

229 M: Důležitá v čem pro vás jako pro
230 předsedu ČSSD?

231 JB: ...pro lidi typu pana Melčáka.

232 No, tak to potvrzuje ta slova, ty analýzy, ta slova pana předsedy
233 Filipa, abych se nemusel vracet někam dál a nemusel to
234 vysvětlovat sám, ale potvrzuje to i ty analýzy naše. ODS jde
235 samozřejmě v tuhle chvíli o to, aby se dostala co nejrychleji
236 k předčasným volbám. Je to nicméně věc, která v parlamentní
237 demokracii je celkem běžná a já v tom nevidím nic takového,
238 že bych se musel nad tím ušklíbat. Je to prostě politický boj.

239 M: Teď reakce Mirka Topolánka, stručná prosím, k tomu, co jsme
240 slyšeli, stínohra.

241 MT: Já chci říct, že ta jednání, která jsme vedli, a já jenom zopakuju
242 svá slova, jak bude, na čem budeme vlastně vytvářet ten druhý
243 pokus, a řekl jsem na dohodě čtyř stran, přičemž není jasné,
244 jestli ta vláda bude jednobarevná, dvoubarevná, třibarevná,
245 nebo čtyřbarevná. To pořád trvá. My jsme došli při těch
246 jednáních s panem předsedou Paroubkem a s panem předsedou
247 Čunkem poté, co vlastně zelení se v tomto projektu neviděli
248 a z toho projektu vlastně vystoupili, my jsme došli hodně daleko.
249 Já bych řekl, že já jsem podporoval tento projekt na výkonné
250 radě, protože představoval jistou stabilitu, představoval i určitý
251 kompromis, kompromisní reformní étos, ale ten důvod, proč
252 vlastně ODS odmítla tento projekt, není jenom v tom, že by
253 to byl nějaký kapric, nebo předem připravená záležitost. Myslím,
254 že to bylo naopak. Myslím si, že si uvědomuje jak část sociální
255 demokracie, tak velká část ODS, že jestliže dvě strany mají
256 více jak tři čtvrtiny voličů, kteří byli u voleb, tak jejich spojení
257 nepřináší ani zvýšení politické kultury, nepřináší ani to, co je
258 pozitivní, a to je jisté vyčištění té politické scény...

259 M: Ale jasně byste, promiňte,
259 ale jasně byste odmítl tu myšlenku, že druhý pokus má být
260 co nejrychlejší cestou k předčasným volbám.

261 MT: Já to odmítám, já to odmítám. My se o tom bavíme velmi

262 seriózně. My si myslíme, tato země si zaslouží reformní vládu
263 a při schvalování rozpočtu o reformách mluvili úplně všichni.
264 A jestli neuděláme reformy, tak příští schodek bude sto třicet
265 miliard. To znamená, musí tady být vláda, která provede reformy.
266 Jestliže nebudeme schopni takovou vládu sestavit, tak potom mají
267 přijít volby a my to říkáme od začátku.

268 M: Martin Bursík a Strana zelených se distancovala už před
269 volbami od toho vládnoucího establishmentu. Tvrdili jste, že jste
270 novou silou v rámci české politické scény. Jste ochoten nějakými
271 argumenty vyvrátit, řekněme, názor levice, že jde o stínohru,
272 že vám jde de facto jenom o vyvolání předčasných voleb tím
273 druhým pokusem, pane předsedo?

274 MB: Já si myslím, že pořád jsme tou novou politickou silou,
275 minimálně tím, že oslovujeme docela úspěšně novou generaci.
276 A myslím, že tohle se nám daří. A nerozumím úplně té pozici
277 pana Filipa. Já jsem dnes čekal pozici odlišnou, protože po tom
278 včerejším prohlášení sociální demokracie, kdy v podstatě jste
279 za "užitečné idioty", zase během jednoho dne se vracíte na
280 pozici společnou se sociální demokracií. Nerozumím tomu
281 a vlastně jaksi nechápu míru negativismu. Protože když řeknete,
282 že na připravovaných reformách a na krocích vlády, kdy
283 ještě není napsána ani jedna řádka, když vy řeknete předem,
284 že na tom nemůžete najít nic dobrého, tak pak samozřejmě otázkou
285 je, co chcete. A ptáte-li se mě na tu otázku, jestli to je nějaká hra.
286 Já vůbec nerozumím téhle debatě. Měl jsem v jednu chvíli chuť
287 se zeptat, kdy to už bude končit ta debata, protože mě to tady
288 nebaví, a to proto, že ta debata je o minulosti a je to prostě,
289 je to hra, jsou to intriky, jsou to hry. Nemluvíme tady
290 o budoucnosti, mluvíme o tom, co bylo...

291 M: A čí intriky, čí hry?

292 MB: No, otázky na tom, kde jsou ti poslanci, kdo to je? Pojdme se
293 bavit o tom obsahu. Pane předsedo, to není vůbec aktuální
294 v tuhle chvíli. Aktuální je tady to...

295 M: Pane předsedo, ale...

296 MB: ...aby místo intrikování
 297 v politice, aby se tady vytvořil prostor a my chceme prostor
 298 ne víc než pět dnů, abychom něco předvedli a předložili
 299 nějaký koncept a komentujte ho laskavě až poté, kdy bude ten
 300 koncept hotov, protože to je prostě základ nějaké korektnosti
 301 politické.

302 M: Pane předsedo Filipe, vy jste byl přímo osloven, pak
 303 Jiří Paroubek.

304 VF: Já musím říct dvě věci, jednak ještě jednu k panu premiérovi
 305 Topolánkovi. Samozřejmě že když dostal druhé pověření,
 306 mohl jednat úplně jinak. A to jedno jednání vedlo k vytvoření
 307 troj, nebo čtyřkoaličního projektu, tomu jsem rozuměl,
 308 i vyřachování KSČM jsem rozuměl. Dobře, to bylo rozhodnutí
 309 z kongresu. Pokud jde ale o vrácení se k trojkoaličnímu projektu,
 310 proto jsem teda mluvil o tom woo doo a obětech, ale v tom
 311 případě přeci to nebyla jediná cesta. Pan premiér Topolánek
 312 pokud dostal takovou důvěru od prezidenta republiky, a myslím
 313 si, že prezident republiky nemá daleko od toho, aby mu to
 314 jmenování odebral, protože i to může, jestli někdo říká, že ne,
 315 já říkám, že ano, protože jestliže může jmenovat a ten konkrétní
 316 člověk nesplní to jeho očekávání, tak mu to může odebrat.
 317 To v ústavě tak je, že tím by ten druhý pokus také zkrachoval
 318 mimo jiné a bylo by to v rukou předsedy sněmovny. Ale čili
 319 mohl začít jednat o vládě například přes odborníky, mohl oslovit
 320 ostatní politické strany a mohl...

321 M: Teď tu námitku Martina Bursíka, velmi stručně.

322 VF: A teď k té námitce Martina Bursíka. Jednoduše, já přeci nehraji
 323 žádné hry. Já jenom sleduji, jak kdo hry hraje s ostatními, jakým
 324 způsobem se chová, co říká a co dělá. A v tom případě já
 325 samozřejmě mohu se urážet na to, co přináší pan předseda
 326 Paroubek na svém ústředním výkonném výboru, a nemluvit s ním,
 327 to samozřejmě mohu udělat. A ono se prokáže, kdo je skutečným
 328 zástupcem levice, zda sociální demokracie, nebo KSČM.
 329 Nakonec sociální demokracie v Evropě opustila levici, vytvářela

330 vlastní strukturu socialistických a sociálně demokratických stran.
331 A levice v Evropě, pane předsedo, je levice včetně zelených, a to
332 vy jste ustoupili na české politické scéně někam jinam a spojili
333 jste se s pravicí. Já jsem zvědav, jak...

334 M: Ať tady nedochází, promiňte, pane
335 předsedo...

336 VF: To je otázka toho...

337 M: Promiňte, ať tady nedochází jenom
338 k obviňování, ať se opravdu posuneme i v té programové
339 debatě.

340 VF: Já programově jenom říkám, že jsem zvědav, jakým způsobem
341 zelení v takto složené koalici budou chtít uplatňovat svůj
342 program, když ho nemohli uplatňovat...

343 MB: Tak si počkejte na výsledek,
344 uvidíte.

345 VF: Když ho nemohli uplatňovat v dohodě ODS, lidovců a sociální
346 demokracie. A sociální demokracie ukázala ve své Agendě
347 2010, že je schopna z levicového programu slevit až tak
348 daleko, tak liberálnímu projektu, který je opravdu na pravém
349 středu. Nedivil bych se zástupcům lidovců, kdyby udělali
350 agendu 2000. Sociální demokracii se velmi divím.

351 M: Jiří Paroubek, závěrečná reakce k této části.

352 JP: Tak podívejte, já myslím, že tady začínáme předvádět to, proč
353 voliči tak trošku si před tou politikou odplivují. Já nechci
354 používat stejná slova jako pan Bursík o intrikování a podobně,
355 nechci vytrhovat slova z kontextů. Užiteční idioti, to, pane
356 Bursíku, pane předsedo Bursíku, jsem nepoužil já, tato slova,
357 ale použil je Vladimír Ilijč Lenin. Možná, že to ještě znáte...

358 MB: Vy jste je jenom
359 opakoval, to je pravda.

260 JP: Vy to ještě znáte možná z hodin marxismu leninismu.
261 Já jsem je ani neopakoval, pane Bursíku, nemáte pravdu.
262 Já bych řekl i silnější slova. My bychom měli být lidem
263 srozumitelní, měli bychom jim říct, co chceme. A legitimní

264 otázka je, kde tedy ta koalice se, která se vytváří, vezme. Já
265 jsem nic jiného neřekl, já jsem nic ani nehodnotil, vůbec jsem
266 neintrikoval.

267 M: Dáváte tedy prostor pěti dnů...

268 JP: Já bych chtěl slyšet..., no, samozřejmě,
269 třeba měsíc, třeba měsíc, to už asi vydržíme po těch svátcích,
270 ale chtěl bych vidět, kde jsou ti konstruktivní sociální demokraté,
271 chtěl bych slyšet jejich jména, protože já jsem je zatím ještě
272 neslyšel. Zatím jsem slyšel pana Melčáka, který říká, že by
273 za určitých okolností mohl něco podpořit, nějaký projekt,
274 ale jenom za určitých okolností. A když slyším ty další věci,
275 tak tento jeden z nejlevicovějších poslanců sociální demokracie
276 určitě bude rád, že to slyší.

277 M: Poslední slovo?

278 MT: Já mám jednu poznámku k tomu woo doo. Trojkoaliční projekt
279 nemůže být označen za neúspěšný, protože nikdy nedošlo
280 k hlasování o důvěře. Ty důvody byly přece jasné. My jsme
281 měli zablokovanou sněmovnu, neměli jsme předsedu sněmovny,
282 a já tady nechci znovu vysvětlovat, proč byla zablokována.
283 A pak je ještě jedna věc, ten formát pěti předsedů, já vždycky
284 taky váhám stejně jako pan předseda Bursík, jestli ten formát
285 je šťastný, protože tady nemůžeme nic vyřešit. My jsme minule
286 při této debatě tady slyšeli pana předsedu Filipa, jak řekl,
287 a řekl to pan Paroubek, alespoň za tu osobu, to je těch dvacet
288 sedm hlasů pro, když těch sto hlasů bylo jasných, pro samorozpuštění
289 sněmovny změnou ústavy. Jak to dopadlo, si pamatujeme.
290 Ty diskuse jsou zbytečné, pokud ty činy v té sněmovně potom
291 jsou opačné. Zákoník práce, Ústav paměti národa, to jsou diskuse
292 ve sněmovně, které jasně ukazují, že my se nemůžeme domluvit
293 a hledáme koncept buď reformního vládnutí, nebo nevládnutí,
294 předčasných voleb, a to my korektně nabízíme.

295 M: Věřte, že i my bychom byli rádi, pokud by už co nejdřív
296 nějaké řešení bylo, a není to v rukách, naštěstí to není
297 v rukách novinářů.

Otázky Václava Moravce 17. 12. 2006

REPORTÁŽ:

Václav Moravec = M

David Rath - místopředseda poslaneckého klubu (ČSSD) = DR

Miloš Melčák - poslanec (ČSSD) = MM

Michal Hašek - předseda poslaneckého klubu strany (ČSSD) = MH

Zdeněk Škromach - místopředseda strany (ČSSD) = ZŠ

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Petr Tluchoř - předseda poslaneckého klubu (ODS) = PT

Ivan Langer - místopředseda strany (ODS) = IL

Miloš Zeman - předseda strany (ČSSD) = MZ

Václav Moravec = M

Mirek Topolánek - předseda (ODS), premiér = MT

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Vojtěch Filip- předseda (KSČM) = VF

Jiří Čunek- předseda (KDU-ČSL) = JČ

Martin BURSÍK- předseda (SZ) = MB

- 1 M: Melčák, Pohanka, Teplík, Kott, Vrbík, Wagner, ptáte se, co
2 tato jména spojuje? Jde o poslance, kteří opustili poslanecké
3 kluby svých stran a stali se, jak Mirek Topolánek říká, to slovo
4 nemá rád, ale v novinách jsou označováni jako přeběhlíci. Jde
5 o poslance, kteří přispěli ke změně politických sil v dolní parlamentní
6 komoře v uplynulých letech. V novodobé historii České republiky
7 bychom mohli ze jmen přeběhlíků vytvořit už poměrně dlouhý
8 seznam.

REPORTÁŽ

- 9 M: Poslední, kdo se na seznamu objevil, byl poslanec ČSSD Miloš
10 Melčák. Poslanecký klub své strany opustil kvůli možnému
11 zniku společné vlády občanských a sociálních demokratů.

12 Některí sociální demokraté dali Melčákovo vystoupení ze svého
13 klubu do souvislosti s korupcí. Naznačili také, že Melčák pracuje
14 pro ODS.

15 DR: Vyzval bych pana Melčáka, ať občanům sdělí, co za to
16 od ODS dostal.

17 MM: Je to úplný nesmysl.

18 MH: Pokud nenajde pan Melčák nějaký věrohodný důvod, tak se
19 v zásadě ukazuje, že skutečně pan Dalík měl trojského koně
20 v našem poslaneckém klubu.

21 MM: Kůň možná ano, ale trojský určitě pana Dalíka ne.

22 M: Lidé z vedení sociální demokracie rozhodně nechtějí potvrzovat
23 spekulace o korupci, nebo je dokonce zlehčují.

24 ZŠ: Žádné oficiální stanovisko strany k tomuto neexistuje.

25 JP: Já bych spíše řekl, že pan Melčák je politický popleta a kverulant.

26 PT: Mně nepříjde vůbec vhodné komentovat další z výpadů pana
27 poslance Ratha. Je to samozřejmě nesmysl.

28 M: A tak místopředseda sociálnědemokratických poslanců David
30 Rath bude čelit žalobě přítele českého premiéra Marka Dalíka,
31 žalobě Občanských demokratů.

32 IL: Svoboda slova znamená nést odpovědnost za slova. A jestli
33 někdo šíří lži a pomluvy, potom musí počítat s tím, že bude
34 potrestán.

35 M: Ostrá slova padala už v roce 1996, kdy sociálnědemokratičtí
36 poslanci Jozef Wagner a Tomáš Teplík podpořili vládní
37 návrh státního rozpočtu a tím podrželi Klausovu vládu. Oba
39 poslance stihl hněv tehdejšího předsedy sociální demokracie
40 Miloše Zemana.

41 Z: Já samozřejmě chápu pocity poslance Wagera, který po
42 svém včerejším vyloučení z klubu a po sobotním vyloučení
43 ze sociální demokracie, říká některé méně uvážené věci.

44 M: Oba poslanci byli nakonec z ČSSD vyloučení. Tomáš Teplík
45 pak přeběhl do ODS, Jozef Wagner v politice skončil. Největší
46 počet přeběhlíků v uplynulých deseti letech pocházel z řad sociální
47 demokracie. Vládu vedenou ČSSD zase podržel někdejší poslanec

konec REPORTÁŽE

49 M: Tady zásadní otázka na Jiřího Paroubka. Jak vysvětlíte veřejnosti,
50 že v těch uplynulých víc než deseti letech právě největší počet
51 poslanců, kteří opustili poslanecký klub, je právě z České strany
53 sociálně demokratické? To znamená, že to vedení je autoritativní,
54 viz Zeman, Paroubek, a lidé odcházejí, nebo máte nějak psychicky
55 slabší poslance?

56 JP: Tak samozřejmě že se to dá odůvodnit různým způsobem,
57 třeba mým diktátorstvím a podobně. Neměl jsem ten pocit
58 při včerejším jednání a předvčerejším, kdy pan poslanec
60 Melčák mohl naprosto svobodě a myslím si v přátelské atmosféře,
61 říct své důvody, které povedou k tomu, aby uvažoval o některých,
62 řekněme autonomních postupech.

63 M: Platí tedy ta druhá varianta, že jsou psychicky méně odolní?

64 JP: Tak já bych řekl, víte, že v tuto chvíli, aspoň jak se mi ta situace
65 zdá, že pan poslanec Melčák je poněkud přepracován. A chtěl
66 bych říci, že určitě v těch příštích dnech některé ty své nepřiměřené
67 představy, které má, opustí. Já bych jenom pro dokreslení uvedl něco,
68 co říkal včera na schůzi Ústředního výkonného výboru sociální
69 demokracie. Trošku myslím si, že všichni pochopili vážnost té
71 situace poté, když říkal o tom, že byl zaměřován přes mobil.
72 Neříkám, že to bylo velké veselí, ale uvědomili jsme si vážnost té
73 situace. V minulém týdnu hovořil o tom, že snad ho někdo se
74 pokouší otrávit, zřejmě v kantýně Poslanecké sněmovny parlamentu.

75 M: Počkejte, já tomu nerozumím teď, proč to říkáte. Jestliže je
76 přepracovaný, nebo jestli mu hrozí nebezpečí?

77 JP: Já nevím, jestli mu hrozí nebezpečí. On se domnívá, že ano,
78 že je zaměřován přes mobil, že ho někdo chce otrávit, nějaká
79 novodobá lokusta. Já si myslím, že během několika dní, protože
80 pan poslanec Melčák je vzdělaný člověk, zkušený člověk, tak
81 určitě se s těmito svými představami vyrovná.

82 M: Je ta obava pana Melčáka na místě, například že by političtí
83 konkurenti ODS...?

84 MT: Vůbec ne, nemíním reagovat. Já jenom chci říct, že tento
85 pokus je korektní v tom, tedy, o který se pokoušíme, poté, co
86 ztroskotala, a já musím říct, že mě to svým způsobem mrzí, ta
87 jednání o stabilnější vládě, která by měla spoustu negativních
88 výsledků, souvislostí pro nás s podporou veřejností, voličů a tak
89 dál, ale byli jsme ochotni o ní jednat, byli jsme ochotni do ní
90 jít, i když to ODS nakonec odmítla. Já musím říct, že ten postup je
91 korektní v tom smyslu, že my představíme reformní program,
92 my představíme vládu, která bude fungovat pouze tak dlouho,
93 dokud tento program bude plnit. A v případě, že ho plnit nebude,
94 tak sama deklaruje, že odejde, způsobem, který umožňuje ústava.
95 My po těch sedmi měsících podle mě nemáme právo na to,
96 abychom vyjadřovali jenom ty úzce ideologické postoje. Ty
97 reformy se dostaly při těch diskusích s panem předsedou Paroubkem
98 a těch expertních skupin poměrně daleko a já si nedovedu představit,
99 že bychom teď dělali něco jiného než to, že bychom deklarovali to
100 reformní úsilí. A to, že v sociální demokracii existuje skupina,
101 která se víceméně bojí, či nebojí to říct otevřeně, která si myslí totéž,
102 že už je třeba ukončit tento stav, o tom nepochybuji ani na vteřinu.

103 JP: To si ale myslíme všichni, pane předsedo.

104 M: Tak teď...

105 JP: V tom jsme jednotni.

106 M: Jenom ještě věc, která se týká toho, a věřte, že to je téma zásadní,
107 protože souvisí s politickou kulturou, že se takto přelívají hlasy
108 v Poslanecké sněmovně, zakládá to tady nedobrý trend. Po volbách
109 jste se tady shodli, že je dobré stanovit lichý počet poslanců, aby
111 nedocházelo k patům. Neukazuje systém těchto unikajících poslanců,
112 že lichý počet poslanců vlastně nic nevyřeší, pane předsedo Čunku?

113 JČ: Tak znáte můj názor. Já se s tím termínem přeběhlíci celkem
113 ztotožňuji, mně to vadí, a to především proto, že ten způsob voleb
114 do Poslanecké sněmovny je přece jenom takový, že lidé volí více
115 politickou stranu. Kdyby to bylo, jak je to u Senátu, kdy lidé první
116 volí toho člověka a pak politickou stranu, tam bych to dokázal
117 pochopit a přiznal bych...

118 M: Větší míru svědomí a vědomí...

119 JČ: ...větší míru osobní odpovědnosti. Zatímco

120 když lidé volí stranu, a to se můžeme velmi jednoduše přesvědčit

121 na tom, kdy která strana má preference nahoře, no, tak se tam

122 zkrátka ten díl poslanců zkrátka dostane. A já nechci žádného

123 poslance urazit, ale může, ta politická strana tam může dát téměř

124 kohokoliv, zkrátka on tam přijede s tou politickou stranou. Pak ten

125 člověk naráz změni názor, to si myslím, že je špatně, protože

126 já nikoho...

127 M: Jak tomu zabránit, jak byste tomu zabránil?

128 JČ: Já nikoho nechci podezřívát, ale především to, co bylo ukázáno,

129 ten poslanec ať už je svědomitý, nesvědomitý, chytrý, hloupý,

130 zkrátka nikdy nikdo..., no, po šesti měsících nepráce ten termín,

131 že poslanec může být přepracovaný, bych já nepřijal, ale dobře,

132 ale v každém případě..., ale to tedy u všech tedy, to se týká vás,

133 vážení poslanci všech...

134 M: No, vy tam za chvíli taky budete, pokud se bude

135 takhle dál sestavovat vláda.

136 JČ: Tak dobře, ale já dělám všechno proto...

137 JP: On je starosta také ještě, tak pracuje.

138 JČ: Já ještě pracuju, ano, ale teď nevím..., víte co, teď nevím,

139 jestli se nemám vrátit, protože u toho starostování se tak lelkovat

140 nedá.

141 M: Chcete rezignovat na post předsedy KDU-ČSL, chcete tím říct?

142 JČ: No, ne, tak to by mi bylo vůči těm mým kolegům líto asi, ale

143 v každém případě, já jenom dopovím to, že myslím si, že

144 nedokážeme najít žádného šamana, který by řekl: "Toto je poslanec,

145 který to udělal z čistého svědomí. A toto je poslanec, který je

146 zkorumpovaný." A to je základní problém, o kterém bychom asi

147 ani nemuseli mluvit, protože divákům to nedokážeme sdělit ani

148 obhájit. A myslím si, že to přeběhlictví tedy, opouštění politické

149 strany je zkrátka špatný trend a měli bychom vytvořit trend jiný.

150 M: Pane předsedo Bursíku, jak tomu zabránit, protože je to o politické

151 kultuře. Když jsem si dělal seznam těch lidí, zapomněl jsem ještě

152 na Bieleseze v tom úvodu, na Vrbíka a další poslance, jak tomu
 153 zabránit? Dá se tomu nějak zabránit?

154 JP: To nejsou sociální demokraté.

155 M: Ale vy jste jich měli nejvíc, pane předsedo Paroubku.

156 MB: Já myslím, že zkusme si ten výsledek voleb v České republice
 157 přenést do nějaké jiné evropské demokracie. Představme si, že
 158 k tomu došlo v Rakousku, jako že k tomu prakticky došlo
 159 v Rakousku, k podobnému výsledku, nebo v Německu, ve Francii,
 160 v Británii, to je jedno. Já si myslím, že bychom se nedostali, že tam
 161 by prostě od začátku tu situaci řešili jinak. Za prvé, by ten, kdo
 162 ve volbách nezvítězil, pogrataloval vítězi a ta základní tendence by
 163 byla ta, že odchází do opozice a vítěz sestavuje vládu. Jestliže by
 164 se ukázalo po nějakém čase, že to nelze, že tady není veřejná
 165 poptávka po velké koalici, ani se nedokáží politické strany na tom
 166 dohodnout, což je, což by bylo vlastně jediné řešení legitimní té situace,
 167 tak pak z logiky věci by měla existovat dohoda politiků na předčasných
 168 volbách. Je to krajní řešení a ten problém je v tom, že my se ani na
 169 tomto nedokážeme dohodnout, na těch předčasných volbách...

170 M: To znamená,
 171 neschopnost politiků se dohodnout vytváří prostor pro přeběhlictví,
 172 stručně řečeno

173 MB: No, já si myslím, že se tím vytváří prostor právě pro různé intriky,
 174 tím se ještě ta politika vyprázdňuje a vlastně stává se to takovým
 175 standardem. Takže to, že veřejnost má představu o politice, že je to
 176 špinavá věc, takže to je potom legitimní. A přitom politika z principu
 177 nemusí být špinavá věc. Pan předseda Paroubek tu a tam říká, že
 178 politika není skauting. Já s vámi souhlasím, skutečně politika nemůže
 179 být tak přímočará jako skauting, ale zase ta politika nesmí být taková,
 180 že potom každý slušný člověk, který se na tu politiku dívá, a to jsou
 181 miliony lidí, si připadá jaksi logicky jako exot, anebo jako blázen.

182 M: Pane předsedo Paroubku, stručná reakce.

183 MB: Vy jste skaut v té politice, pane Bursíku. Já bych jenom chtěl říct
 184 k té vaší, řekněme, k tomu vašemu hodnocení. Víte, ono vždycky
 185 je to trošku složitější v tom velkém poslaneckém klubu, že sedmdesát

186 lidí, nebo pětasedmdesát lidí, nebo šedesát lidí, tak že vám odejdou
187 dva, což se stalo někdy v tom roce devadesát šest, dva poslanci
188 sociální demokracie, to je asi vážné a nepříjemné, je to nepříjemný
189 signál také občanům, ale v tom minulém volebním období se stalo
190 třeba z desetičlenného klubu, že odešel jeden, to byl pan Vrbík.
191 Takže to poměřujme spíš k těm poměrům. Jinak to, co říkal pan
192 předseda Bursík, myslím si, že to je teze, ke které se snad už nikdo
193 nevrací. Víte, v těch volbách dojde k nějakému výsledku, ale třeba
194 na Slovensku dopadly dvakrát volby tak, že ten vítěz voleb se prostě
195 nedostal ani mezi vládní strany a vládu sestavoval někdo jiný.
196 To tak prostě bývá, že se někdo nepoloží na lopatky při výsledku,
197 který je, řekněme, remízou.

198 M: Pane předsedo Filipe, vy jste při poslední účasti v Otázkách tady
199 před měsícem odkazoval na ústavu z první republiky, kdy mohl
200 být poslanec zbaven mandátu z pohnutek nízkých, jak jste to tehdy
201 přesně nazval. Kdy KSČM předloží tento návrh, protože jste říkal,
202 že o tom uvažujete. Kdy ho dáte do sněmovny, jak bude vypadat?

203 VF: My jsme schválili legislativní plán klubu, my jsme ho předložili
204 už jednou právě v letech devadesát osm, dva tisíce, neprošel.
205 A myslím, že to bylo tenkrát v České televizi, kdy jsem měl velkou
206 hádku s bývalou poslankyní české strany národně sociální, která potom
207 byla v poslaneckém klubu, myslím, Unie svobody.

208 M: Ještě mi řekněte, kdy předložíte ten návrh?

209 VF: Já myslím, že v prvním pololetí toho příštího roku ho předložíme,
210 protože já ten zákon mám hotov, protože v té době, kdy jsem ho
211 předkládal, nebyl ještě Nejvyšší správní soud, který podle ústavy
212 z první republiky byl ten, kdo to řešil. A já jsem tenkrát navrhoval,
213 aby to řešil Nejvyšší soud České republiky. Tentokrát bychom měli,
214 protože nelze...

215 M: Nejvyšší soud by tedy rozhodoval...

216 VF: Nejvyšší správní soud, protože ten rozhoduje
217 i o volebních záležitostech. A tam by se posuzovala i ta nízkost těch
218 pohnutek. A jinak podotýkám, že samozřejmě můžeme to říct tak,
219 můžeme to říct tak, že ano, existuje přeběhlictví, existuje politická

218 kultura a já zase narazím na to, že ten výsledek voleb je hodnocen tak,
 219 že jsou tady dva bloky sto na sto. Já říkám, že nejsou dva bloky sto
 220 na sto. Tady většinou sestavuje vládu někdo jiný, než je většina,
 221 většinové mínění těch občanů. Všimněte si toho, že v roce...

222 M: Promiňte, teď víc
 223 hlasů, ať se nevracíme k interpretacím voleb, protože to už jsme tady
 224 měli mnohokrát. Víc hlasů dostali tito tři dohromady, když
 225 se to posčítá.

226 VF: Nedostali, nedostali, prostě mandátů mají sto...

227 M: Ale na počet hlasů...

228 VF: Ale Strana zelených
 229 není vnímána jako pravicová strana, proto říkám, o čem tady hovoříme,
 230 jaká to bude koalice.

231 M: Ne, vy jste řekl jasné slovo, že pohnutky nízké byly podle toho návrhu,
 232 který dáte určitě do poloviny příštího roku do Poslanecké sněmovny,
 233 zbavení poslance mandátu z pohnutek nízkých, že by o tom rozhodoval
 234 Nejvyšší správní soud. Dovedete si, pánové, představit jednou větou,
 235 že byste pro takový návrh zvedli ruku? Martin Bursík.

236 MB: Ne, v žádném případě. Tohle posiluje roli sekretariátu politických
 237 stran a my bychom přeci měli stát o to, aby posílila vazba poslanců
 238 na region a jejich svědomí. A tady jde o to zkvalitnit tu práci tímhle
 239 směrem a nikoliv, že to budou loutky, které nebudou mít svědomí,
 240 nebudou moci používat mozek a budou řízeny sekretariáty, které jim
 241 kdykoliv budou moct vyhrožovat tím, že je odvolají, což je nepřijatelné.
 242

Otázky Václava Moravce 17. 12. 2006

REPORTÁŽ

Václav Moravec = M

David Rath - místopředseda poslaneckého klubu (ČSSD) = DR

Miloš Melčák - poslanec (ČSSD) = MM

Michal Hašek - předseda poslaneckého klubu strany (ČSSD) = MH

Zdeněk Škromach - místopředseda strany (ČSSD) = ZŠ

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Petr Tluchor - předseda poslaneckého klubu (ODS) = PT

Ivan Langer - místopředseda strany (ODS) = IL

Miloš Zeman - předseda strany (ČSSD) = MZ

Václav Moravec = M

Mirek Topolánek - předseda (ODS), premiér = MT

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Vojtěch Filip - předseda (KSČM) = VF

Jiří Čunek - předseda (KDU-ČSL) = JČ

Martin Bursík - předseda (SZ) = MB

- 1 M: Melčák, Pohanka, Teplík, Kott, Vrbík, Wagner, ptáte se,
2 co tato jména spojuje? Jde o poslance, kteří opustili poslanecké
3 kluby svých stran a stali se, jak Mirek Topolánek říká, to slovo
4 nemá rád, ale v novinách jsou označováni jako přeběhlíci.
5 Jde o poslance, kteří přispěli ke změně politických sil v dolní
6 parlamentní komoře v uplynulých letech. V novodobé historii
7 České republiky bychom mohli ze jmen přeběhlíků vytvořit
8 už poměrně dlouhý seznam.

REPORTÁŽ

- 9 M: Poslední, kdo se na seznamu objevil, byl poslanec ČSSD
10 Miloš Melčák. Poslanecký klub své strany opustil kvůli
11 možnému vzniku společné vlády občanských a sociálních
12 demokratů. Někteří sociální demokraté dali Melčákovo
13 vystoupení ze svého klubu do souvislosti s korupcí. Naznačili

14 také, že Melčák pracuje pro ODS.

15 DR: Vyzval bych pana Melčáka, ať občanům sdělí, co za to od
16 ODS dostal.

17 MM: Je to úplný nesmysl.

18 MH: Pokud nenajde pan Melčák nějaký věrohodný důvod, tak se
19 v zásadě ukazuje, že skutečně pan Dalík měl trojského koně
20 v našem poslaneckém klubu.

21 MM: Kuň možná ano, ale trojský určitě pana Dalíka ne.

22 M: Lidé z vedení sociální demokracie rozhodně nechtějí potvrzovat
23 spekulace o korupci, nebo je dokonce zlehčují.

24 ZŠ: Žádné oficiální stanovisko strany k tomuto neexistuje.

25 JP: Já bych spíše řekl, že pan Melčák je politický popleta a kverulant

26 PT: Mně nepříjde vůbec vhodné komentovat další z výpadů pana
27 poslance Ratha. Je to samozřejmě nesmysl.

28 M: A tak místopředseda sociálnědemokratických poslanců David
32 Rath bude čelit žalobě přítele českého premiéra Marka Dalíka,
33 žalobě Občanských demokratů.

32 IL: Svoboda slova znamená nést odpovědnost za slova. A jestli
33 někdo šíří lži a pomluvy, potom musí počítat s tím, že bude
34 potrestán.

35 M: Ostrá slova padala už v roce 1996, kdy sociálnědemokratičtí
36 poslanci Jozef Wagner a Tomáš Teplík podpořili vládní návrh
37 státního rozpočtu a tím podrželi Klausovu vládu. Oba poslance
38 stihl hněv tehdejšího předsedy sociální demokracie Miloše Zemana.

39 MZ: Já samozřejmě chápu pocity poslance Wagnera, který po svém
40 včerejším vyloučení z klubu a po sobotním vyloučení ze sociální
41 demokracie, říká některé méně uvážené věci.

42 M: Oba poslanci byli nakonec z ČSSD vyloučení. Tomáš Teplík
43 pak přeběhl do ODS, Jozef Wagner v politice skončil. Největší
44 počet přeběhlíků v uplynulých deseti letech pocházel z řad
45 sociální demokracie. Vládu vedenou ČSSD zase podržel někdejší
46 poslanec ODS Petr Kott, který měl problémy s alkoholem.

konec REPORTÁŽE

47 M: Tady zásadní otázka na Jiřího Paroubka. Jak vysvětlíte

48 veřejnosti, že v těch uplynulých víc než deseti letech právě
49 největší počet poslanců, kteří opustili poslanecký klub, je
50 právě z České strany sociálně demokratické? To znamená,
51 že to vedení je autoritativní, viz Zeman, Paroubek, a lidé
52 odcházejí, nebo máte nějak psychicky slabší poslance?

53 JP: Tak samozřejmě že se to dá odůvodnit různým způsobem,
54 třeba mým diktátorstvím a podobně. Neměl jsem ten pocit
55 při včerejším jednání a předvčerejším, kdy pan poslanec
56 Melčák mohl naprosto svobodě a myslím si v přátelské atmosféře,
57 říct své důvody, které povedou k tomu, aby uvažoval o některých,
58 řekněme autonomních postupech.

59 M: Platí tedy ta druhá varianta, že jsou psychicky méně odolní?

60 JP: Tak já bych řekl, víte, že v tuto chvíli, aspoň jak se mi ta
61 situace zdá, že pan poslanec Melčák je poněkud přepracován.
62 A chtěl bych říci, že určitě v těch příštích dnech některé ty své
63 nepřiměřené představy, které má, opustí. Já bych jenom pro
64 dokreslení uvedl něco, co říkal včera na schůzi Ústředního
65 výkonného výboru sociální demokracie. Trošku myslím si, že
66 všichni pochopili vážnost té situace poté, když říkal o tom, že
67 byl zaměřován přes mobil. Neříkám, že to bylo velké veselí,
68 ale uvědomili jsme si vážnost té situace. V minulém týdnu
69 hovořil o tom, že snad ho někdo se pokouší otrávit, zřejmě
70 v kantýně Poslanecké sněmovny parlamentu.

71 M: Počkejte, já tomu nerozumím teď, proč to říkáte. Jestliže je
72 přepracovaný, nebo jestli mu hrozí nebezpečí?

73 JP: Já nevím, jestli mu hrozí nebezpečí. On se domnívá, že ano,
74 že je zaměřován přes mobil, že ho někdo chce otrávit, nějaká
75 novodobá lokusta. Já si myslím, že během několika dní, protože
76 pan poslanec Melčák je vzdělaný člověk, zkušený člověk, tak
77 určitě se s těmito svými představami vyrovná.

78 M: Je ta obava pana Melčáka na místě, například že by političtí
79 konkurenti ODS...?

80 MT: Vůbec ne, nemíním reagovat. Já jenom chci říct,
81 že tento pokus je korektní v tom, tedy, o který se pokoušíme,
82

83 poté, co ztroskotala, a já musím říct, že mě to svým způsobem
84 mrzí, ta jednání o stabilnější vládě, která by měla spoustu
85 negativních výsledků, souvislostí pro nás s podporou veřejnosti,
86 voličů a tak dál, ale byli jsme ochotni o ní jednat, byli jsme
87 ochotni do ní jít, i když to ODS nakonec odmítla. Já musím říct,
88 že ten postup je korektní v tom smyslu, že my představíme reformní
89 program, my představíme vládu, která bude fungovat pouze tak
90 dlouho, dokud tento program bude plnit. A v případě, že ho
91 plnit nebude, tak sama deklaruje, že odejde, způsobem, který
92 umožňuje ústava. My po těch sedmi měsících podle mě nemáme
93 právo na to, abychom vyjadřovali jenom ty úzce ideologické
94 postoje. Ty reformy se dostaly při těch diskusích s panem
95 předsedou Paroubkem a těch expertních skupin poměrně daleko
96 a já si nedovedu představit, že bychom teď dělali něco jiného
97 než to, že bychom deklarovali to reformní úsilí. A to, že v sociální
98 demokracii existuje skupina, která se víceméně bojí, či
99 nebojí to říct otevřeně, která si myslí totéž, že už je třeba ukončit
100 tento stav, o tom nepochybuji ani na vteřinu.

101 JP: To si ale myslíme všichni, pane předsedo.

102 M: Tak teď...

103 JP: V tom jsme jednotni.

104 M: Jenom ještě věc, která se týká toho, a věřte, že to je téma zásadní,
106 protože souvisí s politickou kulturou, že se takto přelívají hlasy
107 v Poslanecké sněmovně, zakládá to tady nedobrý trend. Po volbách
108 jste se tady shodli, že je dobré stanovit lichý počet poslanců,
109 aby nedocházelo k patům. Neukazuje systém těchto unikajících
110 poslanců, že lichý počet poslanců vlastně nic nevyřeší, pane
111 předsedo Čunku?

112 JČ: Tak znáte můj názor. Já se s tím termínem přeběhlíci celkem
113 ztotožňuji, mně to vadí, a to především proto, že ten způsob
114 voleb do Poslanecké sněmovny je přece jenom takový, že lidé
118 volí více politickou stranu. Kdyby to bylo, jak je to u Senátu,
119 kdy lidé první volí toho člověka a pak politickou stranu, tam bych
120 to dokázal pochopit a přiznal bych...

118 M: Větší míru svědomí a vědomí...

119 JČ: ...větší míru osobní

120 odpovědnosti. Zatímco když lidé volí stranu, a to se můžeme

121 velmi jednoduše přesvědčit na tom, kdy která strana má

122 preference nahoře, no, tak se tam zkrátka ten díl poslanců

123 zkrátka dostane. A já nechci žádného poslance urazit, ale může,

124 ta politická strana tam může dát téměř kohokoliv, zkrátka on tam

125 přijede s tou politickou stranou. Pak ten člověk naráz změni

126 názor, to si myslím, že je špatně, protože já nikoho...

127 M: Jak tomu zabránit,

128 jak byste tomu zabránil?

129 JČ: Já nikoho nechci podezřívát, ale především to, co bylo ukázáno,

130 ten poslanec ať už je svědomitý, nesvědomitý, chytrý, hloupý,

131 zkrátka nikdy nikdo..., no, po šesti měsících nepráce ten termín,

132 že poslanec může být přepracovaný, bych já nepřijal, ale dobře,

133 ale v každém případě..., ale to tedy u všech tedy, to se týká vás,

134 vážení poslanci všech...

135 M: No, vy tam za chvíli taky budete, pokud se

136 bude takhle dál sestavovat vláda.

137 JČ: Tak dobře, ale já dělám všechno proto...

138 JP: On je starosta také ještě, tak pracuje.

139 JČ: Já ještě pracuju, ano, ale teď nevím..., víte co, teď nevím, jestli

140 se nemám vrátit, protože u toho starostování se tak lelkovat nedá.

141 M: Chcete rezignovat na post předsedy KDU-ČSL, chcete tím říct?

142 JČ: No, ne, tak to by mi bylo vůči těm mým kolegům líto asi,

143 ale v každém případě, já jenom dopovím to, že myslím si, že

144 nedokážeme najít žádného šamana, který by řekl: "Toto je

145 poslanec, který to udělal z čistého svědomí. A toto je poslanec,

146 který je zkorumpovaný." A to je základní problém, o kterém

147 bychom asi ani nemuseli mluvit, protože divákům to nedokážeme

148 sdělit ani obhájit. A myslím si, že to přeběhlictví tedy, opouštění

149 politické strany je zkrátka špatný trend a měli bychom vytvořit

150 trend jiný.

151 M: Pane předsedo Bursíku, jak tomu zabránit, protože je to

152 o politické kultuře. Když jsem si dělal seznam těch lidí,
 153 zapomněl jsem ještě na Bielese v tom úvodu, na Vrbíka
 154 a další poslance, jak tomu zabránit? Dá se tomu nějak zabránit?

155 JP: To nejsou sociální demokraté

156 M: Ale vy jste jich měli nejvíc, pane předsedo Paroubku.

157 MB: Já myslím, že zkusme si ten výsledek voleb v České republice
 170 přenést do nějaké jiné evropské demokracie. Představme si,
 171 že k tomu došlo v Rakousku, jako že k tomu prakticky došlo
 172 v Rakousku, k podobnému výsledku, nebo v Německu, ve Francii,
 173 v Británii, to je jedno. Já si myslím, že bychom se nedostali,
 174 že tam by prostě od začátku tu situaci řešili jinak. Za prvé,
 175 by ten, kdo ve volbách nezmáhal, pogratuloval vítězi a ta základní
 176 tendence by byla ta, že odchází do opozice a vítěz sestavuje vládu.
 177 Jestliže by se ukázalo po nějakém čase, že to nelze, že tady není
 178 veřejná poptávka po velké koalici, ani se nedokáží politické strany
 179 na tom dohodnout, což je, což by bylo vlastně jediné řešení
 180 legitimní té situace, tak pak z logiky věci by měla existovat dohoda
 181 politiků na předčasných volbách. Je to krajní řešení a ten problém
 182 je v tom, že my se ani na tomto nedokážeme dohodnout, na těch
 183 předčasných volbách...

172 M: To znamená, neschopnost politiků se dohodnout vytváří
 173 prostor pro přeběhlictví, stručně řečeno.

174 MB: No, já si myslím, že se tím vytváří prostor právě pro různé intriky,
 175 tím se ještě ta politika vyprázdňuje a vlastně stává se to takovým
 176 standardem. Takže to, že veřejnost má představu o politice, že je to
 177 špinavá věc, takže to je potom legitimní. A přitom politika z principu
 178 nemusí být špinavá věc. Pan předseda Paroubek tu a tam říká, že
 179 politika není skauting. Já s vámi souhlasím, skutečně politika nemůže
 181 být tak přímočará jako skauting, ale zase ta politika nesmí být taková,
 182 že potom každý slušný člověk, který se na tu politiku dívá, a to jsou
 183 miliony lidí, si připadá jaksí logicky jako exot, anebo jako blázen.

184 M: Pane předsedo Paroubku, stručná reakce.

185 MB: Vy jste skaut v té politice, pane Bursíku. Já bych jenom chtěl říct
 186 k té vaší, řekněme, k tomu vašemu hodnocení. Víte, ono vždycky

187 je to trošku složitější v tom velkém poslaneckém klubu, že sedmdesát
188 lidí, nebo pětasedmdesát lidí, nebo šedesát lidí, tak že vám odejdou
189 dva,
190 což se stalo někdy v tom roce devadesát šest, dva poslanci sociální
191 demokracie, to je asi vážné a nepříjemné, je to nepříjemný signál také
192 občanům, ale v tom minulém volebním období se stalo třeba
193 z desetičlenného klubu, že odešel jeden, to byl pan Vrbík. Takže to
194 poměrujme spíš k těm poměrům. Jinak to, co říkal pan předseda
195 Bursík, myslím si, že to je teze, ke které se snad už nikdo nevrací.
196 Víte, v těch volbách dojde k nějakému výsledku, ale třeba na
197 Slovensku dopadly dvakrát volby tak, že ten vítěz voleb se prostě
198 nedostal ani mezi vládní strany a vládu sestavoval někdo jiný.
199 To tak prostě bývá, že se někdo nepoloží na lopatky při výsledku,
200 který je, řekněme, remízou.

201 M: Pane předsedo Filipe, vy jste při poslední účasti v Otázkách tady
202 před měsícem odkazoval na ústavu z první republiky, kdy mohl
203 být poslanec zbaven mandátu z pohnutek nízkých, jak jste to tehdy
204 přesně nazval. Kdy KSČM předloží tento návrh, protože jste říkal,
205 že o tom uvažujete. Kdy ho dáte do sněmovny, jak bude vypadat?

206 VF: My jsme schválili legislativní plán klubu, my jsme ho předložili
207 už jednou právě v letech devadesát osm, dva tisíce, neprošel.
208 A myslím, že to bylo tenkrát v České televizi, kdy jsem měl velkou
209 hádku s bývalou poslankyní české strany národně sociální, která
210 potom byla v poslaneckém klubu, myslím, Unie svobody.

211 M: Ještě mi řekněte, kdy předložíte ten návrh?

212 VF: Já myslím, že v prvním pololetí toho příštího roku ho předložíme,
213 protože já ten zákon mám hotov, protože v té době, kdy jsem ho
214 předkládal, nebyl ještě Nejvyšší správní soud, který podle ústavy
215 z první republiky byl ten, kdo to řešil. A já jsem tenkrát navrhoval,
216 aby to řešil Nejvyšší soud České republiky. Tentokrát bychom měli,
217 protože nelze...

218 M: Nejvyšší soud by tedy rozhodoval...

219 VF: Nejvyšší správní soud,
220 protože ten rozhoduje i o volebních záležitostech. A tam by se

221 posuzovala i ta nízkost těch pohnutek. A jinak podotýkám, že
 222 samozřejmě můžeme to říct tak, můžeme to říct tak, že ano,
 223 existuje přeběhlictví, existuje politická kultura a já zase narazím
 224 na to, že ten výsledek voleb je hodnocen tak, že jsou tady dva bloky
 225 sto na sto. Já říkám, že nejsou dva bloky sto na sto. Tady většinou
 226 sestavuje vládu někdo jiný, než je většina, většinové mínění těch
 227 občanů. Všimněte si toho, že v roce...

228 M: Promiňte, teď víc hlasů, ať se nevracíme
 229 k interpretacím voleb, protože to už jsme tady měli mnohokrát.
 230 Víc hlasů dostali tito tři dohromady, když se to posčítá.

231 VF: Nedostali, nedostali, prostě mandátů mají sto...

232 M: Ale na počet hlasů...

233 VF: Ale Strana zelených
 234 není vnímána jako pravicová strana, proto říkám, o čem tady hovoříme,
 235 jaká to bude koalice.

236 M: Ne, vy jste řekl jasné slovo, že pohnutky nízké byly podle toho
 237 návrhu, který dáte určitě do poloviny příštího roku do Poslanecké
 238 sněmovny, zbavení poslance mandátu z pohnutek nízkých, že by
 239 o tom rozhodoval Nejvyšší správní soud. Dovedete si, pánové,
 240 představit jednou větou, že byste pro takový návrh zvedli ruku?
 241 Martin Bursík.

242 MB: Ne, v žádném případě. Tohle posiluje roli sekretariátu politických
 243 stran a my bychom přeci měli stát o to, aby posílila vazba poslanců
 244 na region a jejich svědomí. A tady jde o to zkvalitnit tu práci tímhle
 245 směrem a nikoliv, že to budou loutky, které nebudou mít svědomí,
 246 nebudou moci používat mozek a budou řízeny sekretariáty, které jim
 247 kdykoliv budou moct vyhrožovat tím, že je odvolají, což je nepřijatelné.

248 M: Strana zelených odmítá. Jiří Čunek?

249 JČ: No, pro mě je nepřijatelné, že on se někdo stane tím šamanem,
 250 jak ať je to soud, nebo někdo jiný, tak musí posuzovat pohnutky
 251 toho člověka, no, to nevím jak.

252 MT: To už není daleko od principu, kdy je podepsaná abdikace dopředu,
 253 která je nevyplněná, nevyplněný termín, což svého času údajně
 254 dělala jedna politická strana na české politické scéně, není tady

255 u tohoto stolu. Diskuse o vázaném mandátu mně připadá
256 komplikovaná. Já si také nemyslím, že to je dobře, přestože bych
257 mohl zrovna v tom minulém funkčním období na tom jakoby vydělat.
258 My spíš zahájíme diskusi spíše o klouzavém mandátu, to je, když
259 ministr jde do vlády, že místo něho přijde další v pořadí do sněmovny.
260 Nicméně to jsou všechno, to jsou všechno diskuse, které jsou až poté,
261 kdy vyřešíme ten základní problém...

262 M: Jaká bude vláda.

263 MT: Jaká bude vláda, případně nevláda, jak říká pan prezident, kdy
264 budou volby jestli bude měnit volební systém v tom smyslu, jak jsme
265 se už o tom mnohokrát bavili. To si myslím, že je důležitější.

266 M: Stručná reakce na ty námitky a pak pan předseda Paroubek.

267 VF: Já samozřejmě si ty reakce nechám na jednání ve sněmovně,
268 protože ten zákon skutečně předložíme. Řeknu jednu věc. Ono totiž
269 také vždycky jde o to, jestli jsou tam ty pohnutky nízké, nebo ne,
270 to znamená, jestli je to otázka svědomí a pak ten člověk hlasuje
271 podle svého svědomí, anebo jestli je, promiňte mi, zaplacené, já to
272 řeknu v uvozovkách.

273 M: A vy máte nějaké informace, že by někdo z těch uplynulých
274 deseti poslanců nebo dvanácti byl zaplacen?

275 VF: Já si myslím, že pochybnosti tady byly minimálně u pana Bielese
276 podobně jaksi u...

277 M: A policie nic nevyšetřila ale, takže...

278 VF: Dobře, tak já neříkám, že to
279 policie má vyšetřit jako trestný čin. Je otázka...

280 M: Ale jak by o tom rozhodl
281 Nejvyšší správní soud, když to nevyšetří policie.

282 VF: Víte, jedna věc je trestně právní, to znamená, jestli někdo přijme
283 úplatek, nebo nepřijme úplatek. A druhá věc je v té ústavní rovině.
284 A věřte mi, nebo ne, já jsem přesvědčen narozdíl od pana předsedy
285 Bursíka, že nejde o žádné posílení sekretariátu a že jde o to, že takový
286 člověk, který vypoví plnou moc občanů, a tady souhlasím s panem
287 předsedou Čunkem, že přece jen se volí politické strany, a to znamená
288 té politické straně je dána část, řekl bych, toho mandátu od voličů,

289 ty jim dali jakoby plnou moc zastupovat je v Poslanecké sněmovně,
290 protože jde o zastupitelskou demokracii. A někdo prostě tu plnou
291 moc vypoví a ten občan s tím nemůže tři roky nic dělat. No,
292 nezlobte se na mě, páni předsedové, jestli to takhle chcete řešit,
293 tak já ale ne.

294 MT: Já to takhle zjednodušeně nevidím, souhlasím, že to je problém.
295 Pardon, omlouvám se.

296 M: Jiří Paroubek a poslední vy. Vy si dovedete představit, že byste
297 jako sociální demokracie podpořili v polovině roku návrh KSČM?

298 JP: Tak podívejte, v tuhle chvíli nemám na to definitivní názor. Já si
299 myslím, že na jedné straně je tady určitě odpovědnost toho jednoho
300 poslance, určitě je to dán, je mu dán určitý prostor jako občanovi
301 daný ústavou. Na druhé straně ten poslanec za jakoukoliv stranu,
302 teď je to shodou okolností možná sociální demokrat, možná ne, za
303 jakoukoliv stranu, tak má odpovědnost vůči programu, za který
304 byl zvolen. To je zřejmé a já si nemíním, nemyslím, že první
305 republika se svými vázanými mandáty byla málo demokratická.
306 Já si myslím, že byla dostatečně demokratická...

307 M: To znamená, zatím se přikláníte
308 k názoru...

309 JP: Já se nepřikláním k žádnému názoru, protože myslím,
310 že to, co říká pan předseda Bursík, tak má svoje opodstatnění, to, co
311 říká pan předseda Filip, také, a my chceme o tom diskutovat, chceme
312 vést určitou debatu i na základě zahraničních zkušeností, ale také
313 na základě zkušeností první Československé republiky, kde takhle
314 ta praxe byla a nic to nenarušilo, žádnou vládu stranických sekretariátů
315 to nezpůsobilo.

REPORTÁŽ

Václav Moravec = M

Martin Bursík - předseda (SZ) = MB

Jiří Čunek - senátor, starosta Vsetína = JČ

Kateřina Jasques - poslankyně (SZ) = KJ

Mirek Topolánek - předseda (ODS), premiér = MT

Jiří Paroubek - předseda (ČSSD) = JP

Vojtěch Filip - předseda (KSČM) = VF

Jiří Čunek - předseda (KDU-ČSL) = JČ

Martin Bursík - předseda (SZ) = MB

Karel Holomek - předseda Společenství Romů na Moravě = KH

1 M: Ted' programové věci. Komplikace, tak předseda Strany zelených
2 Martin Bursík ještě před zvolením nového šefa lidovců Jiřího
3 Čunka charakterizoval to, že vsetínský starosta, který vystěhoval
4 neplatiče nájemného, především Romy z jedné části města, je
5 žhavým kandidátem na post předsedy strany. Zdá se, že Čunkovo
6 zvolení vytvořilo, řekněme, jistou propast mezi lidovci a zelenými.

REPORTÁŽ

7 MB: Myslím, že by to představovalo zahájení nějakých rozhovorů,
8 kde bychom si vyjasňovali v daleko větším detailu a skutečně
9 na profesionální bázi vztah k menšinám a k romské problematice
10 tak, abychom tady našli, pokusili se najít nějaké řešení, které by pro
11 nás bylo přijatelné, protože skutečně to je věc, která je pro nás
12 absolutně nepřijatelná a vytváří bariéru.

13 M: Nový předseda lidovců Jiří Čunek v uplynulých týdnech několikrát
14 zopakoval, že mu při řešení problémů neplatičů nájemného ve Vsetíně
15 a demolici jednoho z domů vlastně nic jiného nezbývalo.

16 JČ: Ta řešení, která jsou nám předkládána, tak určitě v nějakých
17 "laboratorních" podmínkách, možná i v podmínkách nějakých měst
18 lze dělat, ale u nás ty podmínky jsou jiné. My jsme město, které nemá
19 mnoho volných míst, tedy volných bytů. My jsme město, kde se dá

20 málokde stavět.

21 KJ: Já to vnímám jako absolutně problematické, protože tam přece nejde
21 jenom o ty stavebně technické parametry, ale situaci, kdy my
22 ghettoizujeme určitou skupinu obyvatel, izolujeme ji od ostatní
23 společnosti.

24 M: Šéf KDU-ČSL Čunek dává jasně najevo, že v České republice
25 selhává strategie integrace Romů do majoritní společnosti.

konec REPORTÁŽE

26 M: Šéf Strany zelených Martin Bursík vyvrátil spekulace, že
27 podmínkou zelených je, aby ve vládě nebyl předseda lidovců Jiří
28 Čunek, a to kvůli jeho krokům při vystěhování Romů a nejen jich
29 na Vsetínsku. Zelení chtějí formulovat společnou politiku ochrany
30 menšin a speciálně romské menšiny, pokud budou ve vládě. Zelení
31 nicméně v sobotu Čunka znovu kritizovali a vystěhování romských
32 neplatičů nájemného označili, citují doslova, za deportaci. Pane
33 předsedo Čunku, vy jste na to reagoval, alespoň podle České tiskové
34 kanceláře, prohlášením, že Zelení nevědí, co mluví. To tak
35 podceňujete politického partnera?

36 JČ: Tak jako politického partnera asi ne, ale...

37 M: Tak proč jste to říkal?

38 JČ: No, protože někteří z těch, kteří to říkají, to jistě neříkají všichni
39 od zelených, té problematice podle mého skutečně nerozumí a já
40 jsem přesvědčen a s panem předsedou jsem o tom už mluvil, že si na
41 to téma musíme udělat skutečně čas. Bude to možná...

42 M: To znamená vy dva, nebo
43 v rámci té rodící se trojkoalice?

44 JČ: Ne, myslím my dva s tím ale, že možná, když se ta trojkoalice
45 narodí, tak já se velmi přimlouvám za to, a to je jedno z témat, které
46 určitě budu chtít velmi dobře popsat a hledat řešení, které souvisí
47 s tím, že dnešní systém sociální, který je, tak de facto demotivuje
48 každého člověka, aby pracoval, demotivuje ho k těm novým řešením,
49 myslím svého vlastního života. To znamená, že to je to, co bychom
50 všichni měli řešit. A já tvrdím a trvám na tom, že Romové a všechny
51 ostatní menšiny v České republice, či kdekoliv na světě jsou v mém

52 vnitřním přesvědčením. Lidi stejně jako my, ale my je musíme nejenom
53 podporovat tím, že jim budeme, za prvé, doted' se o tom jenom mluví,
54 pak jim dáváme peníze a nechceme po nich žádnou odpovědnost,
55 a tohle musíme změnit samozřejmě s úctou k nim jako k lidem, to za
56 prvé, a za druhé, i jako k etniku, ať mají svoji kulturu, ale oni už
57 nedokáží kočovat, nedokáží žít jiným životem, to znamená, musí mít
58 stejnou odpovědnost jako my všichni ostatní.

59 M: Pane předsedo Topolánku, bude toto zásadní téma i proto, abyste se
60 sešli kvůli integraci romských, jakýchkoliv menšin, ať se nebavíme
61 o jedné konkrétní menšině, do společnosti, protože selhává?

62 MT: Bude to jedno ze čtyř témat, které budeme diskutovat, řekl bych,
63 s větším důrazem, než tomu bylo při tom zkráceném letním vyjednávání.
64 Já jenom chci říct, že jsem přispěl k volebnímu výsledku pana předsedy
65 Čunka na Vsetíně těsně před volbami do Senátu, že jsem vystoupil
66 na mítinku velmi výrazně proti tomu kroku, protože jsem Vsetíňák,
67 znám ten pavlačák, znám ty podmínky, v kterých tam Romové žijou.
68 Nicméně souhlasím s tím, že se to v médiích hodně zploštilo, to téma,
69 že ta východiska, která pojmenovává pan předseda Čunek, s téma
70 obecně souhlasím. Jestli v tom konkrétním případě byla porušena,
71 nebo nebyla porušena lidská práva, to ať zkoumají příslušné orgány,
72 nicméně určitě toto bude ne v té podobě, jestli deportovat, nebo
73 nedeportovat, to určitě ne, ale jakým způsobem řešit otázku
74 nepřízpůsobivých občanů, jakým způsobem řešit sociální systém,
75 bude obsahem našeho koaličního vyjednávání.

76 M: Říkáte jedna z čtyř hlavních priorit té reformní vlády.

77 MT: Jedna ze čtyř dosud ještě nevyjednaných priorit, protože my bereme
78 některé ty kroky jako už vyjednané, jako už konkretizované, protože
79 chceme opravdu, aby každý bod měl svoji tezi, svoje konkrétní naplnění
80 toho cíle v legislativním procesu má svůj termín, pak je kontrolovatelný
81 veřejností a pak se dá říct, nebylo splněno, tato vláda odchází.

82 M: Teď k zeleným. Místopředsedkyně Strany zelených Džamila Stehlíková
83 v sobotu novinářům řekla, teď budu citovat její slova doslova: "Zelení
84 chtějí do vládního programu přivést evropský postoj k romské integraci
85 a budou usilovat o lepší začlenění Romů do společnosti," konec citátu.

86 Pane předsedo Bursíku, můžete vyjmenovat stručně, které kroky
87 v rámci evropského postoje k integraci se musejí objevit
88 v programovém prohlášení? Tady i Jiří Paroubek a levice...

89 JP: Já s tím jako nesouhlasím.

90 M: No, ale teď právě budu chtít to jádro, ta střeva, když budu používat
91 hodně brutální výraz, vyjmenovat, které kroky v rámci evropského
92 postoje k integraci se musejí objevit v programovém prohlášení
93 vlády?

94 JP: Dovolte mi ještě jako jenom krátký úvod. Já myslím, že jedna
95 pozitivní věc na té věci, kterou udělal pan starosta Čunek a my jsme
96 ji odsoudili, i tu formu, kterou o tom mluvil, ta pozitivní věc je na tom,
97 že se to stalo celospolečenským tématem. On totiž poukázal na
98 problém, který není jenom ve Vsetíně, a my to nechceme slyšet, ale
99 tady je analýza, kterou vypracoval Ivan Gabal, která ukazuje, že tady
100 je tři sta třicet měst, kde vyrostla ghetta. Ta ghetta nejsou dědictvím,
101 to není dědictví...

102 M: Jde o osmdesát tisíc občanů České republiky.

103 MB: To není dědictví minulosti, ta ghetta vyrostla během posledních
104 deseti let. A je tady zřejmý trend, kdy lokální politikové uvažují
105 v krátkodobém horizontu a vycházejí vstříc tomu, co chtějí lidé slyšet.
106 To není případ jenom Vsetína, to je případ místopředsedy sociální
107 demokracie, pana Víchy v Bohumíně, a to je x dalších případů.
108 Čili ten problém je komplexní. My skutečně také jsme, my nechceme
109 se nabourávat do problému Vsetína, my chceme řešit ten problém
110 univerzálně. A ta naše představa je taková, že je potřeba zajistit
111 rovnost a ochranu menšin před diskriminací, že je potřeba dát jim
112 šanci, protože vyrůstají z jiného prostředí, umožnit jim vzdělání. Ta
113 základní naše teze je taková, že my nechceme dávat Romům a jiným
114 menšinám ryby, my jim chceme dát pruty a naučit je lovit ty
115 ryby. A...

116 M: Co konkrétně musí být v programovém prohlášení té vlády?

117 MB: A konkrétně ta idea, kterou chceme..., já bych to takhle nestavil,
118 musí být. My chceme jít do dialogu s partnery při tom jednání o tom,
119 že bychom ustavili agenturu, která by měla v tom, v té náplni činnosti

120 zhruba deset bodů. Byla by to monitorovací činnost a analytická,
121 abychom věděli skutečně, jaká ta situace je, abychom se nekoncentrovali
122 jen na Vsetín a mezitím nám utíkalo tři sta dvacet devět jiných míst.

123 M: A to by byla státní agentura?

124 MB: To by byla agentura, kterou by zřizoval stát, každopádně. Nakupovala
125 by služby, poskytovala by služby, vlastně by absorbovala finanční
126 prostředky z Evropské unie, které nevyužíváme dostatečně, mohla by
127 spolufinancovat, zaměstnávat osoby, čili by vlastně pomáhala
128 příslušníkům těch v menšin v té integraci do společnosti.

129 M: Mirek Topolánek říká, že ta agentura už existuje ale.

130 MT: Ne, já rozumím tomu přesně, co říká Martin Bursík. Já bych spíš hledal
131 ve stávajícím systému. Já vím, že třeba Člověk v tísni má jednu z částí
132 své agendy speciálně romskou problematiku. Existuje tady určitě několik
133 nástrojů. Nebudoval bych nový úřad. Hledal bych v tom stávajícím
134 systému. Nicméně souhlasím.

135 M: Jak by, a podpoří v případě, že budete v opozici oba dva, pokud by
136 trojkoaliční vláda dostala důvěru, podpoříte takové kroky, pane
137 předsedo Paroubku?

138 JP: Tak podívejte, samozřejmě tady se dá říci, pokud jde o nějaký státní
139 úřad, že to je bujení nějaké administrativy, ale my tady máme určitou
140 státní politiku a ta státní politika nefunguje. Tak je potřeba se asi zabývat
141 tím, jestli to není třeba zrovna tím, že neexistuje nějaký úřad nebo
142 nějaké ministerstvo, které by se speciálně tímhle, nebo v rámci
143 ministerstva, abyste se nepolekali, že chci zřídit ministerstvo pro tuto
144 záležitost, ale v rámci určitého ministerstva aby se někdo tímhle tím
145 zabýval, protože zatím ta čísla...

146 M: Zatím je tady vládní zmocněnec pro lidská práva.
147 To vidíte jako nedostatečné?

148 JP: To vidím jako nedostatečné, protože prostě tři sta třicet lokalit v
149 České republice, to je příliš, osmdesát tisíc lidí je příliš. Na jedné
150 straně pokud jde o ten případ ve Vsetíně. Víte, pokud někdo opouští
151 tedy ten, opustil ten pavlačový dům, tak já si myslím, že to je vcelku,
152 a přesunul se někam jinam, do důstojnějších podmínek, to je asi
153 potřeba vítat, ale není jenom věcí pana starosty Čunka, k čemu

154 ve Vsetíně došlo. To je věcí desítek českých a moravských měst,
155 kde prostě starostové to řeší takovým způsobem, že ve svých
156 důsledcích nevedou ty věci k integraci, ale k vyloučení. A já si
157 myslím, že jsou tady dobré příklady, něco jako je třeba Český
158 Krumlov, možná Frýdek-Místek, některá další města, no, a na ty je
159 potřeba se podívat a navázat, podívat se na zahraniční zkušenosti.
160 Já jsem si nechal udělat rozsáhlé rešerše a určitě o téhle věci, ať
161 budeme ve vládě, nebo nebudeme vládě, budeme v opozici, nebo
162 budeme vládní stranou, tak budeme na tomhle problému chtít
163 spolupracovat.

164 M: To znamená, že tam jste ochotni být vstřícní. Dalším hostem Otázek
165 je v Brně předseda Společenství Romů na Moravě Karel Holomek.
166 Přeji vám hezký dobrý den do Brna a děkuji, že jste přijal mé pozvání.

167 KH: Dobré poledne.

168 M: Pane Holomku, co byste uvítal od té budoucí administrativy České
169 republiky právě v souvislosti s tím, aby se ten problém, a přiznal to
170 i vládní zmocněnec pro lidská práva Jan Litomiský v Otázkách, že
171 selhává ta celková koncepce tak, jak zatím je postavena v České
172 republice. Co byste uvítal, jaké konkrétní kroky?

173 KH: Já především vyjdu z toho, jak sleduju tu diskusi, kterou tu vedete
174 s leadery politických stran, a roste na mě trochu mech. Především
175 jste několikrát zdůraznil, a možná, že to bude překvapující konstatování,
176 které řeknu, něco o politické kultuře. I výsledek vaší debaty je
177 výsledkem takového vnímání nedostačující politické kultury. Ten
178 zásadní problém, který v České republice existuje, jsou mezilidské
179 vztahy a na pozadí těchto mezilidských vztahů je hodnocena i ta
180 problematika soužití nebo potíží, které tady s Romy jsou...

181 M: Promiňte, když ale,
182 protože to je opravdu tak obecná rovina, to je tak obecná rovina,
183 která souvisí vůbec s komunikací v celé společnosti, to se netýká
184 jenom minorit, ale teď mi řekněte ty konkrétní věci, které tady byly
185 zmíněny, které zmínil Martin Bursík, Jiří Paroubek, Jiří Čunek, které
186 je zapotřebí udělat, aby neselhávala integrace minorit ve společnosti.

187 KH: To je poprvé po dlouhé době, co slyším naše autority mluvit

188 o romské problematice. A okolnost, že žádná z politických stran
189 neměla jasný program, kterým by alespoň vymezila tady tyto problémy
190 a státní tvorným způsobem je dokázala řešit, je prostě naprosto tristní,
191 s výjimkou jediné Strany zelených, a to je i otázka, jak to tedy
192 v budoucnu bude, pokud bude Strana zelených v koalici, anebo pokud
193 bude, já nevím, v opozici, ale tento program tady prostě vždycky scházel
194 a v podstatě to řešení, které probíhá na úrovni našich obcí, závisí
195 v podstatě jenom na mínění těch obcí, a to je velmi špatné, nedokonalé,
196 neodpovídající ani profesionálním názorům, které tady jsou.

197 M: Promiňte, já se omlouvám, že vstoupím do vaší řeči, protože abyste
198 jenom nekritizoval. Já se ptám, když tedy říkáte, že není a selhává, tak
199 jaká vy vidíte východiska? Jste jeden z lidí, kteří se aktivně tou
200 problematikou zabývají, takže chci také konkrétní východisko.

201 KH: Východisko je jistě v komplexním řešení. To nespočívá jenom...

202 M. Ale to je,

203 promiňte, to je ale obecná fráze.

204 KH: Není to obecná fráze. Začíná to v legislativě, například zákon o obcích,
205 který nestanoví podmínky obcím. Je to v exekutivě, je to v programech,
206 které by tady měly být nastoleny, a je to taky ve vnímání romské
207 menšiny, která je vnímána jenom jako ten vršek ledovce negativní, ale
208 mezi Romy je dneska spousta pozitivních lidí, kteří dokáží prostě mít
209 správné názory na tuto věc a kteří mohou přispět. A jak jsou vtahováni
210 do této politiky? Jak je jim umožňováno, aby se na ní podíleli. To je
211 možná zásadní problém, který tady je a který naši politici nevnímají.

212 M: Děkuji do Brna šéfovi Společenství Romů na Moravě Karlu Holomkovi.
213 Děkuji, že jste si udělal čas pro dnešní Otázky a děkuji vám, někdy
214 příště na shledanou.

215 KH: Na shledanou.

216 M. Ta zajímavá námitka, že i ve svých programech, když jsem studoval
217 programy politických stran, jste málo řešili problematiku integrace.
218 A jasně se ukazuje, že to je zásadní problém. Pane předsedo Filipe.

219 VF: No, tak já myslím, že nikoliv málo, ale KSČM se tou problematikou
220 zabývá dlouhodobě. Jsem rád, že pan Martin Bursík řekl, že to není
221 problém minulosti, protože většinou je nám to podsouváno a my se tím

222 zabýváme i do budoucna. Já jen chci říct, že spíše souhlasím, zcela
223 výjimečně, s panem premiérem, protože jsem přesvědčen o tom, že není
224 možné si vytvářet úřad a pro něj shánět budovu, že je potřeba najít,
225 za prvé, ten program a říci, jestli ten státní program toho vztahu
226 k minoritám je realizovatelný, jestli je dostatečně finančně zabezpečen,
227 a to nejen přes toho zmocněnce pro lidská práva, protože tam já vidím
228 spíše tu komisi o lidská práva, která byla u vlády, která byla pro řešení
229 této komunity. A také jsem to kritizoval hned, myslím, na červencovém
230 zasedání v Poslanecké sněmovně, když vláda zrušila ty jednotlivé
231 předsedy těch komisí vlády a oni právě tuto komisi potom nakonec
232 právě pod tlakem toho, co se odehrálo, vlastně toho předsedu komise
233 neodvolali. Čili v tomhle ohledu vidím, že tady existuje určitý program,
234 není naplňován a k němu se musíme vrátit, protože jaksi i stávající
235 struktury mohou řešit ten problém alespoň tak, že nedojde k tomu, co
236 se odehrálo ve Vsetíně. Já, pokud tedy použil pan předseda Paroubek
237 příklad Krumlova, já bych mohl o něm vyprávět, protože ho znám
238 jak z minulosti, tak i ze současnosti. A je skutečně lepší, než je například
239 situace Romů v Českých Budějovicích.

240 M: Pane předsedo Paroubku?

241 JP: Víte, ten program je škoda, ten vládní program je. Je škoda, že pan
242 Holomek ho zřejmě nezná. Jiná věc je...

243 M: On ho pravděpodobně zná, ale i Litomiský
244 přiznal, že se nenaplnuje.

245 JP: Dobře, ale o to tady jde. Tak v čem jsou ty problémy, v nízké vzdělanosti,
246 zejména u těch osmdesáti tisíc Romů, kteří žijí v exkluzi, v špatném
247 zdravotním stavu. Já bych chtěl vědět, kolik z nich je třeba i v invalidním
248 důchodu, dále v dlouhodobé nezaměstnanosti, zadlužování rodin. No,
249 jestli tady něco nefunguje, no, tak si musíme říct, že nemáme
250 institucionálně ty věci dobře řešeny. Takže z tohohle hlediska já souhlasím
251 panem předsedou Bursíkem, netvrdím, že to musí být kdovíjak ohromný
252 úřad, to asi pan předseda nemá tenhle, tohle to..., nějaká agentura,
253 nebo agentura v rámci ministerstva. Já si myslím, že se dají najít úspory
254 ve státní správě tak, aby ti lidé nepřibyli navíc. A myslím, že musíme
255 hledat cestu, jak tyto věci zásadním způsobem změnit.

256 M: Martine Bursíku, můžete stručně upřesnit, jak jste měl na mysli tu
257 agenturu, z jakých, aby i Mirek Topolánek říkal, aby nevznikal nový
258 úřad, jak by mohla vzniknout, z čeho?

259 MB: Víte, to je hrozně povrchní reakce. My tady řešíme problém desítek
260 tisíc, skoro stovky tisíc lidí. Situace, kdy ta společnost naše je nastavena
261 tak, že my nepotkáme řidiče tramvaje, který by byl Rom, nepotkáme
262 lékaře, nepotkáme vysokoškolského profesora, ne, je to skutečně
263 výjimečné, tak já jsem nepotkal a je mi čtyřicet sedm roků. Znamená to,
264 že jsme v podstatě v situaci, kdy...

265 JP: Musíte mezi Romy chodit.

266 MB: Ne mezi Romy. Já mluvím ve společnosti, teď jste mi nerozuměl. Já
267 mluvím o jízdě tramvají, já mluvím o běžném životě. Tady tohle
268 nepotkáme...

269 JP: To jsou...

270 MB: To je prostě ta situace, kterou, když budu parafrázovat,
271 tak tohle řešil Martin Luther King, když měl svůj jako slavný projev
272 I have a Dream Speech, když říkal: "Já bych si přál, aby Afroameričané
273 byli vysokoškolskými profesory," a tak dále. My jsme v situaci, kdy prostě
274 ta komunita není integrovaná, je to problém, který se týká téměř stovky
275 tisíc lidí, a my musíme vytvořit ve společnosti sociální smír, celkové klima
276 a poté otázka, jestli ta agentura, kolik bude stát její nájemné, kolik budou
277 stát prostředky na její provoz, to je úplně zanedbatelné. Samozřejmě že
278 nemáme na mysli nějaké ministerstvo. Máme na mysli skutečně efektivní
279 agenturu, která se začne těmito problémy zabývat. A mluvil jsem o zhruba
280 představě náplni práce, co měla dělat, aby tady byl někdo jasně
zodpovědný.

281 A také si myslím, že je velmi důležité, a to vidím na té debatě pozitivní, že
282 tady je v tom vlastně souhlas, i vlastně ta vstřícná reakce pana předsedy
283 Paroubka, vaše, kolegů. Já si myslím, že tohle je veliký posun...

284 JP: Není to posun,
285 ta politika existuje.

286 MB: Ale není realizovaná, čili...

287 JP: Je realizovaná postupně.

288 M: ...u té druhé vlády, pane předsedo Topolánku,

289 právě v souvislosti s tím, co tam budete chtít

290 MT: Už jste pochopili, že to bude jedno z témat, které se stane, protože

291 většinou ten problém je řešen v rámci normálních sociálních, zdravotních

292 a dalších parametrů a není speciálně vypíchnut, protože dokonce

293 politicky nekorektní je v Evropě vnímáno, když se jedna skupina jakoby

294 řeší samostatně. Já řeknu jenom tři poznámky s tím, že to určitě bude

295 v tom programu a určitě je budeme chtít realizovat a nesouhlasím

296 s panem Holomkem, že ten vládní program není. Tady se musím zastat

297 i té minulé vlády. A jestli byl problém s minulostí, jenom reakce, tak

298 spíš v tom násilném přestěhování v některých letech některých romských

299 rodin z východního Slovenska. Ne všichni Romové chtějí být integrováni,

300 proboha. To je první problém. Ne všichni nepřizpůsobiví občané jsou

301 Romové, to je druhý problém. A třetí, ne všichni Romové chtějí pracovat

302 a vzdělávat se. A toto jsou tři problémy, které musíme řešit.

303 M: Tak už jenom, opravdu jednou větou.

304 JP: Víte, od toho projevu Martina Luthera Kinga k, řekněme, nepokojům

305 ve velkých amerických městech uplynulo asi..., afroamerických nepokojů,

306 když budu konkrétní v závěru šedesátých let, uplynulo pár let a než se

307 vytvořila střední vrstva Afroameričanů, tak to trvalo celou generaci.

308 Já se obávám, že to přesahuje řešení tohoto problému horizont nejen těch

309 vlád, které byly předtím, ty měly dobrý vládní program, ale obávám se,

310 že to přesáhne i horizont té vlády v tom dalším funkčním období.

311 M: Podstatné je ale na ten problém nezapomínat a my se mu budeme věnovat

312 i v České televizi dál v Otázkách. Budeme ho dál rozebírat. Hned

313 pokračujeme po stručném přehledu zpráv v diskusi pěti leaderů politických

314 stran. Na programu ČT 24 ještě doprobereme programové věci a také

315 uvidíte diskusi o ekonomických problémech s Mojmírem Hamplem,

316 Jiřím Grundem a Lenkou Zlámalovou. Dívejte se dál na program ČT 24.

Václav Moravec - moderátor = M

Tomáš Julínek - ministr zdravotnictví (ODS) = TJ

David Rath - stínový a bývalý ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

Miloš Vystrčil - hejtman kraje Vysočina (ODS) = MV

1 M: A hlavními hosty Otázek dnes jsou ministr zdravotnictví
2 z Občanské demokratické strany Tomáš Julínek. Vítejte po
3 dvou měsících v Otázkách.

4 TJ: Dobrý den.

5 M: Dobrý den. Děkuji, že jste přijal mé pozvání. A dále pak
6 stínový ministr zdravotnictví z ČSSD, především také
7 místopředseda poslaneckého klubu strany David Rath.
8 I vám přeji hezký dobrý den, vítejte.

9 DR: Dobrý den, dobrý den.

10 M: Pánové, když jsme v této sestavě tady byli před dvěma měsíci,
11 probírali jsme případ heparinového vraha. Ministr zdravotnictví
12 Tomáš Julínek ustavil komisi či komise. Pokud
13 byste měl po těch dvou měsících říci, které závěry komisi
14 jsou překvapivé, jsou-li tam nějaké překvapivé závěry, které
15 byste zmínil?

16 TJ: Tak jednak ta komise havlíčkobrodská ještě neukončila svou
17 činnost, to je potřeba říct a bude trvat ještě několik týdnů,
18 protože kromě toho, že prověřila sedmnáct inkriminovaných
19 případů, o kterých jsme mluvili minule, tak prověřila ještě
20 okolo tři sta šedesáti úmrtí na ARO zpětně během šesti let, což
21 byla náročná práce probírání se chorobopisy. A z toho
22 vytypovala pět podezřelých úmrtí, které teprve ještě došetřuje
23 a o nich není ještě zatím zpráva.

24 M: Není zatím zpráva, že některé z pěti už je vyloučeno?

25 TJ: Ne, žádná nějaká dílčí zpráva nebo mezizpráva není možná,
26 musí dokončit celé to šetření a pak eventuálně, kdyby tomu
27 tak bylo, tak to předáme samozřejmě Policii České republiky.

28 M: A existují nějaké dílčí překvapivé závěry, o kterých jste
29 nemluvil, tuším, před týdnem, věci, které vám přijdou závažnější?

30 Objevilo se něco takového?

31 TJ: To spíš jako takový vedlejší nález se objevil u té komise
32 jihlavské, která už ukončila svou činnost, ještě čekám na
33 protokoly. Tam se prověřilo téměř šest set chorobopisů,
34 to znamená chorobopisy lidí, se kterými přišel pan Zelenka
35 do styku. Víte, že jsem avizoval, že to mělo být preventivního
36 charakteru, abychom vyloučili, že tam došlo k nějaké aktivitě
37 pana Zelenky. A můžu konstatovat, že nebyly nalezeny žádné
38 souvislosti s jeho činností. Z těchto téměř šesti set chorobopisů
39 bylo prověřeno šest úmrtí, kde nebylo, kde nebyly shledány
40 jak pochybení, tak nedopatření. Ale to, co chci říct, je neuvěřitelně
41 špatný stav zdravotnické dokumentace, nekvalitní zdravotnická
42 dokumentace. Já mám obavu a tak jak znám to v České republice,
43 že to není ojedinělá záležitost a to ...

44 M: To znamená výstražný prst pro vás jako
45 ministra zdravotnictví této prověrky ve dvou nemocnicích,
46 jihlavské a ...

47 TJ: To je výstražný prst od ministra zdravotnictví směrem ke
48 zdravotnickým zařízením, že takhle se zdravotnická dokumentace
49 vést nedá. Samozřejmě já na to upozorním hejtmána dopisem,
50 kde mu přesně popíši, on už o tom ví, protože my jsme spolu
51 o tom hovořili, a je to důležité poznání pro ostatní nemocnice.
52 My samozřejmě si neděláme iluze, že by v našich přímo řízených
53 organizacích to bylo všechno v pořádku a všechny kroky, které
54 teď připravujeme v rámci, řekl bych, managementu přímo řízených
55 organizací, směřují také ke zdravotnické dokumentaci.

56 M: Když se na to podíváte, Davide Rathe, vy jste uvítal ustavení
57 obou těch komisí, když jsme tady byli před dvěma měsíci
58 v tomto pořadu, zdravotnická dokumentace a jejich žalostný
59 stav v těch dvou nemocnicích a pravděpodobně asi v celé republice.
60 Je to pro vás osobně překvapení?

61 DR: Já si předně nemyslím, že tady zabíhá zdravotnická dokumentace.
62 Tady je jednak, myslím, trochu skandální, že to tak dlouho trvá.
63 Já jsem z toho, co říkal pan ministr, pochopil, že zatím

64 se ministerstvo zmožlo na to, že jako by zkoumá terén
65 a sčítá mrtvé, respektive zavražděné, což je podle mě málo. Já
66 bych potřeboval v tuto chvíli odpověď na některé věci, které jsou
67 nabíledni a které jsem tady minule i naznačil, to znamená, jak
68 třeba vypadá personální stav té nemocnice. Víte, že k těm mým
69 pochybám minule se přidali i někteří lékaři, a dokonce samovolně
70 jistý kolega z IKEMu podal trestní oznámení a ty pochybnosti
71 já vnímám na každém kroku, že se mě lidé zasvěcení se stavem
72 zdravotnictví, hlavně tedy krajského
73 zdravotnictví, který je vlastně důsledkem činnosti hejtmanů
74 už několik mnoho let, jak ty nemocnice vedou dle mého soudu
75 velmi nekompetentně.

76 M: Chcete tím říci, že stále nemáte odpověď na tu vaši otázku,
77 zda byl personál dostatečně proškolený, zda lékaři na ARO
78 havlíčkobrodské nemocnice ...

79 DR: Já to zopakuji, pane redaktore. Například, kolik
80 tam bylo dvouatestovaných lékařů na tom ARO, zda tam byl stálý
81 dozor kvalifikovaného a zkušeného lékaře na tom lůžkovém oddělení,
82 protože tady minule zaznělo, že ten primář odcházel a prý tam
83 nikdo nebyl, pak pan ministr říkal, že tam někdo byl. Mě by zajímalo,
84 kdo tam byl, jak byl zkušený, jakým způsobem ten Zelenka vůbec
85 dostal prostor k tomu to dělat. Byli ti lidé pitváni, co takhle zemřeli?
86 Vždyť přece každý, kdo zemře za takovýchto okolností, by
87 měl být nebo dokonce musí být pitván. Bohužel víme, že řada
88 těch krajských nemocnic zlikvidovala patologie, protože mají
89 pocit, že jsou k ničemu.

90 M: Pane ministře, odpovídají na tyto otázky vaše komise?

91 DR: Pardon, to jsou otázky, které už bysme teď měli mít zodpovězeny
92 a pak zkoumat ty tisíce chorobopisů, což je jistě práce na velmi
93 dlouhou dobu.

94 TJ: Pan poslanec se tady trochu předvádí, že ví, že se má pitvat
95 a kde má být dvouatestovaný lékař. Samozřejmě součástí zadání
96 znalecké komise je ...

97 DR: Nezlobte se, pane ministře, to je základ ...

98 TJ: Nechte mě mluvit.

99 DR: To je základ.

100 TJ: Nechte mě mluvit. Součástí zadání ...

101 DR: Já vás nechám, ale ...

102 TJ: ... komise je otázky ministra a ta otázka

103 nese: byl pacient pitván, kdo byl kompetentní, zda procedura na

104 tom oddělení byla v pořádku. Já vám můžu ty otázky tady ukázat,

105 jak vypadají potom.

106 DR: Máte už odpovědi?

107 TJ: Samozřejmě, já čekám na závěry této komise, neurchlujte to.

108 Já spíš dávám na kvalitu než na rychlost. A ...

109 DR: Vždyť by vás želva předběhla.

110 M: Pane ministře, když tam, když tam byste měl odpovědět dílče

111 na tu otázku, jestli, co se týče personální stránky na ARO

112 havlíčkobrodské nemocnice bylo všechno v pořádku, dílčí

113 zpráva je jaká? Bylo, či nebylo?

114 TJ: Dílčí zprávu nebudu podávat, prověřuji šest let zpátky, dělají

115 to odborníci, sám se do té aktivity nemíchám, nechám je v klidu

116 pracovat. Sám jsem požádal média, aby je nechaly v klidu

117 pracovat. Ty výsledky budou a já je potom zveřejním. To by

118 mělo stačit.

119 M: Můžete říci, do konce února to je reálné?

120 TJ: Je to asi reálné.

121 DR: Abychom ty výsledky stihli do konce vašeho volebního období.

122 M: Pane místopředsedo ...

123 DR: Ne, to jsou vážné věci a já si myslím, že ty odpovědi na ty

124 nejdůležitější otázky, abychom mohli znát prevenci Víte,

125 abychom udělali prevenci toho, aby k tomu nedocházelo.

126 M: Ale ministr zdravotnictví vás ujistil, že to bude do konce

127 února a že nechce podávat dílčí zprávy. Spokojíte se s tím?

128 DR: Co mi zbývá.

129 M: Obrátíme se teď na hejtmana kraje Vysočina, pana Miloše

130 Vystrčila, který je připraven a je dalším hostem Otázek. Přeji

131 vám hezký dobrý den, pane hejtmane. Už o tom Tomáš Julínek

132 mluvil, mluvil o tom, že kraj, který je zřizovatelem Nemocnice
133 v Havlíčkově Brodě, upozorní na to, že dokumentace byla
134 v žalostném stavu. Jaké pro to máte odůvodnění?
135 vedli lékaři. Já, pokud neuvidím tu zprávu a pokud ji náš odbor
136 sociálních věcí a zdravotnictví, případně další odborníci
137 neprozkoumají, tak se k tomu nemohu vyjádřit, protože já nejsem
138 odborník na vedení zdravotnické dokumentace. A pokud mám
139 k dispozici zatím naše vlastní šetření, tak to také skutečně říká,
140 že v některých případech zdravotní dokumentace nebyla úplně
141 v pořádku. Na druhé straně se mluví spíše o formálních chybách.
142 A potom je tam jedna důležitá věc, kterou říká také to naše vnitřní
143 šetření a to říká to, že v těch významných věcech to chování
144 a řízení té nemocnice bylo v pořádku.

145 M: Můžete tedy říct, jaké kroky přijmete ve vašich krajských
146 nemocnicích, aby dokumentace
147 byla v pořádku? Můžete už naznačit, jaké kroky přijmete jako kraj?

148 MV: Ty kroky přijmeme, bych řekl, systematické a standardní, to
149 znamená, provedeme více kontrol a potom je to o proškolení
150 jednak personálu těch nemocnic, potom vydání dalších
151 pokynů směrem k ředitelům. Ale já si myslím, že to bude zejména
152 na ředitelích našich zdravotnických zařízení, aby poté, co se
153 seznámí s těmi chybami, pokud tam nějaké budou, si
154 je vyhodnotili a aby potom sami oni zadali ty hlavní úkoly pro
155 své zaměstnance.

156 MV: Pro tuto chvíli děkuji hejtmanu kraje Vysočina Miloši Vystrčilovi.
157 Pane ministře, jaké přijmete obecné kroky, aby dokumentace ve
158 všech zdravotnických zařízeních, jestli je možné přijmout nějaké
159 obecné kroky, aby byla lepší, pokud se ukázalo, že v havlíčkobrodské
160 a jihlavské nemocnici je žalostná?

161 TJ: Tak jednak platí zákony teď, takže to, co jsme tam našli, už je
162 v rozporu se současnými předpisy. A jednak ...

163 M: Můžete nějak zasáhnout?

164 TJ: Ne, ne, z ministerské pozice nikoliv, je to opravdu odpovědnost
165 ředitele. A v současnosti se připravuje vyhláška o zdravotnické

166 dokumentaci, kterou jsme museli opravit tady po panu
167 poslanci nebo bývalém ministrovi, protože byla velmi problematické.
168 Vyjde 1. dubna.

169 M: To znamená, že i David Rath a jeho úředníci mají také podle
170 vašeho názoru jistý díl viny na tom, jak vypadá zdravotnická
171 dokumentace?

172 TJ: Já nechci takhle primitizovat, že někdo napsal špatně předpis,
173 protože to už je i náš souboj o tom, že některé zákonodárné
174 iniciativy pana poslance nebo bývalého ministra Ratha byly
175 velmi problematické. Ale že bych to bral takhle, že on nese vinu
176 za to, že tam někdo píše špatně chorobopisy, k tomu já se
177 neuchýlím.

178 M: Vy podpoříte z opoziční lavice ...

179 DR: K tomuhle, víte, k tomuhle by se mělo něco říci. Samozřejmě
180 žádný zákonný ani podzákonný předpis nemůže být dokonalý
181 a nemůže nahrazovat to, co lidé mají, nebo nemají dělat a zda
182 ho dodržují, to je jedna věc. Druhá věc je, že, tady bych se ohradil,
183 protože to je samozřejmě bohužel chyba a já myslím, že pan
184 ministr už na to přišel, že taková ta fascinace, vaše fascinace
185 mojí osobou, že jste musel zrušit úplně všechno, byť by to bylo
186 často relativně dobré, samozřejmě ne absolutně dobré, jsme lidé,
187 pracujeme, víte, jaký je materiál úředníků na ministerstvu
188 zdravotnictví. A já vám přeji hodně, hodně tedy tolerance vůči
189 jejich práci, protože to není jednoduché z nich něco pořádného
190 dostat. Ale právě třeba ta vyhláška o té zdravotnické dokumentaci,
191 kterou já jsem z nich doslova vydupal, protože deset let na ní
192 pracovali a pořád ji nedokázali dotáhnout do finále, tak už měla
193 platit někdy, tuším, od září nebo tak.

194 M: A vy jste z nich vydupal paskvil, jednoduše řečeno?

195 DR: Nebyl to paskvil. Jistě, lze tam diskutovat o tom, že nějaká
196 věta nebo odstavec může být napsán lépe, ale bylo to téměř
197 nadlidské úsilí z nich vůbec tuto normu dostat, aby odpovídala
198 aspoň rámcově tomu, co se očekává od dokumentace

199 západoevropského zdravotnictví včetně třeba informovaného
200 souhlasu pacienta. To tam vše bylo, dělali to i externí právníci,
201 tomu dělali různé audity a snažili se to dát do pořádku. Čili, to
202 byla docela relativně povedená norma.

203 M: Ale vnímáte, že to je krok dobrý směrem, že ...

204 DR: No, ne, škoda, že, že ji pan
205 ministr nenechal platit a třeba si nedal rok na to ji ještě dopilovat,
206 ona už mohla totiž skoro třičtvrtě roku platit, a to myslím,
207 že je škoda.

208 M: Ale platit bude.

209 TJ: Tam byly nějaké problémy, které tenkrát byly předmětem i
210 stávkové aktivity lékařů, takže ... Ale nemá cenu se k tomu
211 vracet.

212 M: Pane ministře, ta vyhláška, kdy ji vydáte tedy?

213 TJ: 1. dubna.

214 M: 1. dubna.

Otázky Václava Moravce 4. 2. 2007

Václav Moravec - moderátor = M

Tomáš Julínek - ministr zdravotnictví (ODS) = TJ

David Rath - stínový a bývalý ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

Miloš Vystrčil - hejtman kraje Vysočina (ODS) = MV

Anna Fialová - snacha Marie Fialové = AF

Ludmila Kohlmayerová - vdova po Jaroslavu Kohlmayerovi = LK

1 M: Nic se nemění, alespoň to vyplývá z rozhovorů s pozůstalými
2 po obětech nemocničního vraha. Před dvěma měsíci naznačil
3 v tomto pořadu hejtman kraje Vysočina Miloš Vystrčil, že
4 kraj se pokusí dohodnout na odškodnění pozůstalých mimosoudně.
5 Po dvou měsících se nic zásadního nestalo. Tady jsou výroky
6 některých pozůstalých po obětech nemocničního vraha,
7 které jsme pořídili právě v tomto týdnu.

8 AF: Vždyť s námi nikdo ani nemluví. A co, čím by se, jak by se
9 vyrovnali? Nemocnice, ta na nic nereaguje a kdo by se s námi
10 vyrovnával na něčem?

11 LK: Zatím se s náma nikdo jako neto, nevyrovnal. Akorát jsme
12 byli, ve čtvrtek jsme byli v nemocnici v Brodě, to jako jsme
13 tam byli na pozvání. Tak tam jako byli i právníci, tak tam
14 jako řekli, že teda jako se proti tomu nebudou nijak, nijak
15 jako šprajcovat, nebo jak bych to řekla, a prostě že teda jako nám
16 vyplatějí to, co bysme měli požadovat. A když to, tak že
17 můžeme podat ještě nějakou jinou žalobu, že třeba jako jsme byli
18 nespokojeni s nemocnicí nebo tak nějak.

19 AF: A 21. prosince jsme byli v nemocnici, ale ten přístup těch
20 doktorů a toho všeho ... Byli jsme přímo teda u ředitele a jednali
21 s námi slušně, ale koukali na nás, jak kdybychom byli nějaký
22 zjevení.

23 LK: Oni nám tam přečetli takovej elaborát, jak prostě byl v tý
24 nemocnici a to všechno. No a teďka asi pravděpodobně
25 nečekali, že my se taky na něco zeptáme. No a my jsme se
26 teda začali ptát, no a prakticky nám, když se to vezme, ve fůru
27 věcech ani nedokázali odpovět. No, třeba jsme se ptali,
28 kdy naposledy sloužil pan Zelenka a oni to nevěděli.

29 M: I tyto výpovědi pozůstalých zaznamenala naše zpravodajka
30 Blanka Poulová právě v tomto týdnu. Začneme teď opět
31 u hejtmana kraje Vysočina Miloše Vystrčila. Pane hejtmane,
32 před dvěma měsíci jste právě v Otázkách prozradil, že kraj se
33 bude chtít s pozůstalými po obětech nemocničního vraha
34 vyrovnat mimosoudně. Vy jste se nakonec jako kraj na rady
35 právníků rozhodli počkat až do chvíle, kdy rozhodne soud
36 o viníkovi. Proč?

37 MV: To, co říkáte, není, není úplně přesné. Je to tak, že my naopak
38 skutečně se s těmi pozůstalými, respektive poškozenými
39 vyrovnat chceme. Bohužel se ukazuje, že pokud by mělo jít
40 o mimosoudní vyrovnání, tak my potřebujeme k tomu vyrovnání
41 právní důvod, protože kraj Vysočina hospodaří s veřejnými prostředky,
42 to jsou i vaše prostředky, pane redaktore, a my je bez správního
43 důvodu nemůžeme vydat. A jak tady na začátku bylo řečeno, my
44 dneska nemáme ani nálezy té znalecké komise. Já vlastně dneska
45 nevím, jestli naše nemocnice, Nemocnice Havlíčkův Brod je
46 odpovědnou nebo neodpovědnou osobou.

47 M: Kdy to tedy budete vědět, protože ...

48 MV: Ale to nic nemění na tom ... Počkejte, já to musím doříci.

49 M: Kdy to tedy budete vědět?

50 MV: To nic nemění na tom, že my chceme pomoci, my chceme těm
51 pozůstalým, těm poškozeným pomoci, a proto právní důvod pro
52 mě a já věřím, že i pro orgány kraje, jako je rada kraje a
53 zastupitelstvo, bude ta snaha pomoci, a já 6. února a potom
54 13. února předstoupím před orgány kraje, to znamená radu
55 kraje a zastupitelstvo kraje a budu navrhopvat zastupitelům,
56 aby zvážili možnost finančně pomoci formou finančního daru
57 těm jednotlivým případům. Mimo to ještě zítra budeme
58 jednat s naším generálním pojistitelem a i jeho se budeme
59 ptát, zda by nepřistoupil na jakousi mimořádnou pomoc, to
60 znamená, to je pomoc, která nezávisí na tom, kdo je odpovědný
61 a kdo není odpovědný, která nezávisí na tom, kdo je nositelem
62 jaké míry zavinění. To znamená, kraj dneska chce k té

63 finanční pomoci přistoupit proto, že půjde o jakési překlenutí
64 toho těžkého období, které dneska ti pozůstalí překonávají.
65 To je něco horšího než živelná pohroma. V tomto případě my ...
66 M: Upřesnil jste tedy ... Promiňte, upřesnil
67 jste tedy to, že se nebude čekat na soud, ale že do poloviny
68 února budou mít pozůstalí jasno, že dostanou nějaké odškodnění,
69 tedy ten mimořádný dar?
70 MV: A do poloviny února budou mít pozůstalí jasno o tom, zda
71 zastupitelstvo kraje, a nikdo jiný to nemůže udělat než ono,
72 pomůže, poskytne finanční pomoc, což je finanční dar,
73 který, pokud potom dojde k odškodnění, a já dneska neříkám,
74 kdo bude odškodňovat, tak to bude navíc, to bude částka, kterou
75 oni od kraje nyní dostanou, znovu opakuji, pokud o tom
76 zastupitelé takto rozhodnou 13. února, jako částku, která slouží
77 k překlenutí toho těžkého období. Například, když dneska někdo
78 si vyřizuje vdovský důchod, tak nyní může být bez prostředků,
79 nebo má k dispozici pouze jeden důchod a byl zvyklý žít ze
80 dvou důchodů. To znamená, to je ten důvod, proč my nyní budeme
81 nebo já budu navrhopvat, abychom přistoupili k této finanční
82 pomoci.
83 M: Můžete říci řádově, v jaké výši bude?
84 MV: V jaké řádově výši bude, rozhoduje zastupitelstvo kraje.
85 Představy ...
86 M: Váš návrh?
87 MV: ... naše, to znamená moje, případně některých dalších
88 radních, jsou v určité výši. Ale pokud já to dnes řeknu, tak budu
89 tlačit zastupitele do určitého rozhodnutí, a to nechci.
90 M: Když se na to podíváte, pane místopředsedo Rathe, považujete,
90 řekněme, vyrovnání se kraje s celým tím neštěstím, které asi
91 kraj nezpůsobil, protože to způsobil konkrétní zaměstnanec
92 havlíčkobrodské nemocnice, za dostatečné?
93 DR: Víte, tak mně trošku přijde skandální jednak, jak se to vleče,
94 těch lidí je mi velmi líto. A nesouhlasil bych s tím, že kraj
95 nenese žádnou odpovědnost. Podle mě nese, protože já, teď

96 říkám čistě svůj názor a moji zkušenost z krajských nemocnic,
97 kraje obecně i kraj Vysočina vypudily desítky kvalifikovaných
98 a zkušených lékařů, protože jim bylo líto je platit. Tito
99 lékaři ...

100 M: To, jak o nich mluvíte, že na to nemáte, že na to nemáte důkazy.
101 DR: Nechte mě domluvit. Ale máme na to důkazy ze statistiky.
102 Ti lékaři dnes působí v Anglii a Německu. Místo nich tam buď
103 není nikdo nebo jsou tam mladí, nezkušení lékaři třeba ze
104 Slovenska. Takže, kraje za to nesou zásadní odpovědnost. A teď
105 tady zcela zmateně a podle mě je to ukázka, jak se to vůbec dělat
106 nemá, vymýšlí nějaké dary. Copak jaksí ...

107 M: A kdyby je pak napadli právníci? Vždyť
108 jste slyšel to jasné zdůvodnění, že k tomu musíte mít právní
109 důvod.

110 DR: Tak to já myslím, že tady by se mělo jít jiným způsobem.
111 Objektivně zjistit míru zavinění jaksí, za co může jen ten vrah,
112 za co může systém, respektive vedení té nemocnice tím, že tam
113 nejsou ti zkušené lékaři, že tam neměli kontrolu a tak dále, že
114 na to nepřišli dřív, protože tam třeba ...

115 M: Pane místopředsedo, to může řešit
116 soud objektivně a víte, jak dlouho to tady trvá, to by trvalo
117 dýl než dar od kraje.

118 DR: Ne, já myslím, že v tuto chvíli ... No, ale dar od kraje řeší co?
119 To já mám pocit, že pan hejtman je poněkud zmatený,
120 protože ...

121 M: Takže, vy byste, vy byste čekal na soud?

122 DR: Nezlobte se, tady to odškodnění u soudu by, já už jsem to tady
123 řekl minule, mělo jít do řádu milionů. Podle mého soudu ...

124 M: Ale o tom rozhodnou soudy.
125 To by ti pozůstali čekali ještě další tři, čtyři roky, než se budou
126 odvolávat ...

127 DR: A takhle je chce kraj odbít nějakým darem, třeba dvacet tisíc.
128 No, to mi přijde hodně zvláštní.

129 M: Pane hejtmane, chcete je odbít?

130 MV: Prvně, prosím, pana doktora Ratha, aby, jestli hovoří o desítkách
131 lékařů, kteří odešli z krajských nemocnic, ať je jmenuje. Pokud
132 není schopen nyní jmenovat některé lékaře z nemocnic z Vysočiny,
133 ať se okamžitě omluví. To se dotýká velmi mé cti a cti pracovníků
134 našeho odboru. Prosím, jmenujte lékaře, kteří odešli z krajských
135 nemocnic z kraje Vysočina, protože byli vypuzeni. Čekám, pane
136 doktore, na ta jména. Další věc ...

137 DR: To je jednoduché, třeba pan doktor Bárta od vás
138 z jihlavské nemocnice. Jestli chcete, já tady s sebou seznam
139 nemám, ale klidně vám ho dát můžu. Například jste vypudili
140 pana doktora Bártu, když jste mě oslovil pane hejtmane, tak já
141 vám odpovím.

142 MV: Já vím, ale já mám tři věci ...

143 DR: Chcete, abych vám odpověděl?

144 MV: ... a potom odpovíte vy zase třemi věcmi.

145 DR: Ne. Chcete, abych vám odpověděl? Třeba zkušený anesteziolog,
146 pan doktor Bárta z jihlavské nemocnice působí už dva roky
147 v německé nemocnici. A s ním odešlo několik dalších jeho
148 kolegů z jihlavské nemocnice. Jestli chcete, já vám do týdne
149 nebo do čtrnácti dnů, tyto kolegy poprosím, aby dodali seznam
150 právě z vašich nemocnic, koho všeho jste vy za svoje hejtmánování
151 odtamtud vypudili.

152 M: Nevidíte tedy důvod omlouvat se, protože ...

153 MV: Zkušený anesteziolog pan Bárta
154 už lituje, že odešel z krajské nemocnice v Havlíčkově Brodě,
155 aspoň takové jsou mé informace.

156 DR: Ano, lituje už takhle asi tři roky.

157 MV: Další k tomu zmatení, k tomu zmatení ...

158 M: Ne, pojďme, ať se tady nehádáme
159 o seznam. Pánové, ať se nehádáme tady o seznam doktorů,
161 který si předáte a buď se omluvíte, či nikoliv. Můžete mi pane
162 hejtmane, ne ...

163 MV: ... seznam hejtmánů,
163 kteří byli poškozeni, že pan doktor Rath říká, nevyplácejte

164 peníze, my žádné překlenutí nepotřebujeme. To je naprostý
165 nesmysl.

166 M: A ta námitka, že to bude almužna ...

167 MV: I ministerstvo spravedlnosti i ministerstvo
169 spravedlnosti má nástroj, jak může pomáhat lidem v nouzi, které
170 potřebujeme k překlenutí. A zda to bude almužna, nebo nebude,
171 zase pan doktor Rath už dopředu ví s tím, že já říkám, že to
172 bude zastupitelstvo kraje a stoprocentně jsem přesvědčen o tom,
173 že to bude rozhodně více než dvacet tisíc. Nevím, odkud pan
174 doktor Rath tuto částku má a kde na ni přišel.

175 M: Promiňte, můžete nám, promiňte, můžete nám řádově říci, byť
175 nechci, abyste tlačil své zastupitele, ale řádově říci, o jakou
176 částku půjde? Jestli půjde, řekněme, o částku pohybující
177 se kolem půlmilionu, jak jsme slyšeli výpověď jedné
178 z pozůstalých, jak se s nimi bavili v havlíčkobrodské nemocnici?

179 MV: Pane doktore, vysvětlím. To, co my budeme navrhopvat, je
179 finanční pomoc, která je poskytována bez posouzení toho, kdo je
180 odpovědný a kdo jakou nese míru zavinění. Je to pomoc, která
181 slouží člověku nebo i obci někdy, když dojde k životní pohromě
182 nebo k něčemu horšímu, to znamená, slouží k překlenutí toho
183 těžkého období. A tudíž, pokud ..., ale bude finančním darem,
184 to znamená, pokud potom se ti lidé, a já věřím, že ano,
185 domohou odškodnění a třeba to odškodnění budeme poskytovat
186 i my jako nemocnice, nikoliv kraj, ten odpovědný není, to víme
187 dneska stoprocentně, tak v tom okamžiku my ještě vyplatíme
188 odškodnění. Toto bude jakýsi, neříkám, že bonus, ale
189 překlenovací částka, která bude navíc a bude více ...

190 M: Nemůžete ale naznačit řádově, jestli ...

191 MV: ...než dvacet tisíc. Já říkám, že sám osobně předpokládám,
192 že v případech, kdy došlo k tomu, že došlo k úmrtí toho pacienta,
193 to bude částka okolo sta tisíc korun.

194 M: Děkuji za jasné slovo. Děkuji pro tuto chvíli hejtmanovi
195 kraje Vysočina Miloši Vystrčilovi. Pane ministře, neukazuje se
196 celý ten případ, že by opravdu bylo dobré nějakým způsobem

197 změnit ta pravidla, aby pak nedocházelo k takovému zbytečnému
198 přetahování? Nebo, když víte, jak fungují české soudy, aby se na
199 to nečekalo pět let?

200 TJ: Odpovím vám. Tady je potřeba opravdu říct, a pan hejtman
201 to vysvětlil na závěr úplně jasně, že kraj se snaží ještě dříve,
203 než dojde k určení úplně viníků, všech viníků, to znamená,
204 jeden je znám, ale nejsou známi eventuální viníci v nemocnici,
205 takže je ochoten nějakým gestem pomoci těm pozůstalým.
206 To je důležitá zpráva z toho, co on říkal. Jinak v rámci
207 připravovaných prací, já tady mám složku, kde už je
208 legislativní plán ministerstva zdravotnictví, je jednoznačné
209 zadání, přezkoumání vůbec celé stížnostní agendy jako takové
210 a odškodňování. Jako první krok už je úkol zadaný asi před
211 měsícem, který se týká oné tabulky, která se přehodnocuje.
212 Takže, odškodňovací ...

213 M: Takže, bude vyšší, daleko vyšší částky za ...

214 TJ: Budeme vysoce
215 pravděpodobně i celý ten způsob budeme přehodnocovat
216 a použití té tabulky. Ale to je jenom první takový rychlý krok,
217 který můžeme udělat. Bohužel ta stížnostní agenda není řešena
218 dlouhá léta. Ve zdravotnictví je to problém, protože zákazník
219 ve zdravotnictví - pacient - má obtížnou pozici ve zdravotnickém
220 zařízení a když se domoci, jaksi dosáhnout svého práva, tak má
221 důkazní nouzi. Ono se mu strašně těžko vůči zdravotnickému
222 zařízení argumentuje, protože nezná veškeré ty finesy, proto
223 potřebuje nějaké zastání. Je to princip reklamace jakoby ve
224 službách, který známe, ale tam je to jednoduché. Tam, když
225 nám někdo špatně slepí botu, ona se nám rozlepí, tak my víme,
226 že tam dal špatné lepidlo nebo že provedl špatně práci. Takže, my
227 potřebujeme jednak zastání toho stěžovatele a jednak celý ten
228 proces udělat nezávisle.

229 M: Pane místopředsedo, je načase, že se změní tabulka, protože
230 vy už jste tady minule kritizoval to, že za ledvinu se dostávají ...,
231 například za špatně vyoperovanou ledvinu nebo když někdo

232 odejme, tuším, to byl případ v Hradci Králové, kde odejmuli
233 pacientovi zdravou ledvinu, že ty částky jsou směšné. Takže,
234 předpokládám, že vítáte krok svého nástupce přehodnotit tu
235 tabulku.

236 DR: Za prvé, to vítám, za druhé, ono budeme muset i víc žádat
237 soudce, já bych tady toho chtěl využít a pokud se na nás nějakí
238 soudci dívají, tak je skutečně požádat, aby se skutečně zamysleli
239 nad změněnou situací. Doposud ty nemocnice byly převážně
240 veřejné, to znamená, byly kontrolovány veřejnými institucemi.
241 V situaci, kdy ty nemocnice byly transformovány na obchodní
242 společnosti a budou dál privatizovány, to znamená, bude chtít
243 z nich někdo dostávat zisk ...

244 M: Vám nějak ty krajské, vám nějak ty krajské
245 nemocnice leží v žaludku.

246 DR: ... ne krajské. Jednu větu, abych to vysvětlil.
247 To je ten systém, jestli evropský nebo Spojených států. Proč se
248 ve Spojených státech tolik žaluje a jsou tam ty, řekněme,
249 odškodnění tak vysoké? No, prostě proto, že tam mají většinu
250 těch nemocnic v soukromých rukou a ten vlastník z nich chce
251 dostávat zisk za každou cenu tedy, to znamená i za cenu ušetření
252 na kvalitním personálu, ušetření na kvalitní léčbě, na kvalitních
253 přístrojích. Jediný, kdo nad tím může dbát a bránit tomu, jsou
254 rychlé a přísné soudy, které budou odsuzovat ty komerční
255 nemocnice k milionovým, až desetimilionovým odškodněním
256 za to, že svojí nekompetentní politikou snížili kvalitu péče
257 a poškodili ...

258 M: A k tomu není zapotřebí teď měnit podle vás právní
259 normy? Mělo by se to ...

260 DR: No, samozřejmě je dobře, když se ta tabulka vylepší,
261 ale současně bych chtěl skutečně velmi poprosit soudce, aby si
262 uvědomili, že ta situace v České republice se rapidně mění
263 a oni trošku, řekněme, shovívavěji hleděli na ty veřejné nemocnice,
264 protože věděli, že jsou pod kontrolou státu a dalších institucí.
265 Ale soukromé nemocnice už jsou dnes jen pod kontrolou

266 vlastně těch soudů.

267 M: Je na místě, pane ministře, takové ...

268 TJ: Je na místě, pane ministře, takové ...

269 M: Ale že tady byl stereotyp uvažování

270 soudců, jak naznačoval David Rath, že oni ...

271 TJ: Ale já teďka nechci, nechci něco

272 nařizovat soudcům, já chci hovořit o tom, že to je problém

273 našeho zdravotnictví, že to je to, co já už jsem dávno kritizoval

274 a že o tom, o čem já jsem hovořil, je mít nějaký nástroj, jak vyřídit

275 opravdovou stížnost, ale to je ještě neřeší třeba přístup zařízení.

276 A my víme, jak se chovalo státní zdravotnictví ke svým klientům

277 a jakým způsobem se zacházelo s lidmi. A to si můžeme tady

278 povykládat.

279 DR: Jednu větu. Pane ministře, prosím vás, fakt vás o to moc

280 prosím, přečtete si něco, jaký je zásadní rozdíl mezi právě třeba

281 americkým komerčním zdravotnictvím a britským, které je

282 založeno na NHS a porovnejte si počty soudů, výsledky, výši

283 odškodného, to koreluje. Ono vám to třeba, myslím, že o tom

284 váš náměstek ...

285 TJ: Pane Rathe, vy chcete vypadat jako odborník a zároveň

285 plno odborníků se dívá. Zrovna teď jste říkal úplný nesmysl.

286 Ale pojďme dál.

287 M: Pojďme k dalšímu, k dalšímu tématu.

288 DR: Pane ministře, spíš si doplňte znalosti.

289 M: Pánové si tady zatím řeknou, kdo si doplní znalosti a kdo jak vypadá.

Otázky Václava Moravce 4. 2. 2007

REPORTÁŽ

Václav Moravec - moderátor = M

Pavel Rychetský - předseda, Ústavní soud ČR = PV

Jiří Nykodým - soudce, Ústavní soud = JK

Pavel Hroboň - náměstek ministra zdravotnictví = PH

David Rath - stínový ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

Ton van Lierop - mluvčí Evropské komise pro vnitřní trh = TvL

Lubomír Chudoba - prezident České lékárnické komory = LCH

Václav Moravec - moderátor = M

Tomáš Julínek - ministr zdravotnictví (ODS) = TJ

David RATH- stínový a bývalý ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

1 M: Připlatíme si. Od dubna se má za léky platit po novu. Lékaři
2 varují, že se zdražením léků musejí počítat například alergici.
3 Na ministerstvu zdravotnictví se teď chystá nová léková
4 vyhláška pravidelně, řekněme, rituál. Ústavní soud se navíc
5 v tomto týdnu rozhodl udělat přítrž neprůhlednému stanovování
6 cen léků.

REPORTÁŽ

7 M: Ústavní soud zrušil vyhlášku ministerstva zdravotnictví o úhradách
8 léčiv i část zákona. Důvod? Rozhodování o cenách léků nemá
9 podle Ústavního soudu jasná pravidla a není možné se proti
10 němu bránit.

11 PR: Se zrušují dnem 31. prosince roku 2007.

12 M. Ministerstvo tedy získalo čas. Normu musí připravit do konce roku.

13 JN: Tak, aby nedocházelo k libovůli, tak, aby také nedocházelo
14 ke korupci, protože toto, takováto úprava vlastně vytváří
15 korupční prostředí.

16 M: Ústavní soud tak dal zapravdu skupině senátorů, mezi nimi
17 i současnému ministru zdravotnictví Tomáši Julínkovi.

18 PH: My právě proto, že jsme o té situaci věděli, tak ten zákon
19 připravujeme už někdy od sklonku minulého roku.

20 M: Bývalý ministr zdravotnictví David Rath ale kontruje - novela
21 už mohla dávno platit.

22 DR: Ten zákon byl Poslaneckou sněmovnou přijat, bohužel pan

23 tehdy senátor Julínek vyvinul velkou aktivitu v Senátu, aby
24 tato část z toho zákona vypadla.

25 M: Neprůhledné stanovování cen léků dlouhodobě kritizuje
26 Mezinárodní asociace farmaceutických společností, tedy
27 sdružení zahraničních výrobců léčiv. A České republice
28 teď hrozí řízení u Evropského soudního dvora.

29 TvL: Sledujeme informace, které dostáváme a případ prověřujeme.
30 Rozhodne se v následujících měsících.

31 M: Pacienty ale čekají změny. Od dubna podraží léky, hlavně ty,
32 které nemají prokázanou účinnost, jsou nahraditelné nebo ty,
33 které už zastaraly.

34 LCH: Jestliže chceme zavádět nové léky, musíme ty peníze buď přidat,
35 anebo prostě hledat někde jinde v úsporách.

36 M: Za jaké léky a o kolik přesně budou pacienti platit víc,
37 zatím ministerstvo zdravotnictví neřeklo.

konec REPORTÁŽE

38 M: A přitom je to ta klíčová věc, která zajímá vás, diváky a pacienty
39 a lidi, kteří konzumují léky, protože jsem dostal desítky otázek,
40 které právě souvisejí s léky. Pane ministře, už můžete odpovědět
41 na tu otázku, kolik v průměru podraží léky a kde se to zdražení
42 dotkne nejvíc lidí?

43 TJ: Tak jednak chci zdůraznit, že vyhláška vyjde od 1. dubna, že
44 v pátek v patnáct hodin byla vyvěšena na webu ministerstva
45 zdravotnictví a už se strhl velký humbuk, protože byl samozřejmě
46 politicky vybuzen. A teď je potřeba v klidu se o tom, o té
47 vyhlášce bavit.

49 M: Když David Rath zdražoval léky, tak byl také politický humbuk,
50 tehdy vy jste byl v opozici, takže humbuk za humbuk.

51 TJ: Já jsem uváděl kritiku toho, v jaké struktuře se šetří a na kom
52 se šetří. A jestli si vzpomenete, tak jsem zdůrazňoval, že se šetří
53 na pacientech, kteří jsou vážně nemocní a že jsou tam
54 některé nesrovnalosti a že se právě hradí zbytečně některá levná,
55 už problematická, zastaralá léčiva.

56 M: A teď ta námitka, že například alergikům to podraží, což jsou

57 také vážně nemocní pacienti. Můžete říci ...

58 TJ: To je trošku jako ... To není pravda,
59 to musím popřít. V té struktuře tak, jak to všichni uvidí,
61 to není pravda. To znamená, je to takové ..., říkám, visí to teprve
62 od pátku, a jak víte, prohlášení lékařů je někde ze začátku týdne,
63 to znamená, neměli ...

64 M: Nejde tedy o citelné zdražení?

65 TJ: Ne, nejde o citelné zdražení, jde o způsob hrazení některých
66 léčiv. Ten proces jsme nastartovali tak, aby už odpovídal aspoň
67 tak, jak nám dovoluje zákon, transparentní směrnici. Ústavní soud
68 vlastně potvrdil problém při stanovování úhrad léčiv a já jsem si
69 vlastně sám sobě zadal úkol jako senátorovi, protože jsem tu
70 stížnost podal já na vyhlášku, která opravdu v té době, když
71 byla vydána, zaváněla korupcí a neprůhledností. Takže, asi mi
72 nikdo nebude podsouvat, že jsem potom postupoval stejně.
73 To znamená, ten proces byl velmi průhledný, u něho byli přítomni
74 jednak výrobci léčiv jako přísedící, takže mohli vidět, jak ten
75 proces probíhá.

76 M: Takže, z vašeho pohledu je to první transparentní vyhláška.

77 TJ: Seděly tam patientské organizace včetně Svazu pacientů,
78 který potom prostřednictvím pana Olejára sice vydal protest.
79 8. 2. se sejdu s patientskou radou, znovu to bude se všemi
80 skupinami pacientů probráno. A hlavně ten proces, který teďka
81 byl nastartován do vydání vyhlášky, je odvolací proces,
82 ve kterém se budou firmy odvolávat. A ten proces je také
83 důležitý proto, že my budeme znovu ještě globálně pro některé
84 skupiny chronicky nemocných vyhodnocovat dopad, to znamená,
85 jaké budou mít doplatky.

86 M: V případě, že by se například u alergiků ...

87 TJ: Chci tady jasně říct, že je to
88 poprvé v novodobé historii ministerstva zdravotnictví, co
90 ministerstvo zdravotnictví přezkoumává, jaký má dopad léková
91 vyhláška na jednotlivé skupiny nemocných. A kdy měří
92 a dělá prognózu doplateků. A to se bude teďka odehrávat.

93 Ono se to odehrávalo už v tom procesu, ale teď se znovu
94 vezme z hlediska třeba nějaké skupiny nemocných, kteří
95 berou standardně třeba pět, šest léků, aby se vyhodnotila
96 sumarizace těchto léků.

97 M: A můžete tedy naznačit u těch lidí, kteří jsou vážně nemocní,
99 jsou odkázáni na léky, pokud dojde ke zdražení, tak jaké
100 v průměru bude? Můžete takovou částku říct?

101 TJ: V průměru za celou, za celou tu vyhlášku je to v průměru
102 sto padesát korun za rok.

103 M: Sto padesát korun za rok v průměru.

104 TJ: Ale ve struktuře, ve struktuře je to tak, že ti, kteří jsou
106 vážněji nemocní, kteří jsou vážněji nemocní, dostávají vyšší
107 úhrady, zároveň některé léky, ponížujeme u nich úhradu, protože
108 nejsou účinné. Já chápu, že momentálně třeba lék Agapurin,
109 Trental, další názvy, ať se na mě firmy nezlobí, tak účinná látka
110 pentoxifilin, kterou má možná teďka napsáno plno lidí, je
111 problematický lék a u něho jsme snížili opravdu úhradu.
112 Ale existuje hned vedle modernější lék, kterej je účinnější,
113 lepší ...

114 M: A vy říkáte, že v průměru doplatek za rok sto padesát korun

115 TJ: To znamená, celé je to motivováno tím, aby lékaři
116 se naučili lépe preskribovat, aby chroničtí nemocní měli svoje
117 léky, aby měli moderní, moderní terapii a aby ti, kteří mají
118 vážné onemocnění, a těch je velmi málo, ti, kteří byli poškozeni
119 tou minulou vyhláškou právě tady pana poslance, to znamená ...

119 DR: Pane redaktore ...

120 TJ: Nechte mě ještě
121 domluvit ...

122 DR: No, ale abyste nemluvil až do konce programu jako jo.

123 TJ: Já ještě chci dokončit větu. Tak ty naopak jsou chráněni.
124 To jsou většinou onkologicky nemocní, kteří dostávají moderní
125 léky. Několik desítek léků vstoupilo moderních na trh právě
126 proto, že jsme jim dali úhrady a že jsme umožnili, aby vstoupili.

127 M: Teď jste snad uklidnil pacienty, že sto padesát korun ročně

128 v průměru a že jde o první transparentní vyhlášku, pane
129 místopředsedo.

130 DR: Ne, pane redaktore, tady zazněla taková snůška, snůška
131 nepravd, nesmyslů ...

132 TJ: ... ověření, jestli je to pravda.

133 DR: Budete mi skákat do řeči? Já jsem vás teď poslouchal
134 asi pět minut ...

135 TJ Poslední moje slovo.

136 DR: ... mluvit v kuse, tak bych docela prosil, abyste mi dali
137 podobný prostor.

138 M: Já jsem nechal domluvit ministra zdravotnictví.

139 DR: Dobře. Já mám pocit, že pan ministr buď neví, co tam je napsáno
140 nebo že je na Měsíci a žil na Měsíci. Tak předně, tato vyhláška
141 snižuje zásadním způsobem léky u nejdůležitějších skupin,
142 které berou statisíce lidí, jako jsou léky proti vysokému tlaku,
143 cukrovce, depresím, osteoporóze, žaludečním vředům. Tyto
144 léky buď byly dnes bez doplatku nebo měly doplatek nějakých pět,
145 deset korun na balení. Já tady mám analýzu, z které jasně
146 vyplývá, že tam ty doplatky jdou třeba z dvaceti korun na sto
147 korun, z třiceti korun na sto padesát korun. Takže...

148 M: A tam je modernější lék, který ...

149 DR: Prosím vás, to jsou léky zcela zásadní, kterých jsou stovky
150 a tisíce, a jsou to léky velmi účinné. Teda k té námitce, pane
151 ministře, pokud byste připustil, že v České republice jsou
152 registrovány neúčinné léky, sám dobře víte, že to nesmí být.
153 Prostě registrovat neúčinný lék nelze. A pokud to vámi řízený
154 SÚKL dělá, tak je to chyba vašeho ministerstva, že máte
155 registrovány neúčinné léky. Čili, každý lék, který je registrovaný
156 jako lék, je označen jako lék a je na předpis a je registrován
157 v České republice, musí být účinný. Když někdo říká, že není
158 účinný, tak o tom neví vůbec nic.

159 M: Pane místopředsedo, vy jste ...

160 DR: Ještě, nechte mě domluvit, pan ministr tady
161 mluvil ...

162 M: Ano, ale já jsem ho také přerušoval a chci odpověď. Od ministra
163 Julínka jsem slyšel – sto padesát korun na rok maximální
164 zdražení.

165 DR: To je nesmysl.

166 M: Říkáte vy, že to je nesmysl.

167 DR: Sto padesát korun minimálně na měsíc, to znamená ...

168 M: Podle vaší analýzy to
169 je desetinásobné zdražení, než uvádí Tomáš Julínek.

170 DR: To je desetinásobné zdražení. Bude to pro ty lidi neuvěřitelná
171 zátěž a netýká se to jenom v uvozovkách těch nejrozšířenějších
172 léků na ten vysoký tlak a tak dále a žaludeční vředy. Mimochodem
173 týká se to i léků, vy jste mě minule školil, bylo to na Nově někdy
174 před volbami, kdy jste říkal, jak ti pacienti, kteří mají ty
175 vážné choroby, doufám, že slepotu považujete za závažné
176 onemocnění. Tak si představte, pane ministře, že z té vaší
177 vyhlášky ten, kdo má degeneraci sítnice, což jsou starší občané,
178 si bude muset za jednu aplikaci toho léku zaplatit sedm tisíc.
179 Čili, tak vy jste geniálně ...

180 TJ: Což je méně než předtím.

181 DR: To není pravda. Takže, sedm tisíc. Tu aplikaci potřebuje
182 několikrát, ta většinou nestačí jednou, takže doplatí
183 jednadvacet nebo ...

184 TJ: Je to méně než předtím.

185 DR: Není to méně než před tím, běžte se na to podívat. Čili, takto
186 vy plníte své sliby. Prostě vy jste si z lidí dělali legraci,
187 slibovali jste jim, že jim žádné ceny nezvednete, tvrdili jste,
188 jak báječně to uděláte, a ono je to stonásobně horší, než co kdy
189 dělal jakýkoliv ministr za sociální demokracii.

190 M: Vy tedy tvrdíte, pane místopředsedo, ne, promiňte, vy tedy
190 tvrdíte, že to bude desetinásobné zdražení než uvádí Tomáš Julínek,
191 v průměru ...

192 DR: Pokud to realizuje, pokud to realizuje, pokud to podepíše.

193 M: Pokud to uskuteční. Ale, ale Tomáš Julínek a ODS se zavázala ...

194 DR: Ještě můžu ...

195 M: Promiňte ...

196 DR: Ještě řeknu

197 o té transparentnosti. Tam bych chtěl, to je taky důležité ...

198 M: Tak ale jednou

199 větou.

200 DR: Jednou větou. Pane ministře, za prvé, vy nejenže jste to

200 neztransparentnil, ale vy jste to ještě víc zatmíl a půjdou na vás za

201 to žaloby a možná i trestní oznámení, protože vy jste nedodrželi

202 ani termíny a postupy, které máte na webu nebo měli jste na

203 webu, které si i někteří nechali stáhnout a notářsky ověřit, aby bylo

204 vidět, jaký rozdíl, jak jste úplně nedodržovali ani váš příkaz, který

205 jste podepsal. Čili, teď je to totálně netransparentní, nasypali

206 jste to nesmyslně bohatým zahraničním farmaceutickým společnostem

207 a zaplatí to čeští důchodci.

208 M: Chcete tím říct, že vy podáte trestní oznámení?

209 DR: No, já nevím, jestli já, ale pokud mě někdo vyzve a dá mi ty

210 analýzy, které jsem viděl a neudělá to někdo jiný, tak mi asi

211 nic jiného nezbyde.

212 M: Pane ministře, vy jste porušovali postupy ...

213 TJ: Ale ne, tady je to politicky dramatizováno

214 protože ...

215 DR: To není zdramatizováno.

216 TJ: Poslední, poslední dobou tandem Paroubek-Rath jako zpolitizovali

217 a zase se vrátili k předvolební rétorice a spadlo to bohužel

218 na technickou normu, jako je léková vyhlášky, o které já bych

219 se normálně bavil s panem předsedou zdravotního výboru úplně

220 v klidu a bavili bysme se, kterému pacientovi on si myslí,

221 že to ublíží, my bychom mu to vysvětlili. Teďka je, teďka dva

222 měsíce na to, abyste takovéhle poznatky mohl přinést na

223 ministerstvo zdravotnictví nebo bychom se mohli domluvit

224 na zdravotním výboru, tam bychom si všechno řekli, do vyhlášky

225 je času dost. My vám podáme důkazy, zřejmě nemáte úplně

226 přesné informace, ale nemusíte dělat okolo takový humbuk

227 a strašit pacienty.

228 M: My pak uvidíme potom ...

229 DR: Ale já vám opakuji jen vaše věty, které jste mi
230 říkal třeba na Nově před volbami, že to je asociální. A vy
231 teď děláte stonásobně horší věci.

232 TJ: Ale vy jste nikomu takový proces neumožnil. Prosím vás,
233 řekněte divákům, zda zástupci pacientů byli u vyhlášky,
234 kterou jste dělal vy. Byl tam Svaz pacientů?

235 DR: Samozřejmě, že připomínali ...

236 TJ: Byl tam Svaz pacientů přítomen? Ne, odpovězte mi
237 na tu otázku. Byl Svaz pacientů přítomen? Koalice pro zdraví
238 byla přítomna?

239 DR: Svaz, Koalice přítomna ...

240 TJ: Byly přítomny firmy, aby viděly, jak to probíhá, co
241 tam děláte?

242 DR: Koalice pro zdraví, tu vedl váš, váš hlavní ...

243 TJ: Proto to vyvolávalo obavy, že se
244 něco stane. Já mám otevřený proces, na který se můžete
245 podívat. A vy tady začnete strašit lidi.

246 DR: Nebudem se takhle překřikovat.

247 M: Nebudete se překřikovat, protože tomu udělám, pánové přítrž.

248 DR: Víte co, pane redaktore, to je nefér. Tady pan na mě ministr
249 chvilku hulákal, že jsme dělali pánbůh ví co. Já bych chtěl říct
250 jednu věc. Za prvé, Koalici pro zdraví vedl váš, dneska vaše
251 pravá ruka. Za druhé, proti vám a proti vaší vyhlášce se teď
252 staví Svaz pacientů, který ji označil za asociální, nebezpečnou
253 pro pacienty. Tak já nevím, jak to vedete, pane ministře.

254 TJ: Svaz pacientů byl přítomen té vyhlášce a byl velmi aktivní
255 a jeho připomínky se zapracovávaly.

256 M: Tak pojďme, pojďme k úplně jiné ...

257 TJ: Panu Olejárovi to vysvětlíme ve čtvrtek.

258 M: Ne, to si budete muset ještě vysvětlit, protože tady je, tady je ...

259 DR: Dáte mu palečnice,
260 nebo ho posadíte na americká kamna?

261 TJ: Já to nedělám, já takové metody nepoužívám.

262 DR: Ne, no, tak když pan ministra tady takhle trochu vyhrožuje ...

263 M: Prosím vás, dost,

264 dost! Pojdme se bavit ještě o jedné věci, která také padla před

265 volbami, že se stanoví strop doplatků a příplatků ve výši tři

266 tisíc korun, což byl váš závazek, pane ministře, když jste

267 vstupoval do této pozice. Tak mi, prosím pěkně, řekněte,

268 kdy to bude stanoveno a jestli už je možné, že by s tím pacienti

269 mohli počítat v letošním roce? Když některým podrazí léky,

270 zda bude stanoven strop a hlavně, jak se to bude zjišťovat, kdy

271 pacienti zaplatili tři tisíce, to znamená, že už budou mít

272 léčbu zdarma?

273 TJ: Tam je potřeba bohužel změna zákona, předpokládám velkou

273 vstřícnost právě poslanců z toho levého spektra, protože je to

274 sociální klauzule každopádně na lékovou vyhlášku, ať je taková,

275 nebo maková, ať si o ní myslíme cokoli. Takže, počítám s tím,

276 že budou vstřícní. Ale přestože, i když budou vstřícní, tak to bude

277 trvat více než rok, to znamená, že to bude v roce 2008. To dříve

278 nelze bohužel podle dnešního zákona udělat.

279 M: V roce 2008 bude schválen zákon, pokud projde, to znamená,

280 že by ten strop byl od 1. ledna 2009.

281 TJ: Ano, my chceme nový zákon o veřejném zdravotním pojištění

282 nebo jeho významnou novelu, která by to měla obsahovat.

283 Prostě bohužel teď nám v tom brání ..., my máme technicky tuhle

284 záležitost zpracovanou. Je zpracována tak, že pacienta by se to

285 vlastně vůbec netýkalo, že je to záležitost lékáren, které vykazují

286 tento doplatek a pojišťovny, které si ho zjišťují a evidují u každého

287 pacienta a pak prostě vám pošlou složenku, že vám vrací peníze.

288 M: To znamená, oni budou muset zaplatit a pak se jim to bude

289 zpětně vracet.

290 TJ: Pojišťovna podle dnešního zákona právě nemůže vrátit ty peníze

291 a to nám v tom brání, není to ... Technicky už to máme

292 vymyšleno, ale ...

293 M: Budete vstřícní, pane místopředsedo Rathe, jako

293 opozice? To znamená, slyšel jste to praktické řešení. Pokud

294 budete vstřícní a pokud to začne platit, tak od 1. ledna roku 2009
295 stanovení stropu a peníze by se vracely zpětně pacientům.

296 DR: Tak obecně my jsme vždycky vstřícní ke všemu, co má hlavu,
297 patu a je rozumné.

298 M: Ted' řeknete, že to nemá hlavu a patu, předpokládám.

299 DR: No, já zatím nevidím, jak je to napsáno, ale mám v tuhle
300 chvilu několik pochybností. První z nich je, že v průměru každý
301 občan doplácí za rok asi osm set korun, důchodce asi čtrnáct set
302 korun za rok. A pan ministr Julínek a ODS to chce zvednout
303 na tři tisíce. Čili, já nevím, jestli to není příliš strmý nárůst
304 z těch čtrnácti set ...

305 TJ: Pochopil jste, že je to limit?

306 DR: ... a osmi set až na ty tři tisíce. Čili, nevím,
307 jestli to bude pro nás, zrovna toto číslo přijatelné.
308 To se musí spočítat.

309 M: Vy si myslíte, že by mělo být nižší?

310 DR: No ne, tak pokud někdo dnes doplácí v průměru čtrnáct set a
311 najednou to skočí na tři tisíce, tak je to pro řadu důchodců
312 a rodin s dětmi docela zátěž.

313 M: Můžete říci, že to číslo rozporujete tedy?

314 DR: No, musíme ještě to nechat spočítat, jak to může, může působit
315 na ty sociálně slabé.

316 TJ: Můžu to vysvětlit?

317 DR: Druhá věc, druhá věc, která s tím souvisí, jak ten systém
318 sledování bude vytvořen, protože ono taky mohou existovat
319 modely, které jen za systém sledování těchto doplateků může
320 stát řadu miliard. To znamená, jestli to budou čipové karty
321 nebo nebudou čipové karty, jestli někdo bude chodit s nějakými
322 účty. Čili, bude hodně záležet na tom, jak ten systém bude
323 technicky nastaven, aby nás nestál víc, než přinese, protože
324 ono já si dovedu představit jaksi model, kdy by to klidně stálo
325 pět, šest miliard jen správa toho systému, to, že někdo sleduje
326 ty účty a spočítá to.

327 M: Tolik peněz?

328 DR: No, klidně, když to uděláte přes čipové karty, tak klidně.

329 M: Může nám tedy Tomáš Julínek vysvětlit ... Pane ministře,

330 máte už to promyšleno, jak říká David Rath, jak to technicky ...

331 TJ: Já jsem to už řekl

332 technicky, to už jsem řekl ...

333 M: Já jsem to už řekl technicky, to už

334 jsem řekl ...

335 TJ: Není potřeba k tomu nějaký zvláštní nástroj. Pojišťovny

336 jsou schopny tuto vratku udělat, ale ony teďka podle zákona

337 nemohou udělat, protože zákon jim to zakazuje. Jinak technicky

338 už je to vymyšleno, my jsme už jednali s lékárníky.

339 M: Takže, pojišťovny jsou schopny ...

340 TJ: Já myslím, že je zjevný, že pan poslanec

341 nepochopil jednoduché slovíčko limit. Limit je limit tři tisíce korun

342 a nic to nemění na tom, a teďka ho opravím, že průměrně se doplácí

343 sedm set korun a důchodci průměrně dvanáct set korun, to je i po

344 té naší vyhlášce tak, jak to bude. Ale nám se jedná, nám se jedná ...

345 DR: ... po vyhlášce, víte.

346 To je před tou vyhláškou.

347 TJ: To je po vyhlášce.

348 DR: Vždyť jste jí ještě nevydal, jak to můžete vědět?

349 TJ: No, to je propočet samozřejmě. To znamená, limit, limit bude

350 stanoven tři tisíce korun a my se snažíme především ošetřit

351 skupinu asi sto padesáti tisíc až dvě stě tisíc občanů, kteří mají

352 až dvanáct tisíc doplatek. To je ty, které, na které jsem vás

353 upozorňoval už v minulém období, když vy jste dělal ministra.

354 Vám to bylo jedno, těch sto padesát tisíc lidí. A to je to, na kterých

355 mně záleží.

356 DR: Pane ministře, záleží, na čem doplácí, že jo.

357 TJ: Tam je opravdu dvanáct až čtrnáct tisíc lidí.

358 DR: No, vám záleží hlavně na těch, na těch firmách.

359 TJ: Čtrnáct tisíc korun na doplatecích a tři tisíce korun potom brání

360 tomu, aby se dostali do nouze nebo byli vyloučeni z léčby ...

361 M: Stručně

362 řečeno ...

363 TJ: ... někteří

364 pacienti, kteří mají opravdu vážné nemoci, smrtelné nemoci,

365 a přitom mají sociální problém.

366 DR: Poznámka.

367 M: Ne. Uděláte tedy maximum, aby to fungovalo od 1. ledna roku

368 2009. Poslední slovo.

369 DR: Poznámka. Víte, ono, my si musíme, a to jsme my vždycky

370 se dívali, abychom zbytečně za ty drahé zahraniční léky neplatili

371 víc než v zahraničí, to vy jste vůbec nedělali. A za druhé, zda ti

372 lidé, kteří mají takto vysoké doplatky, je skutečně musí mít,

373 nebo existuje stejná, ale podstatně levnější alternativa. Vaše

374 systémy a vaše návrhy, pane ministře, vedou totiž a jsou velmi

375 vstřícné vůči těm nehorázným některým výrobcům zahraničních

376 léků, kteří Českou republiku berou jako Klondike a dusí nás.

377 A vy jim ještě budete místo toho, abyste s nimi vedli určitou válku

378 o snížení jejich cen a hledali alternativy stejné, ale levnější, tak

379 naopak hledáte, jak jim ty peníze úplně nesmyslně, nesmyslně ...

380 TJ: To byl ale základní

380 princip jednání, samozřejmě, pokud existuje levnější lék,

381 dotahují se na něho ty ostatní. Toto se jedná o léčiva, která nemají

382 alternativu, jsou pro vážně nemocné pacienty ...

383 DR: Nemáte pravdu.

384 TJ: ... kteří mají problém.

385 M: Ne, pánové, jak to vidíte, pánové a dámy, tak teď v tomto

386 pořadu, tak o nervy a o zdraví asi bude zřejmě i politická hádka

387 o zdravotnické reformě jako celku. Teď jste to viděli na příkladu

388 lékovou politiky.

Otázky Václava Moravce 4. 2. 2007

REPORTÁŽ

Václav Moravec = M

Mirek Topolánek - premiér (ODS) = MT

David Rath - stínový ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

Václav Moravec - moderátor = M

Tomáš JULÍNEK - ministr zdravotnictví (ODS) = TJ

David RATH - stínový a bývalý ministr zdravotnictví (ČSSD) = DR

1 M: Topolánková vláda chce přijít se zásadními změnami ve
2 zdravotnictví - posílení postavení pacientů, přeměna zdravotních
3 pojišťoven na akciové společnosti, zavedení poplatků za
4 recept či pobyt v nemocnici a to jsou některé změny, se kterými
5 počítá kabinet. Reformu chce připravit po konzultacích s opozicí.

REPORTÁŽ

6 MT: Chceme, aby reformy, se kterými přicházíme, měly širší
7 legitimitu a klíčové návrhy budeme konzultovat prostřednictvím
8 k tomu zřízených expertních komisí.

9 M: Komise k reformě zdravotnictví bude jednou z prvních,
11 kterou chce vláda Mirka Topolánka ustavit. Předseda vlády to
12 slíbil před třemi týdny právě v Otázkách. Už dnes je ovšem
13 zřejmé, že opozice má k vládním představám reformy
14 zdravotnictví zásadní výhrady.

15 DR: V podstatě ten program přináší privatizaci zdravotních pojišťoven.
16 Dámy a pánové, privatizaci dvou set miliard zdravotní daně,
17 kterou každý občan musí povinně platit. No, to je přece báječný job,
19 kdo by ho nechtěl. Uvědomte si, že dvě stě miliard skončí
20 na účtech akciových společností, které některé už od začátku
21 budou soukromé, některé postupem času.

22 M: A tím výhrady nejsilnější opoziční strany zdaleka nekončí.

23 DR: Program ve zdravotnictví přináší ještě další zajímavost, takzvané
25 individuální účty, myslí se nebo nazývají se osobními účty.
26 V podstatě asi si každý budeme spořit na svém účtu u zdravotní
27 pojišťovny, bude to zdravotní pojišťovny stát, tedy nás, protože
28 oni mají naše peníze, nějakých pět až deset miliard, správa takových
29 účtů a bude zajímavé, co se stane s dluhy na těch účtech, protože
30 zdravotní péči aktuálně konzumuje takových dvacet procent,

31 z toho asi pět procent zkonsumuje prakticky nejvíc, protože jsou
32 těžce nemocní.
33 M: Ministr zdravotnictví Tomáš Julínek už při jednání Poslanecké
34 sněmovny o důvěře Topolánkově vládě prohlásil, že některé
35 body ve vládním programu konzultoval se sociálními demokraty.
36 Rathovu kritiku proto vnímá jako účelovou.

konec REPORTÁŽE

37 M: A zatím se z vystoupení některých sociálních demokratů může
38 zdát, že jsou vůči vládním změnám ve zdravotnictví nulově
39 tolerantní. Abyste to popřel, Davide Rathe, že nebudete
40 uplatňovat nulovou toleranci, což váš předseda říká, že nebudete
41 uplatňovat v Poslanecké sněmovně, existují z vládního programu
42 nějaké dvě, tři změny, pro které si dovedete představit
43 ve zdravotnictví, že zvednete ruku?
44 DR: Pane redaktore, vy byste zvedl pro Bílou horu ruku? Já vnímám
45 ten program, jak byl předložen, jako něco jako Bílá hora českého
46 zdravotnictví. To znamená, že tady nejde vůbec o kvalitu péče,
47 lepší podmínky pro pacienty nebo zdravotníky, lepší zdravotnictví,
48 ale celé to je koncipováno a na mě to celé dělá dojem, že je to
49 v podstatě jenom k tomu zprivatizovat majetek jednak nemocnic,
50 který je přes dvě stě miliard, a jednak správu dvou set miliard
51 zdravotního pojištění dostat nějakým, nějaké úzké skupině pár
52 desítek lidí, kteří z toho budou mít fantastické peníze ...
53 M: Rozumím-li vám
54 správně, tak je to Bílá hora z vašeho pohledu, to znamená,
55 musíte být nulově tolerantní.
56 DR: No ne, tak ...
57 M: Z toho, co říkáte, to zatím tak vypadá.
58 DR: Rozumíte, pokud pan ministr a ODS neustoupí z těchto z mého
59 pohledu a z našeho pohledu naprosto šílených nápadů, které
60 skutečně mohou skončit, snad, když hledám příklad, jenom
61 jak skončily české banky v polovině devadesátých let za vlády
62 Václava Klause, to znamená se stamiliardovými dluhy, které jsme
63 museli platit my všichni a dodnes je platíme, tak jestli nechceme

64 riskovat totéž, že nastane ve zdravotnictví, kde ještě navíc vedle
65 peněz jde i o život, tak my budeme mít jen dost práce zabránit
66 téhle Bílé hoře.

67 M: Tady jste slyšel sousloví Bílá hora českého zdravotnictví. Něco
68 takového chystáte, pane ministře?

69 TJ: Tak já už jsem říkal, že Paroubek s Rathem se vrátili k jakési
70 předvolební rétorice a je zase znovu polární a konfrontační.

71 M: Vy jste připraven na tu nulovou toleranci vůči ...?

72 TJ: No, mě to spíš mrzí,
73 protože jednak před volbami jsme si to už dost užili a teďka
74 jsme přistoupili k nějakým jednáním a v rámci toho jednoho
75 jednání, kdy dokonce sociální demokrati měli naději, že budou
76 ve vládě, tak postoje sociálních demokratů včetně pana
77 poslance Ratha a Paroubka byly úplně jiné. Tenkrát měli šanci,
78 tenkrát měli šanci si získat ...

79 DR: Pane ministře, nemluvíte pravdu, nemluvíte
80 a vy to víte. Vždyť jsme tam seděli u těch jednání.

81 TJ: Nechte mě domluvit. Můžu vás poprosit, abych mohl domluvit?

82 DR: Proč nemluvíte pravdu?

83 TJ: Ne, já musím říct úplně jasně divákům, že ...

84 M: Vy mi spíš řekněte,
85 ať tady se dostaneme ještě k něčemu konkrétnímu, Mirek
86 Topolánek tvrdil, že by měla být stanovena expertní komise.
87 Kdy bude ustavena na reformu zdravotnictví ta expertní komise?

89 TJ: Ano, já se k tomu vrátím a dopovím to, co jsem chtěl. To, co je
90 ve vládním programu, bylo projednáno tady s panem poslancem
92 Rathem. Když měl naději, že budou mít účast ve vládě, opravil
93 jen některá slovíčka /nesrozumitelné/.

94 DR: Pane ministře, nemluvíte pravdu.

95 TJ: Jakmile jsme ...

96 M: Ne, promiňte ...

97 TJ: Nechte mě domluvit, to je strašně důležitý
98 pro diváky.

99 M: Promiňte, pane ministře, já jenom řeknu jednu větu ...

100 TJ: Jakmile se dostalo na to, že
101 nejsou ve vládě, jsou zase na té jednoduché rétorice o bohatých
102 a chudých.

103 DR: Pane ministře, nemluvte nepravdy.

104 M: Pane místopředsedo, vy teďka nic neříkejte, mlčte, vydržte chvíli
105 mlčet. Pane ministře ...

106 TJ: Už jsem připraven hovořit o komisi.

107 M: Pane ministře, vy taky chvíli mlčte. Nikdo vám u toho nesvítí,
108 takže nikdo neví, co mezi vámi zaznělo. Tudíž nebavme se o tom.

109 DR: Tam je zápis.

110 TJ: Tam bylo svědků plno.

111 DR: Tam jsou svědci i písemný zápis, který jsem rozposlal všem
112 novinářům.

113 M: A v tom písemném zápisu je, že jste s tím nesouhlasili, zatímco
114 Tomáš Julínek tvrdí, že když jste ...

115 TJ: To si dělali poznámky sociální
116 demokraté, ale existuje výsledný dokument.

117 M: A tam to není?

118 TJ: Ne.

119 M: Takže, se tady budem ...

120 DR: Ne, nezlobte se ...

121 M: Podívejte se, pánové, jestli nechcete marnit čas ...

122 DR: Ale tohle ...

123 M: ... televizních
124 koncesionářů, vy říkáte, že ministr lže, ministr říká, že nelže,
125 že lžete vy.

126 DR: Ale to je černé na bílém prostě.

127 M: Že někdo z vás lže.

128 DR: Ne, my bysme nikdy nekývli na akciové společnosti a privatizaci
129 zdravotních pojišťoven a vy jste to tam ...

130 TJ: Ano a vy jste tam nechtěl to slovíčko.

131 DR: Ano, ano, takže vidíte, kdo mluví pravdu.

132 TJ: Aby vás to neuráželo, nechtěl jste to mít, jinak ten text je úplně
133 stejnej. Ale v pořádku, já vám řeknu ty komise.

134 DR: Ale tyto zásadní věci tam nejsou. Taky bysme nekývli na
135 privatizaci nemocnic, to tady taky potvrďte.

136 TJ: Já bych ..., tam žádná privatizace nemocnic nebyla, ani
137 na začátku.

138 M: Komise.

139 TJ: Komise, to je přesně ten nástroj, který by měl zabránit
140 takovýmhle přestřelkám a té silové rétorice, kterou bohužel
141 sociální demokracie zahájila poté, co se nemohla do té vlády ...

142 M: Tak se do ní
143 nepouštějte. Ted' vy něco řekněte, vy jste zase řekl ...

144 TJ: Já se do ní
145 nepouštím. Já jenom chci říct, jaký nástroj já chci použít, abychom
146 se mohli dostat k nějakému jednání.

147 M: Tak mi řekněte komise. Kdy vznikne?

148 TJ: Komise, komise je připravována, my jsme čekali na důvěru
149 ve vládě a několikrát jsme přepracovávali zadání pro tuto
150 komisi, protože mám velkou obavu z bezbřehé diskuse a právě,
152 když zažíváte naše diskuse tady, tak bych strašně nerad, aby se
153 něco takového odehrávalo u kulatého stolu. Já bych chtěl, aby to
154 bylo věcné prostě. Takže, je strašně důležité zadání a velmi
155 důležitý je nezávislý koordinátor, kterého by akceptovaly všechny
156 strany, aby to nebylo jako diktát od ODS nebo abychom my
157 neříkali, co teda se má stát ve zdravotnictví.

158 M: Tak ted' stručně, jaké zadání ...

159 TJ: Ta zadání, má dvě části ted'ka potom,
160 co jsme to trochu přepracovali, a to je důraz na analytickou část,
161 to znamená především se shodnout na tom, co je v českém
162 zdravotnictví špatně a co nám hrozí v nejbližších letech, protože
163 veškeré tyhle debaty v parlamentu ukazují na to, že zajedno nejsme,
164 že možná sociální demokracie nevidí ty hrozby, které vidíme
165 my a je potřeba si o tom podat důkazy. To je za první.

166 M: Ona vidí Bílou horu, to je jedna věc. A ted' ta analytická část.

167 TJ: To, co je ted'ka připravováno v legislativním plánu, je z poloviny
168 něco, co mělo být uděláno už před deseti lety, jako zákon

169 o zdravotnické záchranné službě, takže my doháníme ten
170 právním rámcem. A pak je tam vlastně institucionální příprava pro
171 to, aby se vůbec mohlo v budoucnosti něco realizovat, to znamená,
172 aby byl zlepšený dohled nad zdravotním pojištěním.
173 Je to přesně naopak. My chceme konstituovat dalek přísnější
174 dohled nad zdravotním pojištěním. Ale to je ...

175 M: To je ta druhá část.

176 TJ: To je něco, co je v legislativním plánu. Ale to, co by ta komise
177 měla, o čem by se měla bavit, by se měla bavit o dlouhodobé
178 vizi českého zdravotnictví, to znamená střednědobé a
179 dlouhodobé, to znamená pět až deset let, abychom věděli,
180 co nás čeká a kam máme jít. Ono spoření, které bylo nekorektně
181 zmíněno v tom šotu, není předmětem legislativy, to bude právě
182 předmětem jednání té komise, protože my budeme, my
183 navrhujeme spoření, ano, to je pravda, pro budoucnost. Ale já
184 se budu ptát sociálních demokratů, co navrhnou oni, abychom
185 zajistili pro generaci, která je teďka dvacetiletá, zdravotní péči,
186 až jim bude šedesát. A to je ...

187 M: A kdy bude ta komise ustavena?

188 TJ: Je to otázka měsíce, já doufám, že do měsíce. Koordinátora už
189 máme, to byla nejtěžší záležitost.

190 M: A předpokládáte, že nabídnete Davidu Rathovi jako ...

191 TJ: Já samozřejmě respektuji
192 nominace, nominace předsedů stran, kteří tam nominovali
193 a pan poslanec Rath mezi nimi je. Akorát předpokládám, že se
194 k tomu bude stavět trochu jinak než v těchhle debatách.

195 M: To znamená, budete věčný. A co říkáte tomu zadání, jak ho
196 popsal Tomáš Julínek, pane místopředsedo, té komise?

197 DR: Víte, mně nejvíc vadí na tom, když někdo něco jiného říká
198 každou chvíli, a to je problém ODS. Já vám tady ocituji, pan
199 Topolánek 28. 2. 2006 ve Frekvenci 1 řekl: "My mluvíme o
200 tom, že nesouhlasíme se spoluúčastí pacientů." Pan Tlustý
201 v rozhovoru pro Právo před volbami řekl na otázku, že budete
202 platit u lékaře ...

203 M: Jak to souvisí s komisí?

204 DR: Poslouchejte.

205 M: Já poslouchám stále, ale chtěl bych se něčeho dobrat.

206 DR: Já to jenom ocituji: "Platby u lékaře neprosazuje ODS, ale

208 naopak pan ministr Rath a sociální demokracie. Takže,

209 nám, prosím, nevkládejte do úst věci, které říká někdo jiný."

210 Třetí věc, program předvolební ODS Společně pro lepší

211 život v otázce spoluúčasti: "Finanční spoluúčast pacientů se

212 nebude povinně zvyšovat." A, takže, ODS vlastně vyhrála

213 volby tak trochu podvodem, protože říkala občanům něco jiného

214 a teď po nás chce, aby my jsme jim legalizovali tento podvod

215 na občanech a na voličích.

216 M: Ptám se potřetí na obsah té komise.

217 DR: A teď k té komisi. A pokud ta komise, řekněte mi, co ta komise

218 má rozhodnout, když pan ministr a vláda ODS dala ty

219 nejzákladnější věci do programu: privatizaci zdravotních

220 pojišťoven, privatizaci nemocnic, osobní účty, spoluúčast

221 pacientů. O čem se ta komise pak má bavit? Tak buď tyto věci platí

222 a pak jsou tak, jak jsou napsány, pro nás skutečně Bílou horou

223 českého zdravotnictví a nepřijatelné. Prostě my nikdy nekývneme

224 na to, že zdravotní pojišťovny budou zprivatizovány a že si tady

225 někdo udělá El Dorado z dvě stě miliard, které my všichni musíme

226 platit, jako si to udělali na Slovensku. To je prostě příšerná

227 zkušenost. A my jako hloupí běžíme do té vykopané jámy,

228 abychom si tam natloukli hlavu, jak si jí tam natloukli na Slovensku.

229 Čili, rozumíte, my přece nebudeme dělat stafáž nebo nějaké

230 alibi pro to, abychom jim dělali sbor ...

231 M: Tak vy jste tady položil otázku.

232 TJ: Já odpovím na to...

233 DR: Čili, když pan ministr řekne, ano, ty věci, co jsou

235 v programovém prohlášení vlády jsou stejně závazné jako to,

236 co jsme slibovali občanům před volbami, to znamená, klidně

237 uděláme pravý opak, tak já s tím nemám problém. Když si

238 sednem za jeden stůl a oni řeknou, tak už jsme si rozmysleli

239 tu privatizaci pojišťoven a nemocnic a budeme hledat nějaký
240 evropský model, já jsem stoprocentně pro.

241 M: Tak, pane ministře, bude tyto věci řešit ta komise?

242 TJ: Ještě třetí, třetí zadání pro komisi, které jsem nezmínil, a to
243 je edukativní i pro ty ostatní mé partnery.

244 M: Budete vychovávat Davida Ratha.

245 TJ: No, taky do jisté míry, protože samozřejmě se jedná, se jedná
246 o problém, jako třeba například financovat zdravotně-sociální
247 oblast, najít formy zdravotně-sociálního pojištění, jde vůbec
248 o celé nové financování. To legislativní plán vůbec neobsahuje.

249 M: Ale počkejte, ta námitka, kterou zmínil David Rath ...

250 TJ: No, vytváří dojem, že my
251 děláme teďka nějakou revoluční změnu v rámci legislativního
252 plánu a já říkám, že to je jenom první krok, který je nezbytný ...

253 M: Ale
254 v programovém prohlášení jsou ty zásadní věci, o kterých byla
255 řeč, transformace ...

256 TJ: A já chci vám zdůraznit, že ...

257 M: O tom bude ta komise taky
258 rozhodovat? To znamená, že když se komise neshodne na
259 transformaci zdravotnictví ...

260 TJ: Já vám chci teďka zdůraznit, že to nejsou
261 ony ty nejdůležitější reformní kroky, ale že jsou to běžné kroky
262 tak, abychom se dostali do gardu normálního evropského státu,
263 to znamená dohled nad zdravotním pojištěním a zákon
264 o zdravotních pojišťovnách tak, aby byly funkční, je strašně
265 důležitá, důležitá podmínky proto, abychom se vůbec mohli
266 v budoucnosti bavit o druzích financování.

267 M: To znamená, promiňte, pane ministře, že ta komise nemá řešit
268 to, co je ve vládním programu, protože to, co je ve vládním
269 programu je, jsou základní parametry ...

270 TJ: Základní kroky, které dělají všechny
271 evropské státy, na kterých se ..., které si musíme vysvětlit,
272 já je musím vysvětlit samozřejmě jak občanům, tak panu poslanci.

273 Budou se dělat postupně, nebude to žádná revoluce, rok 2007
 274 bude především sloužit vysvětlování tak, jak teď visí vyhláška,
 275 tak já budu ještě vysvětlovat, tak bude ještě náš plán viset
 276 a bude všem známý, transparentní, průhledný a já budu
 277 vysvětlovat. A to, o čem se chceme bavit v komisi, je
 278 o budoucnosti, střednědobém a dlouhodobém výhledu. To je
 279 financování oblastí, moderní typy financování a mezi ně patří
 280 i spoření, to je samozřejmě legitimní záležitost. Já chci připomenout
 281 jenom jednu větu, já nejsem autorem výroku, že "návštěva u lékaře
 282 musí bolet". To je váš výrok. Vy jste říkal, že když pacient přijde
 283 k lékaři ...

284 DR: To pletete.

285 TJ: To je v komorovém časopise. Když jste byl ještě prezident komory ...

286 DR: Tak mi to ukažte ...

287 TJ: Ono se to dá najít ...

288 M: Pánové, pokračujeme hned ..., pokračujeme ...

289 TJ: Popíráte ho?

290 DR: Popírám ho, popírám, překroutil jste ho a použil jste ho ...

291 M: Pokračujeme

292 hned po zprávách v diskusi o českém zdravotnictví. Uvidíte, bude

293 to zajímavé. Na ČT 24.

294 DR: Tohle jsem neřekl.

Otázky Václava Moravce 11. 2. 2007

Václav Moravec – moderátor = M

Martin Bursík – místopředseda vlády, předseda strany (SZ) = MB

Bohuslav Sobotka – první místopředseda strany (ČSSD) = BS

Jiří Čunek – místopředseda vlády, předseda strany (KDU-ČSL) = JČ

1 M: A hlavními hosty dnešních otázek jsou vicepremiér předseda strany
2 zelených Martin Bursík. Vítejte po čase v otázkách.Dobrý den.

3 MB: Dobrý den.

4 M: A první místopředseda české strany sociálně demokratické Bohuslav
5 Sobotka. I vám přeji hezký dobrý den. Vítejte.

6 BS: Dobrý den.

7 M: Vláda má problém. Policie v pátek obvinila vicepremiéra a šéfa lidovců
8 Jiřího Čunka z přijetí úplatku. Vy jste pane vicepremiére, jak jsme před
9 chvílí slyšeli, vyzval být nepřímý a velmi opatrně Jiřího Čunka
10 k odstoupení. Proč jste se tak rozhodl?

11 MB: To už je vaše interpretace, že jsem vyzval být nepřímý opatrně. Já
12 jsem prostě řekl ...

13 M: Počkejte, když v kontextu v situaci Jiřího Čunka řeknete, že
14 kdyby v té situaci byli ministři za stranu zelených, tak odstoupí
15 stranou, to není výzva k rezignaci?

16 MB: Myslím, že není a já skutečně ta věc je delikátní pro vládu.
17 Ta věc je delikátní specificky pro předsedu Čunka, mně to je velmi
18 líto, kde ta situace je a vlastně on je jediný, který ví, nakolik je to
19 věc reálná a nakolik je to jaksi to časování té celé věci a souvisí
20 s jeho raketovým vstupem do politiky. Takže předně a dominantně
21 to skutečně závisí na jeho zvážení. On musí vidět dovnitř, jestli
22 tam je nějaký podíl viny anebo není.

23 M: A kde je ta míra, kde budete čekat vy jako jedna ze stran vládní koalice
24 a vláda jako celek? Kdy se ta delikátní věc může změnit v to, že
25 začnete mluvit o možném vystoupení zelených z vlády?

26 MB: Já bych to nehrotil. Já si myslím, že teď by bylo úplně optimální,
27 kdyby policie České republiky podle všeho ty podklady má,
28 protože těch informací, které jsou venku, už je velmi mnoho.
29 Kdyby skutečně činila velmi rychle a buď věci odložila, anebo to
30 postoupila státnímu zástupci, který by vznesl obvinění. A myslím si,
31 že tohle by bylo úplně optimální toto řešení. Problém je, že u nás
32 policie nepracuje úplně tak rychle a samozřejmě uvidíme. Budeme
33 o tom hovořit a já skutečně jedině, co jsem udělal, bylo to, že jsem

34 zatelefonoval všem ministrům za Stranu zelených, zeptal jsem se jich
35 na jejich názor, včetně telefonátu Karlu Schwarzenbergovi
36 do Mnichova, a potom jsme ještě zatelefonovali Amnesty International
37 a konzultovali jsme to s nimi, jak oni vidí tu záležitost z toho
38 evropského kontextu, a na základě jejich zkušenosti, která asi
39 mezi nevládními organizacemi je největší v České republice. A tohle
40 byl závěr, který skutečně není výzvou Jiřímu Čunkovi. Pouze jsem
41 řekl, jak bychom se zachovali my jako zelení.

42 M: Když se podíváme na tlak sociálních demokratů vůči vicepremiéru
43 Čunkovi, ten už je dlouhodobý, několikrát jste ho vyzývali k rezignaci
44 naposledy jste to zopakovali v sobotu po zasedání ústředního
45 výkonného výboru. Existují ještě nějaké kroky, které sociální
46 demokracie jako nejsilnější opoziční strana chce dělat v tlaku
47 na Jiřího Čunka, pane místopředsedo?

48 BS: My si myslíme především, že by měl jednat předseda vlády
49 Topolánek, protože tohle je poprvé v historii České republiky, kdy
50 je členem vlády někdo, kdo byl obviněn a proti komu je vedeno
51 trestní stíhání. V tuto chvíli jsme zřejmě jediná země v Evropské unii
52 která má ve své vládě ministra, který je trestně stíhán.

53 M: Ale na to vám premiér odpověděl i ve sněmovně, že tam jsou jisté
54 pochybnosti.

55 BS: Ale přece toto není věc, kterou by měl premiér řešit alibisticky tím,
56 že bude strkat hlavu do písku. Já se obávám ...

57 M: Podle vás to řeší premiér alibisticky?

58 BS: Já se obávám, že pan premiér prostě tuto situaci řešit nechce a tím
59 poškozují Českou republiku v zahraničí a poškozují tím také
60 politickou kulturu u nás.

62 M: A můžete tedy odpovědět na tu moji původní otázku? To znamená,
63 jestli chystáte další kroky, kterými chcete, aby jako nejsilnější
64 opoziční strana jste stupňovali tlak vůči Jiřímu Čunkovi a premiéru
65 Topolánkovi?

66 BS: Já si myslím, že není nutné stále opakovat pravdu, která je zřejmá
67 úplně všem. Není možné, aby ve vládě byl dlouhodobě ministr,
68 proti kterému je vedeno trestní stíhání. Já bych chtěl připomenout

69 případ, který se stal někdy kolem roku 2000, když hrozilo trestní
70 stíhání tehdejšímu ministrovi financí Svobodovi, tak ho Miloš
71 Zeman promptně odvolal. Za naší vlády by nemohla nastat situace,
72 že by členem vlády nadále zůstal člověk, který byl policií obviněn
73 z možného spáchání trestného činu.

74 M: V tom tlaku budete tedy pokračovat, zněla otázka?

75 BS: My nebudeme rozhodovat o tom, jestli je pan Čunek vinen či
76 nevinný, ale podle našeho názoru by do doby, než se tento problém
77 vyřeší, měl z vlády odejít a nepochybně toto stanovisko sociální
78 demokracie trvá a my jsme připraveni ho při každé příležitosti
79 zopakovat. Ale nyní je to na premiérovi, na předsedovi vlády panu
80 Topolánkovi, aby se přestal chovat alibisticky a tuto situaci, která
81 je nepříjemná pro vládu, pro všechny občany, pro Českou republiku
82 v zahraničí, aby jí rychle vyřešil.

83 M: Hostem Otázek je teď člověk, o kterém se mluví, tedy předseda
84 KDU-ČSL Jiří Čunek. Přeji vám dobrý den a děkuji, že jste přijal
85 mé pozvání, pane vicepremiére.

86 JČ: Dobrý den vám i divákům.

87 M: Pro vaše páteční policejní obvinění z přijímání úplatku není podle
88 vás důvodem k rezignaci?

89 JČ: Především proto, že já jsem v tom posledním týdnu předložil zásadní
90 doklady, které jsem ukazoval také v Senátu, které zcela jednoznačně
92 ukazují, jakým způsobem je ten případ veden, a tedy dokazují tyto
93 doklady, že jsem zcela jistě nevinný, a to policejní, to trestní, to
94 zahájení trestního stíhání vůbec tyto doklady neuvádí, úplně
95 je pominulo a v zásadě se opírá jenom o ty skutečnosti, které
96 jsou mnoho týdnů staré.

97 M: Chcete tím říct, že postup policie byl už předem dán předtím,
98 aniž by policie vzala v souvislosti s tím obviněním v potaz ty
99 nové dokumenty, které jste předložil?

100 JČ: Bohužel v tomto případě jednoznačně ano.

101 M: Můžete tedy veřejnosti stručně, jasně a výstižně vysvětlit, jaké
102 budou vaše další kroky?

103 JČ: Tak další kroky budou ... činí už právník za mě, to znamená,

104 zítřka podá stížnost tak, aby to ... tak aby během týdne tedy
105 se řešila tato stížnost a pak samozřejmě uvidíme. Já pevně věřím,
106 že státní zástupce přes všechny negativní zprávy, které o něm média
107 píší, tak že bude konat podle zákona, rychle a správně.

108 M: Dokud tedy nebude rozhodnuto o té vaší stížnosti, o stížnosti
109 právníka, kterou, jak jste poprvé řekl, podá váš právník v pondělí,
110 tak není důvod odstupovat z vašeho pohledu?

111 JČ: Určitě ne, já teď mám stejný pocit, jako se mluví o padesátých
112 letech, kdy byli obviňováni nevinní, já jsem vůbec nic neudělal
113 a cítím jenom, že trpí spousta lidí kolem mě, ačkoliv je ta
114 kauza, která vznikla v zásadě až ve chvíli, kdy jsem začal, se stal
115 senátorem a stoupal tedy na tom politickém žebříčku nahoru, tak
116 pak teprve ta kauza vznikla. Za celých osm let, kdy jsem starostoval
117 ve Vsetíně, jsem žádný takový případ, žádné obvinění nezažil.

118 M: Promiňte, když jste přirovnal tuto situaci k padesátým letům,
119 to je poměrně silné prohlášení, chcete tím říci, že i policie
120 postupuje tak "diletantsky", že i ona je zneužita nebo že to je
121 vědomý tlak i policie na vaši osobu? Rozumím tomu správně?

122 JČ: Já nedokážu říct, co je chyba, jenom chyba policie a co je
123 připravovaná a směřovaná kampaň proti mně, teď nemyslím
124 jenom tu mediální, ale především v té trestněprávní oblasti, ale to,
125 že se případ objeví a začne se šetřit až poté, asi deset dní poté,
126 kdy jsem senátorem, a všechny ostatní věci s tím spojené, to si
127 myslím, že je jednoznačně zvláštní.

128 M: Pro tuto chvíli vám, pane vicepremiéře, zůstanu, ještě se k našemu
129 rozhovoru vrátíme. Pane vicepremiéře, je toto pro vás dostatečné
130 vysvětlení dát ještě Jiřímu Čunkovi čas v souvislosti s tou stížností,
131 kterou podá v pondělí jeho právník, aby prostě nerezignoval?

132 MB: Já si myslím, že tahle jeho výpověď je přesně důvodem pro to,
133 aby zbytečně tu věc, s dovolením, jste neurychlovali. Vy tady
134 mluvíte o tom, že premiér strká hlavu do písku.

135 M: Teď se obracíte směrem k sociální demokracii?

136 MB: K sociální demokracii. To má svůj vývoj a teď tady slyšíte
137 okolnosti, které jsou podstatné. Jestliže policie do toho sdělení

138 o obvinění vlastně nezahrnula určité podklady, které mají svůj
139 význam, a pan místopředseda říká, že jsou relevantní a že to
140 vysvětlují všechno, tak si myslím, že tady je potřeba dát tomu určitý
141 čas a vy sám jste řekl, teď tady ve studiu jste řekl, že není možné,
142 aby byl dlouhodobě ve vládě ministr, který ... a teď tento případ.
143 Já v podstatě v tomhle s vámi souhlasím a myslím si, že je potřeba
144 vytvořit určitý časový prostor, a věřím, že policie tohle bude řešit
145 rychle a že na konci toho šetření té policie budeme mít resultát,
146 protože my to nedokážeme, ani já, ani vy posoudit, my prostě
147 nemáme ty doklady v ruce a bylo by nepříjemné, kdyby to
148 bylo jenom vendetou za to, co vlastně předtím udělala KDU-ČSL
149 tehdejšímu premiérovi Grossovi, takže myslím si, že bych ordinoval
150 v tomhle alespoň určitý čas panu Čunkovi dát.

151 BS: Pane předsedo, já jsem o tom nehovořil a není to skutečně žádná
152 politická vendeta, která je směřována ke KDU-ČSL.

153 MB: Tak dobře, no.

154 BS: Prostě takovéto pocity my u nás skutečně se snažíme tlumit,
155 protože to není na pořadu dne, abychom si vyřizovali nějaké účty.

156 M: Odmítáte tedy, že by vám to vyhovovalo, a proto jste ostřelovali
157 Jiřího Čunka?

158 BS: Ne, ne, ne, to prostě není ta motivace. Já mám prostě obavu
159 z toho, že to, co se nyní děje, to, že člověk, a bez ohledu na to,
160 že je to pan Čunek, já mu osobně přeju hodně štěstí při obhajobě
161 v rámci tohoto jeho problému a nechci řešit jeho vinu či nevinu,
162 to ať posoudí policie, státní zástupce a soud, ale jestliže je
163 člověk, proti kterému bylo legálně zahájeno trestní stíhání, nadále
164 členem vlády, pak to snižuje laťku pro politickou kulturu v celé
165 naší zemi.

166 M: Promiňte, přehlušíte ten argument Jiřího Čunka, který řekl,
167 že ta policie v souvislosti s trestním stíháním, to nepřipouštíte,
168 že nevzala ...

169 BS: To nepřipouštím, pane redaktore, protože já jsem působil celou
170 řadu let jako ministr financí. Měl jsem odpovědnost za své

171 náměstky. Kdyby nastala situace, že některý z mých náměstků
172 bude obviněn z trestného činu, tak přece já bych ho tam nemohl
173 na té funkci nechat. A myslím si, že ve stejné situaci ...

174 M: Byť by to bylo,
175 promiňte, byť by to bylo diletantsky sepsané?

176 BS: Byť by to bylo jakkoliv sepsané. Jestliže tento úkon nastane,
177 já bych přece jako ministr nemohl nechat svého náměstka,
178 vy byste mě oprávněně jako novinář kritizoval, že jsem třeba
180 nechal na ministerstvu financí náměstka, který byl obviněn
181 z trestného činu. Druhý den už by na tom ministerstvu nebyl
182 a myslím si, že podobně musí jednat i premiér Topolánek vůči
183 jakémukoliv členovi vlády, kterému se stane něco podobného,
184 a ať se ten člen vlády má možnost vrátit, pokud se očistí, ale ať
185 prostě tím problémem není zatěžována pověst vlády České republiky
186 i v zahraničí. Jak chce pan Čunek vystupovat na mezinárodních
187 fórech, na jednáních, když přece takové věci se ví, takové věci se
188 rozkřiknou i po Evropské unii, jeho autorita je snížena i v rámci
190 ministerstva pro místní rozvoj. Já mu skutečně osobně nepřeji nic
191 zlého, ale měl by po dobu, než se celá tato věc vyjasní, odejít
192 z vlády, měl by odejít, je to negativní pro celou politickou kulturu
193 v České republice. Pak se najde nějaký starosta, který bude také
194 obviněn z trestného činu, a on řekne, proč já bych odstupoval ze své
195 funkce, když ve vládě sedí pan Čunek, který je také obviněn
196 z trestného činu.

197 M: Obracím se znovu na vicepremiéra a předsedu lidovců Jiřího
198 Čunka. Pane vicepremiére, co říkáte tomu, že stejně je snížena
199 nevěryhodnost nebo ne zcela, máte důvěru, ať už například
200 ministerských úředníků, to, co zkrátka tady řekl Bohuslav
201 Sobotka?

202 JČ: Já bych se ještě s dovolením rád vrátil k interpelacím, které
203 byly v parlamentu, v Poslanecké sněmovně, a tam jsem
204 jednoznačně byl jaksí svědkem toho, že mi řekli, vy jste se jako
205 lidovci ke Stanislavu Grossovi chovali také tak, takže my se
206 jenom učíme. To byla, to jenom, abych to připomněl panu

207 Sobotkovi, věřím, že tam seděl taky.

208 M: To znamená, že to vnímáte svým způsobem jako odplatu
209 sociální demokracie, její vystupování?

210 JČ: Já určitě to tak vnímám, byť samozřejmě už je to dlouho,
211 ale já jsem byl jeden, dokonce bych řekl, že jsem byl mluvčím
212 té skupiny patnácti procent celostátní konference, která hlasovala
213 proti takovému způsobu zacházení se Stanislavem Grossem
214 ze strany KDU-ČSL. A pak mám ještě ...

215 M: Promiňte, když jste teď zmínil
216 Stanislava Grosse, jen takový přípodotek. Je pravda, že vás může
217 zastupovat, že on jako advokátní koncipient s vámi na celém
218 případě bude spolupracovat?

219 JČ: Ne, to nevím, určitě ne. Já jsem si na základě "rady starších kolegů",
220 myslím politicky a z Prahy, vzal jako obhájce doktora Bruna
221 a pak jsem se až dozvěděl, že tam pracuje Stanislav Gross, ale
222 Stanislav Gross s tím případem nemá nic společného, dělá to
223 doktor Bruno.

224 M: Dovolte ještě jednu věc, Martin Bursík tedy řekl postoj Strany
225 zelených, vicepremiér a místopředseda ODS Petr Nečas dal
226 už v sobotním vydání deníku Mladá fronta DNES najevo,
227 že se problém Čunek bude muset nějak vyřešit a teď budu citovat
228 slova Petra Nečase. Doslova cituji: "Bezpochyby je to pro vládu
229 i pro KDU-ČSL zátěží. Dlouhodobě je to neudržitelná situace.
230 Doufám, že má pan Čunek všechno pohromadě, aby to mohl
231 uspokojivě vysvětlit." Konec citátu. Pane vicepremiére, v případě,
232 že nakonec nebude stížnosti vašeho advokáta vyhověno,
233 pak byste rezignoval, nebo kdy je ta nejzazší mez, kterou máte
234 vy v sobě jako člověk, jako Jiří Čunek, kdy řeknete ano, už dál
235 poškozují vládu, odcházím?

235 JČ: Zprvė musím říct, že s panem Nečasem v tom vyjádření souhlasím,
236 také to cítím. Za druhé, když senátoři, mnozí tedy senátoři,
237 možná jedna třetina senátorů se vyjadřovala k tomu, zda mě tedy
238 vydat nebo nevydat, tak drtivá většina řekla, chceme, aby se
239 senátor Čunek tedy očistil a aby hlavně neodstupoval, protože

241 pak se může stát, že tohle se bude, že to bude na pořadu dne,
242 takhle se budou odstřelovat politici na základě vykonstruovaných
243 obvinění a oni budou jeden po druhém odstupovat a je potřeba,
244 aby tedy dokázal svou nevinu a vydržel. Samozřejmě problém
245 trochu nastává v tom, že ... a oni to tam, já je osobně neznám,
246 ale zmiňovali to senátoři, v tom, že některé spolusenátory vydali
247 a ty kauzy se vlečou už čtyři roky, a v tom vidím zásadní problém.

248 M: Můžete tedy, ale promiňte, říci své jasné stanovisko, kde máte
249 vy hranice jako Jiří Čunek, tak zněla otázka, opakuju jí teď
250 potřetí. Kdy byste rezignoval?

251 JČ: Já to ... já v tuto chvíli nemám vůbec žádnou zkušenost s délkou
252 probíhajících řízení, ale určitě o tom budu mluvit s kolegy ve vládě
253 i s kolegy ve straně.

254 M: Kdy?

255 JČ: Ten ... za týden, tedy to znamená, až proběhne ta týdenní lhůta na
256 odvolání.

257 M: To znamená, že poté, co budete znát resumé o vašem odvolání ...

258 JČ: O té stížnosti.

259 M: ... odvolání o stížnosti
260 vašeho právníka, tak teprve až bude výsledek této stížnosti, tak se
261 rozhodnete, jestli budete rezignovat?

262 JČ: Ano, pak o tom budu mluvit s těmi kolegy.

263 M: Říká vicepremiér, předseda KDU-ČSL Jiří Čunek. Děkuju, že jste
264 byl aktuálním hostem Otázek, někdy příště na shledanou.

265 JČ: Já vám taky, na shledanou.

266 M Stačí vám, pane vicepremiére, toto ujištění a jsou sociální
267 demokraté, pane místopředsedo, schopni dát přeci jenom jistou
268 dobu hájení?

269 BS: Já si myslím, že tady nejde jenom o sociální demokraty, jde
270 o naši veřejnost, jde o evropskou veřejnost, já si myslím, že
271 je tu věc potřeba vyřešit rychle, měl by jednat pan Topolánek,
272 měl by zajistit výměnu ve vládě do doby, než pan Čunek celou
273 tuto věc dořeší.

274 M: Ale ta námitka, že to může být účelové, znovu opakuji, zmínil

275 to Jiří Čunek, to obvinění ze strany policie.

276 BS: Skutečně není na politicích, aby o tomto rozhodovali, toto
277 posuzovali. Já si myslím, že je potřeba nasadit určitá tvrdá kritéria
278 a snažit se je dodržovat tak, aby netrpěla politická kultura v České
279 republice, a podle mého názoru by bylo pro Českou republiku
280 dobré, kdyby žádný člen její vlády nebyl současně se svým
281 mandátem vyšetřován Policií České republiky. To si myslím,
282 že by pro politickou kulturu a dobrou pověst České republiky
283 bylo velmi dobré. V tuto chvíli je tato dobrá pověst ohrožena,
284 já se divím panu Čunkovi, že prostě ohrožuje tuto dobrou pověst
285 tím, že setrvává ve vládě. Kdyby to vyřešil rezignací, rychlou
286 rezignací, dořešil si své věci, tak si myslím, že ten problém
287 pro Českou republiku nebyl.

288 M: Tak, a pane místopředsedo, otázka, kterou jsem vám také kladl,
289 to znamená, jestli se s tímto spokojíte a do čtrnácti dnů by se ta
290 věc měla vyřešit, podle toho, jak dopadne stížnost Čunkova
291 advokáta?

292 MB: Já si myslím, že to vyjádření pana místopředsedy Čunka mělo
293 hlavu a patu a skutečně mělo vnitřní logiku a já z toho nemám
294 pocit, že on by měl důvod nějak hrát na čas, anebo by spekoval
295 s tím, že to nějakým způsobem se uklidní. Prostě to je věc,
296 která ...

297 M: Teď vám vstoupím do řeči, to znamená, že vy dáváte zhruba
298 čtrnáct dní ještě Jiřímu Čunkovi hájení, pak radikální řez?

299 MB: Já nevím, jestli bych to takhle formuloval, ale to, že on si
300 chce nechat prostor pro to, jakým způsobem bude naloženo
301 s tím odvoláním jeho advokáta, a zároveň, že je poté otevřen
302 rozhovorům s premiérem a s kolegy ve vládě, to mi přijde
303 naprosto racionální postup tohle. Nevylučuje se s tím, co jsem
304 řekl za ministry Strany zelených, a myslím si, že vlastně jediné,
305 v čem se my lišíme, je ten časový faktor. Vy říkáte teď hned
306 do toho a pan Čunek říká, dejte mně ještě ten týden. A já chci,
307 aby všechny dokumenty, které mám k dispozici byly skutečně
308 zahrnuty do toho vyšetřování, a poté povedu politické rozhovory,

309 nechci poškodit vládu. A tohle mně přijde jako vyjádření velmi
310 vyvážené.

311 M: Vy to tedy akceptujete, Bohuslav Sobotka se liší. Poslední věta.

312 BS: Já bych chtěl říct, že to není jenom otázka rétoriky, že to říkáme
313 teď hned, byla to praxe našich vlád, byla to praxe v době, kdy
314 byla ve vládě sociální demokracie, tak my jsme uplatňovali
315 u politických představitelů naší strany princip presumpce viny.
316 To znamená, objevilo-li se vážné podezření, náš představitel
317 odešel z veřejné funkce.

318 M: Stanislavu Grossovi to také trvalo poměrně dlouho, takže ...

319 BS: A pracoval na své obhajobě. Ale Stanislav Gross odešel ze
320 své funkce, Michal Kraus odešel ze své funkce, rezignoval
321 na poslanecký ...

322 M: Ale také po tlaku, také to nebylo ihned, pane místopředsedo.

323 BS: ... poslanecký mandát, ale také to nebylo
324 po policejním obvinění. Ani Stanislav Gross, ani Michal Kraus
325 nebyli policií obviněni, pan Čunek je policií obviněn, to je vážný
326 rozdíl, a ta závažnost je daleko vyšší u pana Čunka, ale my
327 jsme uplatňovali princip presumpce viny, naši lidé odcházeli
328 a v době, kdy vládla sociální demokracie, tak ve vládě neseděli
329 ministři, kteří by byli současně trestně stíháni.

Otázky Václava Moravce 11. 2. 2007

REPORTÁŽ

Mirek Topolánek – premiér, předseda strany (ODS) = MT

Vlasta Bohdalová – poslankyně (ČSSD) = VB

David Rath – poslanec (ČSSD) = DR

Václav Moravec – moderátor = M

Bohuslav Sobotka – první místopředseda strany (ČSSD) = BS

Martin Bursík – místopředseda vlády, předseda strany (SZ) = MB

1 M: Už o tom byla řeč, politická kultura a velmi stručně ještě
2 jednomu tématu. Aféra s gestem premiéra a předsedy ODS
3 Mirka Topolánka nekončí. Opoziční sociální demokraté a
4 komunisté premiérův úlet ve sněmovně využívají ve svůj
5 prospěch. Topolánkova neverbální komunikace se stala
6 předmětem ostrých slovních výměn při čtvrtěčných interpelacích a
7 premiér uvedl, že tato sněmovna ho nemůže ve slušném chování
8 příliš poučovat.

REPORTÁŽ

9 MT: Tato sněmovna se chová příšerně, já jsem dopoledne před
10 tím incidentem, jak vy říkáte, předkládal bod a nebylo
11 slyšet mého vlastního slova. Ve sněmovně je bordel.
12 Jednotliví poslanci vykřikují z lavice. Vy mě budete tady
13 školit z morálky a z etiky? Toto znamená pro, toto znamená proti,
14 toto znamená zdržíme se, toto je skautský pozdrav, a to, co jsem
15 ukázal, znamená, Kalousku, jsi jednička. Děkuji.
16 VB: Kvůli mé nonverbální komunikaci jistě pana premiéra neoslovoval
17 nikdo na tiskové konferenci, tak jako mě v rakouském Linci,
18 a proto bych chtěla skončit aforismem. Podle několika opic se
19 nedá hodnotit úroveň celé zoologické zahrady.
20 MT: Tak aspoň, že je to někdy legrace, že?
21 DR: To byl nesmysl, co jste řekl a nesnažte se vypadat chytřejší,
22 než jakým jste. Buďte sám sebou, tedy boдрým chasníkem.
23 MT: Z médií jsem zjistil, že dobře mířená facka v této zemi stojí
24 tři tisíce. Děkuji.

konec REPORTÁŽE

25 M: I taková je politická kultura v Poslanecké sněmovně a
26 rozpravy o ní. Poslanec KSČM Vladimír Koníček se cítí

27 vulgárním gestem, vztyčeným prostředníkem, uražen. Obrátil se
28 proto na mandátový a imunitní výbor dolní parlamentní komory.
29 Topolánkovi hrozí pokuta a to, že se bude muset Koníčkoví
30 omluvit. Pane místopředsedo Sobotko, začněme u vás, jak by
31 měl podle vašeho názoru mandátový a imunitní výbor
32 rozhodnout o celé věci?

33 BS: Já si myslím, že je to detail a nepochybně se s tím mandátový
34 a imunitní výbor nějakým způsobem vypořádá. Problém je jinde.

35 M: Myslíte si, že by bylo dobré, aby byl nějaký precedent ve formě
36 pokuty pro premiéra? On se totiž omluvil, on se omluvil hned
37 po tom vztyčeném prostředníku.

38 BS: Já nevím, jestli něco takového může změnit chování tohoto
39 našeho premiéra, kterého máme. Já jsem zažil pana Tošovského
40 jako předsedu vládu, zažil jsem Václava Klause jako předsedu
41 vlády, ačkoliv jsem je nemusel mít rád, protože byli z opačného
42 politického tábora, tak se chovali v Poslanecké sněmovně s určitou
43 noblesou. Pan Topolánek toho evidentně není schopen a myslím si,
44 že jeho chování nepřispívá politické kultuře, už tady dneska
45 o tom byla řeč, tohle je druhý aspekt, ve kterém pan Topolánek
46 svým chováním politické kultuře nepřispívá.

47 M: Pro vás tedy není podstatné, jak rozhodne mandátový
48 a imunitní výbor?

49 BS: Určitě bude dobré, aby to všechno posoudil podle práva,
50 ale my jsme opoziční strana a pro nás jako pro opoziční stranu
51 je Poslanecká sněmovna důležitý nástroj výkonu kontrolní role,
52 kterou opozice má vykonávat. A my bychom byli velmi neradi,
53 kdyby Poslanecká sněmovna byla znevažována, protože pak
54 je také znevažován jediný kontrolní nástroj, který v naší zemi
55 opozice má, a to souvisí s interpelacemi. Mě velmi mrzelo,
56 že pan Topolánek ...

57 M: Promiňte, mě zase mrzelo to, že vaše poslankyně
58 o premiérovi České republiky řekne, že respektive použije
59 příměr, že je opice a že podle opice se nedá posuzovat celá
60 zoologická zahrada. Takže když premiér vztyčí prostředníček,

61 tak na to se dočkáme vtipů o opicích.

62 BS: Paní poslankyně to řekla průměrem, pan premiér hovořil
63 o fackách, ale já si myslím, že to není úroveň, na které by se
64 měly nadále rozvíjet interpelace. My jsme tam, a vy jste ukázali
65 tuto interpelaci, nedali jste jiné, když jsme premiérovi položili
66 naprosto konkrétní otázky a premiér se vyhýbá odpovědím,
67 on replikoval dokonce způsobem, kdy mi na mojí odpověď,
68 na mojí otázku odpověděl, snad si nemyslíte, že vám teď budu
69 odpovídat. No, od čeho jsou interpelace. Jsou od toho, aby se
70 opoziční poslanci mohli ptát a aby také mohli získat nějakou
71 odpověď. Čili my bychom byli rádi, kdyby interpelace nevypadaly
72 způsobem, jakým vypadaly, ale aby se v nich skutečně hovořilo
73 o problémech, které jsou pro naši zemi důležité a aby Poslanecká
74 sněmovna se dostala v té své kultuře jednání přece jenom nahoru.
75 Čili pokud budou jakékoliv rozumné náměty i ze strany vládní
76 koalice, jak zlepšit atmosféru, pracovní atmosféru v Poslanecké
77 sněmovně, tak sociální demokracie bude určitě pro.

78 M: Ukázalo se, pane vicepremiére, že už ta situace je neúnosná,
79 byť se diváci možná pobavili tím, co se odehrávalo ve čtvrtek
80 při těch interpelacích, ale že to opravdu destruuje politickou
81 kulturu v této zemi?

82 MB: Vy jste tady zmínil pana premiéra Tošovského, já jsem byl
83 nějaký čas v té vládě a velmi jsem...

84 M: Můžete nejdřív tedy odpovědět na otázku
85 a pak reagovat?

86 MB: Jestli to destruuje politickou kulturu?

87 M: Ano

88 MB: No, já si myslím, že celkově je to tak, že u nás v politice
89 Guth-Jarkovský příliš prostoru zatím si nezískal. A to platí
90 všeobecně a přít se o to, že za to nese větší vinu předseda
91 vlády než tahle poslankyně nebo jiný poslanec nebo kdokoli
92 jiný, to už mi přijde trochu komické. To, že celková ...

93 M: Pomohlo by například
94 tomu, aby premiér, jakýkoli premiér by si už v budoucnu

95 nedovolil to, aby mandátový a imunitní výbor přijal, ne, máváte
96 nad tím rukou, není to pro vás podstatné?

97 MB: Mně to přijde úplný nonsens, to akorát tím ...

98 M: Co vám přijde jako nonsens?

99 MB: No, myslím si, že autoritu Poslanecké sněmovny doopravdy
100 nezvýšíme, když se mandátový a imunitní výbor bude zabývat
101 tímhle nesmyslem. A to těch podání by tam bylo za jedno sezení
102 Poslanecké sněmovny několik a jestli se chceme vůči sobě chovat
103 slušně a korektně tím, že budeme dávat podání na mandátový
104 a imunitní výbor a takhle si vyhrožovat, to asi cesta není.
105 Já jsem zaznamenal už tehdy za premiéra Tošovského, který
106 skutečně byl, to byl Guth-Jarkovský a skutečně jeho jednání
107 a chování bylo absolutně korektní, mně tam bylo mimořádně
108 nepříjemné, když hovořil předseda vlády, že tam poslanci se
109 mezi sebou bavili, že tam na něj vystrkovali pozadí, vůbec jaksi
110 nedbali toho, že tam mluví předseda vlády.

111 M: Kdy? Už za Josefa Tošovského?

112 MB: Už v té době, prostě ...

113 M: Vystrkovali pozadí na premiéra?

114 MB: To, že Poslanecká sněmovna je takový včelí úl, kde si tam každý
115 něco vyřizuje a vůbec nedbá toho, že tam někdo mluví, ti lidé se
116 nerespektují navzájem, neposlouchají se, pro nás jako pro nováčky
117 to bylo hrozně těžké jako mluvit a soustředit se na to vyjadřování
118 ve sněmovně, když vlastně tam je jenom několik lidí, kteří dávají
119 pozor.

120 M: A jak to změnit, pane vicepremiére? Jak to změnit teď?

121 MB: Tak samozřejmě tím, jak se lidé učí politiku, tak se podaří
122 občas promluvit tak, že slyšíte, že by v té Poslanecké sněmovně
123 spadl špendlík, ale jinak si myslím, že to skutečně je věcí
124 celkově respektu k sobě navzájem a ochoty si naslouchat.
125 Ten problém je, že v té politice my se vlastně neposloucháme,
126 my tam akorát si řekneme každý to svoje a tohle se nezmění
127 mandátovým a imunitním výborem, to se prostě změní tím, že
128 začneme spolu jako politické strany civilizovaně komunikovat

129 a že tyhle všechny hrátky okolo toho dáme stranou a začneme se
131 bavit věcně. Pak je možné, že z té debaty někdo vypadne,
132 protože prostě nebude mít ty kapacity, aby věcně argumentoval,
133 to jsou podle mě jediné ti, kteří ten nepořádek dělají největší,
134 protože tam, kde chybí argumenty, tak tam nastupuje hrubá síla
135 anebo hrubé slovo, že jo.

136 M: Pane místopředsedo?

137 BS: Já jsem tu atmosféru v Poslanecké sněmovně zažil jako
138 opoziční poslanec a zažíval jsem jí také jako člen vlády
139 a musím říci, že mě také velmi rozčilovalo, když jsem se snažil
141 přednášet věcné argumenty a zjišťoval jsem, že v Poslanecké
142 sněmovně je takový hluk, že i ti někteří poslanci, kteří seděli
143 a snažili se poslouchat, tak neměli nejmenší šanci. Já si myslím,
144 že je rozumné, abychom se bavili o těch konkrétních krocích,
145 které můžeme podniknout k tomu, aby se atmosféra v Poslanecké
146 sněmovně zlepšila.

147 M: Navrhnete jeden, dva teď aktuálně, které to jsou například?

148 BS: Já myslím, že tady nejsme od toho teď, abychom to vymýšleli.
149 Sněmovna má organizační výbor, má vedení Poslanecké sněmovny,
150 naše strany jsou v těch strukturách zastoupeny a já si myslím,
151 že je dobré hledat nástroje pro to, aby sněmovna byla funkční,
152 aby Poslanecká sněmovna plnila roli, kterou plnit má. A já říkám,
153 jako opozice jsme ti první, kdo na tom má zájem, protože toto je
154 náš nástroj pro legitimní demokratickou kontrolu vlády, a pokud
155 bude tento nástroj znevažován, ať už ze strany vlády, nebo opozice,
156 tak je to samozřejmě proti fungování demokratických mechanismů
157 v naší zemi. Takže já si myslím, pojďme hledat konkrétní náměty,
158 ono samozřejmě ty prohrěšky jsou jak ze strany opozice, tak ze
159 strany členů vlády, já zas když vystupuji u toho pultíku, tak
160 zase slyším různé poznámky členů vlády, které člověku taky
161 nemusí připadat zrovna zdvořilé.

162 M: Oni vám za zády něco říkají?

163 BS: No, tak je to také věc, která se stala zvykem, že členové vlády
164 někdy hlasitě komentují výkony řečníka, argumentují

165 a polemizují s nimi.

166 M: Z toho, co říkáte, pak tedy měl premiér pravdu, když řekl,
167 že ve sněmovně je bordel.

168 BS: Já si myslím, že premiér by sněmovnu, za kterou je odpovědný,
169 neměl charakterizovat takovými slovy bez ohledu na to,
170 že je to zrovna pan Topolánek, který je prostě takový, jaký je.

171 M: Ale podstata sdělení tedy je de facto, když použijete jiné
172 slovo, opíšete bordel, tak ...

173 BS: To přece není žádný objev, ale ve
174 sněmovně skutečně není bordel, tak jak to řekl pan Topolánek,
175 já bych taková slova rozhodně nepoužil být na jeho místě
176 a myslím si, že v Poslanecké sněmovně lze přijímat určitá
177 opatření, která povedou k tomu, že to bude dělnější orgán,
178 ale myslím si, že pokud pan premiér bude pojmát interpelace
179 způsobem, jakým je pojímá, tak tomu žádným způsobem
180 nepřispívá.

181 M: Já si vás vyzkouším, až se tady sejdete, pánové, za tři
182 měsíce, jaké například byly přijaty konkrétní kroky a jestli
183 se Poslanecká sněmovna a kultura v Poslanecké sněmovně změnila.

184 MB: My tam prosazujeme recyklaci, budeme tam prosazovat
185 biopotraviny, my v tom organizačním výboru jsme aktivní

186 M: Promiňte, ale nevím, jestli jste ...

187 MB: A my se zaměřujem na tuhle oblast,
188 protože co se týká toho nepořádku ve sněmovně, jak jste
189 to tady krásně vypočítal tuhle debatu zajímavou, tak tam si
190 myslím, že ...

191 M: Promiňte, nevím, jestli tím, když premiér bude jíst
192 biopotraviny, jestli nebude používat expresivní výrazy. To
193 asi nepomůže, aby premiér nepoužíval expresivní výrazy,
194 když bude biopotraviny jíst? Ne, mně jde o to, jestli existují
195 ještě další kroky, které je možné tedy přijmout a které navrhnete?

196 BS: Vy jste chtěl nějaké konkrétní opatření, já myslím, že by bylo
197 možné začít naprosto konkrétní dohodou, neformální, nepsanou
198 mezi vládou a opozicí, že budeme interpelace brát vážně a že

199 interpelovaný bude dávat konkrétní otázky, respektive
200 interpelující bude dávat konkrétní otázky a člen vlády se bude
201 snažit podle svých možností na tyto otázky odpovídat. To si
202 myslím, že by byl určitě první krok k tomu, aby ve sněmovně
203 ty vztahy mezi vládou a opozicí fungovaly na standardní úrovni.
204 M: Pane vicepremiére?
205 MB: Jo, tak pojďme si to hlídat jako ty interpelace, to ono to
206 obvykle ta interpelace a ta poloha té interpelace, jestli je
207 věcná nebo politická nebo útočná, tak obvykle generuje
208 tu odpověď. Já teda musím říct, že já na to mám takový
209 recept, že to všechno překračuji, přehlížím s úsměvem
210 a myslím, že se mi ještě nestalo, že bych se nějak nechal
211 vyprovokovat. Obvykle pochválím toho, kdo se zeptá na něco,
212 byť to pointuje politicky za jeho zájem o tu věc, a prostě mu
213 odpovím věcně a tohle je moje jaksi osobní ... tohle to, to je
214 můj osobní recept, jakým způsobem, myslím jako vlídností
215 a otevřeností, s tímhle pracovat. No, ovšem jako chápu to,
216 že všichni nemají takovouhle mentalitu a že když taky
217 odpovídáte na těch interpelací dvacet a nejenom dvě, což je
218 role premiéra, takže prostě občas vybuchnete.

Otázky Václava Moravce 11. 2. 2007

REPORTÁŽ

Václav Moravec = M

Ivan Hodáč – generální ředitel, ACEA = IH

Martin Jahn – člen představenstva, Škoda auto = MJ

Jaroslav Míl – prezident, Svaz průmyslu a obchodu = JM

Martin Říman – ministr průmyslu a obchodu (ODS) = MŘ

Václav Moravec = M

Martin Bursík = MB

Bohuslav Sobotka = BS

Martin Jahn = MJ

1 M: Další téma. Podíváme se na auta a jejich ceny. Brusel totiž
2 pokračuje v tažení proti globálnímu oteplování, tentokrát
3 právě u aut. Evropská komise schválila návrh, podle kterého
4 musejí nová auta do pěti let výrazně omezit množství škodlivin.
5 Výrobci aut ovšem protestují. Varují, že nové vozy mohou
6 podražít, v průměru až o sedmdesát tisíc korun. Automobilky
7 tvrdí, že se staly obětním beránkem v boji proti globálnímu
8 oteplování.

REPORTÁŽ

9 M: Výrobci aut dodávají, že k oteplování planety přispívají
10 osobní auta vypouštěním oxidu uhličitého jen z desetiny.
11 Evropská komise by proto podle nich měla podobně omezit
12 například také ropné koncerny nebo výrobce pneumatik.
13 IH: To, co dává pan Dimas, pan komisař Dimas na stůl, je pro ten
14 automobilový průmysl opravdu neúnosné
15 M: Teď vypouštějí nová evropská auta v průměru asi sto šedesát
16 gramů oxidu uhličitého na kilometr. Do pěti let by se toto číslo
17 mělo snížit na sto třicet gramů na kilometr. Výrobci tažení proti
18 návrhu Evropské komise nevzdávají. Argumentují zdražením
19 nových osobních aut a naznačují i možné přesunutí výroby do
20 jiných zemí.
21 MJ: Museli bychom samozřejmě hledat levnější lokality pro
22 výrobu, ať už je to Rusko, nebo Čína.
23 JM: Já si osobně nemyslím, že by to bylo o tom, že se vyloženě
24 odsune výroba stávající, ale že ta nová se bude rozvíjet někde
25 jinde mimo Českou republiku.

26 M: Rozhodnutí Evropské komise ještě není definitivní, musejí ho
27 posoudit členské státy Evropské unie a Evropský parlament.
28 Už teď ale v zemích závislých na automobilové výrobě budí
29 návrh víc než rozpaky. Najevo je dává i český ministr průmyslu
30 a obchodu Martin Říman.
31 MŘ: Evropská komise přišla s velmi ambiciózním, nesmírně
32 drahým projektem v řádu stovek, ale spíše stovek miliard,
33 ale spíše tisíců miliard, přičemž ten výsledek je velmi nejistý.
34 Já bych chtěl upozornit na to, že tady se nejedná o snížení emisí,
35 které bezprostředně ohrožují zdravotní stav člověka, jako jsou
36 třeba oxidy síry, dusíku nebo prašné aerosoly, ale jedná se
37 jen a pouze o kysličník uhličitý, který žádné bezprostřední
38 negativní účinky na lidské zdraví nemá.

konec REPORTÁŽE

39 M: Zajímavé bude sledovat, jak se k návrhu Evropské komise
40 postaví česká vláda. Vládní zelení dávají najevo, že je nezbytné
41 bojovat proti globálnímu oteplování, včetně snižování oxidu
42 uhličitého ve výfukových plynech, a jak jste slyšeli Martina
43 Římana, ten ten návrh kritizuje. Tak jaké bude stanovisko vlády,
44 pane vicepremiére, když slyšíme Martina Římana?
45 MB: Já myslím, že my nebudeme mít žádnou cestu, že to prostě
46 přijmeme, tohle tady je potřeba, vyjít z toho, že automobilismus
47 je sektor, který vůbec jaksi nezvládá vypořádávání se
48 s tématem snižování emisí skleníkových plynů. V automobilismu
49 se zvýšily emise od roku 1990 o třicet dva procent, zatímco
50 v jiných sektorech klesají, a skutečně platí to, že nová auta
51 jsou, nebo že auta jsou odpovědná zhruba za desetinu, ale
52 Evropská komise by toto neudělala, kdyby automobilky
53 dodržely dobrovolnou dohodu, ke které se zavázaly, nejen
54 evropské, i japonské a jihokorejské. A problém je, že se ukázalo,
55 že ty automobilky jsou na cestě k dodržení té dohody jenom
56 ze dvanácti procent.
57 M: Nemáte tedy obavy, když jsme slyšeli Martina Římana, on se

58 dokonce bojí, že to poškodí českou ekonomiku, která je závislá
59 na výrobě nových aut, nemáte problém, že by ve vládě kvůli tomu
60 byl střet?

61 MB: Střet bude ve vládě a ten problém je totiž v tom, že u nás
62 dominují němečtí výrobci, a pravda je taková, že když se
63 podíváte na výsledky podle jednotlivých automobilových značek,
64 jakým způsobem plnily tu dobrovolnou dohodu, tak Fiat, Citroën,
65 Renault jí plnily úplně v pohodě, Ford a Peugeot a Opel na cestě
66 a Škoda je až devátá s průměrem sto padesát dva gramů CO₂
67 na kilometr, Volkswagen je až čtrnáctý, který to plnil pouze
68 ze čtyřiceti osmi procent, a BMW jenom ze čtyřiceti procent
69 na patnáctém místě. Prostě problém je ten, že německý automobilový
70 průmysl, který je jaksi dominantní, že jo, Volkswagen společně
71 s Renault jsou dva největší výrobci automobilů na světě, pardon,
72 v Evropě, ale ten rozdíl, to je úplně jiná písnička. Ten Renault
73 dokázal za to období snížit emise o dvacet pět gramů na kilometr,
74 kdežto Volkswagen jenom o jedenáct. To, co je základní, je
75 potřeba říct, že ty technologie tady jsou, pan ministr Říman nemá
76 pravdu, když říká, že jde jenom o CO₂, protože to CO₂ snížíme
77 tím, že snížíme spotřebu, a tím se sníží i emise aromatických
78 uhlovodíků, pevných částic, SO₂, oxidů dusíku, a já třeba jsem
79 sem přijel automobilem, který je hybridní, má emise sto devět
80 gramů, ta Honda Civic, s kterou jezdíme, ta technologie tady je,
81 je to něco přes šest set tisíc.

82 M: Zároveň jste udělal teď reklamu jinému výrobcí

83 MB: Já jsem nechtěl dělat reklamu, já jsem chtěl říct, ten základ
84 jsem chtěl říct takový, že ty technologie tady jsou a že jde
85 o to snížit buď u standardních technologií průměrnou spotřebu
86 na čtyři a půl až pět litrů a pak se to vejde do těch sto dvaceti
87 gramů, nebo jít k alternativním palivům, biopalivům,
88 anebo používat hybridní _____

89 M: Řekl jste tedy jasné slovo, že očekáváte střet ve vládě kvůli
90 tomu, ale že myslíte, že postoj České republiky bude ve
91 prospěch této směrnice?

92 MB: To už je kompromis, vždyť ještě před týdnem to bylo sto
93 dvacet gramů. Já jsem s panem komisařem Dimasem mluvil,
94 on byl pod ohromným tlakem, ustoupil o dalších deset
95 a myslím, že není kam ustupovat

96 M: Pane místopředsedo, pokud by sociální demokraté byli
97 ve vládě, souhlasili by s tímto návrhem? Vy jste byl dlouho
98 ministr financí, závislý i na výběru daní a automobilka Škoda
99 je největším výrobcem aut v České republice a také největším,
100 jedním z největších daňových poplatníků, nemůže to ohrozit
101 výrobu aut?

102 BS: No, tak já bych chtěl především říci, že jsem osobně rád,
103 že Evropská komise je v boji proti oteplování, globálnímu
104 oteplování aktivnější než třeba Spojené státy, a pokud chceme,
105 aby Evropská unie v tomhle byla možná nějakým globálním
106 lídrem, který bude ukazovat, jak je potřeba s oteplováním bojovat,
107 tak je potřeba dělat konkrétní kroky. A toto je jedním ...

108 M: V tomto má podporu ČSSD?

109 BS: Toto je jedním z konkrétních kroků a já musím říci, že tento
110 krok má naši podporu a měl by naši podporu a já bych chtěl
111 panu Bursíkovi popřát hodně štěstí při prosazování se proti
112 Občanské demokratické straně ve vládě, protože jak známo,
113 tato vláda je zaměřena protievropsky a cokoliv, co přijde
114 z Bruselu, tak samozřejmě ve vládě bude vnímáno pravděpodobně
115 velmi kriticky, ale chci říct jednu věc. Je důležité, aby byl
116 stanovený rozumný termín pro přizpůsobení se automobilového
117 průmyslu, je také potřeba připomenout, že ten problém bude větší
118 u větších vozů.

119 M: Do roku 2010 ...

120 BS: Ta struktura výroby v České republice je rozdílná.

121 M: Do roku 2010 je termín dostatečný?

122 BS: Tuším, že je to 2012 ten termín, pokud jsem dobře
123 informován, a podle mého názoru není potřeba tlačit jenom
124 na automobilky, ale také by bylo dobré ovlivnit veřejné
125 mínění, protože lidé jsou ochotni si připlatit třeba za luxusnější

126 vybavení automobilu, ale už nejsou tolik ochotni si připlatit
127 za ekologická opatření v rámci takového automobilu, čili
128 myslím si, že by i vláda se měla snažit hledat cesty, jak oslovit
129 spotřebitele, aby spotřebitel, když si k té základní verzi vozu
130 třeba přikupuje doplňky, různá vylepšení, tak aby upřednostnil
131 takové doplňky, které zlepší ekologické parametry provozu
132 vozidla, a tím také současně pomůže vyřešit automobilkám ten
133 problém určitého zdražení. Já tady nechci mluvit o těch částkách,
134 to bude skutečně záviset podle jednotlivých typů vozů, ale
135 samozřejmě určité zdražení vozů tady může nastat, bude úměrné
136 tomu, jak rychle bude potřeba zareagovat na tu příslušnou
137 evropskou, na to příslušné nařízení nebo směrnici, ale myslím si,
138 že je důležité také působit na chování spotřebitele, aby si on vybíral
139 automobil také podle ekologických parametrů.

140 M: Martin Bursík slyšel to jasné slovo a podporu z České strany
141 sociálně demokratické tomu návrhu, ale jaké kroky, chystáte nějaké
142 kroky, které by změnily chování spotřebitelů, jak o tom mluvil
143 pan místopředseda Sobotka?

144 MB: No, tak například my po tom mnohaletém tápání a politice
145 od zdi ke zdi v oblasti podpory biopaliv skutečně teď činíme
146 aktivní kroky tak, aby u nás byla podpořena biopaliva všech typů,
147 a vláda, když formulovala pozici k evropské energetické politice
148 na minulém jednání, tak se mně podařilo prosadit a vyjednat
149 s kolegy, že ten cíl deset procent biopaliv na podílu benzínu
150 a nafty do roku 2020 bude závazný. Čili my tady jsme si vybrali
151 z indikativní a závazný ten závazný, protože v tom vidíme velkou
152 šanci, tak to zaprvé.

153 M: To ale nemusí změnit ještě chování spotřebitelů. Chystáte
154 nějaké kroky, které mohou změnit chování spotřebitelů?

155 MB: No, určitě. Tak jednak tady je, jednak v novele zákona
156 o ovzduší, kterou předkládám na příští vládě, předložíme
157 konečně model přimíchávání biopaliv do benzínu a do nafty
158 a zároveň navrhujeme takový model, který otevře trh právě
159 i palivům, která mají vyšší podíly, těm takzvaným vysokoprocenním,

160 at' už je to bioethanol, nebo bioplyn, nebo oleje za studena
161 lisované, čili tohle je první věc. A tím, že tam budeme mít
162 ten konkrétní závazný cíl, který budem prosazovat v Evropské
163 komisi, tak k tomu cíli budeme směřovat. Pak to vyžaduje
164 celou řadu dalších kroků, které souvisí s novelou zákona
165 prováděcích vyhlášek, a já jsem velmi rád, že pan místopředseda
166 tady tu podporu tomu dává, protože my budeme potřebovat
167 podporu ve sněmovně, víte, jak tam ten ... to rozložení sil vypadá.
168 Ještě je potřeba jednu věc říct k těm autům. To, že ta auta budou
169 o nějaké desítky tisíc dražší, tak je potřeba říct, že budou mít
170 také nižší spotřebu. To znamená, ten motorista na tom vydělá
171 na provozních nákladech. To je zásadní informace, kterou tady
172 zatím nikdo neřekl.

173 M: A teď dovolu jenom, podíváme se právě za výrobcem aut,
174 protože, jak bylo řečeno, zásadní výhrady k návrhu mají právě
175 automobilky, včetně největšího výrobce aut v zemi, mladoboleslavské
176 škodovky, míříme právě do Mladé Boleslavi, tam je hostem
177 Otázek člen představenstva Škody Auto Martin Jahn. Přeji vám
178 hezkou neděli, vítejte v Otázkách, dobrý den.

179 MJ: Dobrý den.

180 M: Výrobci aut, včetně škodovky, argumentují, že pokud směrnice
181 projde v tom navrhovaném stavu, tak auta podraží, teď o tom
182 tady mluvil Martin Bursík, uvádí se cena sedmdesát až sto
183 padesát tisíc korun. Co kdybych vám namítl, že nemůže jít
184 o relevantní propočty, protože silná konkurence neumožní tak
185 velké zdražení, pokud by došlo k tomu zásadnímu zpomalení
186 prodeje aut?

187 MJ: Tak my zatím vycházíme z propočtů, které připravili
188 nezávislí konzultanti právě pro Evropskou komisi, a pokud
189 by byla ta velká konkurence, tak se bojíme toho, že ta levná
190 auta sem budou chodit právě z Východu, což pro nás bude
191 komplikované. Ale my se nebráníme snižování emisí CO2 plošně,
192 Škoda Auto za posledních několik let snížila tyto emise o třináct
193 procent a například Škoda Superb je v rámci vozů vyšší střední

194 třídy na tom skoro nejlépe.

195 M: Ale zároveň jste slyšel Martina Bursíka, deváté místo pro škodovku,
196 že snižujete ony emise nejmíň, když srovnával s dalšími výrobci
197 aut.

198 MJ: Tady je ale potřeba vidět, že emise se zejména odvíjejí
199 od spotřeby a od velikosti vozu. To znamená, že pokud Fiat
200 nebo Citroën tyto emise splňuje lépe, odvádí se to od toho,
201 že tyto firmy prodávají méně menších vozů. Škoda Auto
202 za poslední dobu zvýšila prodej těch větších vozů, jako je
203 například Octavie nebo Superb, takže to, že některé francouzské
204 nebo italské firmy tyto limity splňují, vychází z toho, že
205 prodávají více malých aut. A já ještě jednou opakuji, my jsme
206 pro snižování emisí CO₂, chceme o tom rozumně diskutovat
207 a chceme rozumně nastavit data, ke kterým musíme tyto snížené
208 emise splnit.

209 M: Škodovka letos plánuje výrobu bezmála šesti set tisíc aut.
210 Máte, Martine Jahne, propočty, o kolik by se snížila výroba
211 nových aut, pokud by prošel návrh Evropské komise?

212 MJ: Zatím, jak jsem říkal na začátku, vycházíme z propočtů Evropské
213 komise, ta teď dala nějaký návrh na přípravu legislativy
214 a my bychom chtěli, aby tato legislativa byla připravena na
215 základě analýzy dopadu, to znamená, chtěli bychom, aby v rámci
216 celé Evropy byly ty dopady spočítány, aby ta finální direktiva,
217 která by měla platit, vybalancovala ty dopady a ukázala
218 rozumné snížení CO₂, ale také akceptovatelné dopady na
219 automobilový průmysl.

220 M: Jasně slovo ale je, došlo by, řekněme, k zpomalení výroby,
221 když letos chcete vyrobit šest set tisíc aut, podle těch propočtů,
222 které zatím máte?

223 MJ: Tak my se zatím bavíme o roku 2012, také ten původní
224 limit byl sto dvacet gramů na kilometr, což bylo opravdu
225 nereálné. Teď ten druhý návrh Evropské komise se posouvá
226 trošku do racionálnějších rozměrů, takže já předpokládám, že ta diskuse 227
nad přípravou té direktivy se bude odehrávat v nějakém

228 dialogu. Pan ministr Bursík také hovořil o tom, že bychom se
229 měli více poslouchat, my jsme jako automobilka Škoda ukázali,
230 že jsme nastavili trend snižování, chceme se na tom trendu
231 nadále podílet, nadále snižovat emise, ale v nějaké rychlosti,
232 kterou jsme schopni my zvládnout technologicky a zákazníci
233 zaplatit. Já zatím nevidím žádné podpory nebo motivace pro
234 zákazníky, aby si tato auta kupovali, nevidím také žádnou zásadní
235 podporu rozvoje biopaliv, z České republiky a z Polska se bohužel
236 v poslední době stává autošrotiště a dovozem starších aut se
237 emise CO₂ výrazně zvyšují, takže kdyby se podařilo třeba deset
238 procent ojetých aut nahradit těmi novými, tak by emise CO₂ se
239 snížily hned teď.

240 M: Pro tuto chvíli zatím děkuji Martinu Jahnovi, ještě se za vámi
241 do Mladé Boleslavi podíváme. Pánové, co ta námitka, kterou
242 právě vznesl Martin Jahn, že Česká republika i podle těch statistik
243 je svým způsobem odkladištěm starých ojetých aut a že sice se bude
244 bojovat proti novým autům, ale ta stará auta zatěžují životní
245 prostředí daleko víc, pane místopředsedo Sobotko?

246 BS: Já si myslím, že samozřejmě pokud vláda přijde s rozumnými
247 opatřeními, která by ty dovozy nějakým způsobem regulovaly,
248 tak my jsme připraveni o tom diskutovat. Na druhou stranu
249 chci také připomenout, že lidé mají různé příjmy a pro někoho
250 prostě není možné, aby si koupil nový automobil v rámci těch
251 relací, které dneska jsou k dispozici, takže řada lidí nemá
252 jinou možnost, pokud chce dojíždět do práce nebo do školy,
253 aby si prostě pořídila ojetý automobil. Čili tady na druhou stranu
254 chci říci, že nedokáží si představit nějaké drastické
255 opatření, která by prostě snížila tu možnost lidí pořídít si
256 automobil v cenové kategorii, na kterou jsou schopni si
257 vydělat. Ale rozumná opatření, která by omezila tu devastaci
258 životního prostředí prostřednictvím vraků, které skutečně
259 nesplňují limity, tak o tom jsme připraveni vést diskusi.

260 M: Chystá vláda, pane vicepremiére, vy jste ministrem životního
261 prostředí, něco, a ta námitka od výrobců nových aut je logická,

262 bude se bojovat touto směrnicí proti snižování, nebo za snižování
263 výfukových plynů a škodlivin z nových aut, ale zároveň se
264 neřeší auta stará?

265 MB: Tak já zaprvé bych rád panu Jahnovi nabídl ten dialog
266 a stejně tak jsme připraveni diskutovat o tom, že by škodovka
267 mohla jít do nějakého typu automobilů na alternativní paliva,
268 nejen to, co, a to je velmi dobře, že vyvází na skandinávský
269 trh Flexi Fuel automobily na bioethanol, ale bylo by výborné,
270 kdyby nabídla v České republice nějaký typ, ať už by to byla
271 alternativa pro lidi, který teď jezdí na LPG, na propan-butan
272 a mohli by přejít na CNG, stlačený zemní plyn, který má daleko
273 lepší emisní charakteristiky. Já budu pracovat na tom,
274 abychom urychlili vlastně vytvoření sítě plnicích stanic po České
275 republice, protože to je ekonomičtější pro řidiče a je to
276 ekologičtější současně.

277 M: Kterými kroky to můžete udělat jako ministr životního
278 prostředí, co chystáte?

279 MB: My už takový jeden program, ještě ministerstvo za mého
280 předchůdce takový program vyjednalo, já jsem na tom ještě
281 pracoval jako externí konzultant a my bychom chtěli jednat dál se
282 společností RWE o tom, že by bylo větší tempo podpory těch
283 plnicích stanic. Hodně to záleží na obnově vozového parku
284 autobusů městské, příměstské dopravy, protože ty vytvářejí
285 pro ty plnicí stanice dostatečný odbyt a pak je to ekonomické
286 pro ty firmy. A ještě k těm ojetinám, to je důležitá věc. My máme
287 přímo v programovém prohlášení, že připravíme novelu zákona
288 o provozu na pozemních komunikacích a cílem je změnit pravidla
289 tak, aby stanice technické kontroly fungovaly tak, že se tam
290 nepodvádí. Tohle je největší problém, protože politici mají
291 strach sahat občanům na starší automobily, protože tady není
292 kupní síla taková, aby si všichni koupili nová auta, ale na druhé
293 straně musíme přeci zajistit to, aby se dodržovaly předpisy.
294 Já vám dám příklad, když si naši přátelé v Rakousku přivezli
295 automobil z Itálie, tak magistrát města Vídně nevydal na ten

296 automobil emise, prostě nedostali ten sticker, tu nálepku, a to
297 auto muselo jet zpátky do Itálie. Takže tohle je naprosto zásadní,
298 aby tady se nepodvádělo, a pak to bude tak, že ta auta budou
299 vyřazována z provozu prostě proto, že nebudou plnit emisní limity.

300 M: Zpřísníte tedy, v dohledné době předložíte do Poslanecké
301 sněmovny návrh na zpřísnění, řekněme, provozování stanic
302 technické kontroly?

303 MB: My už jsme zadali Parlamentnímu institutu analýzu v evropských
304 zemích, jakým způsobem je ta kontrola dělána, a předložíme
305 to v nejbližší době, ano to platí.

306 M: My už jsme zadali Parlamentnímu institutu analýzu v evropských
307 zemích, jakým způsobem je ta kontrola dělána, a předložíme
308 to v nejbližší době, ano to platí.

309 BS: Chtěl bych také připomenout, že my jsme v minulých letech
310 určitá zpřísnění již provedli, to je první věc. Druhá věc,
311 skutečně podporuji, aby mezi vládou a automobilovým průmyslem
312 docházelo k permanentnímu dialogu, protože automobilový průmysl
313 je u nás klíčový zaměstnavatel a my si nemůžeme dovolit nějaké
314 poruchy, které by nastaly v důsledku toho, že nebyly sladěny
315 a nebyly dostatečně dohodnuty harmonogramy zavádění všech
316 těchto opatření. Čili na to bych skutečně chtěl položit důraz,
317 aby tady probíhala diskuse mezi vládou, mezi výrobcí, mezi
318 spotřebiteli, a ty harmonogramy nepoškodily hospodářský růst.

319 M: A ještě se podíváme za Martinem Jahnem do Mladé Boleslavi,
320 tedy členem představenstva automobilky Škoda. Nabídnete
321 nějaký takový vůz pro český trh za rozumně přijatelnou cenu,
322 jak o tom mluvil Martin Bursík, pane Jahne?

333 MJ: Určitě. My připravujeme prototypy vozů, které budou jezdit
334 jak na bioethanol, ty budeme vyvážet na švédský trh,
335 tak i vozy, které budou jezdit na stlačený plyn, a máme
336 v přípravě ještě další ekologické modely, které jistě pana
337 místopředsedu Bursíka potěší, a já mohu také říci, že Škoda
338 dnes je v situaci, kdy má možnost do takovýchto projektů více
339 investovat a já doufám, že k tomu, že my říkáme A, přijde také

340 to B, to znamená, že budou spotřebitelé do určité míry motivováni
341 k tomu, aby tyto vozy kupovali, také že bude dostatečná síť
342 čerpacích stanic pro tyto paliva a že podpora výroby biopaliv
343 v České republice oproti minulosti výrazně naroste.
344 M: Tedy končíme zajímavou shodou, co se týče tohoto tématu.
345 Ještě kdy ta auta budete masivněji dodávat na český trh?
346 Ta ekologicky lepší než ta současná.
347 MJ: Ta auta budou k dispozici v podstatě zejména v průběhu
348 příštího roku, některé modely se objeví již na konci tohoto roku.
349 M: Říká Martin Jahn, děkuji, že jste byl hostem Otázek a někdy
350 příště na shledanou.
351 MJ: Díky, hezkou neděli.

Nedělní partie 9. 4. 2006

Petr Šimůnek - moderátor = M

Martin Bursík – předseda Strany zelených (SZ) = MB

Přemysl Sobotka – předseda Senátu (ODS) = PS

1 M: Dobrý den, vítejte u Nedělní partie. Dnes je tu s námi černý kůň voleb, který
2 může sestavovat příští vládu, ale taky se vůbec nemusí dostat do parlamentu.
3 Hezké přivítání, co říkáte, pane Bursíku?

4 MB: Moc krásné, děkuju, dobrý den.

5 M: Martin Bursík, předseda Strany zelených. A dnes proti němu šéf českého
6 Senátu Přemysl Sobotka, samozřejmě ten z ODS. Dobrý den.

7 PS: Dobrý den všem.

8 M: Pojdme se podívat na to, o čem všem budeme dnes hovořit.
9 Budeme platit půl miliónu korun za chybějící dálniční známku? Měly by
10 povodňové škody zaplatit zisky státních firem? Budou mít lidé zakázáno topit
11 v domácnostech uhlím?

12 M: Návrhy Strany zelených už vzbudily spoustu diskusí a možná tím
13 nejdiskutovanějším vůbec je nápad, podle kterého by od roku 2010 mělo být
14 zakázáno v českých domácnostech topit uhlím. Proto se vás ptáme úplně
15 jednoduše: Mělo by být českým domácnostem zakázáno topit uhlím?
16 Vaši odpověď ano, nebo ne posílejte formou textových zpráv SMS ve tvaru NP
17 ANO, nebo NP NE na číslo 906 11 09.

18 M: Tak můžete začít odpovídat a hlasovat na tuto otázku hned teď. Zopakuju ji pro
19 jistotu: Mělo by být českým domácnostem zakázáno topit uhlím? Na konci
20 partie tak, jak už jste možná zvyklí, uvidíte další dvě strany, menší strany, které
21 by se rády dostaly do parlamentu. Dnes to budou strany, které možná u někoho
22 vzbuzují spíš úsměv než respekt, ale rozhodněte se sami. Tentokrát tu bude pan
23 Václav Srb, předseda Koruny české, monarchistické strany Čech, Moravy a
24 Slezska, a proti němu bude Jiří Hrdina, který sám sebe nazývá geniálním
25 guvernérem Balbínovy poetické strany. Mimochodem to je ta strana, která
26 zveřejnila a platila billboardy, které zesměšňují mj. také předsedu KDU-ČSL
27 Miroslava Kalouska. Takže se dívejte až do konce. Ale pojdme se podívat
28 nejdřív na naše první téma, které jsme si pracovně nazvali Krvelačné pokuty a
29 kamiony. Celá léta politici tvrdili, že situace na silnicích se už vymkla kontrole
30 policie, a proto připravili změny zákonů, které by nás měly lépe chránit a
31 policii dát více pravomocí trestat. Jenže se ukázalo, že pouhé nadšení a dobré
32 úmysly na tvorbu kvalitních zákonů nestačí. A jak už v našich končinách bývá
33 zvykem, ihned po schválení se přemýšlí o novelizacích. Jinak by nám totiž
34 hrozily pozoruhodné tresty, např. za neodstraněnou starou dálniční známku na

35 předním skle automobilu bychom mohli zaplatit až 100 tisíc korun a za jízdu
36 po dálnici bez platné dálniční známky až půl miliónu. Některé komentátory
37 napadlo, zda by nebylo správné, aby také poslanci, kteří se zasadili o tak
38 krvelačné tresty, byli pokutováni za zkažené zákony. Novelizovat by se měla i
39 část silničního zákona, která upravuje kamionovou přepravu. Od července by
40 podle nové normy mohly kamiony jezdit i v neděli a během prázdnin také v
41 sobotu, takže zákaz jízdy kamionů by platil jen v pátek odpoledne a večer.
42 Kritici této úpravy namítají, že všechny změny v zákonech se dělaly proto, aby
43 na našich silnicích bylo bezpečněji. Teď se ale zdá, že kromě extrémně
44 drastických a nesmyslných trestů se to moc nepovedlo.

45 M: Já možná navážu na to, co jsme viděli, pánové. Byli byste pro to, aby
46 zákonodárci dostali pokuty za zkažené zákony, které vidíme každou chvíli?
47 Pane Sobotko?

48 PS: Je to hezké, ale já, mě by zajímalo, který správní orgán by to dělal, protože tam
49 jde o kolektivní zodpovědnost, v podstatě...

50 M: Nějakou parlamentní policii, že bysme si
51 zavedli.

52 PS: Parlamentní a sankce bysme na to udělali. Já si myslím, že to není dobrá cesta.
53 Je potřeba spíše podívat se, jak kdo volil, a podle toho v příštích volbách na to
54 reagovat. Jinou šanci já nevidím.

55 M: Jak kdo hlasoval, myslíte?

56 PS: Jak kdo hlasoval, ne volil, pardon.

57 MB: Já myslím, že tu pokutu by měli vystavovat občané ve volbách. A dostaneme
58 se k tomu, jak kdo hlasoval, protože my, když jsme analyzovali podrobně to
59 hlasování, tak to je úplně bizarní, protože tam se stýkají jak ODS, tak ČSSD a
60 ta rétorika se diametrálně odlišuje od toho hlasování. Tak já se těším, že budu
61 mít příležitost to ukázat.

62 M: Určitě, pánové, volby máme za chvíli, před námi. Teď se podívejme, co by
63 nás mohlo potkat, kdyby zůstaly některé zákony tak, jak je poslanci navrhovali.
64 Tak, jak jsme slyšeli, za jízdu po dálnici bez platné dálniční známky bude od
65 příštího roku hrozit až půlmiliónová pokuta. Jízda bez známky tak bude
66 nejhorším přečinem, daleko horší věc, než když si sednete do automobilu s pěti
67 promilemi alkoholu, protože to by vás čekalo maximálně 50 tisíc. Tyto vysoké
68 pokuty obsahuje novela zákona, kterou schválil parlament, Senát i prezident ji

69 podepsal a od 1. 1. 2007 může vesele platit. Nemáte nějaký návrh, že bysme si
70 mohli brát na ty pokuty hypotéky? Půl miliónu.

71 MB: No, ne tak oni to ti poslanci, oni to navrhuji proto, že fasují vlastně auta v tom
72 parlamentu i v tom Senátu, což je unikum ČR. Teď nemám na mysli Vás, pane
73 předsedo, Vy samozřejmě si zasloužíte automobil a řidiče, ale ti ostatní, ona
74 jim to tam nalepí vlastně ta administrativa toho parlamentu, oni se o to
75 nestarají. Kdežto normální občan, ten musí každý rok obvykle v zimním čase
76 škrábat tu nálepku z toho skla, ono to jde špatně. A v civilizovaných státech,
77 jako je Švýcarsko, Německo, Rakousko, tam těch známek můžete mít čtyři,
78 nebo pět a je to každému jedno. Čili vůbec ten vůbec ten důvod, proč
79 perlustrovat...

80 M: Ale tady, když jich budete mít pět, tak budete mít 500 tisíc
81 pokuty.

82 MB: Tady v Čechách, ale v zahraničí je to v pořádku. Čili to je úplně absurdní
83 výmysl. Proč by nemohl mít člověk dvě, nebo tři známky na tom skle, že ano?

84 PS: Já jenom malou poznámku. Samozřejmě parlament, když o něm hovoříte, tak
85 má dvě komory. A to, co udělalo se, to znění, které je, tak je v podstatě
86 přehlasování znění, které bylo v Senátu. Senát změnil jak tu základní verzi
87 tohoto zákona, tak teď jsme ho znova otevřeli.

88 M: Promiňte, vy jste si tam všimli těch pokut?

89 PS: Tak to se omlouvám, těchto pokut...

90 M: Nevšimli.

91 PS: ... jsme si nevšimli ani u nás, ale mnoho
92 dalších věcí jsme se snažili, aby byly sladěny, aby byly v podstatě ku
93 prospěchu nejenom té dopravy, ale i těch řidičů, protože i navýšení na 18 bodů,
94 to já si myslím, že je také dobrý počín, protože některé ty sazby tak, jak jsou
95 tam vyjmenované, tak jsou v podstatě na to, že na cestě z Brna do Prahy
96 přijdou o řidičák při dvakrát špatném parkování.

97 M: Pane předsedo, já jenom se zastavím u toho, já sice chápu, že parlament přijímá
98 spoustu zákonů a že asi všechno nečtete, ale jak je možné, že taková věc –
99 půlmiliónová pokuta za, když nemáte dálniční známku, zůstane v zákoně, že si
100 toho nikdo nevšimne, tzn. že vůbec nikdo ze zákonodárců buďto to nečte anebo
101 o tom nepřemýšlí?

102 PS: Ono tam těch chyb bylo dramaticky a ten zákon je poměrně tlustý. A přiznám
103 se, že tohle nám uniklo. Ale za zákon jako takový zodpovídá samozřejmě
104 ministerstvo a vláda, ta předkládá znění. To není v daném okamžiku žádná
105 iniciativa, která by vznikla ať už u poslanců nebo u senátorů. A znovu opakuji,
106 my jsme ten návrh zákona vrátili a sněmovna nás přehlasovala.

107 M: Jakou mají teď politici možnost, aby ten zákon opravili a aby tam tento
108 nesmysl nebyl?

109 PS: No, my zasedáme, teď se bavím o Senátu, i když to vůbec nemám rád, že
110 bychom přilepili tuto novelu k něčemu, a tím bychom to ještě mohli v
111 Poslanecké sněmovně dostat do fáze, že ta půlmilionová pokuta, která je
112 samozřejmě nesmyslná, tak že aby zmizela.

113 M: A to uděláte?

114 PS: Pokusíme se o to.

115 M: Tak podívejme se teď na další věc, která se také týká silnic a našich vozidel a
116 vzbudila spoustu rozruchu. Tak v současnosti platí, že na silnice kamiony
117 nepatří od sobotní půlnoci do neděle 22. hodiny. O prázdninách by k tomu
118 nesměly kamiony jezdit ještě v sobotu od sedmi do dvacáté hodiny, abych se
119 do toho úplně nezamotal. Ale podle nového zákona, který zase schválil Senát a
120 všichni se na něm podíleli, od letošního 1. července, kdy se ta pravidla změní,
121 tak můžeme kamiony potkávat i v neděli do jedné hodiny, v sobotu bude
122 provoz kamionů omezen až od jedné hodiny. Podle Vás je tohleto správná
123 cesta, jak zařídit bezpečnost na našich silnicích?

124 MB: To je absolutně nepřijatelné a já se vám omlouvám za grafy, já vím, že to
125 nemáte rádi jako moderátoři, tady na tom grafu je vidět, to žluté, to je vlastně ta
126 úprava, která je od 1. července, a to červené je ta původní. A výsledek je, že
127 během víkendů budou jezdit kamiony o 16 hodin každý víkend více. Když to
128 vlastně nasčítáme, tak to dělá o 30 dní čisté jízdy kamionů ročně více. My jsme
129 to analyzovali ještě podrobněji. To je samozřejmě naprosto nepřijatelné,
130 protože jenom od vstupu do EU vlastně stoupla intenzita kamionové dopravy o
131 50 %. A očekává se, že do konce toho příštího volebního období to bude o
132 dalších 30.

133 M: Pane předsedo, proč se dostala taková věc do zákona? Proč chceme mít
134 kamiony na silnicích i v sobotu a v neděli?

135 PS: Já si myslím, že ani jeden z nás tří a nikdo z diváků příliš nemiluje kamiony,
136 když jede sám po té silnici. Ale musíme si uvědomit, že je to dneska systém
137 dopravy, který existuje. A tím, že naše poloha, poloha ČR je tak významná,
138 mělo se počítat, že se nám navýší kamionová doprava. Systém mýtného,
139 systém sledování atd., to přeci je téma, které mělo být dávno připravené.
140 Bohužel máme tady skluz nejméně dva roky, takže...

141 M: Zpátky k té mé otázce. Jak
142 se dostalo nebo proč se do zákona dostalo to, že kamiony budou moci jezdit od
143 1. července i v neděli a v sobotu oproti dnešnímu stavu?

144 PS: Je to v zákoně a mohu vám říct, že ta určitá diskriminace, protože i v neděli
145 jezdí přeci méně lidí, než jezdí ve všední den, to bychom pak měli uvažovat o
146 tom, že by měly kamiony jezdit jenom v noci a neměly jezdit už vůbec v jiném
147 čase, protože v noci se zmenšuje provoz na těch dálnicích a na těch silnicích.
148 v daném okamžiku je to trend, který můžeme tady my dva velmi polemizovat,
149 ale je to v zákoně a mají právo...

150 M: Vy to berete, jako že by to byla diskriminace,
151 kdyby nemohly jezdit?

152 PS: Také se to tak dá říct, protože, já na to ještě zareaguji, dneska přeci systém
153 výroby atd., to je last minute, tam musí dojet ten kamion a přivést to zboží. A i
154 my zákazníci si rádi chodíme kupovat v podstatě v neděli určité zboží. Jestliže
155 my se ukázníme a nebudeme chodit do těch krámů, pak automaticky přestanou
156 jezdit ty kamiony.

157 MB: Já se obávám, že ta vaše zákonodárná práce je také last minute tedy, nezlobte
158 se. Tady je další graf, který ukazuje, jak to vypadá v Evropě. Rakousko,
159 Švýcarsko v neděli 24 hodin zákaz, Francie, Maďarsko, Slovensko, Spolková
160 republika, u nás až do července bylo 22 hodin zákaz a teď máme 9. Takže my
161 se stáváme zemí, kde o víkendu v pohodě jezdí kamiony v neděli. My jsme
162 studovali i ten stenografický záznam, bohužel jsme tam nenašli, pane předsedo,
163 od Vás ani jedno slovo k tomu zákonu. A našli jsme v Poslanecké sněmovně
164 jeden návrh, který nás naprosto vyděsil, protože se tam hlasovalo o Schlingově
165 návrhu, že totiž ten, že by se rozšířila jízda kamionů nikoli "jen" o 16 hodin,
166 ale dokonce o 20 hodin. A pro ten návrh hlasovalo 92 % poslanců ODS.

167 M: Ale chápu to správně, že prostě pro Vás je to součást podnikání, součást
168 normálního běh ekonomiky a že si nedovedete představit, že by se omezovala
169 jízda kamionů?

170 PS: Mně se pan předseda Strany zelených docela líbí, jak to svádí na opoziční
171 stranu. Ano, v tomto hlasování je možné, že to takhle bylo. Ale obecně
172 nepodsunujte nám, že my vytváříme zákony, my je dostáváme na stůl. Bavím
173 se teď o opozici.

174 MB: Tady v tom konkrétně jste jeli oba dva, to je pravda, to přiznávám.

175 PS: A hlasovali pro to včetně lidovců a komunistů. Tak jenom, abysme
176 nevytrhávali vždycky jednu politickou stranu, protože se to v daném okamžiku
177 třeba statisticky hodí.

178 M: Pane předsedo, abychom v tom měli jasno, Vám teda ale vůbec to omezení
179 nevadí?

180 PS: Já jsem neřekl vůbec, já jsem řekl, že mi vaděj z principu všechny kamiony,
181 který mně vaděj, když jedu na silnici. Ale to je přeci...

182 M: Ale berete to jako nutné
183 zlo?

184 PS: Je to nutné zlo a to je přeci i o postihu, aby byli daleko více kontrolováni, jestli
185 nejsou přetíženi atd. To je věc ale zase už na jiné téma.

186 M: Když se vrátím k těm pokutám, dnes je nejvyšší pokuta, kterou mohou ti řidiči
187 o víkendu dostat, 2000 korun. Případá Vám to adekvátní?

188 PS: Vůči těm půl miliónům je to samozřejmě absolutně...

189 MB: Ještě dvě cifry, jo? Polovina
190 dopravních nehod v ČR se děje o víkendech, jestli to víte. A 136 mrtvých ročně
191 je v důsledku srážky s kamiony, jenom abyste měl nějakou argumentaci,
192 kdybyste měli chuť přemýšlet o nějaké změně této politiky.

193 M: Pane Bursíku, tak, jako je pan předseda smířlivým zastáncem toho, co existuje,
194 vy jste velkými odpůrci a ve svém volebním programu tvrdíte, že chcete dostat
195 kamiony na železnici, chcete zakázat provoz kamionů přes celý víkend od
196 dvanácté hodiny, tuším, v pátek.

197 MB: Od patnácté.

198 M: Od patnácté hodiny v pátek. Jak to chcete udělat? Jak chcete kamiony na
199 železnici dostat, protože tady fungovala dlouhou dobu jedna trasa...

200 MB: Z Lovosic.

201 M: ... z Lovosic na německé hranice, nebyla skoro vůbec využívána a prostě o to
202 nemají ti dopravci zájem.

203 MB: Funguje to v celé Evropě, my jsme tady měli a zdědili jsme 19 terminálů, těch
204 logistických překladišť pro překládání kamionů a kontejnerů na železnici. A
205 bohužel postupně byly privatizovány a byly vlastně likvidovány, čili jich zbylo
206 všehovšudy jenom devět, což je vlastně ukázka té politiky v těch posledních,
207 řekněme, deseti letech. Čili my chceme prioritně investovat finanční prostředky
208 do těchto logistických terminálů tak, aby tady se vytvořila alternativa. Zároveň
209 té záležitosti na sazbě toho mýtného, protože my tady navrhujeme, resp.
210 ministerstvo dopravy mýtné, které je na úrovni 4,20 na jeden kilometr. A třeba
211 v Rakousku to mýtné je kolem osmi korun 50. Rakousko je země v centru
212 Evropy, má s tím bohaté zkušenosti, protože přes Alpy skutečně ten transport
213 z jihu na sever je enormní. A brání se tomu...

214 M: Čili vy budete chtít vyšší mýtné?

215 MB: Chceme vyšší mýtné. Další chyba, která vlastně se tady připravuje, je to, že se
216 rozlišuje mýtné na dálnicích a na silnicích první třídy a na silnicích první třídy
217 to mýtné navrhované není 4,20, ale jenom 2,09.04.. Čili to, co můžeme čekat,
218 je to, že ty kamiony všechny budou jezdit po těch silnicích první třídy, tam si
219 budou lehat občané společně se starosty nezávisle na tom, z jaké politické
220 strany ten starosta bude.

221 M: Pane Sobotko, Martin Bursík možná bude sedět v příští vládě s ODS. Dovedete
222 si představit, že budete hlasovat pro podobné návrhy, které říká, zvyšovat
223 mýtné pro kamiony?

224 PS: Já jsem chtěl jenom pana předsedu upozornit na to, že v našem programu je
225 zpoplatnit právě i ty první třídy a druhé třídy silnice ve stejné taxě, tak jenom
226 tady nejsme v žádném rozporu, jenom, aby to nevypadalo...

227 M: Mýto byste taky zvyšoval?

228 MB: Jaká bude ta taxa akorát?

229 PS: Tak, jako je na těch dálnicích, úplně stejná. Ale přeci nemůžeme v této chvíli
230 vztahovat, že ceny másla v Rakousku by měly být stejné jako u nás. Mýtné
231 v Rakousku v rámci té síly, kterou oni mají, tak samozřejmě musí být trošku
232 vyvážené. Jestli tam nastartujeme nárůst toho mýtného po zkušenostech, po
233 zavedení, s tím já bych potom souhlasil, s tím já nemám problém.

234 MB: Pardon, nemluvíme o cenách másla, jo?

235 PS: Ne, bavíme se...

236 MB: Ta doprava v ceně výrobku dělá zhruba 2-3 %, tak nestrašte lidi
237 s cenou másla.

238 PS: Srovnáváte, ne, pane předsedo, srovnáváte mýtné na kilometr v Rakousku, což
239 je země jiné ekonomické síly než ČR.

240 MB: Pardon, ale my jsme v EU a ta směrnice, ta vlastně ukládá státům a ty odvozují
241 výši toho mýtného od oprávněných nákladů, tzn. investičních nákladů na
242 dálnici, nákladů na opravu těch silnic. To nemá nic společného s cenou másla.

243 PS: Ale Vy mi nerozumíte.

244 MB: To je prostě, ta směrnice určuje, jakým způsobem se to kalkuluje.

245 M: Jestli to správně chápu...

246 PS: Ale my dva si nerozumíme nebo Vy nechcete rozumět.
247 Přeci jiná je kupní síla českého občana, českého dopravce, než je toho
248 rakouského, nebo jiného, proto...

249 MB: Ale v těch kalkulovaných nákladech se nemluví o
250 kupní síle, tam, protože to mýtné se vybírá na to, aby pokrylo investice a
251 opravy silnic, to je filosofie té směrnice, že jo.

252 PS: To víme, ale také opravujeme ty silnice za trošku...

253 MB: Takže chceme mít poloviční mýtné
254 a nechat všechny kamiony jezdit přes ČR? To je vaše politika?

255 PS: Ale to jsem já, to jsem v životě neřekl, nepodsunujte mi, pane předsedo.

256 M: Ale ještě, abychom v tom měli jasno, Vy byste nezvyšoval to mýtné oproti
257 tomu návrhu, který je teď na stole?

258 PS: Já jsem řekl, na té první třídě ano, dostat to na dálniční, to je v našem
259 programu. A v druhé fázi diskutovat o tom, že bychom to mýtné, vzrůstalo by i
260 obecně.

261 M: Tak teď se pojďme podívat ale na naše další téma, o kterém dneska vás
262 necháváme hlasovat. Týká se topení uhlím, jestli se máme tohohle toho zákona,
263 návrhu, nápadu bát, anebo ne.

264 EU po nás požaduje ekologickou daňovou reformu, po volbách se tak např.
265 řidiči zřejmě dočkají dražšího benzínu. Po sociálních demokratech, lidovcích a
266 zelených v tomto týdnu i ODS jasně řekla, že v určité době bude reformu také
267 prosazovat. Zavázali jsme se k tomu v EU, ale nepřipustíme nic nad rámec její
268 směrnice a budeme trvat na tom, že se musí snížit jiné daně, prohlásil předseda

269 ODS Mirek Topolánek. Podle představy ODS bude ekologická daňová reforma
270 spočívat v právě spotřebních daní, nikoliv v oblasti DPH. Lidovci a zelení
271 chtějí zachovat dvě sazby DPH, ODS prosazuje rovnou daň 15 %. Podle
272 stínového ministra životního prostředí Bedřicha Moldana však určitě ODS
273 nepřistoupí na zákaz topení uhlím, tak to chtějí zelení. Postihlo by to totiž
274 hlavně důchodce a chudé, řekl Moldan. Ekologická daňová reforma je jedním
275 z témat, které po volbách může zkomplikovat koaliční jednání. Stane se tak,
276 pokud o vládě budou jednat občanští demokraté s lidovci a zelenými.

277 M: Ekologická daň, zkusme to přeložit do běžné, hovorové češtiny - zdražení
278 elektřiny, uhlí, plynu a v budoucnosti i provozu automobilů. Říkám to správně?

279 MB: To je polovina té věty a ta druhá polovina zní, že...

280 M: Já myslel polovina věcí, že ještě
281 toho bude víc.

282 MB: Ne, musíte dodat tu druhou. Vy jste říkal ekologická daň ekologická daň, ale
283 mluvíme o ekologické daňové reformě. Je to na základě směrnice Evropské
284 komise. My musíme tu daň zavést u nás od 1. ledna 2008, to je naše povinnost.
285 A mě velmi těší, že to, že jsme tohle téma otevřeli, že vlastně postupně vedlo
286 naše politické partnery k tomu, že také tenhle bod si jaksi osvojili a začali o
287 něm mluvit před volbami. To jsem velmi rád.

288 M: Říkáte, že to je polovina věty. Co to tedy znamená, ta druhá?

289 MB: Ta druhá polovina zní, že ten výnos z těch spotřebních daní, které my musíme
290 zavést nově na uhlí, na zemní plyn, na elektřinu, nemáme je a musíme je
291 zavést, tak že ten výnos my jako zelení navrhujeme, aby ho nepožral státní
292 rozpočet, ale aby ten výnos se využil pro snížení povinných odvodů sociálního
293 a zdravotního pojištění, tím pádem se zlevní cena práce a bude to dvojitá výhra –
294 ochráníme životní prostředí a zároveň budeme mít levnější práci, čili je to
295 aktivní politika zaměstnanosti.

296 M: Jak já na tom jako běžný zaměstnanec, který odvádí běžné odvody, vydělám
297 nebo jak na tom budu finančně podle Vás?

298 MB: Dostanete víc v tom sáčku výplatním, protože bude jak zaměstnanec, tak vy
299 budete odvádět menší odvody sociálního a zdravotního pojištění, ale přitom...

300 M: Přeloženo budu mít větší výplatu.

301 MB: Budete mít větší výplatu.

302 M: Ale utratím víc za elektřinu a za plyn, říkáte?

303 MB: A pak bude záležet na Vašem chování. Čili to je přesně to, co ekonomové
304 doporučují - přesunout daně z přímých daní k nepřímým daním.

305 M: Líbí se vám tenhle návrh jak ODS?

306 PS: Ekologická daň, to je otázka našich předstupních rozhovorů a aplikaci u nás
307 v ČR, o tom nikdo nedisktuje. Ta bude zavedena, ať se nám líbí, nebo ne, to
308 není žádný nápad jedné, nebo druhé politické strany. Že se o tom diskutuje, je
309 celkem logické, protože to bude určitá zátěž. Je pak potřeba ale začít diskutovat
310 o tom, že i v daném okamžiku jsou určité poplatky, které můžeme nazvat
311 "daní", které jsou za znečištění ovzduší atd. Tak se pojďme bavit, jestli v rámci
312 té ekologické daně to tam patří, nebo nepatří.

313 M: Vy navrhuje, aby to odpadlo, když bude daňová reforma?

314 PS: Když bude ekologická daň, která zatíží ten produkt nebo ten zdroj, bavíme se o
315 uhlí a o ostatních věcech. A v tom případě by se mělo o tom diskutovat. Já
316 neříkám, jestli je to dobře, nebo špatně, mělo by se o tom diskutovat.

317 M: Elektrina, plyn, uhlí, to jsme říkali. Měla by to být také auta, i když ani vy
318 nemáte odvahu to ve svém programu říct. Kolik by podle Vás třeba tady pan
319 předseda Senátu platil za to třilitrové BMW, kterým přijel, na ekologické dani?

320 MB: Tak nejprve ta spotřební daň u benzínu a nafty, tu my už máme a v tuhle chvíli
321 ty sazby spotřebních daní odpovídají té minimální sazbě podle směrnice. Čili
322 skutečně my o tom nemluvíme, protože teď to není téma. Ale od roku 2010 v té
323 směrnici ty minimální sazby jdou nahoru, čili dá se očekávat, že půjdou nahoru
324 i ceny benzínu a nafty v celé Evropě.

325 M: Já mluvím o tom, že by se měly zavést také daně, speciální daně na auta jako
326 taková.

327 MB: Ano, ano, ano. To je druhá, druhý krok té reformy, takhle to také projektovalo
328 ministerstvo životního prostředí. A ono se to neodlišuje od objemu toho
329 motoru, záleží na tom, jaké má emise pan předseda, když jezdí tím autem. Tzn.
330 emise CO2 specifické na jeden kilometr ujetý.

331 PS: Velmi dobře, velmi dobře, velmi dobře prozkoušené.

332 MB: Což prozkoušené, ono jde spíš o ty gramy na kilometr.

333 M: Vy byste souhlasil s tím, aby byly třeba od roku 2010 zdaněné automobily
334 podle toho, jaké mají emisní výsledky?

335 PS: Já si myslím, že přesně ta technická kontrola odhalí, která auta už by vlastně
336 neměla vůbec být na silnicích. A tam by měl být ten rozhodující článek. Já

337 nevidím důvodu, proč bychom dneska měli takhle dramaticky rozlišovat. Ano,
338 ekologická daň půjde na benzín, půjde na naftu. Ale ještě začít zdaňovat ten
339 prostředek dopravní, mně to nepřipadá rozumné.

340 M: Tak a pojďme k tomu vašemu volebnímu hitu, abych to tak řekl - zákaz topení
341 uhlím. Proč chcete zakazovat topení uhlím v domácnostech, které nemají
342 dostatek peněz na to, aby třeba topily plynem nebo jinými palivy?

343 MB: To je volební hit jiných stran, které to vytáhly z toho našeho programu. Nám to
344 samozřejmě nevádí, co napíšeme do programu, za tím si stojíme. A já myslím,
345 že se odlišujeme v tom, že my jako zelení, a kdo jiný by to měl navrhnout nežli
346 zelení, jsme prostě popsali ten problém, který tady každou zimu je, a to jsou
347 lokální inverzní situace v obcích. Stačí, když jeden, dva lidé zatopí uhlím, a
348 ostatní se dusí. Je to analogie pasivního kouření. Tam nějaký nástroj
349 ekologických daní, kde ty daně nabíhají pomalu, by začal fungovat někdy
350 kolem roku 2015, nebo 18 a dalších deset let bychom se dusili. Čili my jsme
351 kombinovali ekologickou daň nebo daňovou reformu ve vazbě na tento zákaz.
352 A ten zákaz vlastně by měl vytvořit silnou politickou vůli a poptávku po tom,
353 abychom rozvinuli všechny alternativy, které jsou k dispozici. A k tomu bych
354 já něco řekl. V tuhle chvíli už, kdybychom tady, kdyby se rozjel intenzivněji
355 trh s účelově pěstovanými rostlinami, tak už v tuhle chvíli jaksi provozní
356 náklady na topení, tzn. náklady na topení pro rodinný domek nebo pro byt
357 těmito, vlastně biomasou jsou nižší nežli uhlí. Aby bylo jasno, o čem ještě
358 mluvíme...

359 M: Když nepočítáte to, že by musely domácnosti koupit jiný kotel.

360 MB: Samozřejmě a na to máme už také připraven kompletně model. V tuhle chvíli
361 12 % domácností v ČR topí dřevem, 9 % topí uhlím, zbytek je zemní plyn,
362 centrální zásobování teplem. Čili je to proporce, která je zvládnutelná
363 realisticky. To, co my, tzn. a topení uhlím v tuhle chvíli je více než dvakrát
364 levnější nežli topení, topení dřevem, pardon, je více než dvakrát levnější než
365 topení uhlím. To, co my navrhujeme jak překlenout ten, tu investiční past, do
366 které se lidé dostanou, protože pak provozní náklady budou nižší, tak říkáme
367 50 % dotace Státního fondu životního prostředí nároková, ta už teď existuje,
368 ale není nároková. A zbytek by byl komerční úvěr vázaný na tu dotaci, kde by
369 to lidé spláceli dlouhodobě z té úspory, kterou budou mít na nákladech na to
370 palivo.

371 M: Čili by měli speciální půjčku na kotel?

372 MB: Čili máme připravený model, který v podstatě se osvědčil v Irsku a v
373 Rakousku, tam meziroční nárůsty byly desetitisíce vlastně instalací těch kotlů.

374 M: Pane předsedo, Vy byste souhlasil s takovým návrhem zakázat topit uhlím a
375 topit biomasou, dřevem a dotovat výměnu kotlů?

376 PS: Já si myslím, že je potřeba se zamyslet vůbec nad tím slovem zákaz topit
377 uhlím, protože mně to připadá v daném okamžiku v ČR jako věc nemožná.
378 Pokud tímhle směrem uvažujete, tak jsem zvědav, jak na to zareagují v
379 podstatě lidé. Chápu, že to má nějakou řadu vývojovou, ale vy vůbec
380 neuvažujete o tom, že by mělo být kvalitnější spalování v těch kotlích i toho
381 třeba uhlí, protože i to dříví má nějaké emise atd., musíte ho nějak zaplatit. To
382 všechno je potřeba přeci směřovat k co nejkvalitnějšímu spalování jakýchkoli
383 věcí, které nebudou mít ten ekologický dopad ve vašem pojetí. Ale říct zákaz,
384 to už mně připadá, že jsme v jiné zemi a za jiného systému.

385 MB: Mohu na to krátce reagovat?

386 M: Prosím jenom krátce.

387 MB: Protože Vy říkáte kvalitnější spalování uhlí, ale to už pak znamená nový kotel.
388 Proč by si lidé měli kupovat nový kotel na uhlí, když si mohou koupit nový
389 kotel na biomasu a ty emise jsou o jeden, dva, nebo tři řády nižší?

390 PS: A Vy zajistíte cenovou relaci toho, že opravdu ta biomasa bude tak laciná?

391 MB: Ty účinnosti těch kotlů jsou 92-98 % a stojí téměř stejně.

392 M: Pánové, promiňte, poslední otázka k tomuto tématu. ODS navrhuje rovnou daň,
393 vy potřebujete pro svoji daňovou reformu ekologickou dvě sazby daně. Jak
394 Vám vyhovuje třeba návrh dnešního náměstka ministra životního prostředí za
395 sociální demokracii pana Novotného, který navrhuje, že by se mělo začít
396 diskutovat o převedení zemního plynu, kterým se topí, z 19 do 5 % daňové
397 sazby, pane Sobotko?

398 PS: Hlavně Vy jste řekl tu dobrou číslovku - 19, kam bylo mnoho věcí přeneseno
399 včetně služeb atd. Takže už došlo k tomu zdražení v mnoha věcech a je to věc
400 zpátky dva, tři roky. A ten náš program jasně říká: Jdeme na 15. A jestliže EU
401 chce sjednotit DPH jako takové, a teď se nebavme v jakém časovém horizontu,
402 ale EU to požaduje, chce a my to...

403 M: Chce mít jednu sazbu.

404 PS: Chce mít jednu sazbu, takže já si myslím, že ten náš návrh 15 % daně, který
405 bude kompenzován různými dalšími věcmi, je návrhem dobrým?

406 MB: Akorát proč potom mluvíte o nulové sazbě daně DPH z potravin, když říkáte,
407 že chcete jednu sazbu daně?

408 PS: Jsou to vybrané produkty, které i dnes platí a jsou tam zařazené v těch
409 předvstupních jednáních. Ale samozřejmě ta věc je na EU, jak rozhodne.

410 M: Tak, pánové, pojďme na další téma, které jsou povodně, které po sobě
411 zanechaly spoustu škod. Teď je otázka, kde na ně vezmeme peníze.

412 Předseda sněmovny Lubomír Zaorálek vyhlásil stav legislativní nouze, aby
413 Poslanecká sněmovna mohla projednat zákony, které umožní získat peníze na
414 krytí povodňových škod podstatně rychleji, než je obvyklá několikaměsíční
415 lhůta. Takové opatření umožní přijmout zákon třeba i za jeden den. Ani Senát
416 nehodlá schvalování potřebných norem zdržovat, i když stav legislativní nouze
417 vyhlásit nemůže. V momentě, kdy zákon bude u nás a stačíme ho projednat ve
418 výborech, tak to uděláme v co nejkratší době, v Senátu nedojde ke zdržení ani
419 o minutu, řekl předseda Senátu Přemysl Sobotka. Vláda už v tomto týdnu
420 rozhodla, že na odstraňování povodňových škod uvolní 5 mld. Kč z Fondu
421 národního majetku a dividend firem ČEZ a Osinek. Kvůli uvolnění peněz
422 musela vláda navrhnout změnu zákona o Fondu národního majetku a zákona o
423 státním rozpočtu na letošní rok. Senát by měl projednat právě změnu zákona o
424 Fondu národního majetku, o státním rozpočtu rozhoduje jen sněmovna.

425 M: Pane předsedo, jednoduchá otázka: Kdyby tyhle zákony, které jsou potřebné
426 pro úhradu škod z povodní, mohly začít platit, třeba ten zákon o Fondu
427 národního majetku, z kterého, díky kterému se budou moci čerpat peníze z
428 ČEZu a dalších firem?

429 PS: Samozřejmě záleží, kdy nám to sněmovna pošle. A my už jsme dokázali
430 zhruba před pěti lety, nebo před čtyřmi lety, když byly tyto problémy, sejít se i
431 v neděli, takže pro nás to není problém. Ten můj slib, ten platí a určitě
432 nebudeme nic zdržovat. Ale změnu rozpočtu, to bylo dobře poznamenáno, to
433 má v rukou jenom Poslanecká sněmovna, jakékoliv jiné zákony nebudou v
434 Senátu zdržovány.

435 M: Tak to je legislativní procedura. Teď se pojďme podívat na to, kde vlastně
436 máme vzít na ty povodňové škody peníze. Tak jeden aktuální nápad z dílny
437 KSČM: Podle komunistů by vláda měla dostat, by měla udělat speciální fond,

438 z kterého by se měly hradit škody pro nepojištěné domácnosti, které nějakým
439 způsobem postihly povodně, a měly by tam být peníze z ČEZu a vláda by
440 neměla koupit obměně transportéry, ale ty peníze, které by použila na
441 transportéry, dát lidem, kteří nebyli pojištěni. Jak se vám to líbí jako zeleným?

442 MB: Tady vidíte, jak se mi to líbí.

443 M: Já právě nevím teďka.

444 MB: Ne, tak se usmívám tomu, protože to je strašně nesystémové, že jo. Podívejte,
445 já, podle mého odhadu ty škody tentokrát z těch povodní, je to samozřejmě
446 tragédie a je velmi dobré, že zase nastala ta solidarita a v podstatě stát
447 zafungoval. A já neočekávám, že bysme tady diskutovali to, jestli bylo dobře,
448 nebo špatně, aby politici jezdili jako na ty lokality pomáhat. Samozřejmě, že je
449 odpovědností politika vzít třeba helikoptéru a jít tam a třeba začít pracovat. A
450 dá se očekávat, že ty škody by mohly kolem zhruba dvou miliard, což bude tak
451 zhruba 30-50krát méně nežli při té povodni minulé. Systémově vzato podle
452 našeho názoru by to mělo být tak, že v rozpočtu by měla být rezerva zhruba
453 1%, což se rovná 9 mld. Kč. A tento typ živelných pohrom by měl vlastně
454 zvládnout rozpočet běžně, nikoli takovýhlemí opatřeními. Problém je v tom, že
455 poslanci vždycky při hlasování na konci pak tam začnou dávat nějaká
456 fotbalová hřiště a bazény.

457 M: A nemají rezervu.

458 MB: A nemají rezervu.

459 M: Jak se díváte Vy, pane Sobotko, na nápad vlády, že vlastně povodňové škody
460 se mají uhradit z dividend např. ČEZu?

461 PS: Je to trochu nesystémové, protože kromě toho vlastníka 09.04. a nějaké drobné,
462 což je český stát, se musí dividendy vyplatit i těm dalším. A v tuto chvíli je to
463 třímiliardová záležitost, která jde směrem na ČEZ. Ale ať vláda sežene ty
464 peníze, kde chce, vláda se zavázala již před časem. A opatření, která teď
465 plánují, tak to v podstatě jsou opatření, která jsou, když si to přečteme, z roku
466 2000, z roku 2002, akorát, že vláda nekonala, nečinila. A návrh s tím, že by
467 měl být fond, nazveme, rezervní, to je jedno, na katastrofy, zejtra přijde
468 vichřice budeme také hledat nějakým způsobem peníze, to je moment, který už
469 tady dávno měl být. A vyšel dokonce z naší dílny, tenkrát byl odmítnut.
470 Tenkrát byly peníze z privatizace, teď už těch peněz moc není.

471 M: Teď jsou peníze z dividend. Připadá Vám to vůbec rozumné, když stát má
472 nějaký podíl v jakékoliv firmě, že se spoléhá na to, že ta firma bude vydělávat
473 na to, aby třeba zakryla díru v rozpočtu nebo zaplatila povodně?

474 PS: Tady souhlasím s panem předsedou. Vše, co se děje, je zcela nesystémové a je
475 potřeba ten systém. Ale my teď potřebujeme, a tady je ta shoda napříč
476 politickým spektrem, řešit tu teď akutní, dramatickou situaci. Ale ta povodeň
477 může přijít za rok, za dva, za tři. A nebude-li stát připraven, a je to opravdu věc
478 státu, aby se o to staral, aby vytvářel protipovodňová opatření, tak že v tu chvíli
479 ten stát selhává a selhává v daném okamžiku. A selhala vláda, která tady
480 vládne osmý rok.

481 M: V souvislosti s dividendami ČEZu se opět otevírá otázka, jestli by nebylo
482 rozumnější ČEZ jako firmu prodat, privatizovat. Vy máte ve svém programu,
483 že ho chcete prodávat po částech. To není úplně konkrétní návrh, co chcete
484 s ČEZem dělat.

485 MB: Ještě k těm povodním, co se stane: Jestliže se využijí dividendy na úhradu těch
486 škod, tak z toho ekonomického pohledu je to tak, že vlastně klesne ta, klesne
487 zisk ČEZu, tzn. klesne i cena akcií. To znamená, že jestliže třeba uvažují
488 politici o tom, že ten výnos z ČEZu by použili pro úhradu penzijní reformy, tak
489 je potřeba počítat s tím, že takovýhle krok povede k tomu, že těch prostředků
490 pro tu penzijní reformu bude méně. Ještě ten druhý jaksí, co budou dobře tomu
491 diváci rozumět, ještě další jako vedlejší efekt poměrně negativní je to, že nejen,
492 že se vyplácí ty dividendy těm menšinovým akcionářům, kteří mají kromě státu
493 tam akcie, ale také manažeři ČEZu. Takový pan Vobořil bude mít zase
494 nějakých čtvrt miliónu vyplaceno na dividendách. To si myslím, že už skutečně
495 jako tahá jako za oči tohle, že to je příliš mnoho.

496 M: Promiňte, ale zpátky k té mé otázce: Privatizace ČEZu ano, nebo ne a jak? Pro
497 oba z Vás.

498 MB: Ano a ten problém, který tady máme, je, že se nepodařilo vlastně vytvořit
499 konkurenční prostředí ve výrobě elektřiny. My jako zákazníci to můžeme vidět
500 na tom, že ačkoli u nás od 1. ledna vzniklo konkurenční, jaksí teoreticky
501 vzniklo konkurenční prostředí, lidé si mohou objednat elektřinu, od koho
502 chtějí, no, tak dominantní výrobce a dominantní nakupující je ČEZ, který
503 vlastně diktuje ceny. To, co my bychom chtěli, by bylo vlastně privatizace
504 ČEZu a privatizovat ji po částech, vytvořit tady, zpátky se vrátit k tomu

505 modelu, který tady byl před tím, nežli přišel pan ministr Grégr a vymyslel
506 SuperČEZ, kdy jsme tady ještě měli Watenfall, měli jsme tady British Energy,
507 měli jsme tady pět hráčů.

508 M: Vy byste rozprodal ČEZ po částech, třeba distribuční společnosti atd.?

509 MB: Řekněme, že výsledkem toho by bylo, že tady nebudou tři energetické
510 společnosti, z nichž jedna má 67 % a dominantně vyrábí, ale že tady bude těch
511 společností čtyři, nebo pět, vytvoří konkurenční prostředí a to bude ve
512 prospěch zákazníka, protože to povede k lepším službám a snížení cen
513 elektřiny.

514 M: ODS by prodávala ČEZ, nebo by měla stejnou politiku, jako má ČSSD –
515 zachovat ČEZ ve státních rukách?

516 PS: Podle mého názoru a nejenom mého, ale i naší politické strany zprivatizovat
517 ČEZ, to je také v našem programu.

518 M: Jak rychle?

519 PS: Co nejrychleji, to, co drží stát, je špatně.

520 M: Tak podíváme se zpátky na povodně, na telefonu máme teď poradce premiéra
521 pana Petržílka, který se zabývá, který radí premiérovi, jak v tuto chvíli řešit
522 škody z povodní. Dobrý den, slyšíme se?

523 Telefonicky Petr Petržílek, poradce premiéra:
524 Dobrý den, slyšíme.

525 M: Jak Vy se díváte, pane Petržílku, na ten názor, že použití peněz z ČEZu je
526 neehospodárné, nesystémové a nesprávné pro pokrytí škod z povodní?

527 Telefonicky Petr Petržílek, poradce premiéra:
528 Podívejte se, mimořádné situace vyžadují i mimořádné peníze. A já si myslím,
529 že je potřeba získat peníze rychle, v dostatečné výši. A myslím si, že 5 mld. Kč
530 je výše nejenom dostatečná, ale i štědrá. A na druhou stranu je třeba říct, že
531 použitím mimořádných dividend z ČEZu, ale i ze společnosti Osinek atd.
532 nezvýšíme státní dluh, tzn. že získání takových prostředků neublíží lidem,
533 neublíží státu, lidem naopak prospěje.

534 M: Co kdybyste ČEZ neměli, co byste dělali?

535 Telefonicky Petr Petržílek, poradce premiéra:
536 Samozřejmě pak se musí vydat obligace, musí se postupovat tak, jak se
537 postupovalo v roce 97, nebo v roce 2002, ty peníze přijdou později, ty peníze
538 nebudou v takové výši, nebudou tak rychle.

539 M: Pane Petržílku, také se vzedmula vlna diskusí o tom, že vláda zanedbala
540 přípravu na protipovodňová opatření od roku 2002. Spousta hejtmanů si
541 stěžovala, že vláda neudělala to, co slíbila, a že škody, které teď sčítáme, jsou
542 také proto, že vláda prostě nesplnila své sliby. Jak byste reagoval na toto
543 tvrzení, které není vůbec ojedinělé z úst hejtmanů?

544 Telefonicky Petr Petržílek, poradce premiéra:

545 Zaprvé Špidlova vláda slíbila prostředky ve výši 20 miliard do roku 2020 a
546 v tomto kontextu také ty prostředky ročně ve výši více než jedna miliarda
547 korun uvolňuje. Samozřejmě ani bůh nemohl čekat, že stoletá voda bude chodit
548 častěji k nám než jednou za sto let. A tady je třeba říci, že se z toho musíme
549 poučit. A to také uděláme. Neumíme poručit větru, dešti, ale umíme najít ty
550 peníze, a proto vytváříme v tomto okamžiku mimořádný povodňový fond,
551 protože potřebujeme peníze rychle. To Špidlova vláda ještě asi si neuvědomila,
552 neuvědomovala ty souvislosti. Když vytvoříme mimořádný protipovodňový
553 fond a využijeme půjčky od Evropské investiční banky ve výši až teda těch 20
554 miliard s využitím nízkouročené půjčky a bez potřeby kofinancování, tak je to
555 asi to nejlepší, co můžeme udělat.

556 M: Děkujeme, že jste se s námi podělil o Vaše názory a návrhy. Díky. Pánové,
557 možná k tomu návrhu, že by se měl utvořit speciální protipovodňový fond, na
558 který by si ČR půjčila až 20 mld. Kč, a čekala až přijde velká voda, jak se Vám
559 líbí tenhle plán?

560 PS. Já bych to nebral jenom protipovodňový, je to otázka jakýchkoliv přírodních
561 katastrof, protože přijde zejtra jiná katastrofa. Fond ale, ale jde o to, jak do něj
562 dostat peníze. A tady najednou...

563 M: Slyšeli jsme půjčkou třeba od Evropské investiční
564 banky.

565 PS: Jasný, ale co já jsem zachytil, tak stále se mluvilo o 15 miliardách, teď pan
566 náměstek už mluví o 20 miliardách. Půjčka je vždycky půjčka a půjčka se musí
567 vždycky zaplatit, takže vždycky to má dopad do státního rozpočtu. Že to bude
568 rozložené v čase, to je logické, to každý dluhopis a všechno se rozkládá v čase.
569 Takže ano, ale jde jenom o to, jakou cestou tam půjdou ty peníze. A hlavně,
570 tady pan náměstek to říkal, přeci ta vláda kontinuálně pokračuje. Jestli je
571 Špidlova, Grossova, Paroubkova, nebo před tím Zemanova, tak přeci neměli na
572 to zapomenout, vždyť to zcela vypustili ze své hry.

573 M: Jak Vy se díváte na návrh udělat speciální krizový, protipovodňový, proti já
574 nevím jaký, fond na úhradu škod?

575 MB: No, já myslím, že musíme počítat s tím, že ty extrémní klimatické situace, že
576 jich bude přibývat. A to má souvislost s globálními změnami klimatu a
577 znamená to, že vlastně kompletně vládní...

578 M: S topením uhlím předpokládám.

579 MB: Také, samozřejmě, že ano, je to tak. A znamená to, že vlastně ta politika,
580 celková politika vlády jak v oblasti dopravy, kde také jsou emise skleníkových
581 plynů, tak v oblasti zalesňování, vodotechnických opatření, zvyšování
582 retenčních schopností krajiny atd., to skutečně by měla být jaksi komplexní,
583 promyšlená politika. Takový fond by se vytvořit měl a já bych docela
584 doporučoval, abychom o tom zahájili diskusi bezprostředně po volbách,
585 protože v tu chvíli taková ta štědrost, kdy začínají lítat ty cifry těsně před
586 volbami ve velkém, a tady říká pan náměstek, že jaksi mimořádně šetří, pět
587 miliard, no, samozřejmě jsou šetřící, protože je před volbami, tak já myslím, že
588 by to chtělo trochu chladnější hlavy a že bychom něco takového měli připravit
589 a mělo by to být zapojené, systémové, mělo by to být propojeno s tím, jakým
590 způsobem se také budeme stavět ke státnímu rozpočtu a jak tam budeme
591 vytvářet rezervu.

592 M: Pánové, ještě krátce, co byste poradili občanům, kteří bydlí v těch zátopových
593 oblastech a teď se dozvěděli třeba od České pojišťovny, že už je nikdy nepojistí
594 proti potopě, proti potopě, povodni?

595 PS: Proti povodni. To je samozřejmě velký problém, ale buď bude bez té pojistky,
596 anebo se přestěhuje. Tady jiná šance není.

597 M: Radit se nedá.

598 MB: Stoletá voda neznámá, že ta voda přijde jednou za sto let, tzn. že ta může
599 přijít za tři roky...

600 PS: Může přijít za rok.

601 MB: ... ta stoletá voda. A znamená to, že vlastně stát...

602 M: Čili Vy byste se 603
odstěhoval na tom místě?

603 MB: Stát by měl vytvořit prostředí pro to, aby nabídl lidem alternativy. A jeho
604 politika by měla být postupně v těch údolních nivách, což je 2,5 % území ČR, a
605 ty povodně se budou opakovat, tak aby postupně vlastně uvolnil ty prostory

606 k tomu, aby tam mohlo docházet k rozlivům, aby se vlastně ty důsledky těch
607 povodní snížily.
608 M: Tak, pánové, díky, že jste dnes byli s námi v partii. Pojdme se podívat, jak
609 dopadlo naše hlasování. No, dopadlo neuvěřitelně shodně - 50, 50. 50 % lidí si
610 myslí, že by mělo být zakázáno topení uhlím, 50 % že ne. Asi 50 % topí uhlím
611 a druhých 50 ne.
612 M: Ne, ne, jenom 9 % topí uhlím.
613 M: Tak, pánové, ještě jednou díky, že jste s námi byli.

Nedělní partie 21. 5. 2006

Petr Šimůnek – moderátor = M

Jiří Paroubek - premiér a předseda strany ČSSD = JP

Mirek Topolánek – předseda strany ODS = MT

1 M: Dobrý den, vítám vás u Nedělní partie. Možná neočekávanější předvolební
2 televizní duel je tu, souboj premiéra a předsedy ČSSD Jiřího Paroubka. Dobrý
3 den.

4 JP: Dobrý den.

5 M: A jeho vyzyvatele předsedy ODS Mirka Topolánka. Dobrý den.

6 MT: Přeji pěkný den.

7 M: Právě začíná. Jen jeden z těchto mužů již za 14 dní přivede svou stranu k
8 volebnímu vítězství. O tom, který z nich to bude, rozhodnete pouze vy. Možná,
9 že i dnešní Nedělní partie vám pomůže při rozhodování, tak se pojďme
10 podívat, co všechno nás čeká.

11 Po letech došlo v politice opět na facky, tentokrát létaly mezi někdejší
12 místopředsedou ODS Miroslavem Mackem a současným ministrem
13 zdravotnictví Davidem Rathem. Jednalo se jen o osobní spor, nebo o politickou
14 věc? Jak nás přesvědčí zástupci dvou nejsilnějších parlamentních stran,
15 abychom si ve volbách zvolili právě je k řízení země?

16 M: Volby, které budou již za dva týdny, rozhodnou o vládě na příští čtyři roky,
17 přesněji řečeno nerozhodnou volby, ale rozhodnete vy voliči. A proto naše
18 dnešní hlasovací otázka je úplně jednoduchá: Přijdete na začátku června volit
19 do Poslanecké sněmovny?

20 Vaši odpověď ano, nebo ne posílejte zprávou SMS ve tvaru NP ANO, nebo NP
21 NE na číslo 900 90 09.

22 M: Hlasovat můžete hned teď a zopakuji otázku pro jistotu: Přijdete na začátku
23 června volit do Poslanecké sněmovny? Pánové, Vy dva jste se shodli zatím na
24 jediné věci, které jsem si všiml, a to je to, že jste ve všem lepší než Váš
25 protivník. Já bych Vás chtěl na začátek partie poprosit o korektnost, o to,
26 abyste si neskákali zbytečně do řeči, abyste odpovídali na mé otázky. Doufám,
27 že pravidla v tomto smyslu jsou jasná. A věřím taky, že to bude korektní debata
28 bez facek. To říkám proto, že první téma, které jsme měli původně připravené,
29 bylo samozřejmě o vašich programech, o argumentech, jakými chcete
30 přesvědčit voliče, aby volili právě vás. Ale události nám ten scénář trošku
31 změnil, a proto začneme tématem, které do politické historie ČR asi vejde pod
32 heslem Mackova facka.

REPORTÁŽ

33 Včerejší jednání sněmu České stomatologické komory začalo rvačkou ministra
34 zdravotnictví Davida Ratha s Miroslavem Mackem, bývalým vicepremiérem za
35 ODS. Macek měl moderovat diskusi v sále, ale těsně před tím oznámil, že si
36 musí vyřídit osobní věc. Přistoupil k Rathovi a dal mu silný pohlavek. Rath
37 vstal od předsednického stolu a vykročil z pódia, pak se ale vrátil a označil
38 Macka za zbabělce. Ten na něj zaútočil pěstmi a Rath se bránil. Miroslav
39 Macek vysvětlil útok osobními důvody. Rath totiž před časem prohlásil, že si
40 Macek vzal svou současnou ženu pro peníze. Po potyčce Macek jednání za
41 pískotu zubařů opustil. Občanská demokracie se od Mackova chování
42 distancovala. "Distancujeme se od způsobu, jakým řešil svůj spor Miroslav
43 Macek s Davidem Rathem, jakkoli pro něj a jeho ženu máme lidské pochopení
44 a jakkoli jsme přesvědčeni, že doktor Rath ve svých osobních urážkách zachází
45 příliš daleko", prohlásila oficiálně ODS. Premiér na mimořádné tiskové
46 konferenci konstatoval, že dlouholetý místopředseda ODS Macek je i nadále
47 neformálním mluvčím ODS, proto považuje útok za věc politickou.

Konec REPORTÁŽE

48 M: Pánové, ten avizovaný týden neklidu ve zdravotnictví začal poněkud divoce.
49 Otázka je jednoduchá, možná je zbytečné ji pokládat, ale přeci jen: Zachoval se
50 podle Vás pan Macek adekvátně a slušně? Pane Topolánku.
51 MT: Tak já teda před tím si potřebuju vyřešit malou soukromou záležitost, ale
52 nebudu se fackovat. Chtěl jsem panu předsedovi Paroubkovi předat...
53 M: Ted' jsem
54 měl krůpěje potu na zádech.
55 MT: ... protože
56 pořád, měl jste pot na zádech, pořád říká, že se schovávám, toto je fotografie
56 podepsaná mnou a mou ženou, kterou mají desetitisíce občanů v této zemi,
57 před kterými já se neschovávám, já se před svými voliči neschovávám. A jedna
58 poznámka do úvodu: Chtěl jsem Vám blahopřát hned v úvodu k hodnocení této
59 debaty, protože vaše agentura PSB už provedla průzkum, jak tato debata
60 dopadla. Dopadl 57:43 pro vás a já jsem Vám chtěl opravdu upřímně blahopřát.
61 M: Promiňte. Jak jste na to přišel?
62 MT: Z důvěrných zdrojů důvěrná informace. Uvidíme zítra.
63 M: Můžete to nějak konkretizovat?

64 MT: Nebudu to konkretizovat, je to důvěrná informace, protože ten výsledek
65 samozřejmě té debaty by měl být znám až po té debatě, ale tentokrát je znám
66 předem.

67 M: Promiňte, nechme reagovat ale pana premiéra na to, že průzkum je už
68 proveden.

69 JP: Já myslím, že bychom měli hovořit k věcným záležitostem.

70 M: Nechcete to komentovat.

71 JP: Pan předseda, myslím, že ho chytil fantas.

72 MT: Teď k tomu, jistě, teď k tomu Mackovi: Pokládám tu jeho soukromou
73 záležitost za neuvěřitelné selhání. My se od toho samozřejmě
74 distancujeme. Musím říct, že to беру, protože pokládám oba dva v tom příběhu
75 za stejné aktéry, jeden za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet, jeden
76 bezdůvodně a myslím si, že by neměli politici sahat k urážkám příbuzných,
77 žen, dětí. Pamatuju si na Billa Clintona a jeho dceru Chelsea a jeho reakci. Ta
78 reakce Macka byla absolutně neadekvátní, já s ní nesouhlasím. Dokonce bych
79 mu takto veřejně chtěl říct, že by měl zvážit své členství v ODS, protože tím
80 poškozujeme to, co my dlouhodobě děláme, to, co my dlouhodobě propagujeme, a
81 to, jak se snažíme chovat. Nicméně jednou větou musím dodat, že ta agresivita,
82 ty osobní nařčení, kterých já samozřejmě jsem také příjemcem, jsou takové
83 míry a ta nedůvěra ve vyšetřování a ve standardní soudní řízení je taková, že
84 svým způsobem můžu mít pro jeho chování nějaké pochopení jako chlap. Ale
85 musím říct, že udělal něco teatrálně na stomatologické komoře nebo na
86 stomatologické valné hromadě, absolutně s tím nesouhlasím a myslím si, že
87 nejsem sám.

88 M: Tečka za větou. Pane premiére, proč Vy považujete ten konflikt nikoli za
89 osobní, ale za politický, jak jste to řekl včera?

90 JP: Tak podívejte, já bych ještě se rád vyjádřil k podstatě té věci. Já si myslím, že
91 je to neuvěřitelný příspěvek exponenta Občanské demokratické strany k
92 politické kultuře v této zemi. Pan Macek není žádnou soukromou figurou, pan
93 Macek je kromě jiného také poradcem, dlouholetým poradcem prezidenta
94 republiky. Je jedním z mozků Občanské demokratické strany a je to potřeba
95 takto vidět. Já si vzpomínám, když měla Občanská demokratická strana svou
96 programovou nebo jakou konferenci v Olomouci, tak on se hezky vyjádřil, že
97 Občanská demokratická strana se za ta léta ideově, ani jinak nezměnila. Takže

98 pokud chce pan Macek přinášet do politické kultury takovéto "krásné" věci, tak
99 skutečně já něco takového nechci. My chceme trvale liberální atmosféru v
100 zemi. Pokud jde o ty útoky, pane předsedo, útoky, kterými byla častována před
101 rokem moje rodina, moje žena, já neříkám, že jste to byli zrovna vy, ale jsou to
102 novináři, kteří pracovali v něčím zájmu, tak já jsem, i když o mně říkáte, že
103 jsem diktátor, tak já jsem nesáhnul k ničemu, že bych tam přišel, přinesl
104 revolver a zastřelil toho redaktora. Já jsem udělal to, co každý demokratický
105 politik a člověk, který je, si chce vážit své rodiny, má udělat, tzn. podal jsem
106 žalobu. Ta žaloba probíhá, ten bulvár byl odsouzen, odvolal se. Já vím, jak to
107 dopadne, za rok to prohrají, moje žena dostane omluvu, dostane 10 tisíc korun
108 na odškodněnou, ty pošleme nějakému útulku chudých psů a celá věc bude
109 vyřízena. Tak se to dělá v demokracii, ne revolverově, ne jako ve starém
110 Chicagu, ale jinak. Jinak bych Vám chtěl říct, že stejně revolverově jste
111 nastoupil i Vy, protože jestliže někdo říká, že je jakýsi průzkum hotový, ten
112 průzkum jen tak mimochodem je o něčem jiném, to je průzkum o tom, koho
113 Češi chtějí jako premiéra.

114 MT: Ano.

115 JP: A 57:43 tam vychází tato čísla. Takže možná, že máte jiná, já tomu věřím,
116 ale...

117 MT: Já...

118 JP: ... já si myslím, že říkat takovéto lži, pane předsedo, nahlas a před milióny lidí,
119 to jenom

120 JP: ... já si myslím, že říkat takovéto lži, pane předsedo, nahlas a před milióny lidí,
121 to jenom ukazuje, jakou nenávistnou atmosféru tady chcete vytvářet, která
122 končí...

123 MT: Já jsem...

124 JP: ... ovšem takovýmito důsledky, že Váš exponent napadne
125 fyzicky čelného kandidáta sociální demokracie.

126 M: Pánové, já jsem prosil o stručnost. Prosím znovu.

127 MT: Větičku velmi stručně. Miroslav Macek je poslední roky velmi v pozadí a Vy
128 to dobře víte. Já chci říct dvě věci: Pan doktor Rath mimochodem prohlásil o
129 hejtmanovi Karlovarského kraje, že je to nějaký pingl z Puppů. Jak by se Vám
130 líbilo, protože jste podle mě byli v podobné pozici před rokem 89, kdyby o Vás
131 někdo říkal, že jste pingl z Ráje? Když se vrátím, jestli si vzpomínám na

132 nechutné útoky na Vaši ženu, byl jsem to právě já, který několikrát tyto útoky
 133 odsoudil. Já Vám chci říct, že já s Vám souhlasím v tom, že ty věci se nemají
 134 řešit, jak to řešil Miroslav Macek. V žádném případě to nebyla politická
 135 záležitost.

136 M: Tak a tečka.

137 MT: Byla to Mackova teatrální exhibice, s kterou nesouhlasím. Tečka.

138 M: Pánové, doufejme, že máme o stručnosti všichni tři stejnou představu.

139 JP: Já jenom k jednomu výroku, jenom k jednomu výroku pana předsedy, když
 140 hodnotil výroky pana ministra Ratha na adresu hejtmana Karlovarského kraje:
 141 Já jsem si, já jsem se podíval na ty vaše klipy předvolební, Renčovy klipy já
 142 jim budu říkat. Tam se píše: Restaurace IV. cenové skupiny, odpovědný
 143 vedoucí: Jiří Paroubek. Pane předsedo, já jsem nikdy nepracoval v Ráji, abych
 144 počítal buřty. Ale i kdybych je tam počítal, tak se za to nestydím. Čili vy jste
 145 s tím začali.

146 M: Tak, pánové, tečka za tím, jak to vypadá v předvolební, tečka za tím, jak to
 147 vypadá v předvolební kampani.

148 JP: Vy jste postavili tu laťku - vysoko.

149 MT: To mi připomíná Rychlé šípy: To vy jste mě naučili kouřit, to vy jste ze mě
 150 udělali...

154 JP: No, ne, ale to je fakt, tohleto. Nebo to není pravda, pane předsedo?

155 M: Pánové, znovu: Pokud se budete překřikovat a nebudete mě respektovat,
 156 nechám Vám vypnout mikrofon. Je to jednoduché. Pojd'me se podívat na to, co
 157 čeká naše rodiny, pokud budou volit Vás, anebo Vás.

158 Podpora rodin s dětmi patří k nejzákladnějším programovým slibům všech
 159 politických stran. Na předním místě ji ve volebním programu jmenuje sociální
 160 demokracie, mezi svých pět priorit ji řadí také ODS. Odborníci nicméně 161
 upozorňují na to, že pouze finanční podpora rodinám ani zdaleka nestačí. Je
 162 třeba také zlepšit celkové společenské klima. To se totiž proměňuje stále více
 163 v neprospěch klasických rodin. Podle demografických studií by zhruba za
 164 dvacet let měly úplné rodiny s dětmi tvořit méně než pětinu českých
 165 domácností. Je to tedy stejný vývoj jako v celém civilizovaném světě, kde
 166 rodiny procházejí velkými změnami a lidé směřují stále častěji spíše k
 167 volnějším, svobodnějším svazkům než v dřívějších dobách.

168 M: Pánové, teď jsme slyšeli o trendech v celé civilizované společnosti, celých
169 rodin ubývá. Děsí Vás tento vývoj, odklon od klasického modelu rodiny? Pane
170 premiére.

171 JP: Tak já bych především chtěl říct, že to snad není tak skeptické, jak jste uvedli,
172 že to bude kolik, já nevím, 20 %.

173 M: Pětina.

174 JP: No, myslím si, že i když řada lidí považuje svazek manželský za poněkud
175 neperspektivní, já si myslím, že pořád u nás dvě třetiny dětí se rodí v
176 manželství, takže takového nebezpečí já nevidím. No, co uděláme v
177 těch příštích čtyřech letech...

178 M: Na to jsem se neptal. Já jsem se ptal, jestli Vás to děsí. A
179 za chvíli se k tomu dostaneme.

180 JP: Mě to neděsí, mě to neděsí, protože si nemyslím, že to tak dopadne.

181 M: Pane Topolánku.

182 MT: Já musím říct, že to je celoevropský problém, který mě velice trápí. Proto my
183 v tom svém programu podporujeme úplnou rodinu s dětmi. Musím říct, že ten
184 trend je možná celosvětový, nebo speciálně evropský - nabourávání tradiční
185 kotvy té evropské civilizace a to je právě rodina. A rodina by měla být
186 základem státu a nechci to říkat jako frázi. Takže netěší mě to, trápí mě to, a
187 proto celá řada programových prvků a programových konceptů našeho
188 programu v těchto volbách je zaměřena právě na posílení institutu a postavení
189 rodiny.

190 M: Podpora rodiny je jednou z klíčových věcí, tématem těchto voleb. Na úvod
191 našeho tématu jsme vybrali z programu obou Vás věci, které jsou výrazné. U
192 ČSSD, pane premiére, jak bude fungovat vysoké porodné, které ČSSD slibuje,
193 a proč si myslíte, že peníze pomohou tomu, aby se rodilo v Česku více dětí?

194 JP: Tak já si myslím, že něco prostě udělat musíme, i když v tom roce 2005 se
195 poprvé po dlouhé době narodilo více dětí než sto tisíc. Je to, myslím, velmi
196 pozitivní. Ale my bychom se potřebovali dostat na nějakých 110, 120 tisíc dětí
197 ročně a něco udělat musíme. Prvním krokem je, myslím si, to, že se zvýšil
198 příspěvek na mateřskou, prakticky se zdvojnásobil. My jsme ochotni jít v roce
199 2010 postupným nárůstem až na nějakých 40 % průměrné mzdy.

200 M: To mají v programu v podstatě obě dvě strany.

201 JP: ... tzn. nějakých 10, 11 tisíc korun. Tak je vidět, že asi je to problém, když to
202 cítíme oba. Myslím si, že to je jedna z věcí. Pak další věc je to tzv. příspěvek
203 na pořízení počítače pro žáky v šesté třídě.

204 M: Promiňte, pojďme se vrátit k tomu porodnému, které je extrémně vysoké nebo
205 překvapilo všechny svojí výší. Proč myslíte, že až 120 tisíc korun za třetí dítě
206 by mělo někoho přesvědčit, že bude mít třetí dítě? A není to prostě klasická
207 cesta do pekel dlážděná dobrými úmysly? Nepřivede to více dětí do dětských
208 domovů atd., že si z toho někdo udělá business?

209 JP: Podívejte, jednak ty peníze nebudou dostávat ty rodiče hned, budou je dostávat
210 postupně během několika let. Polovina těch peněz bude v šecích. Ty šeky
211 budou moci být utráceny jenom za určitým účelem, tzn. na vzdělávání dítěte,
212 na školku, na jesle a samozřejmě také na vzdělávání matky, protože matka po
213 tu dobu, co je s dítětem doma, tak ztrácí kvalifikaci. Takže já si umím
214 představit, že si bude platit kvalifikační, rekvalifikační kurzy. A to všechno
215 z těchto peněz je možné si zaplatit. No a...

216 M: Máte spočítáno, kolik to bude stát?

217 JP: Samozřejmě, fiskálně v tom posledním roce, tj. v tom třetím roce, kdy to bude
218 fungovat, tzn. kdy už by se to mělo projevit v plné síle, tak to bude stát šest až
219 sedm miliard korun, což z hlediska státního rozpočtu představuje asi desetinu
220 ročního nárůstu daňových příjmů státního rozpočtu, takže částku podle mého
221 názoru ne příliš významnou.

222 M: Pane předsedo, je tohleto cesta pro ODS, jak zvýšit porodnost v ČR?

223 MT: Já se omlouvám, jsem trochu nachlazený. Já si to nemyslím. Všechny takové
224 ty, jak se říká, sociálně-inženýrské pokusy zvýšit porodnost skončily fiaskem.
225 Máme tady generaci tzv. Husákových dětí, dnešní třicátníci, pětatřicátníci.
226 Vždycky to znamená spíše problémy. My se snažíme posílit institut rodiny tím,
227 když si jenom vezmete, že na daních se vybere nebo na sociálních dávkách
228 dostanou ty rodiny s dětmi, úplné rodiny s dětmi méně, než nakonec zaplatí na
229 daních, pokud bysme to brali i s odvody, tak to je třikrát méně, tak asi není
230 cestou jim ty peníze posílat, samozřejmě taky, ale klíčové je jim ty peníze
231 nechat. Tzn. celý ten program...

232 M: Tak...

233 MT: Já jsem ale, potřebuju ten prostor aspoň podobný, jako měl pan Paroubek.

234 M: To je jenom reakce, já se potom zeptám na váš program.

235 MT: No, jednoznačně všechny ty pilíře, ať vezmu vzdělávací pilíř nebo sociální
236 nebo důchodový, jsou speciálně zaměřeny na rodiny, a to na rodiny s více
237 dětmi, protože nevěřím nějakým umělým scénářům a umělým dotacím typu
238 počítačové, pastelkové nebo zvýšení porodného. Ten proces je dlouhodobý a
239 to, že stárneme je pozitivní, ale musíme na to reagovat a musí ta úplná rodina
240 s dětmi mít podporu ve všech pilířích toho života, který tady je.

241 M: Pane premiére.

242 JP: Víte, já si myslím, že já bych nehovořil o Husákových dětech jako o něčem
243 velmi pejorativním. Je to velmi silná generace, ta je teď v té plné populační síle
244 a my bychom tu jejich plnou populační sílu měli využít. Já bych chtěl říci, že
245 existují také dobré příklady aktivní a velmi pozitivně prováděné propopulační
246 politiky. Mám na mysli Francii. Když by se někdo zeptal na to, jestli to
247 náhodou není spíše pro ty rodiny, které jsou třeba ve Francii, řekněme, ty
248 nízkopříjmové, tak tomu tak není. Je to pro celé spektrum rodiny a působí to
249 velice pozitivně i ve prospěch středních vrstev. A já bych řekl slabinu toho
250 vašeho konceptu, pane předsedo.

251 MT: Já jsem ho ještě neřekl.

252 JP: No, já jsem to z toho vyvodil. Vy hovoříte tedy o daních jako o daňových
253 úlevách na děti atd. To je hezké, ale musí se nejdřív ty peníze vydělat, aby se
254 mohly platit daně. A pokud ta rodina nízkopříjmová je nevydělá, pane
255 předsedo, tak nemá z čeho odečítat, víte?

256 M: Tak, pane předsedo, jestli dovolíte...

257 MT: Nízkopříjmová rodina v našem konceptu žádné
258 daně platit nebude.

259 JP: Já myslel, že nebudou žádné už nízkopříjmové rodiny.

260 M: Dostaneme se k daním v další části partie. Jeden bod z vašeho programu, který
261 se týká rodin - mezigenerační solidarita, desetina sociálního pojištění na
262 podporu důchodu rodičů. Jak by to mělo fungovat a proč?

263 JP: Víte, já bych se ještě k tomu vrátil, protože to je velmi vážné, co řekl pan
264 předseda.

265 MT: Já, prosím vás... jestli mohu...

266 M: Promiňte, pane premiére, teď je to otázka na, promiňte, pane
267 předsedo.

268 MT: Jestli mohu být na řadě tedy, tak bych přece jenom, on ten sociální a daňový
269 koncept zvýhodňuje rodiny s více dětmi. Je tam největší jako maximum
270 myšleno na tři až čtyři děti, tzn. je to celkem přirozené. I když já nevěřím na
271 nějakou motivaci, že by někdo měl děti jenom kvůli penězům a daním.
272 mezigenerační solidarita je něco, co, po čem musíme volat všichni. Já si
273 nemyslím, že to je stranický koncept. To se vytratilo v průběhu průmyslové
274 revoluce a stěhování lidí do měst atd. A my v tom důchodovém konceptu jako
275 třetí pilíř právě dáváme tu pojišťovací asignaci, dáváme ty peníze, které může
276 člověk v produktivním věku...

277 M: Posílat svým rodičům.

278 MT: ... posílat svým rodičům, pěstounům, osobám,
279 které je vychovaly, v jakémsi konceptu, který ještě není dopracován - a říkám
280 zcela otevřeně, že je na diskusi i s vámi - třeba i na ty domovy, dětské domovy,
281 které to dítě vychovaly, což samozřejmě zaprvé má za následek, že se vyplatí
282 mít více dětí vzdělaných, dobře vydělávajících, protože ty peníze na ten
283 důchodový účet přicházejí. A za druhé to opravdu přirozeným způsobem
284 dlouhodobě posiluje právě mezigenerační solidaritu v rodině.

285 M: Tak. Pane premiére, Vy jste chtěl reagovat na ten daňový koncept ODS.

286 JP: No, tak víte, já jsem chtěl reagovat teď ještě na něco jiného, protože pan
287 předseda vlastně jinými slovy tady řekl tím, že to nemají dopracované, že to
288 vlastně nemají. Takže, pane předsedo, Vy jste jak tajemný hrad v Karpatech.

289 MT: To už jste říkal ale posledně.

290 JP: Na tři měsíce jste se ztratil a teďka ještě vlastně přiznáváte, že nemáte ani
291 dopracovaný program.

292 M: Prosím, reagujte na ten program.

293 JP: Ale já bych ještě... No, vždyť jste to tady řekl před dvěma minutami.

294 MT: Já jsem Vám řekl, že to je na diskusi i s vámi.

295 JP: Pokud jde o to, že žádné daně nebudou platit, no, tak o tom můžeme ještě
296 hovořit.

297 M: Budeme o tom hovořit.

298 JP: Ale pokud nebudou platit žádné daně, jak jim tedy promítnete tu podporu, aby
299 tedy oni měli nějaký incentiv, aby tedy z toho, co, řekněme, nevydělají, aby si
300 něco vytvořili? Já, mně to není jasné.

301 MT: To je poměrně jednoduché.

302 JP: Nějak jinak, pane předsedo, nechte mě, prosím, domluvit, nežli tím, co chceme
303 my, to znamená, řekněme, tím porodným. To by mě skutečně zajímalo, to je
304 perpetum mobile ekonomické.

305 MT: Já zopakuju, že úplné rodiny s dětma, především nízkopříjmové zaplatí na
306 daních 1,5krát víc, než dostanou zpátky v sociální dávce. A společně s odvody
307 na sociální a zdravotní pojištění je to třikrát víc. Jestliže víme, že v tom
308 přerozdělení něco jim bereme a my jim vracíme, tak je lepší jim ty peníze
309 nechat. To je program ODS plus.

310 M: Tak, pánové, teď promiňte, dva body ve vašich programech. Na straně ČSSD:
311 Jak budou fungovat vaše rodinné karty na slevy, které slibujete, pane premiére?
312 Prosím o stručné vysvětlení.

313 JP: To je tohleto, o čem jsem hovořil. Já už jsem to vysvětlil v podstatě. Já bych se
314 ještě vrátil k tomu, o čem hovořil pan předseda.

315 M: Promiňte, já jsem to neslyšel, zkuste to ještě jednou vysvětlit.

316 JP: Já jsem řekl, že když rodina dostane, řekněme, ten příspěvek ve výši 90 tisíc
317 korun, polovina z toho budou šeky.

318 M: Čili to se týká porodného, ty karty na slevy.

319 JP: To se týká, ano, samozřejmě, tak že tam je možné z těch šeků vyplácet toto.
320 Ale já bych se vrátil ještě k tomu, co říká pan předseda. Víte, to, ten příspěvek
321 na zdravotní a sociální pojištění, pokud se má stát součástí mzdy, což nikde
322 neřešíte, jakým způsobem zajistíte, aby skutečně oni dostali čtvrtinu z toho
323 příspěvku, zhruba těch 8, 9 %, i když tak úplně, pane předsedo, to v tom
324 programu také nemáte ošetřené, kolik to vlastně bude, takže to je další bod
325 z vašeho programu, který je silně nejasný. Ale ten příspěvek na zdravotní a
326 sociální pojištění, když se vybere celý celostátně, tak dělá 440 mld. Kč. To,
327 pokud bude zkráceno a, řekněme, nechá se to ve prospěch těch podniků,
328 protože nevíte, jakým způsobem se to udělá jinak, aby to dostali ti lidé, tak se
329 ztratí jedna čtvrtina z těch 440 miliard, tj. 110 miliard.

330 M: Pane předsedo.

331 MT: Musím říct, že to je samozřejmě neuvěřitelné, jaké spekulace Vy tady
332 vytváříte. To, že dnes platí, to, že dnes... My v tomto směru...

333 JP: Možná, kdybyste
334 měli jasný program, tak by se nemusely dělat spekulace, pane předsedo.

335 MT: Pane předsedo, vy nemáte žádný program.

336 JP: Ale.

337 MT: My máme ten náš tři roky prezentovaný a ten program je velmi detailní. Dnes
338 platí lidé, aniž to tuší, 47 % sociálního a zdravotního pojištění. To, že se
339 naprosto přirozeným způsobem, a bude to větší jistota pro ty zaměstnance než
340 dnes, kde kolikrát firmy nezaplatí sociální a zdravotní a je to trestný čin a jsou
341 za to postihováni, to, že to bude součástí superhrubé mzdy, je pro ty
342 zaměstnance výhodnější, protože se začnou ptát: Kde je těch 12,5 %, které
343 dávám na zdravotní pojištění, kde jsou vidět? Vždyť to zdravotnictví není
344 bezplatné, já na to celý život každý měsíc 12,5 % přispívám. A je to
345 samozřejmě koncept...

346 JP: A jak jim to teda chcete dát, pane předsedo?

347 M: Pánové, pánové, k tomuto tématu se znovu dostaneme v našem tématu o
348 daních.

349 MT: Je to koncept, je to koncept, který je...

350 JP: Který je nesmyslný.

351 MT: ... velmi zdravý. Konečně dává jasno těm
352 lidem, kolik vlastně přispívají na své důchody...

353 JP: Pane předsedo.

354 M: Promiňte, pane premiére.

355 MT: ... nebo na důchody v daném roce těm důchodcům.

356 JP: Já Vám to vysvětlím, jak to funguje v podniku.

357 MT: Nemusíte nic vysvětlovat, já to znám z podniku daleko lépe.

358 M: Tak, pánové...

359 JP: Já bych to vysvětlil lidem, jo? Já vím, já vím.

360 M: Pánové, nechám ztlumit ty mikrofony, promiňte, k tomuto tématu se
361 dostaneme v další části partie. Poslední otázka k rodinám na ODS z vašeho
362 programu, že zvážíte, že mateřská bude až 100 % platu. Co to znamená
363 "zvážíte" a máte spočítáno, kolik to bude stát?

364 MT: No, tak musím říct, že my bychom chtěli, aby to bylo 100 % platu. Ale protože,
365 a to je věc, kterou musíte uznat i vy, my nesedíme zatím na ministerstvu
366 financí a já chci vědět, a máme na to rok čas po volbách, které vyhraje,
367 doufám, určitě, tak ten, upřesníme, jestli to bude 100 %...

368 M: Moc nevěříte?

369 MT: ... ne, já si věřím
370 absolutně, jestli to bude 100 %, nebo o něco méně. A je to taková ta vaše...
371 Víte co? Mám Vám přečíst, co vy jste slibovali před čtyřmi lety a co jste
372 nesplnili?

373 JP: Pane předsedo, já myslím...

374 MT: Slibuju jenom to, co mohu splnit.

375 JP: Pane předsedo, já Vám přesně řeknu, kolik to bude stát, ty Vaše sliby, o
376 kterých nevíte, jestli je řeknete ještě - zhruba 16-17 mld. Kč. Takže jenom tady
377 řeknete tady na tu kameru, jestli to pustíte, nebo to nepustíte.

378 MT: Musím říct, že ne. Já se podívám na kameru, já se podívám na kameru a řeknu:
379 Milí občané, program ODS plus vám přinese každý měsíc více peněz, než oni
380 vám vůbec mohou v této chvíli zajistit.

381 JP: No, podívejte, já bych se vyjádřil ještě k té superhrubé mzdě a v tom, že Vy
382 říkáte...

383 M: Jak jsem říkal, máme na to ještě celé téma, pane premiére.

384 JP: Já myslím, že tady je potřeba na to reagovat, protože to je sociální záležitost.
385 Pan předseda tvrdí, že je to něco jiného než to, co se děje teď, když lidé,
386 řekněme, když podnikatelé za lidi neplatí zdravotní a sociální pojištění. Pane
387 předsedo, v tom podniku existuje něco jako mzdová účtárna. Ta mzdová
388 účtárna to těm lidem srazí a odešle. A ten podnikatel, pokud rozhodne, aby se
389 to neposílalo, tak se to prostě nepošle. To je úplně stejné, to je úplně stejné.

390 MT: Taková situace, taková situace je dnes. Jestliže zavedete superhrubou mzdu...

391 JP: No,
392 je a bude, tady se nic nezmění.

393 MT: ...
394 kde bude zcela jasné, že součástí mzdy je celé sociální pojištění a celé
395 zdravotní pojištění, a teprve potom se bude zdaňovat, ti lidé uvidíte, že platí
396 47...

397 JP: A co se změní, pane předsedo? A to vidí teď také.

398 MT: To teda nevidí.

399 JP: Jak to, že ne?

400 MT: Vy jste před dvěma lety zamezili tomu, aby minimálně dostávali informaci na
401 sáčku. A vy jste v Poslanecké sněmovně...

402 M: Pánové, znovu, pánové, pánové, znovu
403 říkám...

404 JP: Pane předsedo, to je, jste zcela neinformován, jste zcela neinformován.
405 Je mi to líto, že to říkám.

406 MT: To jste neinformován Vy, to jste tam ještě nebyl, to jste byl ještě na pražském
407 magistrátě.

408 M: Tak, pánové, jestli myslíte, že když se budete překřikovat, že Vás někdo uslyší,
409 můžu Vás ubezpečit, že nikoliv, a budete tu, budete tu zbytečně.

410 MT: Já jenom bych chtěl, aby byl aspoň trochu korektní.

411 JP: Ale já jsem korektní velice, pane předsedo.

412 M: Pojdme, prosím, k dalšímu tématu, které jsme sestavili z dopisů, mailů a
413 SMSek vás, našich diváků.

414 Přichází vaše téma, téma diváckých dotazů a připomínek. Pište a mailujte nám
415 na adresu televize Prima. Rádi zveřejníme vaše otázky politikům a připomínky
416 k jejich práci nebo naopak pochvalu jejich výkonu. Politici jsou našimi
417 zaměstnanci, a proto pište, mailujte, kritizujte i chvalte, a to vše slušně,
418 otevřeně, neanonymně. Scénář tohoto tématu píšete vy sami, toto téma je pouze
419 vaše.

420 M: Téma, které jsme sestavili z vašich dopisů a mailů. Prosím o stručné odpovědi,
421 otázky jsou stejné většinou pro oba dva z Vás. Kdo bude vaším kandidátem na
422 prezidenta? Pane premiére.

423 JP: Tak já si myslím, že tohle je ještě předčasné o tom hovořit, ale myslím si, že
424 tak zhruba za rok to oznámíme.

425 MT: Já to pokládám taky za předčasné, ale je třeba, aby občané věděli, že pokud
426 vyhraje sociální demokracie s komunisty, tak to nebude Václav Klaus.

427 M: A vy budete mít Václava Klause jako svého kandidáta?

428 MT: My jsme jasně deklarovali, pokud on bude chtít, bude zdravý, bude dále
429 schopen to vykonávat, tak nepochybně budeme ho navrhopvat. A pokládám to
430 za předčasné stejně jako pan Paroubek.

431 M: Za dva roky se to dovíme.

432 JP: Ne, pane redaktore, já bych rád k tomu řekl ještě jednu věc: Když už teda pan
433 předseda tak přesně ví, co bude dělat sociální demokracie, já to nevím. My
434 budeme v tuhle chvíli také zvažovat např. kandidaturu některé ženy. A
444 můžeme, může to být i žena, která bude mimo politické spektrum sociální

445 demokracie.

446 M: Máte někoho konkrétního na mysli?

447 JP: Velice konkrétně zhruba dvě, nebo tři ženy.

448 M: Kdo to je?

449 JP: To bych si nechal až zhruba za ten rok.

450 M: Potřebujeme národní fotbalový stadión? Krátká reakce.

451 MT: Kdybych měl říct velmi krátce, tak je lepší za ty peníze, které pan Paroubek
 452 slíbil panu Košťálovi, postavit 65 umělých hřišť pro mladé, abychom měli
 453 nové Baroše, nové Rosické, nové Kollery, protože musíme myslet na zítřek a
 454 ne jenom na dnešek.

455 M: Aby měl kdo podporovat ODS jako Milan Baroš?

456 MT: Třeba.

457 JP: Pane redaktore, víte, tohle už je nekorektní o tom Milanu Barošovi, ale dobře.

458 M: Proč? Co je na tom nekorektního, když jsou na plakátech?

459 JP: Já si myslím, že je to na plakátech, ale to je tady od toho pan předseda, aby to
 460 říkal, ne Vy. Pokud jde o národní fotbalový stadión, to, co tady předvedl,
 461 vážení diváci, pan předseda, to je naprostá sociální demagogie, protože národní
 462 fotbalový stadión my prostě potřebujeme. Je otázka, kdy bude. Já už jsem těch
 463 projektů viděl asi pět, nebo šest, takže předpokládám, že toto není ten poslední.
 464 Ale myslím si, že je rozumné, aby se na to vyčlenila miliarda korun, ne na
 465 stadión, ale na infrastrukturu, která je s tím potřebná. A myslím si, že je ostuda,
 466 národní ostuda, že ten stadión nemáme.

467 M: Tak pojďme na další otázky, pojďme na další otázky.

468 MT: Tak to byla delší odpověď teda. Já jsem...

469 M: Pánové...

470 MT: Delší odpověď bych, delší
 471 odpověď bych řekl podobně.

472 JP: Ale pane předsedo, Vy jste zase předtím povídal něco jiného. Ale tu demagogii
 473 si odpusťte, víte?

474 MT: Bavme se o tom po volbách.

475 M: Pánové, kdo z Vás pojede, pánové, kdo z vás pojede dnes na finále mistrovství
 476 světa v hokeji?

477 JP: Já pojedu.

478 MT: Já zaprvé nemám jak, zadruhé budu fandit, protože si myslím, že ten tým

479 dokázal víc, než se od něho čekalo. A překonali podle mě to, co se od nich
480 očekávalo. Strašně jim fandím.

481 M: Pořád se mluví o tom, že máme mít více gymnázií a vysokých škol. Kde budou
482 brát ale firmy svářeče, zedníky, instalatéry, kteří chybí už dnes?

483 JP: Tak my máme skutečně hodně vysokoškoláků, budeme jich mít ještě víc. Já
484 jenom řeknu, pane předsedo, abyste se trochu poučil.

485 M: Prosím o stručnost.

486 JP: V roce 97 za vašich vlád to bylo 180 tisíc vysokoškoláků, začátkem tohoto
487 školního roku už to bylo 306 tisíc. A pokud já budu ministerským předsedou,
488 tak v roce 2010 to bude 350-360 tisíc. A samozřejmě nezapomeneme také na
489 ty, kteří se chtějí učit černému řemeslu. Znamená to ovšem vybudovat opět
490 učňovské školství, které rozvrátila ODS v první polovině 90. let.

491 M: Prosím stručně.

492 MT: My máme málo vysokoškoláků, máme jenom 12 % v populaci. Těch 60 zemí
493 bohatých, mezi které patříme, má průměr 25. To je odpověď na první...

494 JP: A co jste pro
495 to udělali, pane předsedo, za vašich vlád? My jsme zvyšovali počty.

496 MT: Osm let vládnete vy. A k těm...

497 M: Nechme domluvit pana předsedu, pane premiére.

498 JP: Mluvte pravdu, pane předsedo. Vždyť jste to teď slyšel.

499 MT: Já jsem teď řekl, jaký je stávající stav.

500 M: Prosím zpátky k otázce.

501 MT: U těch učňovských škol je velký problém v tom, že speciálně ty profese, které
502 jsou nejžádanější a kde je nezaměstnanost 20 % a neseženete svářeče,
503 horizontkáře, nástrojáře, mj. i automobilový průmysl tlačí tím, že ty ceny tlačí
504 tak dolů, mzdy těch lidí dolů. A přestože je po nich poptávka, tak ta místa, tak
505 ti lidé se neučí. Jeden obráběč, neotevře se ani obor, mám tu zkušenost.

506 M: Co s tím uděláte?

507 MT: Samozřejmě rekvalifikační programy, speciálně evropské peníze na
508 rekvalifikace, kdy prostě ti lidé, kteří nemají práci, se budou ne nějakým
509 tříměsíčním kurzem, ale řádným, minimálně ročním oborem, a projednával
510 jsem to na Úřadu práce v Ústí nad Labem, vyučí se prostě tomu řemeslu a
511 budou to dělat. Myslím si, že to je jedna z mála možností. A jinak samozřejmě

512 to, že my chceme posílat ty peníze za klientem v systému jak sociálního, tak
513 důchodového, tak vzdělávacího.

514 M: Stručnost.

515 MT: To znamená, že do těch učňovských škol musí přijít víc peněz, musí přijít s
516 těmi uční, kteří tam budou. Ale to po mně chcete hodně krátkou odpověď.

517 M: Tečka.

518 JP: Takže vybudovat znova učňovské školství, které jste vy rozbili.

519 MT: S podílem těch firem, které ty lidi potřebují, samozřejmě.

520 M: Tak, pánové, další otázka: Za jaké situace by se tito dva pánové odhodlali
521 k velké koalici?

522 JP: No, tak s panem předsedou Topolánkem si to neumím opravdu představit.

523 MT: Tak zaprvé je velká koalice je nemožná a myslím, že jsme to popsali
524 mnohokrát, protože pokud vznikne...

525 M: Kdyby byla válka.

526 MT: ... pokud vznikne většina 101 hlasů
527 socialistů a komunistů, tak sjezd sociálních demokratů jasně preferuje
528 menšinovou vládu s podporou komunistů. Já pokládám nejenom věcně, ale i
529 personálně tuto koalici za nemožnou, protože ti lidé, kteří dneska reprezentují
530 sociální demokracii, což pokládám za legitimní politický směr v Evropě,
531 dokonce bych řekl vážený, s kterým nemusím souhlasit a soupeřím s ním, ti
532 lidé, kteří dnes reprezentují sociální demokracii, žádní sociální demokrati ve
533 skutečnosti nejsou.

534 M: Tak otázka na pana Topolánka: Jak se Vám z úst Václava Havla poslouchá, že
535 z ODS číší cosi nesympatického, jak to řekl v Hospodářských novinách?

536 MT: Tak Václav Havel byl konstruktérem této koalice neúspěšné, která
537 vyprodukovala tři premiéry, několik vládních a ústavních krizí.
538 Společně tehdy s Vladimírem Špidlou, Lubomírem Zaorálkem, Cyrilem
539 Svobodou, Ivanem Pilipem zkonstruovali tuto koalici neúspěšnou. Pokouší se
540 zkonstruovat podobnou, kdy tu Unii svobody vystřídají zelení. A dělá stejně
541 fatální chybu, jako ji udělal před čtyřmi lety.

542 M: Jak se, to je otázka na Vás, pane premiére: Uzavřela by sociální demokracie
543 smlouvu o podpoře menšinové vlády s komunisty, jak to po ní chce pan
544 prezident Klaus?

545 JP: Víte, já bych se rád vyjádřil ještě k tomu, co tady říká...

546 MT: Já se taky nevyjádřil k
547 tomu, co říkáte.

548 M: Promiňte, pojďme odpovídat na otázky.

549 JP: Prosím?

550 M: Pojďme, prosím, odpovídat na otázky, pane premiére.

551 MT: Taky se nevyjádřil k tomu, co říkáte.

552 JP: No, tak podívejte, pokud jde o nějakou koaliční nebo nějakou, jak to říkal pan
553 prezident Klaus?

554 M: Smlouvu o podpoře menšinové vlády komunisty.

555 JP: Smlouvu o podpoře, no, tak to je úplný nesmysl. A chci vás ujistit také o tom,
556 že není pravda to, co říká pan předseda Topolánek. Pan předseda Topolánek
557 lže, pustě lže, protože my na našem sjezdu jsme hovořili o různých konceptech
558 vládnutí. Jenom pan předseda Topolánek také musí vědět, že pokud jde o jeho
559 stranu, my jsme řekli, že není možné, abychom s ní spolupracovali prostě
560 proto, že jde proti institucím evropského sociálního státu. Ty experimenty na
561 lidech, které tady předvádíte zatím slovně, já Vás ujišťuju, že je nebudete mít
562 možnost uplatnit v praxi. A za druhé váš vztah k EU je krajně diskutabilní, je
563 de facto protievropský.

564 M: Tak, pánové...

565 JP: Takže nepřipadá v úvahu, abychom s vámi spolupracovali.

566 M: Poslední otázka pro Vás oba: Jak byste v jedné větě charakterizovali program
567 svůj a svého protivníka? V jedné větě, která má tečku, pane premiére.

568 JP: Tak jistoty a prosperita, jistoty pro lidi a prosperita pro celou společnost.

569 M: Váš protivník?

570 JP: Náš protivník - experimenty na lidech.

571 MT: Já bych řekl ten svůj program: kvalita života pro aktivní, zodpovědné,
572 pracovitě a pomoc bezmocným. A program soupeře: rovnost v chudobě.

573 M: Jedním...

574 JP: Zatím nám ta reálná průměrná mzda vzrostla, pane předsedo, o 33 % za
575 sedm let.

576 M: Tak tečka, tečka. Jedním z hlavních témat této volební kampaně jsou daně a
577 podnikání a na to se podíváme.

578 Nejsilnější strany ČSSD a ODS si v posledních měsících několikrát vyměnily
579 názory na své daňové plány a argumenty, zda daně snížit, nebo nesnížit. Podle

580 nejnovějšího průzkumu Eurostatu se v celé EU za posledních deset let snížilo
581 daňové zatížení jen minimálně a s podílem 39,3 % na hrubém domácím
582 produktu převyšuje daňové příjmy Japonska a USA asi o 14 procentních bodů.
583 ČR je ohledně daňové zátěže pod úrovní průměru EU, ale oproti průměru
584 deseti nových členských států je její zdanění vyšší o 2,6 procentní body.

585 M: Otázka daní a koncept především rovné daně je středobodem kampaně ODS,
586 ale také středobodem kritiky ze strany ČSSD. Otázka jednoduchá pro oba dva
587 z Vás: Proč rovná daň? Proč ne? Co přinese? Co její zavedení případně ohrozí?
588 Pane Topolánku, prosím, stručně.

589 MT: Začínám já? Já musím začít tím, že možná to pan Paroubek neví, ale porušuje
590 zákon, přestože se holedbal, že neporušuje. Nevím, jestli víte, podle volebního
591 zákona, že 16 dnů před až do voleb nesmí soupeřící strana používat nepravdivé
592 údaje vůči svým protivníkům. A vaše kampaň ODS mínus toto zcela jistě
593 porušuje. Takže vás chci vyzvat, abyste ji odstranili, protože porušujete zákon,
594 kromě toho, že jste polepili nelegálním způsobem historické centrum Prahy. Já
595 k tomu řeknu jediné: Ten stávající systém je neudržitelný díky své složitosti,
596 díky demotivaci prostě všech lidí ve všech systémech. Rovná daň je koncept,
597 který, a já mám poslední údaje ze Slovenska a je to oblíbené téma pana
598 Paroubka, musím říct, že ty údaje říkají zcela jasně, že výběr daně z příjmů
599 právnických osob se zvýšil, že výběr DPH ty lidi s tím sociálním transferem
600 nepoškodil a že výběr nebo rovnost té daně a zrušení té progresivity u daně pro
601 zaměstnance, pro lidi, kteří normálně pracují, zvýšil motivaci a zvýšil životní
602 úroveň především nízkopříjmových skupin. To jsou hlavní atributy kromě těch,
603 že samozřejmě snižují šedou ekonomiku, snižují daňové úniky, zvyšují
604 ekonomický růst.

605 M: Stejná otázka pro Vás, pane premiére: Proč rovná daň, proč ne, co přinese, co
606 její zavedení ohrozí?

607 JP: Tak já bych se ještě rád vyjádřil k těm údajně nepravdivým údajům. Pane
608 předsedo, všechno je pravdivé - o tom, že chcete zničit zákoník práce, jeho
609 podstatu, můžeme o tom diskutovat, klidně, jsem k tomu připraven, o tom, že
610 chcete zavést školné, o tom, že chcete zavést platby u lékaře. Já tady mám
611 autentické výroky vašich bývalých nebo současných stínových ministrů.

612 M: Pane premiére, prosím, vraťme se k otázce rovné daně.

613 JP: Ale pak musíte napomínat také mého soupeře...

614 M. Vraťme se, prosím, k otázce.

615 JP: ... protože já musím dostat

616 příležitost na to, abych to vysvětlil. Polepili jsme údajně centrum Prahy. Poslali

617 jsme panu primátorovi cédéčko, na kterém je také uvedeno, které strany,

618 zachytili jsme tam zkrátka plakáty jiných politických stran, aby to nebylo snad

619 jenom na nás, že jsme se takto aktivně podíleli na zhyzdění centra.

620 MT: Takže zloděj křičí: Chyťte zloděje.

621 JP: No, to spíš platí na Vás, pane předsedo. Pokud jde o výběr daní, víte, já bych

622 chtěl jenom divákům říct, v jakých zemích panuje rovná daň. Je to Rusko,

623 Ukrajina, pobaltské státy, Rumunsko, Srbsko a Slovensko. Je pravda, že na

624 Slovensku to neohrozilo průběh výběru daní prostě proto, že v těchto všech

625 zemích je nízká výtežnost daní, tzn. vybere se zkrátka málo. Takže jakýkoliv

626 daňový systém, který se zavede, který je, řekněme, tohoto charakteru, tak

627 nemusí ohrozit vůbec nic, pane předsedo. Ale my jsme trochu v jiných

628 podmínkách. Takže já bych řekl, že jít na...

629 MT: Myslím, že časový prostor byl vyčerpán.

630 JP: ... jít na výběr daní prostřednictvím

631 rovné daně je velice neseriózní a nebezpečné. Já bych řekl ještě jednu věc: Vy

632 chcete v podstatě pro 10 % lidí snížit daně v této zemi a chcete zatížit ty

633 zbývající lidi, chcete zatížit tím, že prostě jim zvýšíte DPH u potravin, u léků, u

634 vody, u dopravy, u dětských plen a u tepla. Tak to prostě je, pane předsedo.

635 MT: Tak a to je právě, to je právě to. Ta kampaň samozřejmě je kromě toho, že je

636 agresivní a že je negativní, což bych i bral, je samozřejmě zbabělá v tom, že je

637 anonymní, že používá...

638 JP: Zatím je zbabělý jenom pan Macek v té kampani

639 MT: ... že používá naše symboly. Je taky nelegální a

640 nezákonná, jak jsem uvedl. Podle toho...

641 JP: A kdo to posoudí? Vy, pane předsedo?

642 M: Pane předsedo, prosím, reagujte na to, na co se ptal pan premiér.

643 JP: Chovejte se normálně, pane předsedo.

644 MT: Zkuste tím začít.

645 JP: Já jsem začal.

646 MT: Takže u té rovné daně je to samozřejmě celé nesmysl. Právě ta konstrukce,

647 kterou nabízíme, pomáhá ze všeho nejvíc těm nízkopříjmovým skupinám, které
648 přináší tu výhodu, že a) neplatí 12 %, které jste teď snížili z 15, a neplatí
649 žádnou daň. Dá se to lehce uvést, dá se to lehce spočítat, dá se to, my jsme to
650 všechno těm lidem předvedli, takže oni tomu snad věří. U DPH, a to si myslím,
651 že je váš největší mýtus, vy jste zvedli během posledního funkčního období
652 dramatickým způsobem DPH u celé řady zboží a služeb, řekl bych, u většiny
653 na 19 %. To bylo největší zvýšení za vůbec historii, kterou někdo pamatuje. A
654 co se týká tepla, vy jste špatně vyjednali v přístupové smlouvě tuto výjimku a
655 ta diskuse není o tom, jestli to bude 5, nebo 15. Ta diskuse je o tom, jestli to
656 bude 15, nebo 19, protože ta výjimka skončí. Vy jste to nevyjednali a musím
657 říct, že DPH té skupině, která se může cítit být poškozená, ona to fakticky
658 nebude pravda, zvedly se energie absolutně bez vaší kontroly, máte regulační
659 úřad, co děláte, zvedly se energie takovým způsobem, že ta cena potravin to
660 vyrovnává. A my důchodcům zvýšíme ty důchody od 1. 1. 2007 z titulu
661 případného zvýšení ceny potravin.

662 M: Pane předsedo.

663 MT: Nemaťte lidi, netvrďte lidem něco, co není pravda. Ten program, který máme
664 nastavený, jak sociální, tak daňový, tak důchodový, je provázaný...

665 JP: Víte...

666 M: Promiňte,

667 pane premiére. Pan předsedo, pane předsedo.

668 MT: ... a přináší

669 těm lidem jednoznačně více v peněžence, než jim můžete dát vy.

670 M: Pane předsedo, otázka na Vás: Proč, to, co vy chystáte, je velká daňová
671 revoluce, proč takovou revoluci dělat, když ekonomika funguje nejlépe ve své
672 historii, každý týden přichází jedno rekordní číslo za druhým?

673 MT: Ptáte se mě... To je výborné. Já se taky těším z toho, že ten růst HDP je takto
674 masivní. Já mám tady jenom jeden graf, který bych rád ukázel, já jich tady
675 mám spoustu, ale nedostaneme se k tomu, který to charakterizuje daleko lépe.
676 A je to...

677 M. Já se ptám, proč to dělat, když všechno funguje podle čísel.

678 MT: A je to graf, který říká, čím ten růst je, čím ten růst...

679 JP: To už jako já bych se rád.

680 MT: Ale Vy jste se vyjadřoval už dlouho.

681 JP: Ale, ale, ale, ale, ale.

682 MT: Růst HDP. Růst HDP je výborný, ale je tažen samozřejmě dluhy domácností a
683 je tažen samozřejmě spotřebou vlády. Já to dokončím, Vy jste se mě, nenechal
684 jste mě domluvit.

685 M: Já jsem neřekl ještě ani slovo teď.

686 MT: A ta situace je taková, že přestože máme teakový růst, který všichni
687 ekonomové říkají, že měl být teďka 9, 10 % díky globální konjunktuře, díky
688 oživení v eurozóně, tak v té situaci...

689 JP: Čili vy byste udělali 9, 10 % růst, pane předsedo?

690 MT: ... v té situaci je nižší, máme neklesající
691 míru nezaměstnanosti, naprosto formálně, stále více a více zadlužujeme stát a
692 neřešíme to, co musí vyřešit všichni v Evropě - strukturální reformy díky
693 stárnutí obyvatel. Neděláme v té době, kdy ani Keynes se obrací prostě, když tu
694 vaši ekonomickou realitu musí vidět, neděláme to, co v této chvíli musí udělat
695 každá odpovědná vláda a to je změna důchodového systému, změna daňového
696 systému.

697 JP: Pane předsedo, pane předsedo...

698 MT: Vůbec se nemáte čím chlubit.

699 M: Pane premiére.

700 JP: Já si myslím, že se máme čím chlubit na rozdíl od vás.

701 MT: Možná podnikatelé.

702 JP: Vážení přátelé, podívejte se tady na výsledky vlád ODS. Tady je pokles v
703 letech 97, 98 a tady je vzrůst až k 6 % a v prvním čtvrtletí tohoto roku až k 8 %
704 hrubého domácího produktu. Pokud jde o ty tzv. dluhy, o kterých hovoří pan
705 předseda Topolánek, já to tady ještě raději takhle dám, abyste to viděli, tak je
706 to...

707 M: Souboj grafů.

708 JP: To není souboj grafů, to je souboj pravdivých a nepravdivých argumentů. Za
709 loňský rok došlo k nárůstu, nebo došlo k tomu, že jsme měli schodek veřejných
710 financí v objemu 2,6 % k hrubému domácímu produktu, čili 2,6 %, pane
711 předsedo, tady je růst 6 %, jestli byste to neviděl.

712 M: Pane premiére, promiňte.

713 JP: Takže já bych ještě reagoval na některé ty další Vaše, na ty další Vaše...

714 MT: Zkuste říct
715 svůj program. Ten nemáte, to je...
716 JP: Helejte, nechte mě být, abych, já řeknu, tak já
717 Vám taky do toho celkem neskáču, protože, i když říkáte velký nesmysly.
718 Pokud jde o to, co vy říkáte, pane předsedo, pokles daňových příjmů a
719 současně slibovat lidem, že budete zvyšovat mandatorní výdaje, tak to nikde
720 nefunguje, tak to nikde nefunguje. To není perpetum mobile, ekonomika. Já
721 chápu, že jste už osm let od výkonu moci. Mluvit o tom, že regulační úřad, že
722 si můžeme postavit do pozoru, já si vzpomínám, když jsem navštívil šéfa
723 regulačního úřadu, je to asi půlroku, jaká hysterie ze strany ODS okamžitě se
724 projevila, když jsem se jenom dotazoval na to, jak bude konstruována cena
725 elektrické energie a plynu. Já bych mohl citovat pana Římana i další.
726 M: Prosím, pojďme se vrátit zpátky.
727 MT: Zkusme mluvit...
728 JP: Takže já si myslím, já si myslím, že, pane předsedo, já bych řekl
729 tolik, že prostě nemluvíte pravdu, nemluvíte fakta. Tohle jsou bohužel fakta,
730 která Vy nemůžete oddiskutovat, takže...
731 M: Promiňte, pane premiére, to už jsme... Já
732 se zeptám na jednu otázku: Jak chcete ten růst, který teď je a je postavený na
733 zahraničních investicích, které jdou do ČR především proto, že jsou zde nižší
734 mzdy než v zemích EU, v těch starých, jak ho chcete udržet?
735 JP: No, tak já si myslím, že ten růst není postaven přeci jenom na zahraničních
736 investicích, ten je také postaven na podpoře malého a středního podnikání. Ten
737 růst je rekordní za minulý rok, my jsme v loňském roce zaznamenali devět
738 miliard zahraničních investic. Pokud jde o podporu těch zahraničních
739 podnikatelů, tak se dá vyjádřit částkou 2 mld. Kč. Pokud jde o podporu
740 malého a středního podnikání, tak lze vyjádřit částkou mezi 5, 6 mld. Kč. A to
741 jsou fakta. Takže v této politice my chceme pokračovat a my chceme a
742 předpokládáme, že tím, jak poroste, jak poroste tedy výroba, tak, a ta roste,
743 protože v prvním čtvrtletí tohoto roku, pane předsedo, a neumětelové z vaší
744 strany to nikdy nedokázali, já Vám řeknu ta čísla: 15 % růstu tedy průmyslové
745 výroby...
746 M: Prosím rychlou reakci.
747 MT: Já nechci rychlou reakci, protože...

748 JP: ... 12 % v únoru, 18 % v březnu. To jsou prostě
749 růsty, které vy jste nikdy nedokázali. Vy jste přivedli tuto zemi v roce 97 k
750 bankrotu, k ničemu jinému, morálnímu i ekonomickému.

751 MT: Tak, pane Paroubku, tak jste teďka asi v pěti, nebo šesti minutách jste se
752 chlubil něčím, co jste nezpůsobil, protože jestli tady něco...

753 JP: Čili to je vládě
754 navzdory, že? Jistě a vy byste udělali růst 8, 9 %.

755 MT: ... jestli tady něco
756 opravdu funguje, tak to je správně založený transformační rámec v 90. letech.
757 Všechno to ostatní...

758 JP: Kupónová privatizace.

759 MT: Všechno to ostatní, co se děje v těch posledních letech, ten vývoj spíše
760 podvazuje. Už na příští a přespříští rok ta predikce při nerealizaci těch reforem
761 je špatná, nebo je horší. Já chci říct, že přece já Vám nevyčítám...

762 JP: A jaké reformy Vy
763 chcete dělat?

764 MT: Já Vám nevyčítám hospodářský růst, za ten mohou především ti podnikatelé a
765 ti, které postihujete, živnostníci, malé, střední podniky, kteří ještě vůbec
766 vydrželi u toho živnostenského podnikání. Ale vy jste přivedli do politiky a vy
767 jste přivedli teď v této situaci v těch posledních čtyřech letech tak neuvěřitelné
768 množství korupce, tak neuvěřitelné množství toho nejhoršího, co vlastně vůbec
769 v té politice může být, že vás žádný růst HDP, který ostatně táhnou podnikatelé
770 a jejich schopnost vyvézt zboží, jejich schopnost vyvézt služby, že už jenom
771 proto vy to nemůžete dělat, už jenom proto, že vy nemůžete řešit problémy...

772 JP: Co
773 nemůžeme dělat?

774 MT: Taková míra korupce, jakým způsobem vy v posledních dnech, v posledních
775 týdnech, v posledních měsících zakopáváte všechny skandály pod koberec, jak
776 je neřešíte, jakým způsobem se za každou cenu chcete udržet u moci, i za cenu
777 neuvěřitelných mystifikací...

778 JP: Můžu se vyjádřit?

779 MT: ... já myslím, že už jenom proto tam nemůžete
780 být. A ten růst, bezvadný, na tom se dá stavět.

781 M: Prosím, pane premiére.

782 JP: No, to jsem rád, že jste to řekl. Vy jste řekl, že vy jste schopni dosáhnout růstu
783 8, 9 %. To při těch zkušenostech, které s vámi národ má, myslím si, že si každý
784 udělá svůj názor. Pokud jde o tu korupci, pane předsedo, možná, že byste mohl
785 říct konkrétní případy.

786 MT: To řeknu.

787 JP: Já ty případy řeším velice, velice dynamicky. Takže ti lidé, které já nazývám
788 šibaly, tak prostě opouštějí veřejné pozice a státní správu a prostě nemazlím se
789 s nimi. Já bych, já Vám řeknu ještě jednu věc, pane předsedo: Kdybyste Vy byl
790 na kandidátce sociální demokracie a měl takový problém, jaký máte s Vaší
791 firmou VAE a se směnkou v této firmě, tak byste tam už prostě nebyl, protože
792 já bych Vás prostě z té kandidátky nějakým způsobem, samozřejmě velmi
793 demokraticky, hlasováním orgánů, ale už byste tam nebyl. Takže senátor
794 Novák...

795 M: Čas se nám krátí, nechme reagovat pana předsedu.

796 MT: O Vás je všeobecně známo, že jste demokrat.

797 JP: ... senátor Novák, velekníže korupčníků, to je váš člen.

798 MT: Tak já musím říct, že...

799 JP: 43 miliónů, 43 miliónů úplatků. Budete jistě hovořit o
800 tom, že je to člověk, který, na kterého se vztahuje presumpce neviny.

801 M: Pane předsedo, pane předsedo.

802 JP: Ale já jsem na nikoho nevztahoval presumpci neviny, já jsem je vyhodil
803 všechny, pane předsedo.

804 MT: Takže, milý pane Paroubku, plná řada talentů a šibalů je i v naší, ve vaší dnešní
805 vládě. Já musím říct, že Vaše kontakty s hlavami pražského podsvětí, Vaše
806 kontakty opravdu s organizovaným zločinem, Vaše, já bych jenom řekl v
807 poslední aféře Biolíh Kosinové bylo zakázáno mluvit, ten útvar, který jako
808 jeden z mála ještě funguje, je tendence ho rozprášit, je zákaz poskytování
809 jakýchkoli informací o těch kauzách...

810 M: Tak, pánové, čas...

811 JP: Víte, víte, co je smutné? Víte, co je
812 smutné?

813 M: Promiňte, pánové, čas Nedělní partie se naplňuje.

814 JP: Že vy nejste schopni hovořit o konceptech, Vy hovoříte o hloupostech a lžích,
815 pane předsedo. Mě takovýmhle způsobem...

816 MT: Kvůli tomu musíte jít pryč.
817 JP: To je...
818 M: Tak, pánové, pánové, Nedělní partie, Nedělní partie končí. Pojd' me se, prosím,
819 podívat, kolik lidí přijde volit a vybere si jednoho z Vás, nebo někoho jiného.
820 88 % diváků Nedělní partie přijde k volbám, 12 % nikoliv. Díky za dnešní
821 souboj. Děkujeme, že jste se na nás dívali. Mějte se prima.
822 JP: Děkuji, na shledanou.
823 MT: Na shledanou.

Nedělní partie 4. 3. 2007

Petr Šimůnek – moderátor = M

Tomáš Julínek – ministr zdravotnictví (ODS) = TJ

David Rath - exministr zdravotnictví (ČSSD), předseda zdravotnického výboru PSP = DR

1 M: Dobrý den, vážení diváci, vítám vás u Nedělní partie. Jak jste zvyklí, máme pro
2 vás ty nejdůležitější hosty a budeme se bavit o těch nejzávažnějších událostech
3 uplynulého týdne. Jednou z nich byla a je bezesporu připravovaná reforma
4 zdravotnictví, která nám sáhne do peněženek. Proto je tu dnes se mnou jako
5 hlavní host ministr zdravotnictví Tomáš Julínek. Dobrý den, pane ministře.

6 TJ: Dobrý den.

7 M: Pan ministr by nám dnes měl vysvětlit, co nás všechny vlastně čeká, za co
8 budeme platit, ale taky, co za to dostaneme. Tím asi nejžhavějším tématem,
9 které trápí většinu z vás, jsou poplatky. Já jenom připomenu, že se připravují
10 poplatky za návštěvu u lékaře, za pobyt v nemocnici a za recept. A k tomu se
11 váže taky naše dnešní hlasovací otázka a ta zní jednoduše: Jste ochotni platit
12 poplatky za návštěvu u lékaře, za recept a pobyt v nemocnici?

13 M: Vaši odpověď ano, nebo ne posílejte zprávou SMS ve tvaru NP ANO, nebo NP
14 NE na číslo 900 90 09.

15 M: Já ještě jednou zopakuji tu naši hlasovací otázku: Jste ochotni platit za
16 návštěvu u lékaře, pobyt v nemocnici a za recept? Hlasovat můžete od této
17 chvíle. V Nedělní partii měl být dnes další host a tím měl být exministr obrany
18 Jaroslav Tvrdík. Pozvali jsme ho proto, abychom hovořili o kauze Gripen. On
19 byl v té době, kdy se Gripeny nakupovaly, ministrem obrany. Jak víte, tak
20 kolem této kauzy je spousta podezření z korupce, vyšetřuje ji policie ve
21 Švédsku, Velké Británii i začala se vyšetřovat znovu i v ČR. Pan ministr
22 Tvrdík dvakrát během týdne svoji účast potvrdil, potom ale v pátek v noci
23 náhle svoji účast bez většího vysvětlování odvolal. Já věřím, že se nemá čeho
24 bát, že nemá žádný důvod, proč tu nebýt, a že se nemusí bát otázek, které
25 bychom mu pokládali. A proto ho pozveme do Nedělní partie určitě znovu a
26 věřím, že ho vy v Nedělní partii také uvidíte. Tento týden se ale nemluvílo
27 pouze o zdravotnictví, velmi horko také bylo kolem kauzy a kolem tématu
28 policie. Jak víte, policisté demonstrují, protože se jim nelíbí jejich nový
29 služební zákon, který je připravuje o peníze a hodnosti. O tomto tématu
30 budeme v druhé části partie mluvit s druhým hostem a tím je exministr vnitra a
31 současný předseda bezpečnostního výboru sněmovny František Bublan. Takže

32 se dívejte až do konce, bude to stát za to, ale teď už pojďme na naše první téma
33 a tím je avizovaná reforma zdravotnictví. Jasně je, že vládní koalice, pokud
34 chce prosadit reformu zdravotnictví a pokud chce udělat něco s poplatky, musí
35 přesvědčit zbytek sněmovny. My jsme se proto zeptali exministra zdravotnictví
36 a předsedy současného zdravotnického výboru sněmovny Davida Ratha, jestli
37 by byl vůbec ochoten se o poplatcích s tímto ministrem bavit.

38 DR: My nejsme ochotni diskutovat o platbách u lékaře v situaci, kdy ministr Julínek
39 chce současně zprivatizovat zdravotní pojišťovny a zprivatizovat prakticky
40 všechny nemocnice v ČR. Považujeme kombinaci plateb u lékařů s privatizací
41 celého zdravotnictví za velmi nebezpečnou záležitost, která skutečně může
42 způsobit, že řada občanů prostě bude vyloučena z možnosti se nechat ošetřit
43 v nemocnici nebo u lékaře. Za předpokladu, že pan ministr Julínek přehodnotí
44 svůj plán na privatizaci zdravotních pojišťoven a půjde cestou evropskou, tzn.
45 cestou veřejnoprávního pojištění, totéž, když přehodnotí svůj plán na
46 privatizaci všech nemocnic a zajistí alespoň základní, minimální síť
47 neziskových veřejných nemocnic, pak je možné samozřejmě o některých
48 poplatcích diskutovat, např. o poplatku za stravu v nemocnici nebo o příspěvek
49 na recept.

50 M: Poplatky za recept, návštěvu u lékaře, den pobytu v nemocnici, ošetření na
51 pohotovosti, sanitku, to jsou Vaše návrhy, pane ministře. Proč vlastně mají lidé
52 platit víc? To už je na tom české zdravotnictví tak špatně?

53 TJ: Tady nejde o to, abychom do zdravotnictví teď momentálně dostali více peněz,
54 ale abychom na všech frontách, tedy i u pacientů udělali změny v českém
55 zdravotnictví, protože naše zdravotnictví na tom opravdu může být ve velmi
56 krátké době velmi špatně. Ono na tom není nejlíp už teď, co se týče finanční
57 bilance, protože pořád máme kumulovaný dluh pět miliard. A samozřejmě
58 známe plno stesků i z médií a z novin na kvalitu lékařské péče, popř. na
59 chování lékařů a vztah lékař - pacient.

60 M: Pane ministře, klasická výtku lidí, kteří se o poplatcích dozvědí. Celý život
61 jsem platil zdravotní pojištění, proč bych měl teď platit znovu? To zní logicky.

62 TJ: Na to možná bude na první pohled paradoxní odpověď: Právě proto zavádíme
63 poplatky. Aby vůbec ti lidé, kteří odváděli, když byli ekonomicky aktivní,
64 peníze do státní pokladny za komunistů, později pojistné, mohli dostat v
65 důchodu adekvátní péči, všechnu moderní, dostupnou, tak je potřeba udělat ve

66 zdravotnictví nějaká opatření. Já chci zdůraznit, že to, co jsme prezentovali na
67 tiskové konferenci, z čehož bylo potom vytaženo to téma poplatky jako hlavní,
68 tak toho bylo daleko víc. My jsme avizovali, že přijdeme dvanáct zákonů, kdy
69 budeme měnit zdravotní pojištění a ostatní.

70 M: My se k tomu všemu dostaneme, pane ministře.

71 TJ: Já chci jenom zdůraznit, že je to komplex opatření. A chci zdůraznit také to, že
72 u těch jednotlivých zákonů budeme zvlášť komunikovat přesně, co občany
73 čeká, tzn. i v případě poplatků budeme přesně ty občany informovat řádově
74 v horizontu čtyř týdnů o tom...

75 M: Tak dlouho Vás v partii držet nebudu a budeme muset naše diváky informovat
76 už teď. Co si od těch poplatků vlastně slibujete? Proč zavádíte poplatky
77 padesátikorunové za návštěvu u lékaře např.?

78 TJ Tak oni mají mít jednak regulační charakter, jednak mají i do jisté míry posílit
79 roli toho pacienta. Ten regulační charakter je potřebný pro to, abychom mohli
80 lépe užít peníze, které sbíráme z našich daní, z pojistného na veřejné zdravotní
81 pojištění, kdy potřebujeme hradit velmi moderní léčbu a přesunout... To
82 znamená...

83 M: Promiňte, regulační charakter, znamená to, že chcete odradit tímto poplatkem
84 lidi od toho, aby chodili k doktorovi?

85 TJ No, tak u nás totiž v ČR se velmi plýtvá. Já Vám můžu říct některá čísla,
86 možná jim nebudete ani věřit, ale v roce 2005 našich 10 miliónů obyvatel
87 inkasovalo 93,5 miliónů blanketů recepturních, 93,5 blanketů, zdůrazňuji.

88 M: Devět receptů na jednoho.

89 TJ: Máme nejvíc, suverénně nejvíc kontaktů s lékařem, máme třináct kontaktů na
90 jednoho obyvatele. Německo...

91 M: Český řečeno naši obyvatelé chodí víc k doktoru
92 než...

93 TJ: Velmi často chodí k lékaři, pravděpodobně tam funguje fenomén, když je něco
94 zadarmo, tak si to беру. A můžeme se srovnávat třeba s Německem, které má
95 sedm kontaktů.

96 M: A my máme 13.

97 TJ: A je to velmi podobná populace. Můžeme se srovnávat s Portugalskem, které
98 má jenom čtyři kontakty. Němci i Portugalci žijí déle, choroby mají přibližně a

99 nemocnost mají přibližně stejnou. A z toho je vidět, že je v tomhle čísle skryto
100 nepochybně nadužívání zdravotní péče, neúčelné nadužívání zdravotní péče.

101 M: Pane ministře, kde všude v Evropě jsou takové poplatky, které Vy byste rád
102 zavedl?

103 TJ: Téměř všude, téměř všude, dokonce ČR má nejmenší spoluúčast v Evropě
104 teďka momentálně. Jedná se o symbolické poplatky, tzn. jedná se o tu signálku,
105 že vyšetření, které u nás teďka ze zdravotního pojištění stojí od 300 do 1500,
106 signalizuje ta padesátikoruna: Pozor, toto vyšetření něco stojí. Na druhé straně
107 je potřeba i posílit roli pacienta. Není to samozřejmě jenom poplatek, jsou to
108 informace a další kroky, které chceme zavést. Ale jestliže dáváte
109 padesátikorunu za den hospitalizace např., tak se ptáte, proč je to povlečení
110 potřhané, proč ta strava není dobrá, protože máte už ten pocit, že něco platíte,
111 že za to vydáváte peníze. A aktivizuje se na straně pacienta...

112 M: Pane ministře, kdy jste
113 naposledy ležel v nemocnici?

114 TJ Já jsem, je to asi čtyři roky...

115 M: A Vy věříte tomu, že když dáte 50 korun denně, že Vaše
116 sebevědomí vůči se personálu se zvýší?

117 TJ Nepochybně částečně. Samozřejmě, kdyby ta částka byla vyšší, tak to
118 sebevědomí je zase vyšší. Já pořád říkám, že je to signální poplatek, kdy já se
119 ptám: Dal jsem 50 korun, ale lékař mě nějak odbyl. Teďka to považuji: No, je
120 to zadarmo, tak se radši nebudu ptát.

121 M: Na Slovensku, v naší sousední zemi, tyto poplatky byly zavedeny, ale taky
122 zrušeny. Jakou mají zkušenost podle Vás tam z těch poplatků, protože nová
123 vláda většinu z těch poplatků zrušila?

124 TJ: Existují statistiky, které snížily kontakty na Slovensku s lékaři. Dokonce
125 Slovensko na tom bylo hůře než ČR a dostalo se za nás v těch statistikách a to
126 nemáme ještě ty poslední.

127 M: Zvýšilo se sebevědomí pacientů podle Vás?

128 TJ: Samozřejmě, protože se o tom otevřela diskuse, jako co za ty peníze dostanu,
129 protože to je strašně důležitá diskuse.

130 M: Od samého rána tady u nás drnčí telefony, kde především lidé v důchodovém
131 věku se ptají, jak to s nimi vlastně bude, proč nemají nějaké omezení, proč oni

132 by měli platit taky. A dokonce jedna posluchačka říká: Ať pan Julínek radši
133 schválí euthanasii, protože já nebudu mít na to, abych se udržovala při životě.
134 TJ: Ale to jsou samozřejmě dramatická vyjádření. Já chci zdůraznit, že přesně tu
135 strukturu poplatků opravdu budeme prezentovat, tzn. ať věří diváci, že se
136 zklidní. Nicméně padesátikoruna není, nemá...
137 M: Věř a víra Tvá Tě uzdraví, v tomhle
138 případě to asi nebude platit.
139 TJ: Padesátikoruna nemá sociální náboj, to mně snad všichni diváci dají zapravdu,
140 dvacetikoruna za recept také ne. Jde o to, aby se tyto poplatky nekumulovaly,
141 to je to, čeho se občané obávají. Já jim můžu garantovat, že proti tomu bude
142 několik opatření, aby k tomu nedošlo.
143 M: Pane ministře, proč třeba zrovna u důchodců neuvažujete o tom, že by buď to z
144 placení poplatků byli vyloučeni, anebo že by podobně, jak uvažujete u léků,
145 tam byl nějaký strop, potom už by neplatili nic?
146 TJ: Ten strop můžu potvrdit.
147 M: Bude.
148 TJ: My připravujeme zároveň se zavedením poplatků limit a samozřejmě i
149 technologie, ustanovení těch poplatků, tzn. že nepůjdete, když máte
150 doporučení, tak nebudete platit ten poplatek znovu, popř. úpravy v administraci
151 receptů, tzn. pracujeme zatím s tzv. receptem, který se může opakovaně použít,
152 tzn. že nemusíte kvůli tomu, že jste chronik a berete stabilně pořád stejné léky,
153 chodit znovu k lékaři, a tudíž platit tu padesátikorunu. Je jich tam několik těch
154 opatření. Pravdu věřte, za tři, za čtyři týdny seznámím veřejnost přesně, jak to
155 bude strukturováno.
156 M: Pane ministře, zkuste mi říct, jaký by byl ten strop, po kterém už by se žádné
157 poplatky neplatily.
158 TJ: Ten strop se musí vypočítat. My máme, my pracujeme s částkou, pokud se
159 jedná strop na doplatky na léky, doplatky na léky, to, co už občané zažívají, a
160 mnohdy opravdu mají velké problémy s kumulací doplatků, tam jsme počítali s
161 3000 korunami. Pokud bychom k tomu přidali kumulaci poplatků,
162 pravděpodobně by se to pohybovalo někde okolo 5000 korun. Prosím vás,
163 jedná se o matematické výpočty, kde je to potřeba dobře spočítat.

164 M: Další skupina, která se trochu čílí, že by měla platit poplatky, jsou rodiče s
165 dětmi, resp. že by se nemělo platit za děti, myslí si většina lidí. Jak je to u nich?
166 Tam jste vyjádřil ochotu o tom ještě mluvit.

167 TJ: Vyjádřil, protože děti není skupina ta, která by nadužívala péči z nějakých
168 důvodů. Samozřejmě můžou být některé starostlivé maminky. My
169 zdůrazňujeme, že zavedení toho poplatku má být komplexní, že jakmile se tam
170 začnou dělat výjimky, tak že to přestane stát na všech nohou. Takže je potřeba,
171 aby to fungovalo. My, od toho se očekává např. šest, sedm miliard přírůstu do
172 zdravotního pojištění a ještě těžko odhadnutelná částka, ale určitě
173 předpokládatelná z úspory uvnitř veřejného zdravotního pojištění. A všechny
174 peníze...

175 M: Čili těch šest až sedm miliard by se měly vybrat navíc, chápu to dobře, na těch
176 poplatcích?

177 TJ: Ano, ano a tyto všechny peníze jsou věnovány zpátky na zdravotní péči, ale na
178 tu drahou, tzn. posiluje se solidarita mezi občany. Tzn. důchodce, který teďka
179 má nějaký neduh, ale nemá vážnou chorobu, má šanci, že potom bude přijat
180 v nemocnici a dostane adekvátní, moderní terapii, což dneska ne vždycky a ve
181 všech regionech je pravda.

182 M: Až mu bude opravdu zle, až mu bude opravdu zle?

183 TJ: Opravdu ještě pořád v našem zdravotnictví ten socialismus přetrvává a není,
184 nemají všichni občané dostupnou péči tak, jak by ji měli mít.

185 M: Pane ministře, kdo si vlastně ten poplatek nechá, když ho zaplatím lékaři,
186 padesátikorunu, tak bude pro něj, nebo ho odvede do pojišťovny?

187 TJ: Bude příjmem lékaře, ale bude započítáván do celkových příjmů.

188 M: Čili o to méně dostane od pojišťovny potom?

189 TJ: Nebude to tak absolutně, protože to není možné, ale bude to zohledněno při
190 smlouvání úhrad vždycky na příslušné období, to znamená...

191 M: Ptám se proto, jestli ten
192 poplatek...

193 TJ: Bude zohledněn, ten poplatek bude zohledněn v rámci celkového rozpočtu, a
194 tím pádem se bude započítávat do běžného nárůstu pro příslušný rok.

195 M: Takže skutečně zůstane ve zdravotnictví, nekoupí si lékař za to nové auto nebo
196 něco takového?

197 TJ: Ne, ne, zůstane a bude zúřadován ve zdravotnictví.

198 M: Pojdme se podívat možná na další téma, protože Váš předchůdce tvrdí, že by
199 byl ochoten o poplatcích mluvit, ovšem za jedné podmínky - pokud upustíte od
200 plánu změnit pojišťovny a nemocnice na akciové společnosti.

201 DR: Ten jeho plán je jako by z jiného světa, tzn. ne z prostoru západní Evropy. To
202 jsou všechno jakési experimenty s možnými velmi nedozírnými následky na
203 zdraví a životy občanů, ale i na třeba přesuny majetků. My máme strach, že
204 budou vytunelovány zdravotní pojišťovny. My máme strach, že budou
205 vytunelovány majetky nemocnic. Ty základní pilíře té reformy, tedy
206 privatizace zdravotních pojišťoven a zdravotního pojištění, to je privatizace
207 každoročně 200 mld. Kč povinně vybraných jako zdravotní daň, to je něco
208 nepředstavitelného. Nebo privatizace všech nemocnic, tedy majetků
209 pořízených z našich daní, opět majetků v hodnotách stamiliard, tak jejich
210 privatizace řádově za desítky nebo stovky miliónů, to považujeme za téměř
211 loupež tisíciletí. A tyto pilíře my nejenom, že nemůžeme podpořit, ale musíme
212 jim aktivně bránit.

213 M: Slyšeli jsme to - loupež tisíciletí, ale když jí zabráníte, tak je David Rath
214 ochoten podpořit třeba i poplatky. Je tam nějak spojitost mezi poplatky a tím,
215 že chcete zprivatizovat pojišťovny a nemocnice?

216 TJ: No, zcela určitě ne, protože samozřejmě tady jde, jak už jsem říkal, o
217 nadužívání péče. Já chci ještě jednou třeba připomenout, že dvě miliardy za
218 léky vrátí se do lékáren, ještě občané, tzn. 10 miliard skončí někde v kanálu
219 léků, které byly předepsány z veřejného zdravotního pojištění, takže opravdu
220 bojujeme proti plýtvání. A jestli je to v privátním zařízení, nebo ve veřejném,
221 to mně dají všichni zapravdu, že je to úplně jedno, tzn. nesouvisí to spolu.
222 Celkově to strašení je naprostý nesmysl, protože stejně tak jako poplatky je
223 potřeba přijmout zákonem, tzn. musí projít parlamentní diskusí, tak stejně tak
224 zákon o zdravotních pojišťovnách nový, který připravujeme a který by měl dát
225 záruku, že zdravotní pojišťovny budou více pracovat pro své klienty, pro
226 pojištěnce, pro nás tedy, tak projde také parlamentem. Tzn. pan Rath by tam
227 musel dát nějaký nebezpečný paragraf, aby došlo k tomu, co on říká.

228 M: Myslíte si, že tím, že budou privátní nebo zprivatizované, tak že budou
229 pracovat lépe? Měli jsme tady přece systém, kdy bylo zdravotních pojišťoven
230 víc, a museli jsme ustoupit zpátky k tomu úspornějšímu.

231 TJ: No, to byl klasický problém zrodu. Ale co je důležité, je, aby si zdravotní
232 pojišťovny konkurovaly, protože to je jediná záruka, že já můžu...

233 M: Říkám, to už tady
234 bylo.

235 TJ: Říkám, to už tady bylo.

236 M: Byly tady pojišťovny, které platily brýlové obruby, výlety k moři...

237 TJ: Opravdu to byly
238 marginální rozdíly a ty nespočívaly v tom, že pojišťovny nabízely něco pro
239 léčení pacientů, ony ho jenom lákaly do své pojišťovny, protože chtěly získat
240 mladší a zdravější klienty. Tomu už jsme zabránili stoprocentním
241 přerozdělením, takže už ten důvod tady už vůbec není. A teďka musíme hledat
242 konkurenční prvky mezi zdravotními pojišťovnami a dát jim prostor, aby mezi
243 sebou soutěžily, aby mohly klientům nabídnout něco lepšího, protože to je ta
244 cesta, jak zlepšit a napravit věci, na které si občané stěžují.

245 M: Pane ministře, privatizace nemocnic, nemá nakonec David Rath pravdu, když
246 se zhorší zdravotní péče, když se podívám na to, že komise ministerstva
247 zdravotnictví nedoporučila zdravotním pojišťovnám od příštího roku proplácet
248 poskytování lůžkové péče na 22 oddělení středočeských nemocnic, týká se to
249 gynekologií, porodnictví, dětského lékařství, interen, tzn. že tím se zúží
250 možnost chodit do nemocnice.

251 TJ: No, to tak jednoduše interpretovat nejde. Tohle nebylo rozhodnutí ministerstva
252 zdravotnictví, ale opravdu komise, ve které dominantní slovo mají zdravotní
253 pojišťovny. A je to i jejich role, ony mají jasně říct, co je pro občany lepší, tzn.
254 mají jim sehnat kvalitní péči za dobré peníze. A to je přesně to dilemma.
255 Opravdu některé...

256 M: Není to argument tím, že prostě se teď lidem ve středních
257 Čechách zmenší možnost jít do nemocnice na takové oddělení?

258 TJ: Není to ten argument, není to ten argument. My máme jinou starost na
259 ministerstvu zdravotnictví - aby v případě nasmlouvávání péče, kdy opravdu
260 třeba už dětské oddělení, kde skoro neleží žádné děti, nemá smysl lůžkové,
261 byla nasmlouvána např. dětská pohotovost nebo dětský stacionář, aby občané
262 mohli třeba ve večerních hodinách přijít, když mají strach o své dítě, ono má
263 vysokou horečku a oni ho tam mohli třeba tři hodiny pozorovat, zchladit,
264 doporučit mamince, jak má dál postupovat, a nemusí za každou cenu odjet

265 někam do Prahy do nemocnice atd. Tzn. za tím výběrovým řízením, které jste
266 zmiňoval, následuje dopis, který můžeme dát k dispozici, kde jasně
267 upozorňujeme zdravotní pojišťovny, že mají odpovědnost podle § 41 držet síť.
268 M: Takže nebojíte se toho, že by se ta síť zúžila a že by lidé přišli o své doktory?
269 TJ: Dáváme si na to pozor, dáváme si na to pozor a sledujeme zdravotní
270 pojišťovny přes...
271 M: Takže trochu se bojíte?
272 TJ: Rozbíháme proces, kdy ony mají převzít svoji iniciativu. A zatím je ta
273 iniciativa, nebyla tak promyšlená, jak má být. A proto i koncipujeme v rámci
274 těch našich zákonů dohled nad zdravotními pojišťovnami, aby garanci
275 zdravotní péče, nároků z veřejného zdravotního pojištění měli, znali občané
276 dříve, než přijdou do nemocnice, protože pak přijdou do nemocnice, když už
277 jsou nemocní, a tam se teprve doví, že si mají něco připlatit a že to pojišťovna
278 nehradí. Tzn. celý ten proces, který jsem zmínil, těch dvanáct zákonů obsahuje
279 i dohled nad zdravotními pojišťovnami, tzn. i kontrolu jejich činnosti, jakým
280 způsobem nasmlouvávají zdravotní péči a zda bude dostupná. Taky v tom
281 zákonu chystáme přesné parametry dostupnosti, protože ta a ta péče bude
282 dostupná do tří týdnů a do tolika kilometrů, to znamená...
283 M: To znamená, že tam bude
284 napsáno, že když si budu chtít udělat totální endoprotézu, že tam bude napsáno,
285 že nemůžu čekat dva roky?
286 TJ: Ano, bude tam napsáno, že maximální čekací doba může být, a teďka, prosím
287 Vás, mě nechtejte za slovo, třeba šest měsíců. A to je ten zákon, který
288 připravujeme. A do té doby musíme...
289 M: Čemu to pomůže?
290 TJ: To, že bude jasně specifikován nárok z veřejného zdravotního pojištění. Vy
291 teďka znáte obsah své pojistky na auto, ale neznáte vůbec, co máte
292 garantováno ze zdravotního pojištění. Údajně všechno a pak se dozvíte, že
293 máte tuhle připlatit na čočku atd.
294 M: Ale aby mi to nepřineslo to, že Vy tu péči zúžíte tak, že toho bude méně, než z
295 toho mám teď.
296 TJ: Ne, nechystáme dramatické zúžení péče. To si...
297 M: Dramatické zúžení, tzn. že nějaké
298 přece jenom?

299 TJ: Ne, revize opravdu jenom marginálních výkonů, protože ten obsah, na který
300 jsou občané zvyklí, zůstane stejný. Naopak tady si musím přihrát polívčičku, že
301 v rámci připravovaného komerčního připojištění ČSSD v komerční sféře se
302 ČSSD chystala dramaticky zúžit ten balík výkonů krytého z veřejného
303 zdravotního pojištění a to jsem považoval za nebezpečné. My chceme, aby to
304 prováděly zdravotní pojišťovny, což dává jistotu občanům.

305 M: Pane ministře, pojďme k lékům, na ty je nejvíc dotazů od našich diváků.
306 Chystá se nová vyhláška od 1. dubna. Spoustu lidí se bojí, že to pro ně bude
307 znamenat zdražení léků. Např. dnes paní Makovcová z Kladna volala, že má
308 strach, že prostě nezvládnou platit se svým manželem více než 1500 korun,
309 které mají už teď měsíčně platit.

310 TJ: Těžko říct, dokud má ta dotyčná paní informace, protože těžko se dá odhadnout
311 a při neznalosti poměrně složitých prognóz, jako kolik bude tahle konkrétní
312 paní doplácet. Já jenom chci říct, na jakém principu jsme postupovali. My jsme
313 opravdu se snažili, aby ze zdravotního pojištění byla hrazena ta léčiva, která
314 mají neoddiskutovatelnou účinnost, jsou moderní. Přibrali jsme několik léčiv
315 nově na trh, tzn. dali další šanci pacientům, drahá léčiva v onkologii, teďka
316 nedávno byla zpráva o zpřístupnění onkologických center, vyhláška pomáhá
317 vlastně fungování těch onkologických center, protože zpřístupňujeme ty
318 nejmodernější léky proti rakovině. A ty léky, které už ztrácí svou účinnost, jsou
319 na trhu třeba už 30 let, tak ty prostě budou dražší. A tam je otázka znovu
320 interakce s lékařem i samozřejmě jakási osvěta mezi lékaři, který budou
321 provádět lékárníci, že tento lék už prostě je obsoletní a už se nemá
322 předepisovat.

323 M: Pane ministře, ale celá ta vyhláška má vést k tomu, abyste na výdajích za léky
324 ušetřili, chápu to dobře?

325 TJ: Není to tak zcela, je to spíš přesun...

326 M: Takže trochu ano?

327 TJ: Ne, ne, ne, je to přesun...

328 M: Nechcete na tom vůbec ušetřit?

329 TJ: Ne, ne, významně se na tom nedá ušetřit, protože tlak nových, moderních
330 prostředků a léčiv je tak velký, že my potřebujeme pořád schraňovat peníze pro
331 to, abychom je mohli pro občany nakoupit, tzn. přesouváme je uvnitř toho
332 balíku.

333 M: Čili na léky se pořád bude, na léky se bude dávat pořád stejně a lidé by...

334 TJ: Vždycky je

335 potřeba kontrolovat jenom růst nákladů na léky a samozřejmě neodůvodněnou

336 spotřebu. Já...

337 M: Lidé by neměli tedy doplácet podle Vás dramaticky víc od 1. dubna,

338 tvrdíte?

339 TJ: Tvrdím, že zvláště ti, kteří jsou vážně nemocní, by neměli. A ti, co si kupují

340 běžná léčiva, tak mezi ně by se měly rozložit ty doplatky.

341 M: Všem, kterým se to stane, tak můžou panu ministru potom poslat dopis. V

342 každém případě Vy říkáte, že zavedete třítisícový strop...

343 TJ: Ano.

344 M: ... nad který už se

345 nebude doplácet za celý rok vůbec nic.

346 TJ: Ano, přesně tak.

347 M: To znamená, že by lidé měli teoreticky ušetřit na tom proti dnešnímu stavu?

348 TJ: Především ušetří ta úzká skupina občanů, a tím se posiluje solidarita mezi

349 zdravými a nemocnými, kteří mají nějaký problém. U nás je třeba 500 tisíc

350 občanů, v některých skupinách třeba jenom 5000 občanů, kteří mají závažnou

351 chorobu a jejich terapie stojí milióny. A my je potřebujeme v rámci solidarity

352 ošetřit. Tzn. já se opravdu snažím s tím zdravotnictvím něco udělat a ne

353 populisticky tvrdit někomu, že má zdravotnictví zadarmo, a pak vlastně tak

354 jako přivírat oči a nevidět, že někdo nedostal s roztroušenou sklerózou

355 adekvátní terapii.

356 M: Pojdme se podívat na to, co dalšího vlastně ve zdravotnictví chystáte vedle

357 poplatků. Ptali jsme se taky Davida Ratha, k čemu vlastně ty změny, které jsou

358 připravovány, podle něj povedou.

359 DR: Jednak velký strach, jestli na to budu mít, strach o to, jestli moje zdravotní

360 pojišťovna vůbec přežije, nebo bude vytunelována, strach o to, jestli nemocnice

361 ve městě, kde žiji, zůstane základní nemocnicí, kde mě ošetří, nebo také bude

362 vytunelována, či se předělá na kliniku plastické chirurgie, kde mě sice budou

363 moci zbavit třeba přebytečného tuku, ale když dostanu infarkt, tak budu mít

364 smůlu. Čili především strach a taky strach o to, co to udělá s mým rodinným

365 rozpočtem, zvlášť jsem-li třeba rodina s několika dětmi, nebo jsem-li starobní

366 důchodce.

367 M: Tak já se na začátku ještě musím omluvit všem divákům, kteří se dívají na
368 kabelové vysílání, že mají problémy s technickým zobrazováním, pracujeme na
369 tom. Doufám, že se nám to za chvíli podaří odstranit, takže se ještě jednou
370 omlouváme. Pane ministře, zatím ta celá Vaše reforma vypadá tak, že chcete
371 vytahat z lidí další peníze na poplatcích, ale to snad nebude všechno. Nebo
372 ano?

373 TJ: No, já chci ještě znovu zdůraznit, že to, co my chystáme, jsou marginální
374 peníze, které může vytáhnout každý z kapsy, a že začínáme říkat, že ta péče
375 něco stojí. A rozbíháme, rozbíháme...

376 M: Víte, ale to se možná řekne Vám s
377 ministerským platem. Lidé, kteří nám volají, říkají něco jiného.

378 TJ: Ne, ne, ne, ne, ne, ne, není, bude to kontrolováno. Já jsem tady zdůrazňoval, že
379 občany s tím seznámím, že ta kumulace bude jednoznačně ošetřena limitem a
380 že nemůže dojít k tomu, že by se... Na druhou stranu opravdu je potřeba, aby se
381 občané rozmysleli, zda je to nezbytně nutné. U nás je velká spotřeba léčiv,
382 trochu je taková víra v léky. Existují jiné způsoby. Já tady můžu mít třeba, že
383 jsme utratili, půlmiliardy jsme utratili za přípravky, které jsou na kloubní
384 chrupavku. A můžu říct, že nadváha, pohyb, cvičení, složení stravy bez
385 problémů a ještě lépe nahradí tyto přípravky. Utratili jsme neuvěřitelné peníze,
386 neuvěřitelné peníze...

387 M: Tedy na to by se neměly dávat peníze, společné peníze.

388 TJ: No, na to se ani nedává, ale já jenom říkám, za co jsou schopni lidé utratit
389 peníze, protože je to lék. A víte, za vitamíny a ostatní takovéhle preparáty jsme
390 utratili pět miliard mezi občany. A utrácí je i občané, kteří jsou vyššího věku
391 nebo spíše ti, že si kupují vitamíny. Já chci zdůraznit, že třeba prvky, které se
392 kupují za 300 korun balení, že jsou v meruňkách, že jsou v rajčatech a že často
393 se C vitamín nebo ta účinná látka dostane tak, že ji vyčůráme. To znamená...

394 M: Pane
395 ministře, nechcete říct našim divákům, že sice zavedete poplatky, ale že si
396 můžou místo vitamínů koupit kilo rajčat a že budou v pohodě?

397 TJ: Ne, já mluvím jenom o tom, že tady se plýtvá a že se nadužívá péče zcela
398 evidentně, a dávám o tom důkazy. Ta padesátikoruna nebo dvacetikoruna má
399 signalizovat: Pozor, něco to stojí, pojďme se na tom domluvit. Ale neohrožuje
400 to pacienta v čerpání zdravotní péče. A zdůrazňuji, že se netýkají ty kroky

401 občanů. Ono je to v novinách jenom prezentováno, protože je to velmi
402 zajímavé. Samozřejmě těch dvanáct kroků a dalších nelegislativních
403 opatření, které chystáme, tudíž chceme konečně něco ve zdravotnictví dělat, je
404 mnohem, bych řekl, silnější, dramatičtější, třeba se týkají zdravotních
405 pojišťoven.

406 M: Pane ministře, promiňte, zkuste mi říct v kostce, co kromě poplatků může
407 pacient očekávat, jak se změní situace pacienta po Vaší reformě kromě toho, že
408 bude víc platit.

409 TJ: Jeden z důležitých zákonů, který chybí již deset let, je zákon zdravotnické
410 záchranné služby, tzn. ta jistota občana, že když zavolá na 155, tak sanitka
411 samozřejmě s jakousi výhradou bude do patnácti minut u něho, že bude
412 fungovat systém pohotovostních ambulancí, že bude návaznost této
413 přednemocniční péče na nemocniční, ten zákon to takhle garantuje, a nové
414 financování, tzn. i např. budeme připraveni na nějakou katastrofu v dobách
415 terorismu a možnosti, kdy se autobus střetne na hranici tří krajů. A dneska
416 nesoudě tyhle kraje mezi sebou operují atd., takže tzn. jedna věc. Druhá věc
417 je příprava dohledu nad zdravotním pojištěním tak, jak už jsem to zmínil,
418 definice nároku, který budou mít občané, protože budou vědět, co potřebujeme.

419 M: Takže by nám mělo být jasno, co za své peníze dostaneme.

420 TJ: Jasné. A víme, že... Tzn. snižování korupce. Víme, za co můžeme připlatit a za
421 co ne. Daleko intenzivnější a aktivnější role pojišťoven při nakupování
422 zdravotní péče, kdy už to nakupuje více v zájmu mě jako občana... přímější
423 vztah. Jsou to další kroky, které se zase týkají třeba fakultních nemocnic, které
424 chceme transformovat na univerzitní nemocnice, kdy chceme, aby tam zmizelo
425 už zadlužování, kdy mají fungovat atd. atd. Takže těch kroků je obrovské
426 množství a netýkají se jenom poplatků.

427 M: Pane ministře, určitě to budeme probírat v dalších partiích. Pojdme se podívat
428 na to, co si lidé myslí o těch poplatcích, jestli by byli ochotni je platit, nebo
429 nebyli. Překvapivé to moc není. 71 % Vám vzkazuje, že je ochotno platit není,
430 29 % si myslí, že by to zvládlo. Překvapuje Vás takový výsledek? Asi moc ne.

431 TJ: Nepřekvapuje, ale já myslím že to avizované seznámení s těmi poplatky tohle
432 procento sníží v budoucnosti. A věřím, že lidé opravdu pochopí, že s naším
433 zdravotnictvím je něco potřeba udělat. Budeme stárnout a budeme potřebovat
434 moderní léčbu a něco udělat musíme. A vždycky někdo chce to udělat, ale

435 když se ho to nějakým způsobem dotkne, tak říká, že pro mě by tohle se stát
436 nemělo, to ať si spraví u pojišťoven nebo ve zdravotnických zařízeních. Já chci
437 říct, že tenhle doplatek se dotkne opravdu měkce, nikoliv, že bude bolet.
438 M: Díky, pane ministře, že jste byl s námi v Nedělní partii.
439 TJ: Já taky děkuju.

Nedělní partie 11. 3. 2007

Petr Šimůnek – moderátor = M

Alexandr Vondra – místopředseda vlády (ODS) = AV

Jiří Dolejš – místopředseda (KSČM) = JD

1 M: Pojdme na první slíbené téma, a to je rozhodnutí bruselského summitu,
2 pátečního bruselského summitu, kterému se říká ekologický. Ten totiž přijal
3 velmi důležitá opatření, které se nakonec dotknou každého z nás a jde o to,
4 jak se s nimi dokážeme vyrovnat.

REPORTÁŽ

5 Členské státy Evropské unie v pátek na summitu v Bruselu dospěly k dohodě
6 o ambiciózních opatřeních, která mají pomoci bojovat se změnou klimatu
7 a částečně sjednotit energetickou politiku Evropské unie. Summit se shodl,
8 že Unie do roku 2020 závazně zvýší podíl obnovitelné energie na celkové
9 energetické spotřebě v Evropě na dvacet procent. V budoucnu se tak výrazně
10 zvýší povinné množství energie vyráběné pomocí vodních či větrných 11
elektráren.
12 Evropští politici jsou vesměs nadšení. Padala slova o velkém okamžiku
13 v evropských dějinách. Nikdo se však zatím neobtěžoval s důkladným
14 vysvětlováním občanům, co to pro nás pro všechny vlastně bude znamenat.
15 Budeme například povinně kupovat jen úsporné žárovky nebo na nás chystají
16 ještě větší nečekaná překvapení?

Konec REPORTÁŽE

17 M: Co se v Bruselu stalo a odsouhlasilo, jsme slyšeli. Ta otázka tam vlastně
18 zazněla taky a já ji nebudu moc měnit. Co to vlastně pro nás běžné občany bude
19 znamenat, pane místopředsedo, to, co jste v Bruselu na nás upekli?
20 AV: No, tak my jsme na vás nic neupekli, ale já si myslím takhle, příští rok,
21 napřesrok to nebude znamenat nic, ale většina těch cílů se vztahuje k roku 2020
22 a pokud je Evropská unie bude chtít dodržet, tam padlo, myslím, několikrát
23 slovo
24 ambiciózní, a to jsou skutečně cíle hodně ambiciózní, tak samozřejmě to může
25 znamenat hodně. Třeba ten cíl, aby dvacet procent z toho energetického mixu
26 bylo z obnovitelných zdrojů do roku 2020. My jsme k tomu vyjadřovali určitou

27 skepsi z toho hlediska ...

28 M: Jenom pro ujištění, obnovitelný zdroj je i jaderná energetika
29 v tomto smyslu nebo není?

30 AV: To tam některé státy tuto tezi se snažily hájit, třeba Francie, my jsme k tomu
31 měli určité sympatie také, ale tato teze samozřejmě neplatí striktně za to,
32 jaderné elektrárny jsou na uran a uran obnovitelný zdroj není, ale je to
33 takzvaný
34 nízkouhlíkový zdroj, to znamená, že jaderné elektrárny neprodukují takové
35 množství emisí CO2 jako ty klasické fosilní.

36 M: Zpátky k té otázce, bude to tedy podle vás znamenat něco významného pro
37 běžný
38 život českého občana?

39 AV: Já si myslím, že to hodně závisí na tom, jak se vyvine za prvé ty technologie
40 nové,
41 čili pokrok v oblasti vědy, techniky, za druhé, do jaké míry se tomu přizpůsobí
42 byznys a to tržní prostředí. Protože při dnešním stavu vědomí, znalostí a cen
43 těch
44 produktů samozřejmě by to znamenalo jediné, že ta energie bude dražší.
45 Ale zároveň věřím, že v těch letech 2015, že už budeme zase někde jinde a že
46 ten trh se tomu přizpůsobí, protože fakt je ten, že na těch obnovitelných
47 zdrojích není nic špatného. Ty fosilní paliva prostě není, ta zásoba není
48 nekonečná.

49 M: Ty dojdou?

50 AV: Ty prostě dojdou.

51 M: Jak vy se díváte na ty závěry bruselského summitu, je to něco, s čím komunisté
52 souhlasí, anebo je to něco, čeho se bojíte, že se to dotkne peněženek
53 normálních lidí?

54 JD: Já bych řekl tak asi, energetické problémy v rozmezí deseti, dvaceti let určitě
55 budou, a kdo je bude řešit pozdě, ten je bude řešit draze a s dopady na
56 obyvatelstvo. Čili je dobře, že se tento výrazný signál vyslal už nyní. Je otázka,
57 jestli se máme spoléhat pouze na svět byznysu a trh, že to vyřeší sám, anebo
58 jestli máme použít autority politických reprezentací včetně Evropské unie jako
59 takové.

60 M: Co by to znamenalo?

61 JD: To znamená například to, že bysme se měli dohodnout, jakým směrem budeme
62 usměrňovat chování hospodářských subjektů, to je o zavádění evropských
63 směrnic, které budou zvýhodňovat obnovitelné zdroje, zavedení ekologických
64 daní. Tohle všechno může tu tendenci posílit směrem k obnovitelným zdrojům.
65 Ono těch dvacet procent totiž není vůbec málo. Když si uvědomíme, že dneska
66 je to pět procent zhruba, slíbili jsme do roku 2010, jestli se nepletu, osm
67 procent, tak je to velký skok. A upřímně řečeno ta váha toho tradičního,
68 konvenčního energetického průmyslu je, je velká, a to, co se rozhodlo zatím
69 pro Evropskou
70 unii jako průměr, to znamená, výzva k dvaceti procentům, tak to u nás nemusí
71 být vůbec snadné.

72 M: Pánové, u nás se to často karikuje, co my vlastně s tím budem dělat, jestli
73 budem topit šťovíkem nebo vyrábět elektřinu ze šišek. Jak se s tím vyrovná
74 Česká republika, která závisí teď na uhlí a jaderné energetice?

75 AV: No, tak právě my jsme byli skeptičtí z jednoho důvodu, že v případě České
76 republiky je prakticky jisté, že těch dvaceti procent do roku 2020 se nepodaří
77 dosáhnout. Ten cíl platí pro celou Evropu, to znamená, že každá země si to
78 může stanovit jinak, třeba i níže, protože samozřejmě třeba Rakousko
79 produkuje ...

80 M: Ale nesmíme to Evropě kazit ale.

81 AV: V tom konečném výsledku, tam samozřejmě my nemáme nástroje, jakým
82 způsobem to zatím prosadit, to je deklarace nějakého cíle a třeba Rakousko
83 produkuje většinu energie z vodních elektráren a my ty podmínky nemáme
84 pro hydroenergetiku energetiku, my nemáme dobré podmínky pro solární
85 energii, my nemáme dobré podmínky ani pro tu větrnou třeba v porovnání
86 s těmi přímořskými státy. Čili ta biomasa, šťovík, ...

87 M: Šťovík.

88 AV: ... ale nejenom šťovík,
89 jsou v zásadě asi jediné možnosti, jakým způsobem ten podíl zvýšit. Není
90 to špatná věc, protože to může dát práci zemědělcům. Je to věc, která je
91 skutečně
92 obnovitelná, reprodukovatelná, ale já si myslím takhle, ta Evropa čelí jedné
93 velké otázce, je tu takové jakoby nadšení, že my budeme na čele jako Evropa
94 toho technologického vývoje, jakési Silicon Valley toho, toho ...

95 M: Celého světa.

96 AV: ... obnovitelného

97 světa, ale velká otázka je, jestli se přidají ostatní. Čína třeba uvádí dneska za

98 deset dnů do provozu tisícimegawattovou elektrárnu na to klasické uhlí. A

99 pokud se ti ostatní nepřidají, tak samozřejmě Evropa pak může mít problémy.

100 Když se přidají, budeme mít ten náskok, jak vy jste říkal, a bude to dobré. Ale

101 otázkou je, jestli se přidají a my nemáme nic, jak bysme je donutili.

102 M: Existuje nějaká záruka, že se Latinská Amerika, Indie, Čína, všechny tyto

103 země přidají k takovému zelenému pokroku a budou dělat to samé, co Evropa,

104 anebo zůstane v tom Evropa sama a bude platit draho za energii?

105 JD: Odmítavě se už například k plnění Kjótského protokolu postavily už samotné

106 Spojené státy americké. Je pravdou, že rozvojové země nově se

107 industrializující jako Čína nebo Indie s tím mají velké problémy, protože by to

108 podvázalo jejich konkurenceschopnost. Ale nám přece nejde jenom o snižování

109 emisních limitů, zvyšování emisních limitů. Nám jde přeci také o to, aby

110 Evropa byla soběstačnější ve věcech energie, tedy o energetickou bezpečnost.

111 A tady prostě ty fosilní paliva zejména plyn a ropa se do Evropy dovážejí.

112 M: Já to vrátím zpátky možná trošku na úroveň těch domácností. Německý

113 komisař a německý ministr začali mluvit taky o tom, že se jim líbí ten nápad

114 z Austrálie, že tam zakážou během tří, čtyř let používání, prodávání a

115 používání normálních žárovek a že už se budou moci kupovat jenom ty

116 úsporné. Je to něco, co by podle vás měla Evropa udělat?

117 V: Ale asi ano, protože tady, myslím, to je ukázka toho, kde ten vývoj velmi

118 rychle pokračuje a kde, myslím, i ten trh se přizpůsobí. Čili my se dostaneme

119 do fáze, kdy budou prostě k mání nakonec jenom ty úsporné žárovky.

120 M: A má to udělat Evropa zákonem nebo nějakou, nějakým opatřením - teď,

121 odteď žádné klasické žárovky?

122 AV: Tak nakonec to samozřejmě asi bude učiněno směrnicí tak jako v podobných

123 případech. Ale zase musí k tomu být nějaká příprava, že jo, nedá se to udělat

124 z roku na rok, tak připravení ještě nejsme. Ono, rozumíte, vy jste se ptal na to

125 české prostředí. Já jsem byl, minulý týden jsem byl v Litoměřicích, kde jsme

126 s ministrem životního prostředí inaugurovali takový geotermální projekt a to je

127 třeba příklad města, které, pokud se to podaří, ty podmínky má, že dokonce

128 bude moci do toho roku 2020 mít daleko větší podíl těch obnovitelných zdrojů

129 než dvacet procent, možná padesát, možná ...

130 M: Díky hloubkového vrtu bude vytápět

131 celé (nesrozumitelné).

132 AV: Ano. Jsou tam prostě podmínky, jsou tam lidé, kteří, mimochodem pod

133 vedením

134 starosty za ODS Ladislava Chlupáče, kteří tomu ...

135 M: Jaká to náhoda.

136 AV: ... dlouhodobě fandí. Jaká to

137 náhoda.

138 Takže ale místní podmínky jsou vždycky klíčové, že.

139 M: Vy byste souhlasil s tím, že by Evropa přikázala odteď už žádné jiné žárovky

140 než ty úsporné?

141 JD: Směrnice nepochybně nějaká vznikne, ale z mého pohledu jako ekonoma

142 jsou nejúčinnější nástroje ekonomické, to znamená, různé formy daňových

143 úlev, ekologická daň. A počítejme s tím, že se bude energie zdražovat. Takže

144 každý sám bude motivován, aby zaváděl energeticky úsporné technologie,

145 energeticky úsporné spotřebiče. Takže pouze musí být nabídnuté na trhu. Já si

146 myslím, že to je obrovská šance pro výrobce ekologických technologií a

147 ekologicky úsporných spotřebičů.

148 M: Pánové, možná poslední otázka k tomuto tématu, věříte tomu, že se ten

149 ambiciózní cíl, to tam zaznělo opravdu několikrát, že to je ambiciózní cíl,

150 dokáže udělat, protože Evropa mluví už od druhé světové války o tom, jak

151 předežene Spojené státy, má svoje pravidla pro rozpočtové schodky, kterým

152 se už teď nikdo neřídí a všichni se tomu smějí. Proč by zrovna tohle mělo

153 vyjít?

154 AV: No, tak ve mně hlodá, přiznávám, červík pochybností, že ten cíl je ambiciózní

155 příliš. A znovu říkám, je klíčové, zda se přidají ty ostatní země, zejména Čína,

156 Indie, které procházejí tím dynamickým rozvojem a nechtějí se ničím

157 omezovat.

158 A pokud se nepřidají, tak samozřejmě ty ekonomická hlediska budou velmi

159 důležitá, nejenom ta deklaratorně politická nebo enviromentální.

160 JD: Pan čínský ministr životního prostředí, tuším, včera nebo předevírem měl

161 projev v čínském parlamentu a myslím, že se zaměřil podobným směrem jako

162 Evropská unie, takže jistá naděje tady je. A já si myslím, že i ta Evropa může

160 využít svých, svého potenciálu na právě rozvoj těch ekologických technologií.
161 V tomhle můžeme alespoň v nějaké době být v něčem první. Spor o ústavnost
162 KSČM
163 M: Tak do Číny a do Evropy se ještě za chvíli vrátíme, teď pojďme ale zpátky
164 domů a pojďme se podívat na hádku o KSČM.

REPORTÁŽ

165 Spor o ústavnost KSČM se už z českého parlamentu přenesl i na půdu
166 Evropské unie. Komunistický europoslanec Daniel Stroj se totiž na Evropskou
167 komisi obrátil se stížností na český Senát. Ten se podle něj zachoval
168 nedemokraticky a autoritářsky, když zřídil komisi pro posouzení ústavnosti
169 KSČM. Dočasná senátní komise však vznikla proto, aby zhodnotila vztah
170 současné KSČM k ústavnímu pořádku České republiky. Komise například
171 zjistila, že nedávné vystoupení předsedy KSČM Vojtěcha Filipa na zasedání
172 Ústředního výboru KSČM by mohlo být považováno za protiústavní. Šéf
173 komunistů mimo jiné vyzval k návratu k marxismu a Vladimíru Iljiči Leninovi,
174 chválil reálný socialismus a odvolával se na možnou revoluci.

Konec REPORTÁŽE

175 M: Ani bych si býval nemyslel, že někdy budeme v Nedělní partii řešit návrat
176 Vladimíra Iljiče Lenina a socialistické revoluce, ale asi je to tak, že musíme.
177 Dokonce se spor o KSČM a její ústavnost dostal až na půdu Evropského
178 parlamentu. První otázka pro vás oba, pánové, je stejná, jakou jsme dali
179 našim divákům, ohrožuje podle vás KSČM svými slovy o Leninovi a revoluci
180 ústavní zřízení České republiky? Pane místopředsedo, co na to asi řeknete?
181 JD: V žádném případě samozřejmě, nic jiného ani ode mě nemůžete čekat. Ale
182 především bych obrátil pozornost diváků, až skončí tento pořad, aby si třeba
183 na Internetu našli náš program a zjistili, že my naopak chceme, aby
184 demokratická práva byla rozšířena zejména v oblasti sociální. Já si myslím, že
185 levice má tradičně ve svém štítu rozšiřování emancipace a lidských práv a
186 KSČM v tomhle ohledu není výjimka.
185 M: To určitě, ale když se podíváte také na výroky vašeho pana předsedy, tak
186 tam slova o tom, že by se KSČM měla postavit do čela další revoluce, a
187 odvolává se na Marxe a Lenina, najdete taky.
188 JD: Vás děsí slovo revoluce? Já si myslím, že když si otevřeme jakékoliv noviny,
189 dočteme se tam o revoluci v různých kontextech, vědeckotechnická revoluce,

190 průmyslová revoluce, a tak dál. Čili sama o sobě slovo revoluce přece znamená
 191 radikální změnu poměrů.

192 M: A to vy chcete?

193 JD: Já si dokonce troufnu připomenout, že Evropská unie, protože někteří politici
 194 zejména z východní Evropy s tímto slovem také měli problémy, tak Evropská
 195 unie má k dispozici judikát, který potvrzuje, že revoluce sama o sobě není nic
 196 špatného, pokud samozřejmě není dosahována nelegitimními
 197 nedemokratickými prostředky.

198 M: Tak stejná otázka jako pro diváky, ohrožuje podle vás KSČM těmito slovy
 199 ústavní zřízení a co říkáte tomu, že bude revoluce?

200 AV: Podívejte, já jsem na jednu stranu liberál a tvrdím nebo zastávám stanovisko,
 201 nechť každý říká, co chce. Neměli bychom omezovat svobodu slova. Z druhé
 202 strany vzhledem k našim historickým zkušenostem bych se samozřejmě
 203 obával tady na tu, na tu otázku odpovědět, že neohrožuje, protože tady
 204 vyjdeme z té klasické práce Bedřicha Engelse o podílu práce na polidštění
 205 opice. Já tady sleduji několik let, jak pan místopředseda Dolejš se snaží dělat
 206 všechno možné, pracuje, aby polidštil tu organizaci, ale neustále přicházejí, ...

207 M: Takže
 208 KSČM je opice?

209 AV: ... neustále přicházejí, neustále, to jsem neřekl, ale ...

210 M: To znělo.

211 AV: ... aby polidštil
 212 organizaci a neustále přicházejí předsedové té strany, dříve to byl pan
 213 Grebeníček, nyní je to pan Filip, a dokazují, že polidštění té organizace zřejmě
 214 není možné na těch výzvách vraťme se k Leninovi. A to je, myslím, něco,
 215 kde s naší historickou zkušeností ve střední a východní Evropě, s těmi
 216 represemi, s těmi mrtvými, popravenými nemůžeme brát na lehkou váhu.

217 M: Měla by k tomu být speciální komise tak, jak ji stanovil Senát a zkoumat,
 218 jestli je KSČM ústavní nebo není?

219 AV: No, tak ta otázka měla by být.

220 M: Ona je.

221 AV: Ona je ta komise. Já si myslím, že je správné. My jsme vzniku té komise,
 222 kterou inicioval známý bojovník proti komunismu, senátor Štětina, nikterak
 223 nebránili, protože si myslíme, že samozřejmě jsou tu důvody k takovému

224 zkoumání. Já samozřejmě nemohu jakkoliv předjímat výsledky práce takové
225 komise, ale myslím si, že je to v pořádku.

226 M: Vy tvrdíte nebo váš europoslanec tvrdí, že je to nedemokratické. Co je ale
227 nedemokratického na tom, když se Senát rozhodne při hlasování o tom, že tu
228 komisi vytvoří? To je přece demokratický proces.

229 JD: Pan místopředseda vlády hovořil o polidšťování. Já si myslím, že není v trendu
230 humanizace, když se politizují a kriminalizují tyto záležitosti, to je prostě věc
231 práva. A jestli najde někdo ve vztahu k nějakému subjektu důvod, proč by měla
232 být zpochybněna jeho legitimita, nechť ho použije a rozhodnou nezávislé
233 soudy. Ale ani pan Štětina, ani celá komise prostě takový důvod nemá, protože
234 neexistuje. Takže z tohoto důvodu my se domníváme, že zakládat komise na
235 demokratičnost, demokratické občanské strany anebo na ústavnost
236 komunistické strany, to je prostě takový, bych řekl, result dob málo, dávno
237 minulých, které s sebou vlečeme. Máme devatenáct let po roce 89. Já si
238 myslím, že každý si mohl v praxi ověřit, co z roku 89 KSČM nese dál s sebou.
239 Nese s sebou především odpovědnost za svou minulost, nese s sebou
240 především levicovou politiku jakožto politiku sociálně-solidární a ...

241 M: Pane místopředsedo,
...
242 JD: ... vše, co bylo
243 nezákonné, tak od toho jsme se jasně deklarovali ...

244 M: Pane místopředsedo, ...

245 JD: ... už v roce ..., distancovali už
246 od roku 89 a ta distance má trvalou hodnotu, to my neustále opakujeme,
247 připomínáme, takže ...

248 M: Pane místopředsedo, dovolte otázku, když říkáte "proč se
249 nezkoumá demokratičnost ODS", třeba proto, že ODS nemluví o Leninovi a o
250 revoluci. Jak to tedy vlastně myslíte vy komunisté s Leninem?

251 JD: Zkusme se zeptat pana místopředsedy vlády, jak by on nazíral na Cromwella
252 nebo Robespierrea, to jsou lidé, kteří stáli v buržoazních revolucích, měli
253 významné místo, měli ruce od krve.

254 M: Ale teď se vraťme zpátky k té mé otázce, jak to současná KSČM myslí s
255 Leninem?

256 JD: Já to vysvětlím jednoduše, že stejně jako Cromwell, stejně jako Robespierre,

257 stejně jako Lenin jsou to historické osoby a jako na historické osoby se na ně
258 musíme dívat, s odstupem, s kritickým odstupem. Něco v těch zlomových
259 obdobích bylo přínosem pro ...

260 M: Ale váš pan předseda říkal, že se k němu máte
261 vrátit.

262 JD: ... další vývoj a něčeho jsme se samozřejmě
263 logicky zbavili.

264 M: Váš pan předseda říká: "Vraťme se k Leninovi," proto se na to ptám. To nebyla
265 nějaká čítanková událost.

266 JD: Bohužel ale asi jste špatně studoval podklady, protože kontext toho výroku byl
267 naopak kritický vůči nešvarům opakování určitých myšlenkových stereotypů
268 s doby před rokem 89.

269 M: "Vraťme se k Leninovi" byl přesný výrok.

270 AV: Já jsem tu citaci viděl naprosto přesně, a tam prostě zaznělo "Vraťme se k
271 Leninovi". A za prvé my samozřejmě nevyzýváme k tomu - vraťme se ke
272 Cromwellovi, vraťme se k Robespierreovi. A za druhé, rozdíl mezi
273 Robespierrem a Cromwellem na straně jedné a Leninem a Hitlerem na straně
274 druhé je prostě v tom, že pamětníci, kteří si ty doby té perzekuce, těch zločinů
275 komunismu a nacismu, těch poprav, to jsou stále ještě živí lidé, kteří si to
276 pamatují, je to, je to v těch rodinách. Čili podle mě je naprosto nehorázné
277 vyzývat návrat k Leninovi. A je to samozřejmě důvod k tomu se tu mít na
278 pozoru, protože vy říkáte - vaše strana se vyrovnává s minulostí, ale ona hraje
279 takovou dvojí hru. Vy jste na straně jedné, máte takový ten reformní nátěr, tu
280 lidskou tvář, jste jako příjemný člověk, chytrý, vzdělaný, dobře argumentujete,
281 a pak jsou na straně druhé ti, ti ostatní, kteří vždycky přicházejí s tím návratem
282 k Leninovi, s tezí o třídním boji a tady musíme být opatrní a koneckonců, když
283 vaše strana jako celek se má postavit k té minulosti, tak se k ní staví zády.
284 Naposledy teď ta diskuse o tom, jestli má vzniknout ústav paměti národa nebo
285 ne.

286 JD: Začnu odzadu. Ústav paměti národa je nadbytečná instituce proto, že už tady
287 máme instituce, které se minulostí zaobírají, ať už je to Ústav novodobých
288 dějin Akademie věd nebo je to takzvaný Bendův institut. Já si myslím, že
289 zakládat nové instituce, které navíc jsou politicky zřizovány a politicky řízeny,

290 to je opět další kamínek do mozaiky, že humanizovat by tady potřeboval
291 skutečně ani někdo jiný.

292 M: Tak, pánové, pojďme se dostat ale k tomu, že spor o ústavnost nebo
293 neústavnost KSČM dokonce může řešit až Evropský parlament, minimálně se
294 tam o něm diskutuje. A to vyvolalo diskusi nebo návrh taky našich
295 europoslanců jiných, kteří říkají: "Evropa sama by se měla začít víc bavit o
296 komunismu, stejně jako se bavila o nacismu a fašismu." Pane místopředsedo,
297 vy jako bývalý disident, vy byste byl schopen nebo byl byste pro,
298 aby Evropa víc začala diskutovat o tom, co vlastně komunismus dodneška pro
299 Evropu znamená a znamenal?

300 AV: No, já myslím nejenom jako bývalý disident. Já si myslím jako občan České
301 republiky nebo člověk, který přichází z té střední a východní Evropy, která
302 bohužel má s tím komunismem svou tragickou a prožitou zkušenost. Ten
303 problém je v tom, že Evropský parlament ty síly, které tam dominují, jsou
304 politici ze západní Evropy, Němci, Francouzi a další, a ty prostě nemají tu
305 prožitou zkušenost s komunismem, tudíž jejich zkušenost s komunismem je
306 z nějakého odstupu z toho pohledu za tou bývalou železnou oponou. Jejich
307 příbuzní, rodiče, prarodiče nebyli jakýmkoliv způsobem postiženi. Čili oni
308 samozřejmě třeba otázku vyrovnání s nacismem vždycky viděli jako prožitou
309 zkušenost, zatímco s tím komunismem nikdy ne. Takže si myslím, a to není
310 jenom o nějakých českých europoslancích. Stejně tak ti europoslanci z
311 baltských států, z Polska, z Maďarska, ti všichni tam troubí na poplach, že by
312 se toto mělo vzít stejně vážně jako se stalo to vyrovnávání s nacismem.

313 M: Je to pro vás urážející, když se o komunismu mluví stejně jako o nacismu a
314 fašismu?

315 JD: No, nejen, že je to urážející pro všechny ty, kteří této myšlence věřili a stále
316 věří, a to byla mnohdy i velice široká kulturní fronta. To nebylo jako za
317 Hitlera, kde tam v podstatě se tomu propadali lidé, bych řekl, s vadou
318 charakteru a s mentálním deficitem, protože komunismus byla idea spravedlivé
319 společnosti, dokonce ještě z předkomunistických dob, křesťanství, anarchie a
320 tak dále. A já si myslím, že dávat to do rovnítka může člověk buď ngramotný
321 nebo politicky účelově se chovající.

322 M: Vy taky znáte ...

323 JD: Lenin není Hitler, dokonce Lenin není ani Stalin, protože Lenin
324 nezakládal gulagy. Lenin prosazoval takzvanou novou ekonomickou politiku a
325 tak dále.

326 M: Vy taky znáte určitě knihu Černá kniha komunismu, která mluví o stovkách
327 milionů mrtvých.

328 JD: Jistě, jistě. Také znám knihu Černá kniha kapitalismu. O obou pracích si
329 myslím, že je zajímavé si je přečíst, i když nejsou nepochybně vyčerpávající a
330 stoprocentně objektivní. Čili nechme historii historikům, bavme se o dnešku. A
331 já tvrdím, že KSČM je strana, která je nejenom legitimní, ale i vrcholně
332 demokratická, která si samozřejmě ty stíny z minulosti s sebou vleče jako
333 všichni ti, kteří zažili minulý režim. Ono to psychické postižení ...

331 M: Pojd'me se ...

332 JD: ... je totiž i u
333 řady
334 našich sympatizantů a řadových členů, kdy ti prožili obyčejný pracovitý život,
335 který měli pocit, že budují pro lepší svět, který ten svět samozřejmě dopadl tak,
336 jak dopadl, a snaží se to poučeně budovat znovu. Na tom není nic špatného. Já
337 si myslím, že právě, že ty komunistické strany existují po celém světě, nejenom
338 v té východní Evropě, tak bysme měli být schopni určitého nadhledu a ne
339 propadat tomu stigmatu bývalého sovětského bloku.

340 AV: No, já, jestli do toho ještě mohu vstoupit. Myslím si, jedna věc jsou nějaké
341 záměry, intence, úmysly a druhá věc jsou výsledky. A bohužel je to tak, že
342 sebelepší úmysly, ale pokud pak vedou k ďábelským důsledkům, tak myslím
343 si, že ty důsledky nemohou jakýmkoliv způsobem ospravedlňovat ty, ty
344 příčiny. A problém je v tom, že v západní Evropě, přestože si to neprožili tu
345 zkušenost s těmi koncentráky a popravami, tak na to aspoň reflektovali s tím,
346 že většina nebo prakticky všechny ty strany komunistické se přejmenovaly. Vy
347 jste se ještě dodneška ani nepřejmenovali.

348 M: Vy jste byl jedním ze zastánců toho, že by se KSČM mohla přejmenovat. To už
349 jste opustil tenhle názor?

350 JD: Tak za prvé jsem nikdy veřejně nedeklaroval, že jsem za přejmenování strany.
351 Dokonce, když bylo před patnácti lety referendum, tak jsem, tuším, že to byl
352 listopad 91, teď si nejsem jistý, už je to delší doba, tak tehdy jsem považoval za
353 nečestné vyměnit vývěsní štít a dělat tu samou politiku akorát pod méně

354 provokujícím názvem. Jestli někdy v budoucnosti bude nastolen, nastoleno
355 téma názvu, já to nevyklučuji, tak je to především věc straníků, voličů a to, jak
356 přesně ten název vystihuje ...

357 M: A váš názor?

358 JD: ... moderní radikální levici.

359 M: Pane místopředsedo, váš názor, vystihuje teď to, čím chcete být, moderní levicí
360 Komunistická strana Čech a Moravy?

361 JD: My jsme teď v procesu, bych řekl, ano, bolestného rozporného očišťování
362 nánosu, který pojmu komunismus přinesl ten režim do roku 89, kdy byla celá
363 řada nezákonností, celá řada prostě ...

364 M: Zkuste mi říct váš stručný názor, ano - ne
365 přejmenovat stranu?

366 JD: Rozhodně ve straně takto otázka postavená není a nechystáme se k něčemu
367 takovému.

368 M: Je tady, je tady v té debatě. Váš názor?

369 JD: Společenská poptávka bych řekl taky není zvlášť výrazná, u části voličů ano,
370 ale myslím si, že doba nenazrála.

371 M: Váš názor tedy ne?

372 JD: Doba nenazrála.

373 M: Ano nebo ne, doba nenazrála. Dobře. Pánové, možná jenom poslední věc k této
374 vzrušené debatě. Vášnivá debata se taky tento týden vedla o tom, jestli se má
375 slavit MDŽ nebo nemá. Slavili jste MDŽ nebo s vašimi polovičkami?

376 JD: Připomněl jsem si samozřejmě MDŽ ne pro jaksi jenom své okolí, ale
377 především proto, že na levici obecně se tento svátek ctí. Připomíná se jeho
378 politicko-emancipační obsah, nikoliv to, co se někdy zkratkovitě říká, že chlapi
379 si to užili a ženský musely ráno jim dávat mokré hadr na hlavu. Skutečně jde o
380 emancipaci žen. Je to svátek, který má politický, symbolický význam, a také
381 proto je dodržován a respektován i OSN.

382 M: Vy jste slavil?

383 AV: Ne, já jsem neslavil, já jsem pracoval, ale řada mých spolupracovnic i na těch
384 nejvyšších funkcích jsou ženy, čili já si myslím, že bychom měli k tomu
385 přistupovat tím, že srovnáváme ty určité šance nějakým přirozeným způsobem,
386 ale slavit MDŽ ne, to je prostě ... Připouštím, v Evropském parlamentu jsou
387 poměrně vlivné skupiny, které MDŽ slaví, ale já si myslím, že s tou naší

388 zkušeností to, co se tady odehrávalo, si myslím, můžeme dát s tím pohov.
389 Otázka víz pro české občany a americké radary
390 M: Tak a my se můžeme podívat zpátky do Evropy, i když to vezmeme trošku
391 oklikou přes Ameriku, protože budeme probírat témata, které se nás všech
392 budou velmi dotýkat.

REPORTÁŽ

393 V Evropě se mluví o lobby zavilých euroústavníků, kteří se snaží proválcovat
394 euroústavu za každou cenu. Vůbec jim prý nezáleží na tom, jak bude
395 euroústava vypadat, zda povede k větší svobodě nebo naopak tvrdé regulaci
396 hlavně, když nějaký text bude schválen. Evropskou ústavu odmítli před dvěma
397 lety v referendech Francouzi a Nizozemci. Skepticky se staví k euroústavě
398 Polsko a také česká vláda není euroústavou nijak nadšená. Předseda
399 Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering se v tomto týdnu ovšem znovu
400 vyslovil pro zachování podstaty původního textu, aby mohly být provedeny
401 potřebné institucionální reformy. Potřebujeme však opravdu evropskou ústavu?
402 Není možné řešit tolik zdůrazňované institucionální změny jiným způsobem a
403 je nejlepší cestou k řešení těchto otázek označovat automaticky každého
404 odpůrce euroústavy za škůdce Evropy?

konec REPORTÁŽE

405 M: Než se dostaneme k euroústavě, tak půjdeme do Ameriky. V těchto dnech se
406 vrátil český prezident ze Spojených států. Komunisté označili fakt, že
407 Američané, respektive, že George Bush nepřijal našeho prezidenta, za totální
408 aroganci moci nebo administrativy americké. Pane vicepremiére, s čím přijel
409 vlastně Václav Klaus zpátky do Čech? Přinesla jeho návštěva nějaký posun
410 v těch dvou důležitých sledovaných věcech, a to je radarová základna a víza,
411 nějaký pokrok?
412 AV: Určitě a myslím neplatí tato teze, prostě pan prezident Bush nemohl Václava
413 Klause přijmout prostě proto, že byl v Latinské Americe celý týden. To byl
414 jediný důvod, proč se tentokrát nesetkali. Ale Václav Klaus jezdí do Spojených
415 států často. Já věřím, že při příští návštěvě k té schůzce dojde. Teď se setkal s
413 viceprezidentem, s ministrem obrany, a ta návštěva byla dobře načasována,
414 bych řekl, ze dvou důvodů. Za prvé, pokud jde o tu otázku víz, která je
415 skutečně palčivá a bolí nás a americký Kongres tady musí jednat, to už prostě
416 nesnese dlouhodobě odkladu a teď se dostal do Kongresu návrh zákona, který

417 by mohl vyřešit ten, tu vízovou problematiku, to znamená, že ani Češi, Poláci a
 418 další státy střední a východní Evropy by už ta víza nepotřebovala, čili ...

419 M: Váš odhad kdy?

420 AV: Já jsem, když jsme na tom začali pracovat loni v létě, a vy si to možná někteří
 421 pamatujete, tak já jsem říkal: "Dva roky," a teď tedy říkám maximálně rok a
 422 půl. Myslím si ...

423 M: Takže od roku 2009, dejme tomu?

424 AV: Myslím si, že je realistické skutečně se domnívat, že třeba někdy od ledna
 425 2009, možná třeba i dřív, to závisí na tom, jak rychle ten legislativní proces
 426 tam půjde. A pan prezident za to velmi vydatně loboval, myslím, přesně v
 427 pravý čas. A ta druhá věc se týká samozřejmě té radarové základny. Já si
 428 myslím, ta návštěva, schůzky s ministrem obrany, s viceprezidentem, určitě
 429 přispěly k takovému tomu zklidnění té debaty. My jsme mnohokrát říkali, že
 430 tato věc bude mít svůj čas, prostě nerozhoduje se teď něco rychle. Začínáme
 431 teprv o této věci jednat a myslím si, že je tady na místě určité zklidnění,
 432 protože není důvod, není důvod k tomu přistupovat jakkoliv hystericky.

433 M: Už víte, kdy vláda odpoví na nótu Spojených států ohledně toho jednání?

434 AV: Já ten přesný den vám ještě neřeknu, ale je to skutečně otázka, teď v březnu
 435 odpovíme jako vláda na tu nótu, ale ta nóta vlastně neznamená žádné
 436 rozhodnutí, znamená jenom, že začínají jednání.

437 M: Start jednání. Posunulo se nějak stanovisko komunistické strany k radarům
 438 poté, co se o této věci mluví v celé Evropě, poté, co vyjednává o té věci i český
 439 prezident ve Spojených státech?

440 JD: Já myslím, že to podstatné se určitě nezměnilo. Podstatné je, že celá tato věc je
 441 postavená na bilaterální smlouvě mezi Českou republikou a Spojenými státy,
 442 že je to tedy něco nad rámec přijatých spojeneckých závazků, že to znamená
 443 přítomnost cizí armády na našem území a že to přináší i určité problémy v
 444 mezinárodních vztazích, možná i bezpečnostní rizika, takže to jsou v kostce
 445 hlavní důvody, proč náš postoj je neměnný, i když samozřejmě vnímám
 446 především to, že ten tlak na Českou republiku a Polsko je silný, že tady dochází
 447 k určité vnitřní diferenciaci i uvnitř vládních koalic a že bych byl možná
 448 opatrnější, pokud jde o tu urychlenou reakci na americkou nótu, protože, jestli
 449 je něco významné, tak právě projednání této otázky ve strukturách Evropské
 450 unie a NATO, protože samozřejmě evropská obranná a bezpečnostní politika je

451 prostor, kde bysme si mohli vyřikávat, jakým způsobem chce být Evropa
 452 bráněná, to samé NATO.

453 M: Pane místopředsedo, pane místopředsedo, zkuste vysvětlit, byl v tom trošku
 454 zmatek tento týden, z některých úst se ozývalo, že celá ta radarová základna je
 455 jenom otázka pro nás a pro Spojené státy jako bilaterální záležitost, naopak
 456 prezidentský kandidát Nicolas Sarkozy francouzský říká, že by to měla být věc,
 457 kterou se bude zabývat celá Evropská unie, podobně o tom mluví i Němci. Jak
 458 to tedy vlastně je?

459 AV: Tak, pokud jde o Evropskou unii, ta v zásadě tu klasickou obrannou a
 460 bezpečnostní politiku stále nemá a ještě dlouho mít nebude. Tam se jedná
 461 maximálně o takzvané ty /nesrozumitelné/ mise, což jsou některé humanitární
 462 operace, ale společná obrana je v Evropě věcí Severoatlantické aliance, a tam
 463 se to samozřejmě diskutuje celá léta. Znovu říkám, dosáhli jsme konsensu na té
 464 studii proveditelnosti, to znamená, že členské země NATO včetně těch všech
 465 evropských zemí, které jsou členy NATO, vyjádřily souhlas s tím, že něco
 466 takového se v budoucnosti má vytvořit, je to proveditelné. Ale někteří se do
 467 toho nehrnou, kvůli otázce financí. Pokud by to bylo od počátku třeba projekt
 468 NATO, tak všechny členské země včetně nás do toho bude muset přispět
 469 nemalou měrou. Francie má vždycky klasické pochybnosti o všem, co se v
 470 NATO dává dohromady. Ale já vám uvedu příklad. Všichni znáte takové ty
 471 letadla AWACS, mimochodem to také souvisí s činností radaru, i když v trošku
 472 jiné sféře, tak to je typický projekt, který začal jako projekt několika zemí,
 473 Spojené státy, Británie, popřípadě ještě někdo další a dneska to funguje jako
 474 klasická věc v rámci, v rámci NATO a stejně je to s těmi americkými
 475 základnami v Německu a ve všech dalších asi sedmnácti ...

475 M: Čili jinými slovy říkáte –
 476 ono se to uklidní a už to nebude lidi tolik dráždit?

477 AV: Samozřejmě.

478 JD: Nad americkým projektem jsou dva základní otazníky, a ty souvisí i s
 479 geopolitikou a s technologií, protože, jestliže Evropa si své hrozby a rizika
 480 vydefinuje po svém způsobu, tak možná se dopracuje k závěru, že tento systém
 481 nepotřebuje, protože nereaguje na konkrétní hrozby, a tudíž vystačí, ...

482 M: Jinými
 483 slovy, že nám hrozí něco jiného než Americe?

484 JD: ... vystačí,
485 vystačí si s tím, co v podstatě na našem území už existuje, což je
486 protivzdušná obrana státu. Máme tady radiolokátory, který jsou páteří sítí této
487 protivzdušné obrany státu, jako jsou u Slavkova nebo /nesrozumitelné/. V
488 Maďarsku teď rozhodli o budování dalšího lokačního zařízení, tuším, v
489 /nesrozumitelné/, takže tady určitý systém proti nějakému vzdušnému napadení
490 existuje a my máme zavádět technologii, která slouží za prvé současně
491 americké administrativě, a za druhé, samotní Američané nad ní nemají, nemají
492 jasno, jestli je dostatečně efektivní, jestli vůbec ty vynaložené peníze nejsou
493 spíše malá domů jaksi vojenskému /nesrozumitelné/ komplexu, místo aby ty
494 hrozby pro Ameriku snížily. Potřebuje Evropa euroústavu?

495 M: Tak já se jenom dostanu možná k jiné věci, než jsou jenom radary, a to je
496 evropská ústava a spíš to, co je kolem ní nebo to, co by mělo být za ní. Tento
497 týden tady také byl v Praze ministr pro evropské záležitosti Spojeného
498 království britského a říkal, že jestli je něco důležitého, tak je to zpopularizovat
499 vůbec Evropu mezi Evropany, a že to by mělo být jedním z témat našeho
500 předsednictví za dva roky. Vy chcete zpopularizovat Evropu mezi Evropany,
501 bude to jeden z úkolů, který si Česká republika dá jako ten jeden z hlavních?

502 AV: Tak já jsem s Geoffrey Hoonem měl ve středu snídani. Zrovna toto si
503 nevzpomínám, že on by u toho rozhovoru vytáhnul jako úkol číslo jedna, ale
504 nepochybně ano. Tak naše předsednictví spadne do té jarní části roku 2009, čili
505 bude probíhat volební kampaň do Evropského parlamentu. A nepochybně jak
506 Evropská unie, tak ta témata, která bude hájit, o které se povedou spory, tak
507 přirozeno, přirozeným způsobem budou v popředí pozornosti, i kdybychom ji
508 ...

509 M: Ale že byste udělali reklamní kampaň ve jménu České republiky na Evropskou
510 unii, to nechystáte?

511 AV: Já si myslím, že to je právě přesně to, co bychom moc dělat neměli. Že spíš
512 bychom měli vést tu diskusi o tom, co Evropa potřebuje. A ta debata o té, o té
513 ústavě, já se domnívám, že Evropa především potřebuje reformy daleko spíše
514 než tu ústavu tak, jak byla dojednána. Tu tolik nepotřebuje a o tom ani se
515 vlastně nevede ta debata dneska, ta debata se vede o tom, co z toho původního
516 textu když tak zachovat. Co Evropě hrozí?

517 M: Tak a my se můžeme jít podívat taky na to, co Evropa potřebuje a hlavně na to,
518 co Evropě hrozí.

REPORTÁŽ

519 V Madridu probíhá za mimořádných bezpečnostních opatření soud s
520 devěťadvaceti obžalovanými z podílu na teroristických útocích na madridské
521 vlaky před třemi lety. Při útocích zemřelo sto devadesát jedna lidí a osmnáct
522 set dvacet čtyři lidí bylo zraněno. Rubají Usmán Sajíd Ahmad považovaný za
523 jednoho z hlavních organizátorů atentátu stále odmítá soudu odpovídat na
524 jakékoliv otázky. Také další obvinění dávají najevo, že soudem pohrdají a
525 nehodlají komunikovat. V Británii zase vyšlo najevo, že až dva tisíce
526 islámských extremistů připravuje teroristické útoky proti civilním cílům.
527 Fanatismus se rozmáhá i v jiných státech Evropy. Máme zaujmout svůj
528 oblíbený postoj, tedy tvářit se, že se nic hrozného neděje a nás se to netýká a
529 jsou evropští politici ochotni a schopni udělat něco opravdu podstatného kromě
530 postupného omezování svobody všem Evropanům?

konec REPORTÁŽE

531 M: Vážné téma, jednoduchá otázka. Jak se má Evropa bránit podobným útokům
532 do budoucna, co myslíte?

533 JD: Za prvé, vojenská obrana není to nejlepší vůči terorismu. Za druhé, terorismus
534 se někdy zneužívá pro politické a mezinárodně-politické cíle, to znamená,
535 právě onu cizí přítomnost na našem území. A pokud jde o vnitřní politiku, i ve
536 Spojených státech to mohli zažít po 11. září, omezování lidských práv,
537 omezování občanských práv.

538 M: Čili toho se bojíte víc než terorismu?

539 JD: Já si myslím, že s terorismem je třeba bojovat, ale je třeba hledat adekvátní
540 prostředky a ne tohoto tématu zneužívat.

541 AV: Terorismus je nástroj. To, co je skutečně hrozba, příčina, je ten fanatismus těch
542 některých islámských radikálů. To není něco, co by vznikalo v Evropě jen tak
543 samovolně odzdoma. To je samozřejmě živeno, sponzorováno často ze zemí
544 mimoevropských. A imunní nebo chráněn není nikdo. Ty útoky byly v
545 Londýně, v Madridu, tedy země, které se připojily ke Spojeným státům, ale
546 byly také třeba v Rusku. Čili země, která se nepřipojila. Ty sítě byly
547 rozkrývány v Německu, ve Francii. Čili je to nepochybně společné ohrožení a
548 musíme tomu předcházet. Samozřejmě vojenská odpověď není ta jediná. Musí

549 to být kombinace nástrojů finančních, ekonomických, policejních, ale také
550 obranných.

551 M: Co může ale Evropa, kde se islám může rozmáhat, proti tomuto dělat, proti
552 fašizujícím tendencím v těch islámských komunitách? Má zastavit imigraci, má
553 deportovat muslimy, kteří jsou tady nebo co má dělat?

554 AV: Tak my naštěstí ten problém necítíme nebo necítíme tak přímo, protože jsme
555 nikdy nebyli, nebyli předmětem té imigrace z muslimských zemí, ale
556 samozřejmě v zemích jako Holandsko, Francie, Německo, Británie, tam je to
557 velice žhavé téma. A samozřejmě nelze za takové situace nechat ta stavidla té
558 nekontrolované imigraci povolena. Je třeba to významným způsobem
559 regulovat.

560 M: Čili vy byste se přimluvil za to, aby další příliv imigrantů z těchto zemí byl
561 zastaven?

562 AV: Tak zastaven je absolutní slovo. Já jsem řekl, že by měl být nějakým způsobem
563 ...

562 M: Omezen.

563 AV: ...regulován.

564 M: S tím souhlasí i komunisté nebo ne?

565 JD: Budeme žít za krátkou dobu v schengenském prostoru. Je tady režim
566 pracovních povolení a režim politického azylu. To je základ, o kterém se
567 můžeme bavit, ale v každém případě bych nedělal z každého muslima
568 automaticky fundamentalistu, tak tomu není. Podstatná část muslimů jsou lidé
569 stejně jako my.

570 M: V souvislosti s hrozícím terorismem se také mluví o boji s terorismem, válka
571 v Iráku, válka v Afghánistánu. Měla by Česká republika podle vás nějak zvýšit
572 ještě svoji přítomnost na těchto mezinárodních operacích? Zvýšili jsme počet
573 vojáků v Afghánistánu. Chystá vláda něco dalšího?

574 AV: Já si myslím, že teď akutně nic nechystá nějaké další zvýšení. My máme tu
575 nebo připravuje se ta již parlamentem rozhodnutá posílená účast v
576 Afghánistánu, což je odpověď všech zemí členských v Severoatlantické alianci.
577 Máme tu policejní přítomnost v Basře na jihu Iráku a myslím si, že pokud
578 zůstaneme v Kosovu a Kosovo nemůžeme opustit, protože tam se teď chystá
579 velice vážné rozhodování o tom budoucím statutu, a ta přítomnost je tam velmi
580 zapotřebí, tak si myslím, že nemáme kapacity na to to zvyšovat dál.

581 M: Pochybuju, že byste byl proti tomu, abysme zvyšovali?
582 JD: My jsme pro ekonomické vztahy k těmto zemím, my jsme pro humanitární
583 akce, v každém případě nejsme pro vojenské zásahy a vojenské mise, protože
584 si myslím, že nepomáhají. Výsledky vojenských operací v Afghánistánu
585 nebo v Iráku jsou všeobecně známy, jak jsou kritizovány koneckonců i v
586 Americe. Vlajka pro Tibet
587 M: Tak a my se můžeme jít podívat na další téma, které bylo sice mezinárodní, ale
588 vlastně domácí. Možná, že jsme si v naší historii mnohokrát přáli, když jsme
589 byli okupováni, aby nás někdo osvobodil, nebo aspoň podpořil, a to je přesně
590 taky otázka vztahu k Tibetu a vztahu k Číně, proč vyvěšovat vlajku Tibetu?

REPORTÁŽ

591 Ministr životního prostředí a předseda zelených Martin Bursík vztyčil v pátek
592 ráno přes stížnosti čínského velvyslanectví před budovou svého úřadu v
593 pražských Vršovicích tibetskou vlajku. Do celosvětové akce Vlajka pro Tibet,
594 která připomíná povstání Tibetanů proti čínské okupaci ve Lhase, se tak
595 poprvé zapojil český vládní úřad. Tibetská vlajka bude ve Vršovicích viset až
596 do pondělí a vicepremiér chce, aby nezůstalo pouze u symbolu. Akci Vlajka
597 pro Tibet bývalé české vlády, stejně jako kabinetů v celé řadě dalších států,
598 výrazně nepodporovaly, a to kvůli tomu, že Čína je silným obchodním
599 partnerem. K akci se letos přihlásilo v Česku tři sta osmnáct měst, v řadě z nich
600 už začaly výstavy na téma života v Tibetu.

konec REPORTÁŽE

601 M: Tak vlajka pro Tibet vlaje nad českým ministerstvem životního prostředí. Čína
602 se zlobí nebo čínská ambasáda se zlobí. Co vy, pane místopředsedo, taky jste
603 vyvěsil vlajku doma nebo na ministerstvu?
604 AV: Ne, já jsem, já jsem vlajku nevyvěsil. Podívejte, na jedné straně já jsem člověk,
605 který vzešel z toho lidsko-právního a disidentského prostředí. Když tady byl
606 naposledy dalajláma na podzim, tak jsem se s ním setkal a samozřejmě aktivity
607 na podporu posílení lidských práv a svobody v Tibetu jsou mně blízké a
608 sympatické. Já bych nikdy nekritizoval ta různá města, obce a další přímo
609 volené orgány za to, co dělají, naopak to má mé sympatie. Z druhé strany byl
610 bych asi trochu opatrný, pokud jde o vyvěšování vlajky na vládních úřadech, že
611 jo, protože ty jsou součástí jistého systému. Já chápu, Martin Bursík to učinil

612 jako takový na jedné straně skautský čin, na druhé straně možná trošku dobrý
613 marketingový tah. Nechci ho za to nějakým způsobem kritizovat ...

614 M: Ale tleskat mu taky
615 nebudete, jestli to chápu dobře?

616 AV: Tak my diplomaté vždycky budeme zastávat, zastávat názor, že máme
617 postupovat vždycky s rozvahem a s rozmyslem ve vztahu k té konkrétní věci
618 spíš, než k tomu, jakým způsobem se to prodává, prodává venku, ale ten názor,
619 že by se to nějakým způsobem promítlo třeba do obchodních vztahů s Čínou, já
620 si myslím, že je nesmyslný.

621 M: To je přesně věc, kterou vytýkají takovému postoji komunisté. Tvrdí: "Čína je
622 moc velký obchodní partner. Nemáme ji dráždit tím, že vyvěšujeme vlajku
623 Tibetu." Proč to ale neudělat, pane místopředsedo, když Čína Tibet okupuje?

624 JD: Také respektuji, když nějaká občanská iniciativa či komunita se přihlásí k
625 problémům Tibetu. Na druhou stranu ústavní činitelé by měli mít určitou
626 odpovědnost, ale také i komplexnější přístup. Je otázka, co lidským právům
627 více prospěje a co jim více uškodí. Samozřejmě, že o dobách padesátá léta, kdy
628 vrcholil maoismus, se můžeme bavit z různých pohledů, ale dnešní Čína se
629 velmi mění a myslím si, že točit pozornost na autonomii této oblasti, na
630 ochranu kulturních tradic a tak dále by bylo možná přínosnější, než takovýmhle
631 trochu nepromyšleným způsobem provokovat.

631 M: Máme tomu rozumět tak, že to je takový postoj - když jde o kšeft, tak se radši
632 stáhnem a nebudem je dráždit?

633 JD: Ne, já myslím, že je třeba najít vhodnou formu, kde vést debaty, vhodnou
634 úroveň, kde vést debaty. Na druhou stranu, i když zelená strana má ve svém
635 vývěsním štítu právě lidská práva, což je mi sympatické, tak se obávám, že ve
636 vztahu k některým orientálním filozofiím je to pro ni trochu módní záležitost a
637 že také, pokud jde o lidská práva, měří dvojím metrem. Jsou ve světě země,
638 kde jsou lidská práva také pošlapávána, ale protože jsou to partneři Spojených
639 států, tak se o tom tolik nemluví.

640 M: Tak my se teď pojd'me podívat na to, jak vlastně dopadlo našlo hlasování, a tím
641 se vrátíme k té původní otázce. "Ohrožuje podle vás KSČM slovy o Leninovi a
642 revoluci ústavní zřízení České republiky?" Vzácně vyrovnané hlasování,
643 padesát dva procent našich diváků si myslí, že ano, osmačtyřicet říká, že ne.
644 Překvapivé nebo nepřekvapivé, nepřekvapivý výsledek hlasování?

645 AV: Já si myslím, že ne, že v té polovičce, která tvrdí, že neohrožuje, tak je tam
646 určitě dobrá polovička z nich, která, které ty řeči o návratu k Leninovi
647 samozřejmě vadí, ale zároveň to jsou liberálové, kteří vědí nebo věří, že máme
648 svobodu slova a ...

649 M: Ať si říkají, co chtějí.

650 AV: ...řeči, ať si říkají prostě, co chtějí, nesmíme jim jenom ten
651 návrat k Leninovi za žádnou cenu dopustit.

652 JD: Reprezentativní výzkum by asi víc posílil tu stranu, ne ale i tak děkuji všem,
653 který utratili za tu SMSku.

654 M: Tak a my děkujeme, že jste se dívali na Nedělní partii, mějte se prima. A
655 nezapomeňte, příští týden to tady bude hodně speciální Nedělní partie, tak si ji
656 nenechte ujít.